

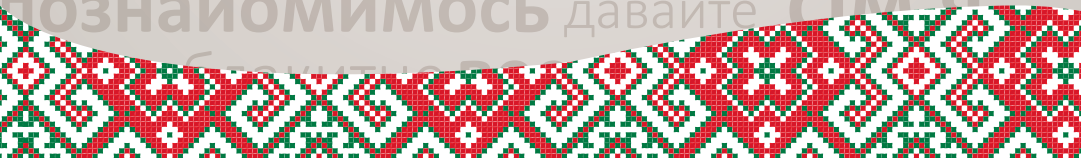
Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей
Національна секція ІВВУ
Українська асоціація працівників бібліотек для дітей

*Всеукраїнський дитячий
літературний конкурс*

2020

Київ – 2020

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей
Національна секція ІВВУ
Українська асоціація працівників бібліотек для дітей

«ТВОРЧІ КАНІКУЛИ»

Всеукраїнський дитячий літературний конкурс

УДК 027.625(477):021.4:82-053.2

Т 28

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.
Автор-укладач Н.А. Хльобас.
Літературний редактор В.В. Зеленська.

«Творчі канікули» : Всеукр. дит. літ. конкурс / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н. А. Хльобас. — Київ, 2020. — 288 с.

Збірник містить кращі роботи учасників Всеукраїнського дитячого літературного конкурсу «Творчі канікули», організованого та проведеного Національною бібліотекою України для дітей у червні-жовтні 2020 року.

© Національна бібліотека України для дітей

ГОРДІЄНКО Алла,
голова журі,
генеральний директор
Національної бібліотеки України для дітей,
президент Національної секції ІВВУ,
заслужений працівник культури України,
кандидат культурології

*«Спробуйте поглянути на світ очима дитини,
і ви знову будете дивуватися всьому так само,
як і вона».*
*«Енциклопедія Монтесорі»,
Тім Селдін*

Життя таке непередбачуване. Наші мрії, бажання та плани іноді стають заручниками обставин. А звичні буденні речі в одну мить перетворюються у яскраво недосяжні. Цей рік дивував нас, застерігав та випробовував на міцність. Але поміж цим, надав можливість по-новому дивитися на щоденні клопоти, а декому і взагалі переосмислити власне життя. Та є речі, які традиційно залишаються незмінними. Серед них — бажання і потреба у творчому самовираженні. Ті хто прагне творчості, обійдуть будь-які перепони.

Отож, я вітаю усіх учасників із новим, четвертим, сезоном «Творчих канікул». Приємно відзначити, що у конкурсу є свої прихильники, які беруть участь із року в рік, шліфуючи літературну майстерність; також щиро радію за нових авторів, які долучилися цьогогоріч, і, сподіваюся, залишаться із нами надовго.

Роботи, які надійшли цього року, здебільшого мають відбиток карантинних обмежень. Але у будь-якому середовищі та обставинах, ви знаходите можливість та бажання творити. Ви гостро реагуєте на зміни у житті як власному, так і тих, хто поруч; дехто з вас, оцінюючи титанічну роботу лікарів, мріє стати медичним працівником, хтось бажає стати захисником України, чимало з вас бачать себе у письменництві, є майбутні юристи, психологи та, головне, ви всі мрієте бути хорошими людьми та допомогти цьому світу стати кращим. Це викликає повагу та надію.

Ми радіємо вашому слову — яскравому, неупередженому, справжньому, щирому. Ми розділяємо ваші прагнення та сподіваємося, що участь у цьому конкурсі допоможе багатьом із вас наблизитися ще на один крок до здійснення мрії та зробити творчість невід'ємною частиною власного життя. Нехай кожен новий день дає вам можливість дивуватися приємним подіям, а ви продовжуйте дивувати нас своїми творчими здобутками!

Щиро вітаю всіх вас із перемогою та бажаю, щоб ваше натхнення не мало канікул!

*МОРОЗЕНКО Марія,
дитяча письменниця, поетеса,
голова Київського об'єднання
Національної спілки
письменників України*

V непрості часи ми підсумовуємо конкурс. Цього року в режимі онлайн тривало обговорення робіт, визначення переможців, нагородження. В майбутньому історія резонно виставить свої оцінки непростим випробуванням: війна в країні, пандемія у світі... Здавалося б, яка тут ще творчість?! Аж ні, людина у своїй цілісності спирається на духовність – на працю душі своєї. Відтак і живе повноцінно, гармонійно, осмислено. В цьому нас переконують також діти – учасники нашого конкурсу.

Цьогоріч у складі журі дитячого літературного конкурсу «Творчі канікули-2020» у НБУ для дітей працювали надзвичайні письменники – фахівці своєї справи: Алла Дибба – поетеса, літературознавець, заступник голови ТО поетів, членкиня Національної спілки письменників України; Еліна Заржицька – відома авторка із Дніпра, член журі Міжнародного фестивалю дитячого мистецтва «Чарівна книжка», Всеукраїнської літературної премії ім. Олександри Кравченко (Девіль), Всеукраїнського конкурсу творчої молоді «Літературна надія Дніпра», обласного літературного конкурсу «Молода муза», керівник секції літератури для дітей та юнацтва «Джерело» при ДОО Національної спілки письменників України, член Національної спілки журналістів Украї-

ни та Національної спілки письменників України; Леся Мовчун – письменниця та мовознавець, науковець, автор численних публікацій у журналах для дітей, авторка майже двох десятків дитячих книг, лауреат Премій імені Платона Воронька та Корнійчуковської премії (обидві 2019 р.).

Журі ретельно прочитало та проаналізувало кожную роботу, не упустивши жодної. Звісно, переможцями стали не всі. Але це не означає поразки. В жодному разі! Цей досвід участі зможе стати хорошим стартом подальшого зростання. Є над чим працювати, щоб досягти вершин. Зрештою, чудово, коли є устремління рухатись уперед, вдосконалюватися творчо.

Після відбору творів у нас сформувалася достойна добірка, що не просто презентує рівень учасників конкурсу, а й по-новому відкриває всім зацікавленим тематичні та сюжетні уподобання юні. Безперечно, цей збірник стане для багатьох молодих літераторів справжнім дарунком долі, адже перша публікація повсякчас є значною подією. Це як насага на творчість, посилення віри в себе, бажання досягнути більшого, зокрема й вирости до рівня власної книжки.

Віriamo і сподіваємось, що так і станеться. Мріяти – це вже чимало. Ми ж, у свою чергу, докладемо максимум зусиль, щоб відкривати нові імена в сучасній українській літературі, сприяти популяризації творчості талановитих дітей. Цей знаковий конкурс від Національної бібліотеки України для дітей – є важливим початком, надійним стартом у світ літератури.

«**ТВОРЧИ**»

КАНІКУЛИ»

*Всеукраїнський дитячий
літературний конкурс*

2020

Знайомтеся – це ми!

МІСЮРА Євгеній
12 років
Рівненська область

У мене велика сім'я. Під одним дахом мешкає три покоління: бабуся і дідусь, тато, мама та я. Тому, всі знання набуті предками за століття, передаються мені.

ЯВОРОВИЧ Наталія
15 років
Дніпропетровська область

На дворі було 7 січня, день Різдва Христового. Давня традиція веліла зібратися у гурт вертепом і вирушити по хатинах, колядувати.

Так, я люблю Україну

ЖАРОВСЬКА Юлія
12 років
м. Тернопіль

Один із найщасливіших днів у моєму житті. Батька знайшли у списку полонених на обмін. Сам Бог лише знає, як таке могло статись.

ТАРАСЕНКО Іван
16 років
Сумська область

*Нас огорнув туман.
Смутно виднілися піки найвищих вершин. У даліні почулося приглушене виття сіроманця. Дух захоплювало.*

Природа – джерело натхнення та краси

КОВАЛЬ Тетяна
11 років
Івано-Франківська область

*Осінній приморозок вдарив—
І айстри посівіли вмить.
Поклало листя їх на мари
І тихо, сумно шелестить.*

ШЕВЧЕНКО Аліна
15 років
Кіровоградська область

*Люди в пташиних очах,
завичай, здаються
велетнями, які викликають
страх і бажання від них
втекти, злетіти...*

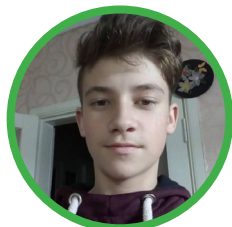

І в кожному із нас уже живе філософ

ВАСЮРЕНКО Ірина
13 років
Харківська область

Теплий весняний вітерець дмухне мені в обличчя пахощами квітів, легенько скуйовдить волосся – і я знатиму, що це ти, мій Янгол, вітаєш мене з Весною...

ЛОБОДЗІНСЬКИЙ Антон
15 років
Хмельницька область

І після цього ніхто не хотів чинити зла, красти чи брехати. Настала вічна ера добра.

Моя майбутня професія

БИХОВСЬКА Мар'яна
11 років
Чернівецька область

Я не хочу носити просто білий халат, мрію стати лікарем-хірургом, таким, про якого будуть писати газети – розумним, чесним, щирим, привітним...

ПАВЛОВА Анна
15 років,
Черкаська область

Ти завжди допомагаєш всім у складних ситуаціях, розв'язуєш конфлікти, знаходиш вихід там, де його немає.

Безмежний світ моєї уяви

ВИШНЕВА Яна
13 років
Миколаївська область

...ніколи не можна ставити себе вище інших, бо від цього ви будете хоча і гарні, як троянди, але колючі та неприємні...

ТЕНДІТНА Поліна
14 років
Донецька область

Всю дорогу я думав лише про те, якою буде моя перша зустріч із морем. Я не один раз бачив його на екранах, я чув розповіді про нього, але...

Далі буде? Ні, далі – вже є!

КАТРЕЧКО Марія
11 років,
м. Херсон

Коли починався дощ, сонечко ховалося. Потім вітер відганяв хмарку – і деревце знов говорило сонцю: «Привіт!».

ЧЕРНЯЄВА Дар'я
14 років
Донецька область

І ніколи не розлучимося... Мілка ткнулася носом в груди Богдана, відчуваючи знову тепло всередині і щастя, яке було так давно втрачено і, здавалося, зникло...

ЗНАЙОМТЕСЯ – ЦЕ МИ

Чого ми чекаємо від вас у цій номінації? А саме вас і чекаємо. Таких різних за характером, із різними уподобаннями, зі шкільними історіями. Ми хочемо подивитися на вас – сучасних дітей – очима ваших однолітків. Можливо, це допоможе дорослим краще зрозуміти ваші пріоритети, а можливо, читаючи ваші твори, ми згадаємо і своє дитинство?

**Переможець номінації
у віковій категорії 11 – 13 років
Місюра Євгеній
12 років
Рівненська область
Рокитнівський район
с. Кам'яне**

МОЄ ЛІТО

Нарешті літо. Починаю відчувати всю красу життя, занурюючись у тепле літечко, що не помітиш, як і пролетить. Через карантин прощання зі школою настало набагато раніше календарного. Це офіційне звільнення від щоденних піжамних уроків, які псувалися ввечері виконанням домашніх завдань із мамою. Скажу відверто, мама в ролі вчителя – це гірше ніж вранішній суп, котрий мене змушували з'їсти щоранку перед походом до школи.

У мене велика сім'я. Під одним дахом мешкає три покоління: бабуся і дідусь, тато, мама та я. Тому, всі знання набуті предками за століття, передаються мені. У батьків я одинак, мене всі люблять і щасливі, що мають таку радісну дитину. А чому б мені не радіти? Сплю багато – досхочу, їм – що душа забажає, сніданок замовляю звечора, бо ж мама у відпустці і радує свого синочка смачними котлетками, пельменями та дерунами. Ще маю купу книжок і друзів з якими не засумуєш. Сумува-

ти варто лиш тому, що в дитинстві бабуся, втішаючись шаленим щастям, що їй доручили нянчирися з онуком, весь час мене смачно годувала і безперервно поїла молоком. І от я маю проблеми із фігурою. Дівчата не звертають на мене уваги, бо їм, бачте, не подобаються товстуни. То й нехай, усе одно одружусь із Хільчучкою з нашого класу, адже вона вмілий нападаючий, коли грає з нами в футбол, і вона дає мені списати англійську, а решта дівчат мені байдужа, я не реагую на їхні шкільні обзивалки. Дідусь підказав мені, що дівчата обзиваються для того, щоб ми звернули на них увагу, а не обговорювали вчорашні групові онлайн-ігри.

Влітку грати можна і реально, тим більше, що всі мої друзі живуть, хто через паркан, хто через дорогу. Ліворуч – Ілля, праворуч – Вадим, навпроти через шлях – Діма. Отакий у нас чоловічий острів серед цілої вулиці дівчат, котрі, до речі, нас терпіти не можуть. Саме так, бо ми таємно стежимо за їхніми іграми з кукурудзяними Барбі і підслуховуємо їхні розмови: «Хлопці ніяк не пасують до нашої яскравої спільноти, ніякої тобі фантазії, білий верх – чорний низ, не сучасні, зовсім не цікаві. От якби на нашій вулиці жив Назар із 8-А чи Стас із 7-Б класу»...

Тоді в мене виникало бажання пхнути котрусь із дівчат та так, щоб покотились усі, як матрешки, але ж не можу, бо тоді я розсекретив би нашу таємну засідку і пропали б наші правдиві приводи для кепкування над дівчатами.

Давно між нами триває ця війна, що кінця і краю їй не видно.

Іллю я знаю ще з пелюшок. Любитель жахастиків та великий фантазер. Сам вигадує ці жахи і сам їх боїться. А вигадує, щоб дратувати менших сестричок, за якими йому треба наглядати, коли батьки працюють у полі чи в лісі. І це ще не всі витівки нашого Іллі, адже ми йому в цій справі старанно допомагаємо. Нещодавно ми змай-

стрували на гілках розлогого клену гніздо — такий собі спостережний пункт за грою ворожого полчища дівчат, які оточили нас зі всіх сторін і живуть собі, до прикладу «Ти подивись, як вчиться Марійка» або «А Юлька не приходять із розірваною сорочкою зі школи»...

Одного дня нам дуже кортіло скупатися, але Ілля мав до пізнього вечора доглядати сестричок. Аби розв'язати руки другові, ми придумали план. За допомогою мотузкової драбини підняли дівчаток у гніздо і довірили їм спостерігати за курчатами з висоти, аж до пізнього вечора.

Ото ми всі отримали на горіхи, а найбільше — Ілля.

Вадим — старший від нас не лише на рік, а й на цілу голову. Тепер годі й прагнути наздогнати його по кількості підтягувань чи віджимань. Інтереси в нього вже дуже відрізняються від наших. Ми стали помічали, як час від часу Вадим не йде після закінчення уроків додому, а несе портфель примхливої однокласниці Ганнусі і червоніє із наших кепкувань. Скоріше за все, наш друг закохався в цю математично здібну вреднюгу, яка носить щодня нові блузки та зачіски. І тепер хлопець удень допомагає батькові, крутить разом із ним зламанний мотоцикл, а вечорами розмовляє годинами з Ганною по телефону. Ми ніяк не второпаємо, про що можна говорити так довго.

Що ж, будемо чекати поки Ганна своїм нестерпним характером відгонить симпатію нашого друга, а як ні, то неодмінно придумаємо якийсь план. Для нас — це не проблема.

Нашою спільною пристрастю є велобайки. Не просто велосипеди, а справжні горні байки: міцні, з широкими колесами, передачами та швидкостями, що регулюються на кермі. В усіх нас вони є, придбали їх у різний час і за різних обставин, але вчилися їздити ми на Вадимовому байку. Називали його ми суперкатапульта, бо загальмувати ніхто не встигав і зупинка у всіх була однакова — стовбур старої груші. Після такого «поцілунку» з дере-

вом, ми вилітали із сидіння, хто вперед, хто в бік, а хто й на гілля. Звісно, жоден із батьків навіть не здогадувався про справжню причину розбитих ліктів та колін, що маскувались зеленкою чи йодом. А от синець під оком замаскувати я не зміг. Прийшлося вигадати неправдоподібну брехню, через яку мама довго пила заспокійливі краплі. Після таких навчань ми стали професіоналами їзди по бездоріжжю, бо саме такі шляхи в нашому селі.

Бувають у нас веселі й прикрі пригоди. Лише згадаю задаваку Горича, який обманом, аби помститись за накручені нами вуха через розкидання під ноги петард, розірвав власну куртку і пред'явив мамі як зіпсовану нами в бійці.

Згадуючи деякі випадки, ми сміємось, качаючись по землі, а деякі — назавжди залишаться для нас гіркими уроками дитинства. Іноді між нами пробігала чорна кішка. І тоді ми наминали один одному боки, проте вже на другий день, як нічого й не трапилося, ми жартували, бо то велике діло, коли за тобою друзі стоять стіною.

*Батьок Вероніка
13 років
Сумська область
м. Охтирка*

ШКОЛА ДОМАШНІХ ТВАРИН

Привіт. Мене звати Рижинка. Я собака японської породи сиба-іну. У мене вуха, як маленькі трикутники, пухнастий хвіст у вигляді кільця, невеликі розкосі очі темно-коричневого кольору. А ще — колір шерстки яскравого червоно-рудого та золотисто-бурого з м'якими світлими переходами і біла пляма на грудях. А моя усміхнена мордочка нагадує лисячу. Я невеличка. Але мої далекі предки були завзятими мисливцями, могли зловити великого звіра, наприклад ведмедя чи кабана, і тягти його тривалий час. Отака у мене порода!

Мені все в собі подобається, ну майже все. Зараз у мене складний вік. Бути підлітком, хочу вам сказати, справа нелегка. Часто не знаю чого хочу, що мені потрібно, що мене цікавить, сама себе не можу зрозуміти. Для мене, як і для кожного підлітка, спілкування з ровесниками — надзвичайно важлива, особлива, сфера життя. Звичайно ж, значну частину свого часу я, як і всі підлітки, проводжу в школі.

Навчаюсь я в одній зі шкіл домашніх тварин. У нашому закладі усього сім класів. Зараз я навчаюсь у третьому, де 30 учнів. Звичайно, у нас, як і у людей, є оцінки, а, отже, є відмінники і ті, хто не дуже любить вчитися. Тільки на відміну від людських шкіл, у нас 8-бальна система. Я не дуже люблю вчитися.

У мене є друзі серед однокласників — це собака Плямка і кішка Пушинка. Плямка — невеличка собачка такого ж кольору, як я, але вона з породи маленьких вівчарок вельш-коргі. Вона теж схожа на лисичку. Ми з Плямкою полюбаємо ганятись за м'ячем на подвір'ї школи. Вона взагалі любить рухливі ігри, як і я.

А Пушинка поводить себе більш спокійно. І хоча вона — кішка, все одно нам із Плямкою дуже подобається. Ми з Пушинкою граємо в піжмурки або поважно ходимо коридором школи з високо піднятими хвостами, скоса поглядаючи на старшокласників.

Ще у нас є два собаки, які дуже дружать. Це лабрадор Плямчик і німецька вівчарка на ім'я Лакі. Плямчик голосно і багато гавкає. Взагалі, це активний і позитивний згусток енергії, який здатний подарувати заряд бадьорості, життєлюбства й оптимізму. Лабрадор завжди в центрі веселої компанії. Плямчик дуже сильний, має досить великі розміри і потужну мускулатуру. Він любить гратися, іноді, правда, його активність та надмірна енергія виходять за межі дозволеного. Лакі — сильний, мускулистий, розумний і кмітливий собака. Тільки дуже непосидючий. Ще однією рисою Лакі

є відсутність страху. Це дуже сміливий собака, який ніколи не замислюється про нерівність сил. Якщо потрібно – він накинеться на ворога і буде боротися на смерть. Плямчик і Лакі завжди разом. Їхня улюблена гра «Наздоганяй». Іноді вони не проти і наробити якоїсь шкоди.

А ось хто дуже любить різні витівки, жарти – так це щур Хвостик, кролик Біллі і кіт Сніжок. Ця компанія претендує на «найкрутіших» хлопців класу. Вони взагалі терпіти не можуть навчання. На уроках їм завжди сумно, тому вони розважають себе й інших.

У нашому класі є й бешкетники, які можуть зірвати урок. Це два сіамські коти Рижик і Черниш, бульдог Зубастик і чихуха Міко.

Ще у нас є ті, кому я не подобаюсь, – це кішка Соня і її подружка Лола. Соня – бенгальська кішка. У неї розкішна густа шерсть леопардового забарвлення. Погляд її примружених виразних очей золотистого кольору, як у дикої кішки, просто вражає. А у Лоли чудове білосніжне хутро і виразні різнокольорові очі – одне жовте, інше блакитне. У неї дуже дорогоцінна порода – као-мані. Ці дві подружки завжди разом. Їхні рухи витончені та гармонійні. У них завжди модні кольорові нашійники, вкриті дорогоцінним камінням, яке вони часто змінюють. Подружки завжди поглядають на себе в дзеркало, ніби милуючись своєю красою. Ні, я зовсім їм не заздрю. Звичайно ж мені також хочеться такий нашійник і так виглядати, але в мене просто не вистачає часу. Буває, тільки підійдеш до дзеркала і тут раптом десь щось неодмінно трапиться. І як можна встояти біля нього, якщо тільки-но мій допитливий носик відчує пригоди, лапи уже біжать у тому напрямку. Ех, нескоро я стану леді. Не знаю, на жаль чи на щастя, та я зовсім не така, як Соня і Лола. Вони зневажають мене, а мені нецікаво з ними. Чому зневажають? Бо я зовсім не така, як вони.

І подружка моя Пушинка також не така, як вони, хоч вона і кішка. У Пушинки немає гарної породи та й взагалі ніякої. Вона чорна кішка з білими лапками і білою плямкою на грудці — ніби в неї святкова краватка. А ще у неї білі вуса. Мені здається, що вона виглядає доволі стильно. І взагалі Пушинка нічим не гірша від Соні й Лоли. Можливо, в неї і немає дорогого нашійника останньої моделі, та не в цьому ж щастя. Особисто я не можу уявити Пушинку в образі гламурної кішки. Вона не завжди вилизує свою шерстку, тому що в неї безліч важливих справ. У Пушинки чудовий характер. Але коли її ображають, вона кусається і дряпається. Іноді буває такою злою, що аж шерсть дибом стає. Тоді їй краще не потрапляти на очі, навіть я її боюся.

Отже, ми не відносимося до популярних дівчат класу і майже ніколи з цього приводу не сумуємо. Іноді, правда, хочеться всім подобатись, щоб тобою захоплювалися. Тоді ми робимо селфі, викладаємо в інстаграм і радіємо кожному «лайкові». А потім знову забуваємо про популярність і бігаємо по школі.

А як чудово буває, коли вийдеш теплого осіннього дня, сядеш у холодочку помріяти про своє дівоче, аж раптом хтось біжить і зве тебе гратися. І ось ти уже несеся наввипередки подвір'ям школи.

На жаль, перерви у школі короткі. Тільки-но почнеш гратися, а перерва вже й закінчилася. І знову треба вчитися. Предметів ми вивчаємо всього шість: математика, природознавство, фізкультура і мистецтво, а ще мій улюблений – музика.

У нас є класний керівник — міс Барті. Це велика біла швейцарська вівчарка. Зовні вона нагадує полярного вовка. Наша класна дама рухається дуже легко, абсолютно безшумно, вона сильна і активна і взагалі справжній майстер на всі лапи. Міс Барті – розумна і добра. Вона слідує за нашою поведінкою, сварить нас за різні витівки, вигадує нам різноманітні розваги. І хоча іноді наш

класний керівник підвищує на нас голос, та ми знаємо, що вона дуже любить нашу зграю і завжди буде нас захищати.

Розповім про один день із мого шкільного життя. Як завжди, я прийшла до школи. Перший урок у нас починається о 8:40, а зараз тільки 8:00. У класі був тільки наш кіт Гризун. Він сидів і читав книжку. Я кинула свій ранець і побігла на подвір'я школи. Сказати, що наш двір великий, – це нічого не сказати. Наприклад, наш учитель фізкультури, великий гончий пес, оббігає наш двір за 5 хвилин. Із ним ніхто не зрівняється у швидкості.

Я підійшла до свого улюбленого дерева, хотілося помріяти на одинці. Повз мене пробігла моя подруга з паралельного класу – собачка Міла. Вона помітила мене, загальмувала так, що аж курява здійнялася.

- І чого ти тут сидиш?

- Хочу побути у холодку.

- Пішли гратися в наздоганялки.

Я в класі за швидкістю – третя, тому, звичайно ж, згодилася. «Чому б і не погратися», – подумала я.

На цей раз Міла перемогла. «Нічого, – вирішила я, – потім відіграюсь».

Тут задзвенів дзвінок, і ми чимдуж помчались по своїм класам.

Перший урок – музика. Кабінет музики – це величезний клас, в якому багато різноманітних музичних інструментів.

Я обожаю слухати музику, тарабанити лапами по інструментам і вити під якусь мелодію. У мене чудовий слух – я можу розрізнити всі музичні інструменти в оркестровій мелодії. Цей урок проходить, як одна мить. І знову дзвенить дзвінок.

Наступний урок – фізкультура. Ми любимо гратися з нашим учителем. Спочатку ми бігали. Я перегнала майже всіх своїх однокласників і на фініш прийшла друга. Потім всі грали в м'яча. А ми з Плямкою і Пушинкою

гнали в гру «Піймай чужу лапу». Дуже чудова і весела гра, а нашому вчителю чомусь не подобається. Як гавкнув він на нас, аж луна розляглася. На щастя, пролунав дзвінок і ми врятувалися втечею.

Нарешті велика перерва – це мій улюблений час. Плямка десь побігла, а ми з Пушинкою спочатку перекусили в їдальні і пішли на подвір'я. Після обіду неодмінно потрібно полежати на спині в травичці, погріти животики на сонечку. Потім ми почали гратися. Ми любимо одна одну повалити і кусати за вуха. Звісно я легко могла б перемогти Пушинку, бо ж більша за неї, та я піддаюся.

Потім знову уроки. Терпіти не можу математику. Чому, сказати, й сама не знаю. Я намагаюсь зосередитися на математиці, з останніх сил слухаю учителя і тут ловлю себе на думці, що потрібно завтра одягти блакитний нашійник із надписом «Love». Аж розсердилася на себе. Знову слухаю вчителя. Слухаю і вже не розумію нічого. Нудно мені. Думаю: «Сумно, сумно аж за край, не дивись на мене – грай музику, грай. Так, стоп! Математика – важлива наука, дуже потрібна для життя. А за вікном така гарна погода. І якщо я одягну свій блакитний нашійник із написом «Love», то потрібно кігті пофарбувати блакитним. У мене є такий чудовий блакитний лак із блискітками...». І тут чомусь учитель на мене кричить. «Та слухаю-слухаю я вашу математику. І хіба ж я винна, що вона мені в одне вухо влітає, в інше вилітає. І ні краплинки математики в голові не залишається. От, наприклад, вчила-вчила я ті кляті теореми цілий вечір, тільки даремно час згаяла, бо на ранок майже нічого згадати не змогла. А так чудово було б, якби замість домашньої роботи задали намалювати будь-що фарбами. Я б вмочила свого пухнастого хвоста у фарбу і малювала б. А як чудово бризки летіли б по всій кімнаті. І лапи можна вмочити у фарбу. А головне, що від цього заняття користь. Потрібно терміново запропонувати Пушинці помалювати. Я тихенько зву подружку. І

знову вчитель мене сварить. Нічого я не кручуся, я тільки на хвилиночку відволіклася від вашої нудної математики і то, між іншим, у важливій справі», — подумала я і зітхнула. Нарешті радісно дзеленчить рятувальний дзвоник, і ми наввипередки, штовхаючи один одного, тікаємо зі школи.

А завтра у школі свято – Хелловін. Ми, як і люди, обожнюємо свята. Напередодні клас прикрашають повітряними кульками з намальованими чорним маркером кумедними гримасами, на стінах — силуети кажанів, привидів, на дошці — розлита червона фарба, ніби капає кров, а зі стелі звисають іграшкові павуки. А на вчительському столі стоїть невід’ємний символ Хелловіна — гарбузова голова.

Діти і вчителі вбираються у костюми всіляких потвор і містичних істот: злих духів і персонажів фільмів жахів. Я також приготувала собі костюм: чорний капелюшок, як у відьмочки, на лапки страхітливі шкарпетки і чорний костюм. А ще пофарбую вуха одне в блакитний колір, інше — в рожевий. Думаю, цей одяг буде мені личити.

Цього дня у нашій школі всі лякають один одного. Моя найулюбленіша розвага на Хелловін – це гра «Спіймай привида». Ми ловимо «привида» кінчиком носа.

У цей день учителі ховаються у шафу, а потім зненацька вистрибують. Нам це дуже подобається.

Моя історія закінчується, і я хочу сказати головне: тварини такі ж живі істоти, як і люди. Ми маємо також почуття, бажання. Якщо всі будуть поважати, цінувати і оберігати один одного, то світ буде набагато кращий, добріший. Неважливо собака ти чи людина, ти однаково маєш вчитися. Успіхів тобі у навчанні!

Завальний Богдан
11 років
Кіровоградська область
Олександрівський район
с. Підлісне

УСІ РОДОМ ІЗ ДИТИНСТВА

З різним кольором волосся та очей, із кирпатими чи довгими носиками, довготелесі чи пухкенькі, але всі родом із ДИТИНСТВА.

І саме це робить нас особливими, незвичайними і неймовірними.

Адже саме наше дитяче братство, навіть у час високих технологій, щиро вірить у диво і мрію. Може бути безпричинно щасливим і безмірно веселим, по дорослому виваженим і по дитячому щирим.

Знайомтесь — це ми!

Діти, які на льоту всотують інформацію, генерують неймовірні ідеї, підкорюють інтернетний простір.

Але ми також вміємо фантазувати, поруч із постами в соціальних мережах читаємо цікаві книжки і слухаємо мамині пісні.

Ми прості у своїх досягненнях і геніальні у своїх домислах.

Ми легко спілкуємось! Наші серця ще не вразив дорослий вірус пихи і зарозумілості, вірус жадібності й хизування. Ми щиро ділимося посмішками та іграшками, ідеями і знаннями, таємницями і мріями. Ми вміємо любити.

Любити все. Від наклейки до улюбленої іграшки, від морозива до річки, від землі до неба.

І ще ми любимо свою УКРАЇНУ. Так, по-своєму, але любимо. Любимо в своїй Україні маму і тата, любимо виховательку чи вчителя у школі. Ми любимо в своїй Україні бабусині казки чи дідусеві усмішки. В своїй Україні ми любимо соняхи і чорнобривці, маленьку кульбабку і величезне блакитне небо, вареники з вишнями і щирих гостей.

Знайомтесь – це ми!

Ми, діти України!

Любі наші дорослі. Наші серця, мов губка, всмоктують вологу ваших намірів, вподобань, поглядів, вчинків. Будьте прикладом – ми все бачимо.

Наші серця 100% заповнені любов'ю і теплом. Вчіться у нас любити світ, любити свою Україну. Бо лише в гармонії дитячого і дорослого світу народжується мир і спокій.

Познайомтесь із нами краще. Дивіться – це ми!

Загарія Ілона

13 років

**Черкаська область
Жашківський район
с. Скибин**

НЕЗВИЧАЙНИЙ ОСТАННІЙ ДЗВОНИК

У цьому році все незвично:

Останній дзвоник

в літо кличе,

А нам усім, от як ніколи,

Вернутись хочеться до школи.

Промчатись тихим коридором,

Заповнить шумом все довкола,

Відкрити двері

В рідній клас,

Де вчитель вже чекає нас.

Та неможливо – карантин!

Ти за комп'ютером – один.

Ну ж дзвонику,

Лунай онлайн!

Усім здоров'я побажай!

І так дзвони, щоб восени
За парти в клас вернулись ми!

Кіпкалова Дар'я
12 років
Полтавська область
м. Кременчуг

* * *

Доброго дня! Мене звати Кіпкалова Даша. Хочу розповісти про себе: я гарна донька (за версією мами), уважна онучка (за словами бабусі), турботлива сестричка (на думку дядечка), активна читачка (за версією бібліотекаря), порядна учениця (бо я так вважаю).

Поважаю гуманітарні науки, не дуже дружу з математикою. Але як її не вивчати, коли вона (математика), безупинно лізе в моє життя. Ну от наприклад:

1 — я одна у батьків донька;

2 — нас дві онучки у бабусі й дідуся;

у 3 роки мене соціалізували — віддали до дитячого садочка;

у 4 — я вперше закохалася;

у 5 — я «побила» своє кохання за те, що Мишко віддав ябеді Насті мій набір жуйок;

у 6 — як усі, пішла до школи, а зараз закінчила 6 клас;

а у 7 — я вже перекладала мамині рецепти на зрозумілу всім мову;

8 — це наша бібліотека, яка «приручила» мене і, яка, за Сент-Екзюпері, «несе за мене відповідальність...». От тільки якби вона мала № 9 чи № 10, то... я все одно б потоваришувала з книгою...

На вигляд мені 11, за свідоцтвом про народження — 12 років, від мами я успадкувала русяве хвилясте волосся, від бабусі — небесний колір очей, від дідуся — посмішку, а от татусь передав мені ямочки на щоках, — скажете ви? А от і ні, — від татуся мені передалася любов до читання.

У 5 років він привів мене до бібліотеки. «О, — дивуався він, — «Малятко», «Барвінок», «Веселые картинки»! Це мої улюблені журнали, які я читав ще в ди-

тинстві! І знаєш, які цікаві...». Я мерщій бігла до купки журналів і брала декілька з них. Мені було так цікаво дізнатися, про що ж там читав мій тато?

Тепер я вибираю книги сама. І приваблюють мене перш за все неймовірні пригоди героїв Всеволода Нестайка, магічні витівки Гаррі Поттера, мужні вчинки двох капітанів: Діка Сенда і капітана-вченого Немо. Ще хотілося б мені потрапити на урок Лілії Гармидер і випікати «пиріг дружби». Оце прикольно! Люблю вчителів із гумором!

Якщо ви мене запитаете, чим я займаюся у вільний час, звичайно, як і усі мої однолітки, люблю слухати музику, малюю, роблю поробки з природничих матеріалів... Чи займаюсь я спортом? Ні, не дуже, але люблю кататися на пеніборді. Я – любителька екстриму та яскравого стилю.

Мабуть, таким яскравим для мене є східний танець. Саме його я опановую вже цілий рік. Я вважаю, що це не тільки дуже гарно, але й розвиває пластику, гнучкість, граційність, жіночність, бо всі ми хочемо бути привабливими. Мені цікаво було дізнатися історію виникнення східного танцю. Виявляється, у давнину це були ритуальні танці. І виконували їх у храмах любові та вірності й присвячували богиням любові. З міфів, які ми вивчали в школі, я знала тільки одну богиню – Афродіту. А, як з'ясувалося, у кожного східного народу богиня була своя. Навіть у нас, у слов'ян, була своя Леля. А потім ці танці стали просто народними. Я вважаю, що заняття танцями позитивно впливають на самопочуття, здоров'я, настрої. А це дуже важливо – завжди бути в гуморі.

Взагалі моя сім'я притримується здорового способу життя. Ми любимо здорову їжу, робимо зарядку і часто буваємо на природі. Я вважаю, що здоровим бути – це здорово, класно! Мене дуже засмучує, коли бачу нездорових дітей. Мене вражає їхній погляд, бо він у них особливий – якийсь дорослий, такий, ніби вони зрозуміли

щось таке, що недоступне іншим людям. Вони стійко переносять страждання, і я впевнена, що вони одужають і будуть щасливі. Я їм від усього серця цього бажаю.

Моя мрія – стати медиком. Це у нас спадкове, моя мама і моя бабуся – медики. Недарма раніше медичних сестер називали сестрами милосердя. А милосердя – це дуже важливе почуття. Але не треба тільки «ахати» та «охати» над хворими, або тими, хто потребує твоєї допомоги, а знайти спосіб допомогти. Милосердя, я вважаю, має бути дієвим. От тому на шкільних ярмарках ми збираємо кошти на закупівлю медичних апаратів для дитячої лікарні, або кардіологічного відділення. Я завжди беру участь в акції «Серце до серця». Ми з мамою печемо різні смаколики або робимо цікаві поробки, тато допомагає все це доставити в школу, я продаю всі ці вироби, гроші складаю у спеціальну скриньку і отримую заповітне сердечко. Ми виконали свою місію. Я вдячна своїм батькам за розуміння і підтримку. Може апарат, який куплений і за мої гроші, надасть невідкладну допомогу, а може і врятує комусь життя.

Моя родина – це моя опора, мій захист, мій оберіг. Мама – моя найкраща подруга, я ділюся з нею усіма своїми секретами. А улюблена бабуся найкраще мене розуміє. Ось чому зі своїми розпачливими тривогами я біжу до неї. І оця сивочола з найдобрішими у світі очима бабусенька якимось чином вирішує усі мої, здавалось би, нерозв'язувані проблеми. Дідусь мене балує, а тато «приборкує норовливу», навчає. Як би мене запитали, що таке «патріотизм», я б відповіла – це безмежна любов до своєї родини, до свого отчого дому, до того місця, де є мама, тато, дідусь, бабуся і я. Це – моє найдорожче, це мій всесвіт. Любіть і бережіть своїх близьких, поки вони поруч.

Я люблю свою країну... Чи хочу я кудись поїхати з України? Я не знаю. Я дивлюся на наше життя не через «рожеві окуляри». Я бачу, як мої батьки хвилюються,

щоб не залишитися без роботи, не мати, так би мовити, на кусень хліба. І я, якщо чесно, не дуже хочу їхати за цим «куснем» за кордон, на чужину. А якщо прийдеться... Поїду! Треба ж допомогти родині, та й самій влаштуватися.

Але я б краще поїхала просто подорожувати, побувати у різних країнах, ознайомитися з культурою різних народів – це прикольно. Може навіть потрапити у якісь пригоди. Мені, якщо зізнатися, пригод бракує. Мабуть, тому задовольняюся пригодами у книжках.

Я люблю мріяти! Мені хочеться стати зразковою ученицею, здобути фах медика і лікувати маленьких дітей. А ще я мрію, щоб здорові та щасливі були мої рідні. Щоб на краще змінилася наша країна, щоб запанував мир на нашій землі, щоб не лаялися люди між собою, а були толерантними. Ну і щоб вистачало пригод у моєму житті. Хочу жити наповнено, весело і не сумувати.

Козир Софія
12 років
Тернопільська область
м. Гусятин

МОЯ ВИШИВАНКА

На моїй вишиванці ніжні маки цвітуть,
Поряд з ними листочки зелені ростуть.
Моя вишиванка барвиста й красива,
Неначе прекрасне малесеньке диво.
На свята я блузку свою одягаю
І дуже красиво у ній виглядаю,
Бо я – українка, козацького роду,
Маленька частиночка свого народу.

Юкало Маргарита
12 років
Вінницька область
м. Липовець

* * *

Усім привіт! Я – Марго. Хочу Вам про себе розповісти. Почнемо із того, що мені 12 років. Навчаюся у 7 класі. А живу в найкращій країні – Україні.

Моя сім'я велика: мама, тато, сестричка, племінниця, дідусь та дві бабусі. Маю найкращих у світі батьків, яких дуже люблю й поважаю, адже завжди отримую від них підтримку та допомогу.

Із гарними та вірними друзями весело проводжу час.

Окрім занять у школі, маю багато захоплень та хобі, які сприяють новим знайомствам, розширюють мій кругозір.

Я вивчаю ази журналістики та акторського мистецтва. Обожаю моделінг, із легкістю можу презентувати дизайнерську річ як на подіумі, так і у кадрі. Займаюся сучасними танцями, виконую деякі гімнастичні трюки. Уже сім років навчаюся у музичній школі, з великим задоволенням граю на фортепіано. У вільний від навчання час оформляю свої сторінки в соціальних мережах.

Займаючись із задоволенням у певній галузі, отримуєш багато знань, умінь та навичок. І часто за копітку роботи отримуєш винагороду. Я стала переможницею національної премії «KIDS AWARDS» у номінації «Журналіст» у 2020 році. Потрапила до сотні найкрасивіших дітей України у 2018 р. «Міс Вишуканість» – у конкурсі краси, моди та талантів «The best kids of Ukraine» у 2019 році. Три рази брала участь у модному дитячому показі «Kids fashion days Vinnytsia» у 2017, 2018 й 2019 роках. Також дефілювала в Одесі «Kids fashion defile Odesa» у 2019. Знялася у телевізійному проєкті «Ревізор – діти. Вінниця» у 2017, 2019 й 2020 роках. У 2018 році пройшла

курс у дитячій школі моделей «Princess» і два роки навчання в школі шоу-бізнесу «Main People» у 2019, 2020. Завдяки «Main People» брала інтерв'ю в українських зірок шоу-бізнесу: Анни Трінчер, Дмитра Коляденка, Влада Ями, Артема Пивоварова й ALYOSHA.

Завжди відмінниця у навчанні. Перші місця у шкільних конкурсах та олімпіадах: «Майстер усного рахунку – 2019», дев'ятий Всеукраїнський конкурс із англійської мови «Гринвіч – 2018», конкурс із англійської мови «Puzzle – 2017», міжнародний математичний конкурс «Кенгуру» (2017, 2018 і 2019). Суперфіналіст 33 міжнародного чемпіонату з розв'язування логічних математичних задач у 2019 році. Лауреат I та II етапів Міжнародного конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика та Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Григоровича Шевченка.

Одним із моїх маленьких хобі є колекціонування гарненьких та м'якеньких плюшевих ведмедиків. Їх уже більше десяти. Один із найулюбленіших – маленький сірий Тедді. Його подарувала мама, коли мені було п'ять років. Пухнастик подорожував зі мною навіть до Єгипту, ми завжди разом. Тедді був, є і залишиться найкращою з усіх іграшок.

У мене є домашні улюбленці: три дуже розумних і красивих песика. Найбільший – Чарлі, мисливський собака, порода піонтер. Він досить великий за розміром, чорної масті, а на шиї – невеличка білосніжна пляма, карі очі (ніби маленькі гудзики), коротка шерсть, великі вуха, довгий хвіст. Середній – Умка, порода пікінес, довга бежева шерсть, маленькі вуха, великі темно-коричневі очі та невеличкий хвіст. А найменша – Нора породи той-тер'єр. У неї рижі брівки, кінці лапок та животик, але базовий колір масті – чорний. Невеликі вухка, темні маленькі очі й короткий хвостик. Є рижий кіт Маркіз, папуга Кеш, породи корела. Ще в мене живуть два равлики.

Я обожаю подорожувати й пізнавати щось нове.

Відвідала вже п'ять країн світу, налаштована не зупинятися на цьому й здійснити свою мрію – вирушити у навколосвітню подорож й побачити безліч країн. А найбільше маю бажання побувати у Франції і Греції. У майбутньому хочу втілити в реальність мрію мами – полетіти із нею до Італії. Я роблю все, щоб мої бажання ставали дійсністю. І для цього вивчаю англійську мову, адже в наш час це дуже важливо, бо просто так зрозуміти іноземця в іншій країні важко.

Моя гордість – волосся, його довжина 105 сантиметрів. Для того, щоб досягти такої довжини, я жодного разу не підстригалася.

Своє майбутнє хочу пов'язати з журналістикою. Мрію стати ведучою телепрограми або журналістом, а, можливо, професію буду поєднувати із моделінгом.

У дорослому житті хочу бути доброю та щирою людиною, допомагати безпритульним тваринам, адже вони потребують неабиякої уваги. Треба зрозуміти одне: для того, щоб зробити світ кращим, треба починати із самого себе. Хочу, щоб у мене були тільки вірні та щирі друзі, мрію про яскраве життя, наповнене різними пригодами.

А ще люблю бути особливою, не такою, як усі, обожнюю відрізнятися одягом, посмішкою, усім, чим тільки можна.

Не сиджу на місці й не чекаю чогось, а навпаки – розвиваюся, відкриваю для себе нові горизонти, отримую незабутні враження.

Часто відвідую бібліотеку. Люблю читати книги, а особливо – пригодницькі історії. Улюблена книга – «Поліанна» Е. Портер (перша та друга частини). Читати книги дуже важливо. Книга збагачує розум новими словами, що дуже потрібно майбутньому журналісту. Люблю вивчати скоромовки й змагатися з рідними на швидкість. Гарна дикція – запорука успішності телеведучої чи журналіста, який у кадрі. Людям буде приємно

слухати новини, коли вони будуть чути чарівний голос та чітку вимову.

Ви вже зрозуміли, що я дуже креативна й творча особистість. Було приємно розповісти про себе. Наразі це все. Дякую за увагу!

**Переможець номінації
у віковій категорії 14 – 18 років
Яворович Наталія
15 років
Дніпропетровська область
м. Кривий Ріг**

ХТО НЕ РИЗИКУЄ, ТОЙ НЕ П'Є УЗВАРУ

На дворі було 7 січня, день Різдва Христового. Давня традиція веліла зібратися у гурт вертепом і вирушити по хатах, колядувати.

У сільській школі були канікули, тож і дітлахи сиділи вдома. Точніше сказати, вдома zostалися лише ті, хто не любив холод або не вмів колядувати. Інші ж уже ходили по сусідах, розсипаючи крупи і весело співаючи колядки. Напевне, єдиним, хто до сих пір не вийшов з хати, був Дмитро Коломієць, який, стоячи в домашньому одязі, намагався причесати чорний неслухняний чуб. І воював із волоссям хлопець таки досить довго, якщо судити по нетерплячому човганню чобіт у коридорі.

– Дмитре! – кричить із порога Василь Яровий. Парубок хвилин п'ятнадцять чекав друга біля вхідних дверей, одягнений у «вертепівський» костюм. На дворі в такому вбранні було тепло і затишно, а от у хаті хлопець вже упрів. – Дмитре! Швидше, бо я зараз розізлюся, візьму ножиці і зроблю так, що про зачіску найближчі три місяці ти думати забудеш!

Але Дмитро, як було видно, не квапився. Тоді Василь зняв чоботи і зайшов до хати.

- Ти ще не вдягнувся! - зло плеснув у долоні хлопець, але розсміявся, дивлячись, як товариш, наче Оленка Мартинчук (яка, до речі, грає у їхній виставі українку), злиться, коли неслухняний завиток стирчить, як би його не пригладжували і не бризкали лаком для волосся (от і отримає ж Дмитро на горіхи, коли матінка дізнається).

- Та зараз я, зараз! - шипить господар від злості. В результаті він просто кидає ідею зробити зачіску «як у людей», і голосно гупаючи, нарешті вирушає одягатися. Через кілька хвилин Дмитро нарешті з'являється з дерев'яними щитом і мечем, відібраними у молодшого брата.

- Ну, ти, Дмитре, даєш! - весело глузує з друга Василь, плескаючи того по плечу. - Ніби-то воїн, а збираєшся, як баба.

- Ну, годі тобі. Ходімо, бо інші нас з'їдять.

- Якщо й з'їдять, то тільки тебе, - відмахнувся Яровий, надягаючи жупан.

Хлопці вийшли на вулицю. За кованим парканом їй справді вже чекали усі учасники вертепу. Навіть Оленка й та вже стояла при повному параді, нервово постукуючи червоним підбором по сніговій доріжці.

- Я думала, не дочекаємося, - уїдливо сказала Дарина Коваль. Її чорне волосся зараз було заплетене у довгу, майже до пояса, косу. Дівчина виконувала роль смерті і вжилася у неї настільки, що випросила в батька дозволу взяти косу. Дмитро, вгледівши такий атрибут, навіть відмовився від давньої звички в їхній компанії - обіймів при зустрічі. Даринка - дівчина бойова, така вб'є і не помітить.

Вертеп вирушив селом. Сміючись, співаючи на різний лад, уся компанія подорожувала від однієї хати до іншої. І ще жоден господар не зміг відмовити молоді у частуванні. Хтось запрошував до себе на вареники, хтось виносив по кухлику узвару, а хтось кожному з учасників давав по червонцю, примовляючи: «Беріть, беріть, дітки, купите потім собі, що схочете».

– Все село обходили, тепер можна і додому, – задоволено промовила Дарина, дожовуючи шоколадку, подаровану сусідом.

– Та почекайте ви розходитись! – раптом Василь зупинив друзів, поправляючи каштанове стрижене волосся.

– Що ти ще задумав? – насторожився Дмитро. – Ми ж все село обійшли. У всіх побували.

– Ну, майже. Лише старий Петро лишився.

– А нащо нам іти до нього? Ми йому виступ, а він нам дулю з маслом, ще й скаже, що й того багато! – обурилася Катерина, поправляючи янгольський німб на рудому чубчику.

– Давайте просто спробуємо, – заохочував Василь.

– Ти ж розумієш, що це нічим добрим не закінчиться? – скрививши нафарбовані яскраво-червоним губки, сказала Оленка.

– Ну давайте хоч спробуємо! – повторив хлопець. – Хто не ризикує, той узвар не п'є!

– А знаєш, чому? – уїдливо мовив Андрій, струшуючи сніг із чортяцьких рогів. – Тому що він п'є горілку на похороні того, хто ризикує!

– Андрі-ю, – протягнув Яровий. – Ну що за песимізм? Ну, ходімо!

– Пішли, люди. Він від нас усе одно не відчепиться. – Дмитро почав підтримувати ідею друга, змирившись зі своєю долею.

У інших також не було вибору, тому вертеп рушив до старого Петра. Ніхто з гурту не був знайомий із ним особисто, але в селі казали, що Петро колись в армії служив. Казали, що війну пройшов, бачив, як людей вбивали. Серед вбитих були і діти – вороги не жаліли нікого. Старий Петро тому дітей і не любив, бо бачив, як їх убивали. Своїх дітей старий також не мав.

Жив старий у будинку край села. Його город був уже давно закинутий, як і інше господарство. Лишився в Петра лише сторожовий пес Цезар. Коли друзі відчини-

ли хвіртку, Цезар навіть не повернув голови в їхній бік, тому дістатися до хатини старого було не важко.

Василя, як автора ідеї, випнули вперед, щоб той постукав у двері. Двері відчинив старий Петро. Побачивши дітей, чоловік скривився і тут же закрив двері перед Василевим носом.

– Ходімо, Васю. Не прийме він нас, – Андрій вже розвернувся, щоб піти, але Дмитро схопив його за комір.

– Так просто піти не вдасться, – Коломієць зручніше взяв дерев'яний щит. – Василю, стукай ще раз.

Яровий постукав ще раз. Петро знов відчинив двері. На цей раз він уважно оглянув кожного з гурту, знов скривив губи.

– Чого вам треба, молодь? – скрипучим голосом промовив старий.

– Ми до Вас, пане Петре, з вертепом прийшли, – роль спікера взяв на себе Василь. Він запропонував цю ідею, йому й відповідати.

– То йдіть звідси, нічого я вам не дам! – гаркнув господар. Він збирався закрити двері вдруге, але рука Василя притримала дверну ручку.

– Пане Петре, ну, чого ви оце?

– Самому жерти нічого, йдіть!

– Та почекайте ж ви! – Яровий вдруге притримав двері, намагаючись бути якомога привітнішим і дружелюбним.

– Чого вам?

– А давайте ми запропонуємо вам обмін? – раптом біля дверей опинився Дмитро.

– Обмін? – зацікавився Петро.

– Обмін, – підтвердив брюнет, спіймавши на собі здивовані погляди друзів. – Давайте ми вам заспіваємо, і якщо вам сподобається, ви кожному з нас дасте по кухлику узвару. А якщо не сподобається, то ми вам віддамо все, що наколядували. Згода?

Оцінивши вигоду для себе улюбленого, дід усе ж погодився. Почалася вистава. Заучені слова легко, весело

й дзвінко злітали в усіх із вуст, дівчата співали ще голосніше, ніж раніше, адже так не хотілося віддавати так просто те, що заробили дуже тяжко.

Розказавши останню колядку, друзі пильно вдивлялися в обличчя старого Петра, намагаючись розгледіти в його обличчі хоч якусь тінь задоволення, але старий усе ще стояв із хмурим лицем. Петро обхопив пальцями зморщене підборіддя. Потім зайшов до хати, чимось пошарудів і швидко протягнув найближчому до дверей хлопцю дволітрову пляшку узвару, кинувши наостанок сухе:

- Натє, заслужили.

Веремчук Анастасія
15 років
Рівненська область
Березнівський район
с/мт Соснове

Я ПИШУ

Коли мрію до неба дістати
І торкнутись руками до зір.
Я тоді починаю писати,
Виливаю думки на папір.

Я пишу, коли важко на серці,
І пишу, коли радість в душі.
Тоді слово на волю так рветься
Подолати усі рубежі.
Коли бачу сувору людину,
І як добрих стрічаю людей,
Я б писала, мабуть, щохвилини
Про красу, про життя золоте.

Тішусь тим, що перо моє часом
Помагає мені не тужить.
Приміряю я крильця Пегаса,
Щоб злетіти у віршах на мить.

І коли після сонечка злива,
Вірю: знову тепла я діждусь.
Я пишу і від того щаслива,
І цим щастям охоче ділюсь.

Єфімов Денис
16 років
Харківська область
м. Лозова

П'ЯТЬ ТРАДИЦІЙ СПРАВЖНЬОГО ПАТРІОТА

П'ять років – це багато чи мало? Складно відповісти: для людини, начебто, багато, а для закладу, здається, що ні.

Хтось із відомих сказав: «Важлива не кількість прожитих років, а якість». Я вважаю цю думку слушною, адже існують випадки, коли й за двадцять років згадати нічого. А буває, що подій одного місяця вистачає на все життя.

Моєму ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою «Патріот» у цьому році виповнюється п'ять років. «Лише!?!», – скажете ви. «Аж!», – відповім я. Бо за такий невеликий термін сформувався не просто навчальний заклад, – було створено справжню домівку для всіх бажаючих пов'язати своє майбутнє з військовою справою. Педагоги й офіцери ліцею, зробивши титанічну працю, змогли започаткувати традиції, які засновані на шануванні загальнолюдських цінностей. Це сприяє нашому становленню як майбутніх офіцерів, так і просто порядних людей. Наш заклад, як і будь-який інший, має статут, але кодекс честі ліцеїста закладений саме в неписаних традиціях.

Традиція перша: ВІРА В НАШІ СИЛИ

У нашому ліцеї працюють лише досвідчені викладачі. До свого предмету вони ставляться серйозно, але вміло додають урокам креативу. Завдяки розумним дошкам, які розташовані в кожному класі, навіть найнуд-

нішу тему перетворюють на справжню розвагу. І хоча викладачі ставляться до ліцеїстів вимогливо, вони розуміють, що ми – люди, і завжди дають нам можливість виправитись. **УЧИТЕЛІ ВІРЯТЬ У НАШІ СИЛИ!**

Традиція друга: РАМКИ

Усі наші офіцери-вихователі – досвідчені військово-службовці, тож дисципліна у нас на високому рівні. Знання уставу та власних обов'язків у наряді ми вивчили, як «Отче наш», а усіх ледацюг справедливо карають, адже кожен мусить усвідомити, що **Є РАМКИ, ЯКИХ НЕ МОЖНА ПОРУШУВАТИ!**

Традиція третя: УМІННЯ ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ

Вступаючи до навчального закладу з посиленою військово-фізичною підготовкою, ми покладаємо на себе велику відповідальність за майбутнє нашої армії та добробут країни. Та й більш буденні, але не менш важливі речі, як-от наряд, вимагають від ліцеїста зібраності, витримки та вміння вчасно мобілізувати свої знання та навички. Якщо раптом товаришеві стало погано або сталася якась надзвичайна ситуація, ліцеїст повинен вміти взяти себе в руки і прийняти правильне рішення. **УМІННЯ ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ – ЗАПОРУКА СТАБІЛЬНОСТІ!**

Традиція четверта: ПРАГНЕННЯ ДО ТВОРЧОСТІ

На відміну від багатьох навчальних закладів із військовим ухилом, де цінуються майже виключно спортивні досягнення, в нашому ліцеї поважають талант у будь-якому його прояві. Тому що справжній офіцер – це не лише м'язи, а й інтелект та здатність креативно мислити. Наші викладачі вважають, що ліцеїст має бути всебічно розвиненим та грамотним у будь-якій сфері. Тому серед нас багато музикантів, літераторів, інтелектуалів та ораторів, бо **ПРАГНЕННЯ ДО ТВОРЧОСТІ – ЦЕ ШЛЯХ ДО УСПІХУ!**

Традиція п'ята: ДУХОВНІСТЬ

Загальновідомо, що духовність – це ідеал, до якого

прагнула й прагне людина у власному розвитку, орієнтація на вищі, абсолютні, цінності, а також прояв зрілості. Саме таку мету ставлять перед собою вчителі та офіцери ліцею: виховати справжню ЛЮДИНУ, ГРОМАДЯНИНА, ПАТРІОТА! Все це відбувається не шляхом лекцій та повчань, а виключно власним прикладом. Тож бути порядним у нашому закладі модно!

Заклад відкритий для всіх бажаючих. Якщо традиції «Патріота» заділи струни вашого серця, то вам – до нас!

P.S. Я гордий, що маю право називатися ЛІЦЕЇСТОМ!

Цьомик Марія
15 років
Тернопільська область
Монастириський район
с. Гончарівка

БЕРЕГИНЯ

Присвячується усім бабусям на світі

Завжди з великим нетерпінням чекаю весни. Вона приходиться із першою грозою. Бабуся каже, що грім стрясає землю від зимового сну, і тільки після цього можна висівати насіння.

...Я вибігаю з хати, взуваю мамині гумові чоботи, які чалапають так, ніби за мною хтось женеться, і лечу до бабусі. Вітер запряг пару хмар, але, здається, забув, куди збирався їхати, і хмари, як дикі, необ'їжджені кобилиці, носять його по всьому небу, розвіваючи сивими гривами та крещучи вогонь з-під копит. Великі важкі краплі дощу розбиваються об моє обличчя, розтікаються струмочками і лоскочуть, наче котячі вуса. Громи б'ють в тулумбаси, неначе збирають військо на поле битви. Стає темно і трохи моторошно. І не тільки мені, але й навіть деревам і кущам, які хиляться кудись на південь, напевно, хочуть вирватися з обіймів землі і втекти в безпечне місце. Я при-

скорюю біг. От уже дерев'яна хвіртка з вирізьбленими голубами. Хутко безцеремонно відчиняю її, вона обурливо скрипить, але впускає мене на подвір'я. Старий горіх здивовано глипнув на мене, схопився, хотів підбігти і накришити мене своєю велетенською парасолею-короною, але раптом згадав, що не може, і безсило зітхнув, опустивши буйну голову. На даху бабусиної хати в чорному пошарпаному гнізді стоїть лелека на одній нозі, понуро похиливши голову і терпляче зносячи холодні удари дощу. Вода патьоками стікає по його пір'ї, а він все непорушно стоїть, неначе декорація, вирізьблена з дерева.

Краплі погустішали і тепер бомбардують мене по всьому тілу, неприємні і слизькі. Гублячи завелике взуття на сходах, я хапаюся за дверну ручку, тягну її на себе і поринаю у затишок бабусиної хати.

– Дитино! – сплескує руками бабуся (вона завжди так називає мене – «дитино»), дивлячись на мене, мокре захекане чудо посеред її кімнати. – А ти яким дивом тут опинилася? Та гроза ж надворі!

Я підходжу до бабусі, пригортаюся до її грудей, і мені стає тепло і добре, ніби й ніколи не існувало холодного дощу і загрозливого вітру.

– Бабусю, гроза розбудила землю, тепер можна насіння готувати.

Бабуся посміхається. Колись у бабусиній усмішці бриніла іскорка сонця, але після того як її син, мій дядько, загинув на війні, її очі завжди вологі, там навіки оселилася печаль.

Бабуся ніколи не купує насіння, а вирощує його сама. Ми перебираємо клуночки, вузлики, паперові трубочки і коробочки з насінням. У хаті духмянить літо, а за вікном співає перша весняна гроза...

Моя бабуся – майстриня. Її вишивками захоплюється усе село. У школі навіть проводилася виставка її робіт. Вона вишиває хрестиком, гладдю, бісером. Найчастіше вишиває образи, портрети, натюрморти, різноманітні

узори, але найкраще у неї виходять квіти. Вони немов живі, неначе ростуть і цвітуть на її рушниках, сорочках, обрусах, килимах, подушках, доріжках, серветках. Коли настають свята, то її хата перетворюється на вишиваний квітник. Великі рушники з білого полотна огортають образи, наче крила. Стіл, вкритий скатертиною, нагадує мініатюрне поле соняшників, вони туляться один до одного своїми сонячними головами, і від них ніби світліє в хаті.

На свята мама, тато, бабуся і я йдемо до церкви у вишитих сорочках. На моїй сорочці грона червоної калини перевиті з синім льоном, адже вони символізують дівочу красу, а ще свічки мальв – як символ любові до рідної землі. Одягаючи бабусину вишиванку, я відчуваю зв'язок зі своїм родом і народом.

Я часто запитую у бабусі, як їй вдається так правдиво відтворювати квіти на полотні. Я мрію стати художницею і часто малюю квіти і олівцями, і фломастерами, і фарбами, але такими живими, як у моєї бабусі, вони ніколи не здаються. Вона усміхається, в її очах запалюються вогники, і тоді з її вуст линуть історії з життя. І мені відкривається класична істина: «Немає загадки таланту, є вічна загадка любові». Увесь свій вік бабуся працювала коло землі, обробляла її, віддавала їй всі свої сили, дякувала за врожай. Для неї земля – мати, а кожна рослина – Божий дар, тому засівала ними поля і полотна, показуючи свою вдячність і любов. Вона і сама мені нагадує правічну землю-матір, годувальницю, берегиню всього живого на землі.

Обожнює бабуся і садити квіти. З ранньої весни і до пізньої осені у її квітнику буяє краса. А на городі у неї чого тільки немає! І все то – її праця.

...Ми з бабусею прополюємо грядки. Червнєве сонце гарячими променями гладить наші розпашілі лиця, просить нас перепочити. Бабуся старанно висмикує бур'яни, перетирає вузлуватими спрацьованими паль-

цями чорну масну землю, з любов'ю обгортає нею ще малі, але вперті й чіпкі до життя молоді пагони. «А що, доню, чи добрий буде врожай?», — питає вона, примружуючи очі і посміхаючись. У цю мить, здається, бабуся молодшає: на її обличчі розгладжуються зморшки і світліє погляд. А на даху лелеки годують своїх малюків...

Бабуся каже, що обійстя, де гніздяться ці великі благородні птахи, — щасливе. А ще каже, що бузьок (так у нас називають лелек) був колись людиною. Зібрав Бог усіх гадів, жаб, ящірок у великий міх і наказав чоловікові віднести все це і кинути у мочарі, де люди не ходять. Але чоловік не витримав, розв'язав мішок раніше, і вся гадина знову розповзлася по всій землі. А Бог перетворив чоловіка на бузька і наказав йому визбирати те, що випустив. І тільки тоді, коли він збере всю ту паскудь, то знову стане людиною. А поки що, пам'ятаючи про своє походження, він селиться біля людей і сумно, понуривши голову, чалапає по болотах, вишукує жаб та змій, нарікаючи на свою необачність.

...Осінь завжди приносить сум у моє серце. По дорозі до школи я помічаю, як із кожним днем усе сильніше багровіють і жовкнуть дерева. Ніби люди сивіють. Непомітно. День за днем...

Бабуся хворіє. Я доглядаю її, пою чаєм, настояним на цілощих травах. Витягую зі старої дубової скрині бабусині вишиванки. Їх багато, вони різні, як людська доля. Кімнату заповнюють вишиті квіти, здається, вони пахнуть, як живі. Чи то запах засушених материнки і безсмертника, дбайливо поставлених між вишиття? Мене охоплює враження, ніби до хати заздалегідь завітала весна...

Час збігає, як вода, летить, як вітер. Це єдина річ на світі, яку неможливо намалювати, бо він невловимий і невидимий. Його можна тільки пережити. Кожному з нас відведений час на цій прекрасній землі, з неї, як Антей, ми черпаємо силу і натхнення, вона годує і одягає нас, одухотворює і окриляє, вона стає останнім прихистком для тіла, коли душа відлітає у вічність...

... Бабусі не стало похмурого осіннього досвітку. А через декілька днів у її городі розцвіли жоржини, цілі хмари жоржин, жовтих, червоних, білих, строкатих. І в тому буянні навіть похнюплена хата збадьорилася, віддзеркаливши у своїх вікнах скупі промені кволого осіннього сонця.

Я часто приходжу на бабусине обійстя. Мене, як завжди, зустрічає пара голубів. «Летімо зі мною», – кличе голуб голубку, піднявши крило. А що, коли вона не може, бо в неї крило перебите чи голуб зрадливий? Порожнє гніздо на порожній хаті гоїдає пустку, а вона, здається, кричить на увесь куток. Але лелеки навесні повернуться, несучи на своїх крилах не тільки весну, а й надію...

Сідаю під хатою на лавку. Усе довкола нагадує про близьку мені людину. Височезні мальви пригинаються, надягають свої рожеві, блакитні, лілові окуляри і приглядаються до мене з цікавістю. Старезний горіх усе так же важко зітхає, ніби соромиться свого кремезного тіла, скутого безсиллям. Сонце, ледь торкаючись землі, зазирає крізь віти яблуні, примружує очі, злегка посміхається: «А що, доню, чи добрий буде врожай?»...

Рудійко Анастасія
16 років
Київська область
м. Біла Церква

ПОРТРЕТ СУЧАСНИЦІ

Ніби вишні, карі очі,
Мов осінні тихі ночі
Темні брівоньки густі...
А уста – як мед куті!..
Коси сплетені у колос,
Мов струмочок –
срібний голос...
З уст солодкі
ллються речі –

Ніби пташечка щебече...
Щічки повні,
наче сливи,
А в зіницях –
світ щасливий!

Косенко Влад
14 років
Полтавська область
м. Зіньків

ГУМОРИСТИЧНИЙ РЕПОРТАЖ СТУК-ГРЮК - ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

Усім привіт! Із вами карантинник Влад.

Що було до карантину? Школа, вчителі, бали – нудьга, та й годі.

КАРАНТИН! (те саме, що канікули).

Домашня обстановка, ліжечко, холодильник, домашні улюбленці, іграшки (звичайно комп'ютер, а ви про що подумали?!), стрілялки, соціальні мережі, перегляд блогерських сюжетів – життя вдалося!

Не треба нікуди йти, сон до 12-ї дня, мама в інтернеті моніторить навчальні заклади, де здобувають мою майбутню професію – пожежника. Каже, що так можуть спати лише пожежники...

Помічаю, що в мами нерви – як струна. Для чого так хвилюватися? Відомо ж: нервові клітини не відновлюються...

– Ну то й що, карантин же! – відповідаю, а вона торочить весь час, що **КАРАНТИН – НЕ КАНІКУЛИ**.

Бабуся щодня варить кашу (зазвичай гречану)... помічаю, що каша не в моєму шлунку, а в моїй голові, від усіх цих YouTube-каналів, онлайн-уроків...

Учора пообіцяв мамі серйозно взятися за алгебру з геометрією... Обіцянку виконав: цілий день рахував, скільки в одній пачці гречки зернят. І що ж ви думаєте? Нарахував 2078 штук – ох і важка ця алгебра!

А я, коли виросту, мабуть, стану не пожежником, а учителем... Ну, як наша математичка, помічаю в себе ці здібності: цілий день навчав kota додавання... на вечір він безпомилково, правда, уже дещо з неохотою, складав 2 шпротини + 2 шпротини... до свого шлунку. От там точно не каша, а риба!

Днями дивився по телебаченню на італійців: кумедні такі, пісень співають, танцюють на балконах. Вирішив влаштувати флешмоб – їм на підтримку, вийшов із двору на вулицю... Уже на першій ноті та першому па мама ледь вухо не відірвала.

Узагалі, помітив одну річ: раніше мама відганяла від комп'ютера, забирала телефон, зараз горлає: «Марш до комп'ютера, узяв телефон!». Реалії дистанційного навчання...

А я не хочу телефон і комп'ютер – хочу до школи, до друзів! І навіть до вчителів. Обіцяю урочисто: коли закінчиться карантин, як у старій, іще радянських часів, пісні: «Я готовий цілувати пісок, по якому ти ходила», – обцілюю школу, до якої я ходив. І, сподіваюся, ще ходитиму.

Усім дякую, до нових зустрічей, із вами був ваш карантинник Влад.

ТАК, Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ

Ми вважаємо, що у цьому розділі будь-які рамки за-
світі. Так... Ми її любимо! І для кожного з нас є щось своє
сильне та тендітне, те, що викликає радість та надію, і
те, що є і залишиться драматичним, сумним у нашій
любові до України. Вона у всіх на вустах. Але для нас —
завжди у серці!

**Переможець номінації
у віковій категорії 11 – 13 років
Жаровська Юлія
12 років
м. Тернопіль**

ЧАРІВНИЙ ЯБЛУНЕВИЙ ЦВІТ

*17 травня, 2016 рік...
6 година ранку.*

Мені сниться усміхнений тато, він мене цілує в щіч-
ку, міцно обіймає – і мені так радісно і тепло на душі.
Я розплющую очі і розумію, що це сон, наймиліший у
світі сон, який ніколи не стане реальністю. Я не вдома,
біля мене немає татуса... Ми з мамою їдемо у напрямку
Києва у старому автобусі, біля нас ще з десятків людей,
які також постраждали від війни і їдуть, як і ми, у неві-
домість. Ми за мить втратили усе – у моїх вухах ще сту-
котять російські гради, недалеко біля мене кілька днів
тому вибухнула граната – і після цього я більше не бачи-
ла свого дому. Єдине, що я встигла зберегти на пам'ять
про свою домівку – гілочка яблуневого цвіту, яку я захо-
вала в рукав куртки, коли ми втікали від обстрілів.

25 травня, 2016 рік...

Я сумую за татком... З початку березня його не бачила.
Він дуже любив нас із мамою і завжди навесні дарував
мамі букет яблуневого цвіту як згадку про їхнє перше
побачення. Ми чекали його з Майдану, ми сподівалися,

що повернеться додому, але він із побратимами пішов на війну, в саме пекло – Донецький аеропорт, маму сповістив у останній день. Татко вирішив відстоювати честь Батьківщини до кінця... Мені бракує його підтримки, поцілунку на ніч, обіймів та просто душевних розмов і прогулянок. Мені важко уявити лагідного і доброго татка в бронезилеті та касці, зі зброєю в руках. Мама кожен ніч молиться і плаче, а я згадую щасливі миті, проведені разом, і розказую про свого татка маленькій яблуневій гілочці, яку привезла з собою в чуже місто, поставила у воду на вікно, але вона чомусь прив'яла, хоч і не засохла.

1 червня, 2016 рік...

Я познайомилась із дівчинкою. У неї батько й дідусь загинули, тіла довго розпізнавали, щоб їх рідні змогли похоронити. Я кожен день розповідаю їй про тата, ми плачемо потай від мами, я боюся зробити їй боляче, я мрію, щоб мама заснула без телефону в руках.

5 червня, 2016 рік...

Мені страшно уявити, як у мого найкращого в світі татуса зараз цілиться ворог. Відчуваю мурашки по шкірі, одразу кидає в холодний піт...

Ми поселилися у невеликому будинку, поблизу столиці у старенької бабусі. Ніхто не хотів нас приймати, особливо ті, у кого знайомі чи родичі зараз на війні. Нас образливо називають зрадниками, «сепарами» тільки тому, що ми родом із Донецької області. Якби вони знали, як мій тато любить Україну?!

10 червня, 2016 рік...

Уночі снівся тато, він ніжно посміхався та махав мені рукою, але з часом все віддалявся і віддалявся. Він просив мене поливати яблуневу гілочку, він мріє, як колись, подарувати її мамі. Звідки він про неї знає? Я ж нікому не розповідала...

25 червня, 2016 рік...

Мама з самого ранку безперервно плаче та пробує щось мені пояснити. Нарешті видавлює з себе скупе: «З татком біда. Сьогодні зранку його...».

Мені стало погано, збулось усе, що мені снилося, що я собі уявляла. Тато зник, його взяли в полон. Я не можу цього усвідомити, я не можу в це повірити. У такі моменти жити далі зовсім не хочеться. Я пробую підтримати маму, я не знаю, як її розрадити, я хочу подзвонити татові, але абонент не відповідає. Я забуваю поливати гілочку яблуневого цвіту, я її ненавиджу. Вона нагадує мені про колишнє спокійне життя, де мама не плаче, і тато завжди усміхнений.

25 липня, 2016 рік...

Минув місяць із того часу, як тато потрапив у полон. Мама побивається досі, я ходжу, немов у воду опущена, і ніяка забава мені не до втіхи.

25 грудня, 2016 рік...

Один із найщасливіших днів у моєму житті. Батька знайшли у списку полонених на обмін. Лише сам Бог знає, як таке могло статись. Звісно, радіти не дуже є чому. Але він живий! Я ще можу побачити його, ще є надія колись пригорнутись до його грудей, ще є надія побачити наживо радісну усмішку мого татка, мого героя. Мама не знаходить собі місця, друзі, бабуся з дідусем, усі дзвонять та запитують, чи бува ми не знаємо якоїсь інформації. Я не можу думати про щось інше. Я давно не заходжу у маленьку кімнату в кінці коридору, тому що там наше минуле, там фотографії, спогади, малюнки і маленька гілочка у вазі на підвіконні, яку я не провідувала і не поливала тривалий час...

2017 рік...

Зима. Президент сповіщає, що майже 70 бійців, котрих взяли у полон, повертаються додому. Незабаром

на телеекранах з'являться списки. Я не знаходжу собі місця. Щоб не заважати мамі, не турбувати її, я забилася в куточок маленької кімнати і боюся навіть дихати. Невже, невже ми знайшли тата, невже його повертають? Невже це мені не сниться, невже це правда, невже мрії справді збуваються, якщо у них вірити? Я витерла сльози і глянула на підвіконня. Я не повірила своїм очам! Яблунева гілочка пустила новий пагінець. Вона не засохла, а навпаки – у неї з'явилися бруньки. Дякую, Боже, прости, гілочко, що я тебе не доглядала, не поливала, хотіла, щоб ти швидше зів'яла і не нагадувала мені про моє щасливе дитинство...

22 січня, 2017 рік...

Настав найщасливіший день мого життя. Ми з мамою ледь не у перших рядах в аеропорту Бориспіль чекаємо літак. Літак, що поверне батька додому, до нас. Нехай він буде поранений, нехай хворий, нехай без пам'яті, але живий. Наша турбота і ласка його швидко вилікують.

Літак приземлився, усі навколо плачуть, а мені здається, що за цей час я виплакала все, я не хочу сьогодні плакати. Мої молитви почуто – я сьогодні обійму тата. Я бачу у невеликому вікні його обличчя і непритомнію від хвилювання. Чому саме в такий момент?.. Я сиділа у кареті швидкої допомоги, не було сил навіть підвестись, у моєму серці вирували змішані почуття. Щастя, радість, подив... Раптом я зрозуміла, що в рукаві куртки мені щось заважає. Я згадала, що взяла з собою яблуневу гілочку – символ маминого і татового кохання.

Чую вигуки, полонені виходять із літака. Знаходжу в собі сили та, опираючись на лікаря, виходжу з машини. Тато спускається першим. Він сьє, його усмішка засліплює усіх, хто прийшов зустрічати своїх героїв.

Побачити, поцілувати тата я зможу лише через тиждень, тому що він їде в лікарню на обстеження. Але лише

одного погляду мені вистачило для того, щоб стати найщасливішою людиною на світі. Лише одного погляду для нас із мамою — щоб спати спокійно. Я попросила дозволу в лікаря, щоб дещо передати татові. Я не могла говорити, мене переполювали сльози радості. Я знала, що тато поспішає, його везуть у лікарню, йому потрібні сили на відновлення, але я не могла не передати йому найцінніше, що ховала біля серця — свою гілочку.

Ми зрозуміли один одного без слів. Я віддала найцінніше і спостерігала, як уперше моя зболена мама знов усміхалася, як, незважаючи на біль душевний і фізичний, татко, як колись, подарував їй яблуневу гілочку, яка зацвіла взимку білим-білим цвітом!

Тато, мій любий тато, він не лише змусив моє серденько битись набагато частіше, він змусив повірити мене в диво. У той момент, я до кінця зрозуміла, що ВІН зі мною, що тепер немає причин не жити, не рухатись далі, що ми все переборемо і заживемо, як колись, хоч і на чужині, проте назавжди разом.

Блажка Поліна
11 років
Кіровоградська область
Гайворонський район
с. Хащувате

МІЙ ТАТО ЗНАЄ ПРО ВІЙНУ НЕ ІЗ КНИЖОК...

Мій тато знає про війну не із книжок...

Він бачив пекло власними очима.

Не з кінофільмів - вибухи і крик,

І смерть жорстока вірних побратимів.

Мій тато йшов дорогами війни,

Яку «АТО» назвали в сьогоднішні,

Що затягнулась довго, на роки,

Людей вбиває, мрії нездійсненні.

Мій тато — захисник! І я горджусь!
Він захищав наш мирний сон із вами.
Чи знає хто, як серденько щемить,
У тих, хто молиться й не спить ночами?

Мій тато — воїн! Нас із братом вчить
Не підкорятися всіляким негараздам.
Йти вперед, в бою — перемагать,
І бути дружними в житті, навіки разом.

Мій тато — мужній! Тато мій — герой!
Він не ховався стиха поза спини,
Як час настав Вітчизну захищать,
Вернути мир і волю Україні.

Вклоняюсь татові і всім захисникам!
Хай ангел кожного із них оберігає!
Хай буде мир! Бої хай не гримлять!
Вкраїна рідна хай перемагає!

Гризан Дар'я
11 років
м. Одеса

ЛЕГЕНДИ ПРО МІСТА УКРАЇНИ

Легенда перша: чому зветься Рівне Рівним?

- Світло-бусинка, скажи,
Послужи та поясни,
Чому зветься Рівне Рівним —
Цю загадку розв'яжи?
- Слухай казочку мою
Про історію одну:

Колись у сиву давнину багатий добрий князь Даниїл мандрував околицями князівства. Одна місцина вразила його неймовірною красою. Над деревами літали великі й маленькі птахи та файно переливчасто співали.

Дикі тварини без остраху ходили на водопій. У цьому затишному куточку текла річка по рівнині, вкритій соковитою зеленню. Прозора вода віддзеркалювала яскраве сонце і пухнасті хмари. У свіжому повітрі віяло польовими барвистими квітами й родючою землею. Яка мальовнича картина! Князь вирішив побудувати там велике місто. Тільки ось, як назвати його, він не знав.

У князя була дбайлива дружина, але дітей не було. Одного разу поїхав він на полювання та рибалку, щоб порахувати скільки у нього рибок в озері. Він нарахував їх рівно двісті тисяч, як тут прийшла йому звістка від княгині, що у них народився син. Він дуже зрадів. І тут його спіткала думка назвати місто «Рівне» на честь цієї події.

За звичаями цього князівства, коли народжується дитина, треба її благословити у бога сонця. Ось приїхав могутий князь додому і тут же до бога.

Подивився на дитину бог і сказав:

— Нарікаю твого сина Мстиславом, нехай росте добрим та сміливим. Тож, у тебе — син, а у мене — донька Зоря. Давай-но станемо родичами?

Ось так вони домовилися одружити своїх дітей, коли їм виповниться по вісімнадцять років. А щоб вони не закохалися в інших до весілля, Мстислава оселили з матір'ю у лісі, а Зорю — у замку під наглядом князя.

Минали роки.

За цей час князь побудував велике багате місто Рівне. Вулиці були просторими та чистими. Білі охайні будинки були високі, тому здавалося, що вони дістають до хмар, які з радістю відбивали світ сонця.

Зорянка виросла стрункою гарною та життєрадісною дівчиною із золотавим довгим волоссям, блакитними очима та рожевими вустами. Вона була розумною й кмітливою, тому до неї часто приходили за порадою.

Мстислав виріс доброзичливим та щирим, завжди допомагав матері й лісовим тваринам. Він сміливо ходив у ліс та не боявся хижих тварин, адже розумів їхню мову.

Одного разу пішов син князя за дровами і зустрів Зорюну. Мстислав почув чудовий спів. То була вродлива дівчина. Він підійшов до неї і почав розмову. Так вони познайомились й почали зустрічатись у цьому романтичному місці, що між собою прозвали «Аркою кохання».

Кожного дня їхні почуття міцнішали. Але їхньому щастю завадила хвороба батька Мстислава. Зорюся зросла біля князя, тому любила його, як свого батька. Вона дуже горювала, що князь Даниїл захворів.

Через вісімнадцять років, у призначений час, Мстислав прийшов просити руки Зорі:

— Здравствуй, Зоруньо! Розумієш, я вже давно хотів тобі відкритись, що... кохаю тебе! Ти погодишся вийти за мене заміж? – бадьоро запитав він.

— Любий Мстиславушко, я також тебе кохаю! Але ж чи можемо ми одружитись, милий, коли твій батько помирає? Та я знаю, як тому горю завадити: є така казкава намистина, що може будь-які бажання виконати. Та вона схована у таємничому замку циклопа.

— Так, я повинен допомогти батькові, тому вирушаю у мандрівку. — твердо сказав він.

— Коханий, щоб ти про мене не забував у подорожі, я приколю до твого камзолу маленьку металеву шпильку.

Посидів він на доріжку, попрощався та вирушив у подорож. Йшов мандрівник довго по стежці щастя, аж як вона перетворилася на стежку горя, що йшла лісом та болотами.

Дорогою він втомився, вирішив перепочити та не помітив, як заснув. Коли прокинувся, то виявилось, що він знаходиться у замку з базальтових скель. Біля каміну сидів страшний капловухий, з наповненим кров'ю оком, циклоп й готував собі обід, Мстислава він залишив на вечерю.

Циклоп пообідав та пішов спати. Через деякий час він уже гучно хропів. Тим часом Мстислав тихенько підкрався до циклопа та почав його лоскотати.

— Пощади мене! Я більше так не буду! — заволав циклоп.

— Ну добре! Але ти дай мені чарівну бусину.

Циклопу нічого не залишилось, як виконати бажання. Була вже ніч, коли Мстислав вийшов з лігва циклопа.

Перед ним було прозоре озеро. Аж раптом юнак побачив чудовисько з півнячою головою, жаб'ячими очима й хвостом ящера. Погляд чудовиська має вбивчу силу, від якого все кам'яніє. Мстислав заचाївся, закрив долонею рота, щоб не чхнути, однак не втримався. Чудовисько подивилося на юнака й вмить Мстислав перетворився на камінь.

З того часу Зоря сумує й плаче янтарними сльозами. Просинаючись, вона кожного ранку сподівається відшукати свого коханого.

Легенда друга: про Трускавець

У стародавній країні Етрусії жив народ етрусків. Кожним із дванадцяти великих міст Етрусії правив могутній володар. Містом Вольсінії правив лукомон Мастарна. Його син Луцій — високий, статний, із темним кучерявим волоссям, карими очима та завжди веселий юнак. Він полюбляв танцювати, співати, грати на музичних інструментах та подорожувати.

Луцій вирішив подорожувати до інших земель Адриатичним морем. Так він відплив торговим судном, завантаженим сила-силенною вина.

Наближаючись до берега, він чув від моряків розповіді про далекий й дивний край, який нині зветься Прикарпаттям. Цей край дуже схожий на його Батьківщину Етрурію своїми мальовничими горами Бескидами, залитими сонцем полями, густими лісами, чистими річками та прозорими озерами.

Торговець розповів Луцію, що сьогодні доньку ватажка одного з місцевих племен на ім'я Парашка віддають на розправу лютому Дракону. Юнак вирішив звільнити

красуню та пішов шукати лігво ненажерливого Дракона. Йшов Луцій один день, йшов два, три дні й, нарешті, побачив ущелину. Це був вхід до печери, у якій мешкав злобний Дракон.

Він почув дівочій плач. Від солоних сліз Парашки печера перетворилася на соляну. Дощі час від часу несли цю сіль у підземні джерела, які наповнювалися чарівною водою, що виліковувала від будь-яких хвороб.

— Відай мені цю молоду, гарну жінку! — хоробро вигукнув хлопець.

— А що ж я тоді їстиму? Може тебе з'їсти? — з насмійкою запитав ненажера.

— А давай-но обмінємося: ти мені — красуню, а я тобі — тридцять амфор найкращого етруського вина?

— А що таке вино?

— А ось і дізнаєшся...

Домовилися вони. На наступний день Луцій напоїв Дракона вином. Злодій сп'янів та міцно заснув. А тим часом Луцій із красунею вибігли з печери, де на них чекали родичі дівчини. Разом вони кремезними валунами засипали вхід у печеру, таким чином назавжди звільнившись від лихого Дракона.

Після великого святкування настав час повертатися до дому в Етрусію, але юнак забажав залишитися у цьому гарному місці. Та разом із дівчиною, яка стала його нареченою, він заснував поселення, назва якого походить від його етруських коренів Трускавець, а герб Трускавця містить зображення гуся, який є священним птахом для етрусків.

З тих часів гору, де Дракон тримав у полоні дівчину, стали звати Парашкою. А Дракон намагається звільнитися від неволі, то ж час від часу трапляються у горах землетруси.

Гулії Ростислав
11 років
Полтавська область
Великобагачанський район
с. Матяшівка

Я І МОЄ СЕЛО

Сьогодні у мене свято — мій День народження. Я так люблю цей день, бо мене всі вітають і дарують подарунки. Цьогоріч тато з мамою мені подарували велосипеда, нехай і не нового, проте такого зручного і швидкого, на якому я тепер можу запросто їздити з одного кінця села в інший. Я їду, повіває вітерець, а всі зустрічні і попутні дивляться на мій велосипед і заздрять мені. На мій День народження пощастило і моєму братові, він тепер також має велосипеда. Бо як же інакше: в мене є, а в нього немає. Хоча його День народження ще попереду, а подарунок уже є. А ще у мене є сестричка, яку всі дуже люблять, бо вона маленька і часто хворіє. Ми з братом їй привозимо з магазину різні ласощі — цукерки, печиво, морозиво. Вона нас зустрічає і радісно вигукує: «Мені! Моє! Дай!». Їй подобається грати з нами, але в неї немає велосипеда, а нам із братом треба їхати у невідкладних справах. А коли знову повертаємось із прогулянки додому, то вона так радіє і сміється, що одночасно вигукує всі слова, які вже вивчила. Та найрідніша для неї мама, без неї вона ну ніяк не може. Та й мама її любить і балує, мабуть, найбільше, а нам каже: ви вже дорослі хлопці. Ми не сердимось, що нас частенько сварять, а сестру ні, бо вона і справді маленька і має хворе серденько. А наші, як мама каже «походеньки», інколи і заслуговують суворого татового виховання. Але всі оці наші непослухи виникають ну зовсім ненароком, а так якось самі по собі. Їдемо до бабусі за молоком, а друзі ідуть на річку, ми трішки з ними побалакаємо, проведемо, а тут вже і річка. Ну як же не скупатися? Бабуся турбується, де хлопці,

мама – де молоко, а ми – що нам за це перепаде від батька, бо лише він напевне знає, де зараз ми. І так завжди – у справах час летить дуже швидко. Особливо тоді, коли риба не клює, коли гойдаємося на дитячому майданчику, або залізем високо на шовковицю, бо саме там найсмачніші шовковички. Про наші з братом непослухи чомусь найбільше перепадає мені, як найстаршому. Ну я вже до цього звик, бо й насправді я старший і пишуся цим, навіть мій брат уже починає прислухатися до моїх ідей. А ось бабуся називає нас «мої маленькі» і завжди нас захищає. В неї чудова пам'ять, хоч і давно була такою, як ми, але розуміє, як добре грати в футбол, отримувати солодоші, які забороняє мама, зразу після школи гуляти, а потім вчити уроки, а не навпаки. І взагалі бути в бабусі – це для нас свято.

Наше село дуже гарне. Є дві річки, одна з яких має назву Псел. Там дуже красиво, плавають байдарки і моторні човни, є багато риби. А ще у нас величезний ліс, з одного боку листвяний, з іншого сосновий. Саме туди ми ходимо восени за грибами, хоча це не найулюбленіше моє заняття.

А яке у нас небо! Синє-синє, а там високо літають літаки. Інколи вони пролітають низько, навіть можна побачити якого вони кольору і кабіну пілота. Мені хотілося б також бути пілотом такого літака, але я ще не вирішив, ким буду. Мабуть, усе-таки машини люблю більше.

Я дуже люблю своє село, де всі мене знають, де я так весело проводжу час зі своїми друзями. Мені так радісно кататися на велосипеді, також люблю грати в футбол. А як приємно пірнати в прохолодну річку, долонями підхоплювати воду і щосили її підкидати вгору, а потім спостерігати, як маленькі крапельки золотисто-сріблястим дощем летять до самого сонця! Я люблю сонце, люблю небо, я люблю літо, люблю річку, люблю Землю, люблю Україну, бо тут я народився, тут живуть мої батьки, брат, моя маленька сестричка і найкраща у світі бабуся!

Пауль Васирина
12 років
Сумська область
м. Білопілля

Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ

Я чую все: як вітер шелестить,
Мрійливу тишу розвіва в колоссі,
Як хмарка сонцю про ясну блакить
Співає пісню ніжну в високості.

Я бачу все: як квіточка зроста,
В пелюстках грає срібною росою,
А в річці рибка весело пірна
Поміж лататтям, поміж осокою.

Я знаю все. Я рідний край люблю
За тиху пісню, за весняне поле,
За луки, ліс, за вранішню зорю,
Високі гори і безкрайне море.
Я – України донька! І в житті щодень
Утверджуватись я не перестану,
Що рідну землю та її людей
Любити треба так, як любиш маму!

Терещенко Дарина
13 років
Дніпропетровська область
м. Кам'янське

МОЄ УКРАЇНСЬКЕ МАЙБУТНЄ

Яким я бачу своє майбутнє? Своє, твоє, їхнє – українським... Синьо-жовтим. А ще квітучим. Таким, що пахне чебрецем із м'ятою, кримською туєю та скошеною пшеницею. Я відчуваю майбутнє. Воно має солонуватий присмак Чорного моря і аромат полтавської галушки. Я бачу його.

Воно спускається величною ходою карпатською стежкою, піднімається з шахтарських глибин, перекотиполем лине назустріч безкраїм степам. Я чекаю на нього з поверненням пташиної зграї, з пробудженням першоцвіту, із першою зіркою, з кожним світанком. І воно настане, омріяне. Прийде спершу малим пташеням... Згодом, зміцнівши, обернеться на вільного сокола, дужого яструба. Із совиною мудрістю вкаже шлях, вовчою зграєю боронитиме кордони України, турячою силою захищатиме тебе і мене, усіх українців. Я чую його кроки! Я бачу його! Немов пінне марево, воно накриває увесь світ: мій світ, і твій, і ваш, і їхній — український. У величезному кошику воно несе мир, гармонію, спокій, життя. Нове життя. Скибочкою з того кошика виглядає нова мрія, нова ера, нова епоха, де немає місця для крові і сліз, галасу, беззаконня і всездозволеності. Це моя епоха, і твоя, і наша, і їхня — українська. Зазирну туди, а там уже ми усі, у майбутньому, у тому кошику, у тій епосі: і ти, і я, і вони — українці...

Плахотнік Кіра
13 років
Харківська область
м. Богодухів

**ДЛЯ КОЖНОГО З НАС СЛОВО
«БАТЬКІВЩИНА»
МАЄ СВОЄ ОСОБЛИВЕ ЗНАЧЕННЯ**

Для кожного з нас слово «Батьківщина» має своє особливе значення. Для когось воно залишається просто словом, хтось може віддати своє життя за неї, інший прославляє свою державу науковими відкриттями, спортивними досягненнями, літературними надбаннями. Я хочу розповісти свою історію, своє відкриття рідної України.

Я народилася у місті Харкові й до 7 років жила там, пішла в дитсадок, а потім у школу. Але так сталося, що моя родина переїхала в місто Богодухів, районний центр

у Харківській області. Звідси і почнеться історія маленької дівчинки, яка розпочала своє цікаве життя. Хоча я народилася у мегаполісі, але своєю відчуваю себе у маленькому селі, бо саме в ньому я зрозуміла, як я люблю свою землю, захоплююся нею. І саме в селі я зрозуміла, що я — українка. «Чому саме там?», — запитаєте ви. По-перше, тому що моя двоюрідна бабуся, до якої я їздила в гості, розмовляла зі мною лише українською мовою, і я почала спілкуватися з нею виключно українською, хоча до цього з батьками та друзями я говорила російською. По-друге, моя бабуся працює в бібліотеці і знає багато українських звичаїв та традицій. Село, в якому вона живе і яке стало також для мене рідним, має назву Полкова Микитівка. Воно славиться давньою історією, бо засноване у 1677 році уманським полковником Микитою Сененком. Тут збереглося багато давніх традицій святкування народних свят. З цікавих розповідей бабусі відкрила я для себе Україну, її історію. По-третє, моя любов до Батьківщини розпочалася з любові до української пісні. З бабусею ми часто співали разом, коли гуляли або йшли у яр косити кроликам траву. У місцевому будинку культури я вперше вийшла на сцену і заспівала пісню «Віночок». Це було на свято Івана Купала. Діти плели вінки, танцювали, стрибали через багаття. Для мене це стало яскравим враженням, наче я доторкнулася до чогось давнього. Протягом шести років я приїжджаю у Полкову Микитівку. Тут мені затишно, є змога побути наодинці з природою і домашніми тваринами. Я та мої молодші сестрички разом із бабусею часто прогулюємося селом, любимо ходити в яр до Москалівського ставка. Бабуся розповідає багато цікавого із життя села. Наприклад, колись село було дуже велике, люди жили по ярах, ближче до води, там було багато криниць. На старих подвір'ях ще ростуть фруктові дерева та кущі бузку. Назва ставка походить від вулиці Москалівської, на якій раніше жили вихідці з Росії — москалі, а тепер залишилося чотири хати та ще бобри, які живуть

на греблі. В цьому році ми всі разом на Івана Купала збирали лікарські трави: материнку, звіробій, безсмертник, чебрець. Також плели вінки і пускали їх у ставок. Бабуся оповідала нам про історію виникнення цього свята, що в основі купальських обрядів лежать культу вогню, води і рослинності. Отак із кожною бабусиною розповіддю, з кожною заспіваною українською піснею, я стала відчувати себе невід'ємною частинкою моєї Батьківщини — України. Саме тут, у бабусі, відчувається тісний зв'язок з усім українським. Навіть у тому, як бабуся сіє на городі та на подвір'ї чорнобривці, гвоздики, майорики. Вони так гарно квітнуть і веселять усе навкруги, немов усміхається моя люба земля, моя Україна. Я впевнено хочу сказати, що моя любов до Батьківщини має свій початок із Полкової Микитівки, з козацького села, в якому колись жили вільні люди і де так відчувається подих свободи, де живуть і працюють, співають пісень і люблять рідну землю.

Тимчук Єгор
11 років

Миколаївська область
Снігурівський район
с. Тамарине

СЕЛО В СТЕПУ

Увінчане колоссями,
Умите вранці росами
Вплело в своє волосся
Стрічки степних доріг
Людьми багате щирими,
Дівчатами красивими
Живе наше Тамарине
І завжди буде жить.
Хто з Києва, хто з Канева,
Зі Львова й Миколаєва,

Хмельницького чи з Харкова,
Херсона та Карпат.
Усі у степ закохані
Тепер не гості прохані,
А жителі Тамарино,
Що тут zostались жить.
В блакиті не захмареній
Лежить село Тамарине
Маленька Батьківщина
Що жде синів своїх.

**Переможець номінації
у віковій категорії 14–18 років
Тарасенко Іван
16 років
Сумська область
Великописарівський район
смт Кириківка**

ЗОЛОТА ПІДКОВА

Глибоке чорне небо, увінчане безліччю великих та крихітних зірок. Високі Карпати. Озеро Синевир... Тут моя душа, а внизу, десь дуже далеко біля широкого Опору, стоїть мазана хата. Там горить вогонь і чути гомін молота. То батько кує мені долю, то мій рідний дім!

На столі стояв свіжозварений банош. Невимовно духмяний, він, неначе магніт, притягував мій зголоднілий від довгої прогулянки апетит. Стрімкими високогірними потоками в мене текла слина:

— Мамо! Ну, мамо... Можна вже куштувати?

— Іванку, почекай ще трохи. Се наїдки не тільки для тебе, а й для батька.

Почулися гучні кроки. Я зрадив. Двері відчинилися, і з ганку на килим сіней ступив широкий чобіт... чобіт мого батька.

Замурзаний, спітнілий і дуже стомлений, він щиро усміхався, дивлячись мені в очі. Зістрибнувши зі стільця й швидко побігши, я простягнув долоню, щоб привітатися. Батько міцно стиснув правицю:

— Здоров був, хлопче! Як ся маєш?

— Тату, добре з'їздив?

— Добре, сину.

Він затих на хвилину, ніби щось згадуючи. Кинувши оком на клунок, що його брав у місто, дістав звідти гарну коробочку й вручив мені. Я хотів був його розгорнути, але побачив надпис — «Ще час не прийшов». Глянув на тата:

— Ходімо їсти цей чудовий банош, — наостанок сказав мій любий батько.

Тоді я подивився здивовано й поклав пакунок у шухлядку. Банош парував.

Банош

Біля столу стояли три високі стільці. Я завжди мусив на них видиратися, бо ростом не вдався.

Мій батько був майстром. Він бачив, що мені дещо тяжко залазити на табурет, і тому набив дошки, зробивши драбину.

Трапеза розпочиналась. У нас, у славному селі Тухлі, це був цілий обряд. Спочатку до столу сідав голова — батько. Господарка дому — мати — кропила стіл свяченою водою, приказуючи:

— Боже, дай нам доброго здоров'я, щастя, благополуччя. Благослови наш рід. Дай, Боже, добрий урожай. Обід я окроплюю, ти, Боже, — благословляєш. Яко є сила, і воля, і слава Отця, і Сина, і Святого Духа. Нині, і прісне, і вівіки-віків. Амінь.

Із цими словами мати запалює свічку й сідає. Останньою до столу йде дитина. Вона розпочинає загальну молитву — «Отче наш». Потім настає час трапези. Сьогоднішній день не був винятком. Після молитви ми почали їсти.

— Смачний банош! Файна в мене жінка, прямо золото! У відповідь мати усміхнулася.

— Тату, а розкажи, як там у місті? — я не зміг утриматися.

— О, синку. Місто величезне. Величезні брами оточують старовинні й нові кам'яниці. Брами ці залишилися ще з часів козаків. Тисячі людей ходять вулицями: і мужні богатирі, і витончені жінки.

Моя мама підозріло подивилася на тата. Він це помітив і лиш відмахнувся:

— Та такої гарної, як мати, я ще не бачив.

— А як побачиш, розповіси? — запитала.

- Нема гарнішої за тебе, хіба що Діва Марія.
- Тату, розповідай далі!
- Ну, город великий. То всюди фонтани, скульптури. А найбільше диво — екіпаж без коней. Це чудо називається машина. Вона, ніби дракон, живе, з'їдаючи вогонь...

Я із захопленням слухав татові історії, а на столі холонув смачний банош.

Кузня

Я дуже люблю свого батька. Він і мама — найголовніші люди в моєму житті.

Коваль — так часто називають мого тата. Йому належить невеличка майстерня неподалік від дому. Для мене її можна порівняти з храмом. Більшість свого часу ми проводимо тут. Доки мама пораяється по господарству, батько робить незвичайні речі з твердого сірого каменю.

На день народження він подарував мені обладунок лицаря! Але я швидко з нього виріс і він став просто прикрасою.

Загалом кузня була невеликою. Крім горна й ковадла, стояв маленький дерев'яний столик. На стінах висіли інструменти та вироби, які батько викував сам.

Тут було одне віконечко, крізь яке, на диво, линуло багато сонячного світла. Та все ж головною була піч, у якій завжди горів вогонь.

Жарко. Я не міг довго бути всередині. Вугілля — паливо для печі, тому всі вільні закутки в кузні вщент ним забиті. Через це батько був схожий на жителя Африки чи австрійського аборигена. Та, не дивлячись на це, він залишався дуже доброю людиною.

Часто до тата приїздили різні люди. Іноді були багаті пани в дорогих шатах, а іноді — бідні злидарі. І більшість із них не просто робили замовлення або дивилися на товар. Ні, вони приїжджали порадитися з батьком, бо він — освічена людина.

А кузня... Кузня — його життя, серце, захоплення.

Опір

Мене завжди приваблювали буйні води морів, озер. Іноді я купався та ловив рибу в річці, яку ніколи не забуду, — Опір. Її плесо омиває береги нашого тихого й спокійного села.

Біля річки жив дід Панас. Колись він був славним козаком. Доля його важка, та прагнення до волі залишилося. Він мав невеличку хатинку й швидкий човен, яким плавав ген за очі. Колись я опинився неподалік його будинку. Панас якраз збирався у подорож по тихому Опору. Він був добрим старим.

— Добрий день, діду! Знову попливете?

— А, це ти, Іванку! Так. Кличе мене ріка, зове мене доля.

— Діду, візьміть мене з собою!

— А плавати вмієш?

— Як акула.

— Як акула, говориш? Ну, добре. Будеш моїм стерновим.

Я був невимовно радий. Ось побачу світ. Повернувшись від батьків, зрозумів, що дід уже готовий плисти.

Відчалили. Нам відкрилася панорамна картина. Вітер заколисував буйні трави й не було видно, де ріка, а де — земля. Тоді мені здавалося — Опір безкінечний.

Дід Панас побачив, який я зацікавлений, і почав розповідати все, що знав про давню ріку:

Колись, давним-давно, по цій ріці плавали величезні кораблі. Славні капітани служили князями волинськими. Але прийшли на землі руські загарбники під прапорами монгольськими. І стали на захист старці й молодці. Вони полягли. Та недовго Ірод панував. На захист землі Господньої стала величезна ріка. У ті часи люди вірили, що все: дерева, каміння, озера та ріки — були живими. Тому, за давніми віруваннями, Опір мала душу, через те прогнала загарбників із земель наших...

Мені було цікаво послухати таку древню легенду. Я навіть не помітив, як запливли дуже далеко. Місцевість

змінилася. Тепер ми були десь глибоко в горах, у славних українських Карпатах.

Карпати

Нас огорнув туман. Смутно виднілися піки найвищих вершин. У далині почулося приглушене виття сіроманця. Дух захоплювало.

Гори наводили на мене зачарування. Причалили. Запахла мертва тиша. Ми були так далеко від дому й так близько до чогось рідного. Дід обернувся до мене й запитав:

— Хочеш побачити світ?

— Так, — чомусь промовив я пошепки.

Ми почали дорогу вгору, до мети. Ні душі. Тільки смарагдова трава, колючі сосни та модрини. Ставало холодно. Дід Панас простягнув мені теплу куртку. До вершини залишалось декілька кроків... Останній ривок і... Ось вона — прекрасна долина. Крізь густі хмари світило ледь помітне золоте сонечко.

— Це, напевно, найдорожче у твоєму житті, — указав дід на золоту підкову, котра звисала в мене на ший. Це саме той подарунок мого батька. Я задумався.

— Знаєте, діду, скарб оцінити не можна. Та все ж дорожче України я нічого не маю.

Дід мовчки посміхнувся й подивився в далечінь, туди, де була моя рідна Україна!..

Гулять у горах я люблю весною,
Тут пахне свіжою сосною.
Тече ріка, дзюрчить струмок,
Під дубом дубовик-грибок.
В трембіту пастухи дудять,
У полі бджоли голосно дзижчать.
Трава висока зеленіє.
І вечір. Швидко так темніє.
Карпатське небо величезне,
Неначе море глибочезне.
Кінчать пора уже, напевно,
Навколо стало дуже темно.

Єфімов Денис
16 років
Харківська область
м. Лозова

СТЕЖКАМИ РОДИННОЇ ДОЛІ

(уривок)

Стежка четверта. Сашко та Клава

*Нічка була темна, в селі було тихо.
До села стихенька насувалось лихо.
Під'їжджали кати до кожної хати.
Забирали людей німцям працювати.
Забирали друзів, пов'язали руки,
І повели селом на тяжкій муці...
(Народна пісня)*

Доц не вщухав уже декілька днів. Дорогу розвезло. Замість неї тепер було суцільне брудне місиво, яким стомлено крокували виснажені та похмурі бійці. Вони відступали. Юхим стояв біля хвіртки і з тупим болем усвідомлював, що ось зараз, у цю саму мить останній солдат зникне за рогом вулиці, і все... В Чистякові вже німці, в Дебальцевому, кажуть, теж... А наші все відступають...

Юхим мимоволі згадав, як наприкінці літа зібрав своє благеньке майно на бричку, посадив дружину з дітьми та вирушив у рідне село. Колись боявся повертатися, а тоді здалося, що подалі від міста буде безпечніше. Тепер розумів — скрізь однаково. Біль, страх, сльози, знову напівголод. І ось крихка надія, що не доведеться зустрітися з фашистом віч-на-віч зникла разом з останнім нашим солдатом. Юхим хотів скрутити цигарку — пальці не слухались: чи від холоду, чи з відчаю. Плюнув спересердя та подався до хати.

На ранок підморозило. Грязюка на дорозі позамерзала глибами. Та фашистів це не зупинило. В село господарями заїхали італійці. Постріляли собак на околиці (ті, зачувши чужинців, влаштували скажений лай). А

потім пішли дворами шукати харчі. То тут, то там лунали постріли, чувся курячий гвалт та італійська лайка. Грабували до вечора. На ніч усе затихло. Та було в тій тиші щось моторошне, звіряче.

Весь наступний день лунала канонада зі сторони Дебальцево. В душі Юхима жевріла маленька надія, що наші не можуть віддати залізничний вузол. А якщо відіб'ють його, то й до Петропавлівки рукою подати. До обіду так нічого й не трапилось і він вирішив городами сходити до батьків.

- З хати не виходити! — очі Юхима пильно дивилися на дітей.

- Батьку, візьми з собою, — озвався Сашко.

- Ні, — відрубав Юхим.

- Я вже не малий! — Сашкові очі вперто дивилися на батька.

- Отож бо й воно... Сидіть вдома, — через плече кинув Юхим.

До батьківського двору вдалося дійти непоміченим. Заскочивши в хату, Юхим помітив, як тремтять руки.

Дід Микита сидів біля нетопленої печі та насуپлено дивився перед собою.

- Батьку, як ви тут? — спитав Юхим.

Наче не почувши запитання, старий не сказав — прохрипів:

- В Маріуполі людей повбивали. Тисячі. За два дні.

- Яких людей, батьку? — не второпав Юхим.

- Простих людей. Як ми з тобою. Євреїв... Дорослих, старих, дітей... Ні за що... Більше п'яти тисяч... За два дні...

- Звідки ви про це... — Юхим не зміг домовити.

- До сусідів позавчора племінниця прийшла. З Маріуполя... Розказувала, що людей виганяли за місто до Агробази і розстрілювали... Отаке, сину, лихо прийшло на нашу землю. Що дітей наших чекає?..

Додому Юхим повертався у повній темряві. У голові роїлися тисячі думок — одна сумніше іншої: як жити

далі? як дітей уберегти? Сашкові сімнадцять, Клавці ще менше — тринадцять, хоча виросла здорова (в кого тільки вдалася?) усі п'ятнадцять дати можна. Що з Іваном — точно не знають. Листів давно не було. В останньому писав, що проситиметься на фронт. А чи просився, чи взяли — невідомо. Як взяли — то чи живий?

Стискається від розпуки батьківське серце, картає себе, відчуваючи страшну провину перед старшим сином, та розуміє в глибині душі — не було у нього, Юхима, тоді іншого вибору...

Грудень добігав кінця. Два місяці окупації навчили боятися. Особливо людей. І не тільки фашистів, а й, здавалося б, своїх. Юхим не жалував радянську владу, та піти прислужувати німцям, зрадити рідну землю — ні, це не вкладалося в його голові. Він дивився на поліцаїв і не розумів, як земля носить цих виродків?..

- Мамо, а яке завтра свято? - несподівано запитала Клавка у Параски.

- Свято? - здивувалась мати. - Яке зараз може бути свято, доню?!

- Я коли діду хліб носила, чула, як поліцаї говорили, що у панів завтра велике свято, тому вони наказали їм по селу горілку шукати.

- Різдво католицьке завтра, — озвався Сашко. — Ці нелюди, бач, у Бога вірують.

Та наступний ранок разом із канонадою приніс несподівані новини: наші звільнили сусідні села: Новоорлівку, Михайлівку та Орлово-Іванівку. Останнє було всього за сім кілометрів. З'явилася надія, що ось-ось...

Бої не вщухали. А потім повз село пішли танки з хрестами на броні. Вони рухалися туди, де за сім кілометрів була така омріяна свобода.

Надвечір запала тиша. Юхим і всі домашні зрозуміли: НЕ СТАЛОСЯ.

А італійців у селі змінили німці.

Наступні декілька днів промайнули у клопотах та звичних тривогах.

Юхим саме рубав дрова, як рипнула хвіртка і у двір зайшов поліцай.

- Збирайся, - кинув коротко.

- Куди? - захопонуло серце в Юхима.

- Куди треба, - поліцай виплюнув цигарку і поклав руку на приклад гвинтівки.

Не кажучи більше ні слова, Юхим попрямував із двору. Заламуючи руки, виглядала у вікно Параска.

Біля сільської управи народу було багато. Люди стояли стривожені. Чекати довго не довелося. На ганок вийшов гладкий німець, поряд із ним, зігнувшись чи не навпіл, послужливо заглядав йому в очі поліцай. Німець почав говорити. Його слова, як собачий лай, розліталися серед натовпу. Згодом заговорив поліцай:

- Велика Німеччина, яка взяла на себе обов'язок піклуватися про всіх нас, потребує робочих рук. Отже, всі юнаки і дівчата віком від 15 до 17 років (список додається) будуть відправлені у Німеччину, щоб працювати на користь і розквіт Другого рейху. Ті, хто не з'явиться завтра об 11.00 з речами будуть розстріляні разом із родиною!

Потім зачитав список. Юхим із жахом почув своє прізвище два рази: отже і Сашко, і Клава...

Він не пам'ятає, як повернувся додому, як розказав усе дружині і дітям.

На ранок прощалися мовчки. Сліз уже не було. Слів теж. Родини більше не існувало...

Дітей забирали грузовиком. У селі до вечора лунали плач та голосіння...

P.S. Сашко і Клава повернулися в далекому сорок п'ятому. Клавка — у травні, а Сашко приєднався до наших, дійшов до Берліна. От тільки ветераном радянська влада його так ніколи не визнала. А сам він нічого не просив.

Мазуркевич Софія
15 років
Тернопільська область
Збарзький район
с. Базаринці

ДЗВОНИ ЧОРНОБИЛЯ

«Чорнобиль... Він сповив тебе, рідна земле, 30 років тому, щоб люди, які позбулися совісті, страху перед величчю Творця, зупинилися у своїх безчинствах. І десятки, сотні тисяч українців, мільйони твоїх синів і дочок, Україно, опинилися під Хрестом спокути і...», – чорний ящик телевізора різко змовк...

– Олексію, навіщо ти вимкнув цей фільм? – вимогливо запитала Влада, дівчина років шістнадцяти з великими карими очима.

– По-перше, ми зібралися не для перегляду фільму, – з глузливими нотками в голосі повідомив Олексій.

– По-друге, невже ви думаєте, що тут говорять правду, без перебільшень?

Він усміхнувся так, ніби пояснював скільки буде 2+2.

Ярослав, найстарший із друзів, прискіпливо глянув на Олексія:

– Ми поставимо декілька запитань, якщо ти не проти. По-перше, навіщо ти нас усіх зібрав, по-друге, чим тобі фільм не вгодив? – запитав хлопець.

– Ось! Чудове запитання, – Олексій сяяв, як нова копійка.

– Коли ти говориш з таким ентузіазмом, мені це не подобається, – мовив Роман.

– Вам не догодиш! – із образою відповів Льоша. – Але нехай, тож хочу вам повідомити... Мої батьки поїхали на дачу аж на цілий тиждень, травень, самі розумієте.

– До речі, про кіно, – не звертаючи уваги на скептичні погляди друзів, продовжував Олексій, – невже ви думаєте, що все це правда?

– Звичайно, не все, але ж це документальний фільм про аварію на Чорнобильській АЕС, — не вгавала Влада.

– І що?

– Невже ти не усвідомлюєш, яке щастя, що ми не встигли «насолодитися» тими часами?! – голос дівчини піднявся на декілька октав.

– Не розумію! Не усвідомлюю? Ти приділяєш забагато часу телевізору, тобі промивають мозок, а ти віриш у все! — хлопець розізлився не на жарт.

– Стоп! — голос Ярослава відбився від стін. У кімнаті стало дивовижно тихо, можна було почути одну муху, яка літала під стелею, намотуючи круги.

– Перестаньте сваритися! — підтримав друга Роман.

– Я повинен довести, що вона не права! — з викликом у голосі сказав Олексій.

– І як ти це зробиш? — насмішкувато спитала Влада.

– У мене є ідея, — з єхидною посмішкою повідомив підліток.

– Мені це не подобається... — голос Романа був трижовний.

– Тож слухайте, на вихідних ми їдемо в Прип'ять. Це недалеко, години три маршруткою, а потім якось доберемося.

В кімнаті настала тиша. Пауза затяглася.

– Згода! — рознісся голос Влады, як грім серед ясного неба.

– Ні, ти що? Ви що? З глузду з'їхали! — крикнув Роман.

– Боїшся — самі поїдемо! — майже одночасно вигукнули Олексій і Влада.

Суботній травневий ранок. Місто ще спало, тільки на автобусній зупинці стояло троє підлітків.

– Сподіваюся, Влада не прийде, — тихо сказав Ярослав.

Його голос звучав тихо, приречено, а очі з надією дивилися на Олексія.

– Не дивися ти так на мене. Боїшся — навіщо їдеш? Я думаю, Влада не прийде, вона боягузка, — коли хлопець

це говорив, виглядав не дуже впевнено. Почекаємо ще п'ять хвилин і підемо, я змерз, вночі було холодно.

– Навіщо я погодився їхати? Знаю: погана ідея, дуже погана. Але не можу я вас туди відпустити самих. Можливо, ще не пізно відмовитися від цього безглуздя? — Роман не стояв на місці, ходив по тротуару туди-сюди.

Ярослав мовчав, тільки Олексій на цей коментар сердито засопів.

– Довго чекали? — дзвінкий голос Влади вивів хлопців із роздумів. — Лейла!

Чорна вівчарка на оклик підняла голову й радісно замахала хвостом. Роман любив цю собаку, часто грався з нею, водив на прогулянки.

– Навіщо, взяла Лейлу з собою, нас не пустять у маршрутку з нею, — невдоволено буркнув Олексій замість привітання.

– Не можу я залишити її саму в квартирі. Мама з братом поїхали до бабусі.

Влада любила Лейлу особливо. Не залишала її саму на довго. Адже цю собаку подарував їй батько на день народження, а через три місяці загинув у ДТП.

– А через маршрутку не переймайся, викрутимися.

У маршрутці всі їхали мовчки, думаючи кожен про своє. За вікном був похмурий краєвид, хоч сонце піднялося вже високо. Підлітки спостерігали за людьми, які заходили й виходили, поспішаючи у своїх справах. Деякі люди з подивом дивилися на молодих людей не розуміючи, навіщо чотирьом друзям їхати так далеко.

Нарешті маршрутка прибула на кінцеву зупинку. Це місце було на краю якогось села.

– Куди ти нас привіз, Олексію? Що це за глухе місце, мережа ледь доступна на мобілці, — Роман був стривожений і неспокійно озирався.

– Навіщо тобі мобілка? Кому будеш телефонувати?

— Олексій хотів виглядати впевнено, але в очах було

занепокоєння. – Я знаю куди йти, тож не бійтеся, часу доволі. Наступна маршрутка аж увечері.

– Тоді ходімо, чому стоїмо? – голос Влади був тихий, невпевнений. Вона нервово стиснула рулетку поводка Лейли.

– Всі готові? Тоді рушаймо.

Олексій перший зробив крок у невідомість.

Підлітки йшли довго. Вони не бачили жодної людини, тільки декілька разів було чути віддалений гавкіт бродячих собак. Лейлу було не впізнати. Шерсть настовбурчилась, йшла вона попереду, неначе хотіла взяти усю небезпеку на себе. А дорога вела все далі...

Інколи траплялися покинуті будинки. Вікна вибиті, двері також. Була тиша. Друзі мовчали. Пауза затяглася.

– Де ж тут небезпека? Я бачу лише покинуту територію і все, – на обличчі Олексія з'явилася посмішка.

– А що ти тут хотів побачити? Хіба цього тобі замало? – поцікавилася Влада.

На це хлопець нічого не відповів.

Йшли вони уже годину. Сонце припікало, хотілося відпочити, але не було де сісти, хіба, що на дорозі.

Підлітки підійшли до шлагбаума, який охороняв військовий зі зброєю. Навколо територія була обгороджена колючим дротом.

– Що будемо робити? – запитання Ярослава звучало доречно, як ніколи.

– Не знаю, зараз поспробуємо звернути вправо, пройти декілька сотень метрів і вийти на дорогу знов, – повідомив свій план Роман.

Друзі відійшли від дороги на п'ятсот метрів, але колючий дріт нікуди не дівся.

– Доведеться перелазити, – почухав потилицю Ярослав.

– Ти знущаєшся? – знов обурився Льоша.

– Знущався ти, коли віз нас сюди, – не витерпіла Влада.

На цю перешкоду друзі витратили пів години. З подряпанними, розірваними футболками на спині, із про-

блемами з Лейлою, яка не бажала лізти через огорожу, та їм усе ж таки вдалося перелізти на інший бік.

Та фортуна відвернулася від них.

Через п'ять хвилин вони почули гавкіт собак, які охороняли територію. На шум прибігли військові.

– Казав тобі, не треба було виходити так швидко, — сказав Роман.

Підлітки бігли, не розбираючи дороги, гавкіт то приближався, то віддалявся.

– Я уже не можу, — почала скаржитися Влада.

– Терпи! Ще трохи, — просив Ярослав.

Лейла відчула втому дівчини і побігла швидше, тягнувши її за собою. Бігли вони так хвилин десять. На щастя друзів, неподалік від дороги вони побачили будинок. Не вагаючись вони забігли туди.

У будинку був безлад. Розкинуті речі, розвалена стіна, плюшеві зайчик і лев без голів і лап.

– Дивіться! — Влада вигукнула так несподівано, що усі зразу підбігли.

На столі лежав дитячий малюнок, а зверху напис: «Тату, повертайся скоріше!». Владі стало боляче, вона ж бо знала як ніхто, як це втратити батька. Адже до цієї дитини, напевне, тато також не повернувся.

З кожною хвилиною напруга зростала. Тепер можна було почути гавкіт сторожових собак. Відчути, як величезні лапи падають на розпечений асфальт головної дороги.

Лейла все відчувала — страх і біль своєї господині передався і їй, тому вона пригорнулася ближче до Влади.

А собаки не зупиняючись мчали дорогою геть. Вибралися підлітки зі свого сховку, коли сонце пекло безжально. Усім хотілося додому, усі вже зрозуміли: не варто було жартувати.

Через ще одну годину вони увійшли в місто.

– Я читала: це місто найретельніше очищене від радіації. Але жителі так і не повернулися.

- Чому? — поцікавився Олексій.

- Не знаю. Сам їх запитай! — настрій у Влади був зіпсований.

Місто застигло у 80-х роках. Дитячі майданчики, старі будівлі, тротуари. Місто як місто, тільки мертво. Походивши ще трохи по околиці, друзі увійшли в Прип'ять. Час у ньому зупинився. Сотні будівель без вікон і дверей, у які можна зайти.

- Зайдемо туди! — Ярослав показав пальцем на п'яти-поверхівку. — Під'їзд відчинений.

- Добре, а куди мені Лейлу подіти?

- Прив'яжи її до цього дерева.

Влада відійшла і оглянулася. Порожні вулиці й домівки. Їй це нагадало кладовище, будинки-могили, які ховають під собою час, у якому місто жило, раділо і сумувало. А зараз місто — мертво.

Друзі зайшли у квартиру на третьому поверсі. Побитий телевізор, газети і журнали розкидані. Через вікна було видно задній двір, який перетворився на джунглі.

Підлітки вийшли з будинку, побачили Лейлу, яка чекала усіх під деревом. Роману і Ярославу стало дуже гаряче, але вони мовчали, звинувачуючи у цьому травневе сонце.

Сонце хилилося на захід. Друзі прийшли до дитсад-ка. Будівля була майже завалена, але південне крило ціле. Влада зайшла у середину.

Іграшки, одяг, незрозуміле взуття лежало на підлозі.

За цей час друзі випили всю воду. Шкіра чомусь пекла, а в очах час від часу темніло. Але цього ніхто не говорив, всі думали: травень, спека, виснаження, перевтома. Тепер стіни і дерева, здавалося наступали, пере-кривали кисень.

- Посидимо, — Влада опустила ся по стіні на землю. В очах потемніло.

- Владо, що з тобою? Тобі погано? — занепокоївся Олексій. — Навіщо ми сюди приїхали, в цьому я винен.

— Олексію, мені зараз також погано, але я не плачу! — сказав Роман.

— Я що плачу? — образився Олексій.

Лейла занервувала, вона крутилася коло виходу, гавкала, привертала увагу, просила йти за нею.

— Владо, йдемо, чуєш?! — Ярослав тряс її за плече.

— Чую! Дай мені руку, — Влада була виснажена, шкіра пекла, розум був затуманеним.

— Потрібно зателефонувати батькам. У кого є мобілка? — запитав Ярослав. — Мій телефон розрядився.

Влада дала свій телефон.

— Аллю, мамо? Послухай, ми в Чорнобилі, йдемо до шлагбаума. Пам'ятаєш, ми там були на екскурсії. Усе потім. Я буду на зв'язку. Потерпіть ще трохи, — заспокоював Ярослав.

Підлітки вийшли з будівлі і попрямували на вихід із міста. Владі йти було все важче, хотілося пити, хлопці почувалися не краще. Дітям ставало все гірше.

Діти виходили з міста.

— Відпочинемо. Он там лавка.

Влада сіла і прикрила очі, все потім було як у тумані...

Отямилася Влада у лікарняній палаті. Вікно було відчинене, через нього лилося сонячне проміння.

Біля ліжка дівчини на кріслі дрімала мати. За цю ніч вона, здалося, постаріла на декілька років. З'явилися синці під очима, обличчя було схвильоване і напружене.

Дівчині стало так прикро й боляче. Їй страшно було уявити, як хвилювалася мама.

Влада не могла нічого пригадати, пам'ятала тільки, як вони виходили з дитсадка.

— Мамо, — невпевнено покликала дівчинка.

Мати в ту ж мить прокинулася із полегшенням зітхнула, коли побачила дочку. Дівчина приготувалася до довгої розмови, лекції про поведінку, приготувалася й до того, що мама буде сварити. Але замість цього її мама заплакала...

У палату зайшли друзі.

- Владо, вибач. Це все через мене. Я цього не хотів, я не знав, що так буде, — з порогу почав Олексій.

- Усе, досить, це також моя вина, — перебила його дівчина. — До речі, чому вам дозволили встати з ліжка, а мені ні?

- Хто сказав, що дозволили? — весело підморгнув Ярослав.

- Вам цієї пригоди бракувало? — суворо запитала Влада.

Влада помітила, що друзі чомусь засмучені.

- Щось сталося?

- Ти хіба не знаєш? — здивовано спитав Роман.

Після цих слів Владі стало погано, серце шалено забилося, а в голову приходили найгірші думки.

- Ні, я не знаю. Ви можете нормально пояснити? — голос дівчини тремтів.

Друзі стурбовано переглянулися.

- Ти сіла перепочити на лавку і втратила свідомість. Ми намагалися привести тебе до тями, але марно. З великими труднощами ми занесли тебе у ту домівку, де ховалися від собак. До речі, ти хоч низенька, але важка!

- Хто б, говорив! — обурилася Влада.

- Це будинок із тим дитячим малюнком? — спокійніше запитала Влада.

- Так, коли ми прийшли туди, була майже одинадцята вечора. Не знаю, як ми туди дійшли. Це так далеко від міста.

- Але як ви знайшли цей дім? Це ж була уже ніч, — здивовано запитала Влада.

- Лейла туди нас привела, завжди йшла попереду, а коли звернула з дороги, ми їй довірилися, — продовжив Ярослав.

- Я знала, що Лейла розумна, здається хтось питав, навіщо я її взяла, — дівчина подивилася на Олексія.

- Ми зайшли перепочити, що було потім не пам'ятає-

мо, — розповідав Ярослав. — Але нам сказали, що нас не знайшли б, якби не Лейла. Вона не відходила, весь час сиділа коло нас, а коли почула рятувальників, привела їх, — закінчив хлопець.

- Де Лейла? — запитала Влада тихо.

- Розумієш... — почав Роман.

- Розумію, — перебила його Влада.

Дівчина все давно зрозуміла, але сподівалася, що її здогадки не справдяться.

- Забагато радіації, Влаго, забагато... для Лейли, — закінчив Олексій.

На це Влада нічого не відповіла. Вона дивилася у вікно, у небо, у далечінь, туди, де лежало мертве місто, де лежала мертва частина її душі. Вона мовчала... Тільки по щоках мокрою доріжкою бігли гіркі сльози...

Гладка Діана

15 років

Черкаська область

м. Умань

СУМНІ ВОЛОШКИ

Цвітуть волошки в жовтім полі. Дитячі ніжки тут ступали,
Сумні їх очі, синя синь, Тікали босі від війни.
Бо бачили багато горя, І руки вгору підіймали,
Як гинув чийсь на полі син. Благали Бога: «Зупини!».
І чули зойк, мабуть останній, Від дому їх – лише руїни,
Росою плакали вони. І рідних вже в живих нема.
І у землі щеміли рани, Ридає, плаче Україна,
А потім маки зацвіли. Бо по землі іде війна.
І як згорьована та мати А постріли – багато крапок...
Дивилась в тиху поля даль. І їм, на жаль, кінця нема.
Їй сина більш не обійняти, Невинних душі відлітають
Не вгамувати в серці жаль. У небуття... Чия вина?!

Кірсанова Тетяна
16 років
м. Дніпро

ВІЗЕРУНКОМ СТАЛА РІДНА УКРАЇНА

Так, я люблю Україну! Незабаром буде свято — День народження моєї країни! Як мені привітати свою Батьківщину? Який подарунок до цього дня я можу подарувати для моєї України?

Так хочеться написати вірш, та такий, щоб у маленьких рядках куплету вмістити всі почуття, щоб люди читали і в захопленні вигукували: «Та це ж друга Леся Українка!». Але, на жаль, я не можу скласти вірші.

Або намалювати картину, та таку, щоб відтворити в ній всю красу і неповторність рідної землі, підібрати кольори, та такі, щоб дивилися і мліли від думки, що в Україні підростає гарна зміна Катерині Білокур. Але і малювати гарно я не вмію! Але який же день народження без подарунка?

В розпачі я сіла за своє улюблене заняття — вишивання. Вишивати хрестиком мене навчила бабуся, це виявилось настільки цікаво і захоплююче, що я уже не уявляю свій вільний час без голки та муліне.

Спочатку було дуже незвично. На білому, як квітучий весняний сад, полотні, один за одним лягали хрестики, вони склалися в рівну доріжку, іноді звивисту гілочку. Додаючи один за одним кольори, вимальовувався орнамент: кетяги калини, переплетені з дубовими листочками, та маленькими, як сережки, жолудями або рівненька смужка геометричного орнаменту. Ніколи не можеш уявити, який результат отримаєш.

А так, як настрої у мене був кепський, я витягнула чорну нитку і почала вишивати. «Чорна, як наша земля», — подумала я, поклавши на тканину перші хрестики. А ще, як наше вугілля, майнула думка у моїй голові.

Чорний колір уже не асоціювався із сумом і скорботою, адже земля — це споконвічна годувальниця, а вугілля — це тепло і затишок.

Наступною мені знадобилася червона нитка. Ми недавно відвідували класом острів козацької слави Хортицю, тому червоний колір відразу нагадав мені козацькі хоругви, під якими козаки здобували свої перемоги, захищаючи рідну землю.

Червоний і чорний — класичні кольори української вишивки. «Червоний — то любов, а чорний — то журба», — затигнула я. Це була улюблена пісня моєї бабусі, вона іноді плакала, співаючи останній рядок, бо любов і журба неодмінно супроводжували долю нашого народу, бо немає печалі без любові, як і кохання без журби.

Мені так сподобалися мої асоціації, що я вирішила не зупинятися і продовжити вишивання. Жовта нитка нагадала мені безкрайні пшеничні поля моєї України, а ще ясні голови соняшників, які вранці зустрічають перші промінчики такого ж яскравого жовтого сонця.

Далі я висмикую блакитну нитку і відразу у пам'яті виринають слова: «Дивний Дніпро за тихої погоди, коли вільно і плавно жене крізь ліси й гори повні води свої. Ані ворухнеться, ані загуркоче. Дивишся і не знаєш, плине чи не плине його велична широчінь, і, здається, що неначе вилитий він зі скла, що це блакитний дзеркальний шлях плине і в'ється по зеленому світі» Цей уривок зі «Страшної помсти» М. Гоголя якнайкраще втілює всю велич і красу нашого Дніпра.

Далі візерунок продовжила зелена нитка, така смарагдово-яскрава, як вершини Карпат навесні. Моя робота була майже закінчена. І тут я зрозуміла, що майже не напружуючись, я зробила подарунок для своєї країни. У моїй роботі була вся Україна: історія, культура, природа, але вона виглядала незавершеною. Тому я взяла золотисту нитку і над моїм візерунком з'явився напис «З Днем Незалежності, Україно!».

Трачук Ольга
17 років
Сумська область
м. Білопілля

ЗАЙШЛО ВЖЕ СОНЦЕ

Зайшло вже сонце, зтихли солов'ї,
І ходить сон між хатами довкола.
А я не ляжу спати й до зорі
Вдихатиму я запах матіоли.
Подякую за цей чудовий день,
Подякую за сонце і родину,
Подякую за все, а головне —
Скажу спасибі за незламну Україну.
Бо саме тут я чула ті пісні,
Що мати над колискою співала.
О, Батьківщино, дякую тобі
За те, що рідною для мене стала.
Минуть роки і зміниться цей світ,
І стануть зовсім іншими всі люди.
Та я не здамся і боротимусь за те,
Щоб Україна мала право бути!
Бо ті ліси, річки, гаї,
Що вирости на твоїх ніжних грудях
Як оберіг від лиха і війни,
Завжди були та, безумовно, будуть!

Заремба Катерина
16 років
Київська область
м. Біла Церква

ЖИВИМ

Холодний вітер, дощ, тумани,
Та серце гріє мрія і чекання,
Вони повернуться цієї днини,
Не марнії надії й сподівання.

Ми їх чекали, дочекалися нарешті,
Такі суворі... Ні, то змучені в боях,
Дивилися так часто в очі смерті,
Що вогник той в очах погас.
Ми їх чекали, таких чужих,
Насправді, дійсно, найрідніших,
Що прийде час, повернуться з війни,
Для них зібрали слів і теплих, й найніжніших.
Та враз всі сплутались думки...
Та чи достатньо слів, щоб вам оте сказати,
Що рвало душі, краяло серця?
Змогли навколішки лиш стати
Й молитись Богу, щоби вам здоров'я дав!

ЖИТТЯ ЛЮДИНИ

Життя людини... Чого воно варте?
Любові, дружби, сонячної днини?
Заради нього що поставили на карту,
Ті, хто рятують нас кожної хвилини?
Вдивляюся у їхні очі
Водночас і сумні, й веселі,
Глибокі і безмежні, як пустеля.
Вони тепер незмінні зранку і до ночі,
Глибокі, повні суму очі.
Той молодий, а той уже в літах,
А той іще зелений зовсім,
Та відлетіли, наче в вирій птах,
І у душі — холодна і похмура осінь.
Життя людини чого варте,
Що обірвав ворожий снайпер?
Лиш тільки того, що для нас з тобою
Майбутнє не захмариться журбою!

Шамрай Святослав
18 років
Чернігівська область
м. Городня

СТАНИЦЯ ЛУГАНСЬКА

Скидав листопад останній листок...
Молилася мати: «Вернися, синок».
Летіла з Донбасу думка крилата:
Обняти дітей і матусю, і брата.
Станиця Луганська — нема вороття,
Бо тут обірвалося сина життя.
І матері серце кров'ю вмивалось:
«Синочку, рідненький, ну як же це сталося?».
Станиця Луганська. Снаряди, мов град.
Із друзями втрапив у засідку брат:
На виручку стрімко машина спішить...
Життя спалахнуло — і згасло за мить.
Станиця Луганська. Вдова молода
Горює і плаче, та сльози — вода.
Лягли на могилу осінні квіти —
Без батька зростатимуть сироти-діти.
Станиця Луганська залічує рани.
Сюди приїжджають дружини і мами.
Застигли знамена в строю із печалю.
І сумом повита хвилина мовчання.
Сльозами умилась моя Україна —
Оплакує батька і брата, і сина.
Лиш серце, мов дзвін, калатає невпинно:
Живі, невмирущі сини України.

ПРИРОДА – ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ ТА КРАСИ

Тут відкриваємо безмежний простір для ліриків, яких надихає природа рідного краю (і не тільки рідного), для тих, хто вміє розрізняти тихенький голос листя у шелесті вітру. Малювати пейзажі без пензля та олівця... Отже, ви зрозуміли – природа і ще раз природа..

**Переможець номінації
у віковій категорії 11 – 13 років**

Коваль Тетяна

11 років

**Івано-Франківська область
Надвірнянський район
с/мт Ланчин**

ОСІННІ ВІРШІ

(триптих)

Скрізь золото: у лісі, полі, лузі.
Сад яблука давно уже віддав.
Зник журавлиний ключ на виднокрузі,
І плаче дощ серед пожовклих трав.

Осінній приморозок вдарив –
І айстри посивіли вмить.
Поклало листя їх на мари
І тихо, сумно шелестить.
Погасли їх яскраві барви,
Що вчора так іще цвіли.
Ридають сіроокі хмари:
«Вони ж красивими були!».

Провела у вирій тепле літо
І гуляє осінь по землі.
Та земля слізьми прощань полита,
А у небі квілять журавлі.

Клич прощальний, пісне синьошпінна,
Ти про що попереджаєш нас?
Пісне суму, пісне журавлина,
Про який згадати просиш час?
Лине, лине в небесах осінніх
Те квиління, як останній вальс.

*Дядюшина Євгенія
12 років
Запорізька область
с/мт Веселе*

МАЛЕНЬКІ РЯТІВНИКИ

На засніженій дорозі сталася пригода: Аварія! Не вирулив водій, як треба, У страшну негоду...	Зимував маленький довго В затишній «берлозі». Доглядали його діти, Аж ось уже й весна на порозі!
Збила песика машина — Зламані дві ніжки. Міг додому б він дібратись, Аби ж сили трішки.	Та одним суботнім ранком Сталось таке лихо! Песика ніде не видно, І навколо тихо...
Ось ідуть до школи разом хлопчаки й дівчата, Вирішили одностайно: «Песика — забрати!».	У житті все неминуче — Й літо знов прийшло. Рятувальникам маленьким Радість принесло.

І почули наші діти
те знайоме «Гав».
Йшла бабуся,
А за нею песик шкутильгав.

ВРЯТОВАНЕ ПТАША

Після зливи на подвір'ї
Пташеня з'явилося.

— Ой, маленьке, — каже мама,
Від своїх відбилось...

— Треба його відіграти
І знайти родину.
Батьки йому так потрібні,
Бо ж воно — дитина.

І хутенько ми побігли
родичів шукати,
Адже ж всім братам молодшим
Слід допомагати.

Ось стурбована пташина
Пурхнула з-під стріхи.
І цьому ми дуже раді —
Це для нас утіха.

Принесли ми пташенятко,
Мамі показали.
Зрозуміли, що дорослі
Правду нам казали.

Що добро те хоч маленьке,
Та радість — велика.
Будемо його творити
од віку до віку!

*Губа Єгор
11 років*

**Харківська область
Зачепилівський район
с. Миколаївка**

ЛІТО КЛИЧЕ МЕНЕ У ПОЛЯ

Літо кличе мене у поля,
Стежка падає в ноги ласкава,
Зеленіє, квітує земля
І духмяні стеляться трави.
Сонце, мов каченятко, пливе
У небесному океані.
Навкруги усе гарне й живе:
Маки квітнуть у полі багряні,
Босі ноги верба у ставку
Миє, коси додолу схилила;
Від пташиних пісень у гайку
Виростають у мене крила:

Гріє душу небесна блакить,
Тихий шепіт достиглого поля —
Дихать легко і радісно жить,
І чарує простору воля.
Я босоніж пройду по траві,
Різнотрав'я вдихну аромати
І відчую: іде від землі
Сила, правда й любові багато.
Гріють душу далекі й близькі
Краєвиди рідного краю,
І природи, здається мені,
Красивішої в світі немає.
Бо у ній — і натхнення, й краса,
І бажання жити й творити,
Щоб синіли повік небеса,
Щоб у мирі могли ми жити,
Щоб щасливими стали усі
І війни не зазнали, і горя —
Вірю, буде так. У красі
Гаю, річки, пшеничного поля,
У волошках, пташиних піснях,
У цілющих травах і водах —
Струменить джерело краси,
І натхнення, й добра — природа.

Колеснік Марія
12 років
Рівненська область
Дубенський район
с. Плоска

ДОБРИЙ ВЧИНОК

Моя казочка про сім'ю ластівок. Усі вони — чорненькі з білими животиками. І їх аж десятеро. Зимою вони живуть у теплих краях, де завжди світить сонечко, а влітку прилітають в Україну.

Той сонячний край називається Тепла Долина. І знаходиться він у Африці.

Наші ластівки завжди були веселі, вони гралися, пілувалися одна про одну. Щороку у них народжувалися дітки. Ця сім'я мала прізвисьце Чорнокрилі.

У родині були мама і тато, два дідусі, дві бабусі й четверо діток: троє хлопчиків і одна дівчинка. Старшого звали Чорнятко, середнього Веселунчик і найменшого Малюк. А дівчинку-ластівку – Білогрудка.

Вони жили в гніздечку, яке мало вигляд глека і було зліплене із жовтої глини та гіллячок. Батьки примостили його на дереві.

Їхній ранок розпочинався з того, що пташки прокидалися, умивалися росою, чистили пір'ячко і розспівувалися. І співали вони завжди короткі пісеньки про веселе літо. Коли ж прокидалися люди, то раділи разом із ластівками.

- Що вам снилося? — питала мама своїх діток.

- Мені весела річечка і сонечко над галявиною, — відказував старший син.

- Сьогодні мені снилося, як по зеленій травичці пробігав рожевий кролик, відказував середній синочок.

А Білогрудка підійшла до мами, обійняла її і запитала:

- А що тобі снилося, матусенько?

- А мені снилося, що ми всією родиною полетіли далеко в поле, а поруч протікала велика річка. Ми літали над нею низенько-низенько. І всі ми були разом.

Коли тато приєднався до їхньої розмови, то запропонував:

- Можливо, ви хочете кудись полетіти?

- Хочемо! Хочемо! — гукали діти.

- Тоді по обіді збираємося у подорож! — відказав тато.

- А що з собою брати?

- Гарний настрій і невеличкий перекус.

Діти-ластівки полюбляли вранці грати у квача і піжмурки. Потім допомагали своїм батькам добувати їжу і приносити її стареньким бабусям і дідусям.

- Спасибі вам, наші хороші, за таку смачну їжу, — дякували бабусі своїм онукам. — Ми почуваємося досить добре, коли ситі. У нас з'являється хороший настрій, їжа додає нам сил.

Вони шукали різнокольорових комашок і смугастих черв'ячків. Черв'ячки завжди з'являлися після дощу. А різнокольорові комашки жили у дуплах дерев.

Але була одна небезпека для цієї родини. На пташок полювали ведмеді, тому що ластівки заглядали у дупла дерев у пошуках жучків. А там було чимало меду. І от, коли чорнокрилі забирали комашку, то прихоплювали і мед. А це ведмедям не подобалося, вони дуже сердилися на птахів. Бо були жадібні і ні з ким не хотіли ділитися їжею. Тоді ведмеді почали полювати на ластівок і саджати їх до кліток, щоб ті не забирали їхнього улюбленого меду.

Одного дня Білогрудка збирала жучків. І коли забрала-ся в дупло, раптом прийшов ведмідь Буркотун і схопив її:

- Тепер, коли я тебе упіймав, ти не зможеш брати мого меду із дупла.

- Не брала я його, — пояснювала ластівка, — просто коли вибирувала жучків, то дзьобом захопила трохи меду. Але це не навмисно.

- Не вірю тобі, — заперечував ведмідь і відкрив дверці клітки. — Знаю я вас, ластівок. Зараз тебе відпущу, а потім ти знову будеш забирати мій мед.

- Невже тобі шкода кілька крапель меду? — плакала маленька ластівка.

- Дуже шкода. Бо весь мед у дуплі — мій.

Він посадив Білогрудку у чорну клітку. Туди навіть сонечко не зазірало. Буркотун накрив клітку темним простирадлом. Уся родина шукала свою дівчинку, але тривалий час не могла знайти.

- Де загубилася наша донечка Білогрудка? — плакала мама.

- Можливо, заблукала десь у лісі? — хвилювався тато.

- Але ж уночі темно і дуже страшно, — сумувала мама.

- Так, це правда. Але наша дівчинка хоробра і їй вдасться себе зберегти, — казав тато і летів у напрямку темного лісу. І все ніяк не знаходив своєї дитини.

З кожним днем Білогрудка ставала все сумнішою і сумнішою. Їй не вистачало життєвої енергії і дівчинці

здавалося, що вона от-от загине.

Ведмідь переховував клітку з пташкою у темно-темному лісі, інколи в кущах конюшини. А ця трава була дуже високою і колючою.

Одного разу Білогрудка стала наспівувати веселі пісеньки, щоб не втрачати надію. Ці пісні були про сонячні дні з її родиною. І ось того ж дня мама з татом пролітали над темним лісом. Краєм вуха почули спів і вирішили перевірити, хто ж це співає.

- Чи ти чуєш цей спів? — звернулася мама-ластівка до свого чоловіка. — Чи це не голос нашої донечки?

- Так, чую! Мені він теж нагадує рідненький голос Білогрудки, — відповів тато. — Він долинає з того мото-рошного лісу. Летимо у напрямку, звідки лине пісня.

І вони полетіли до лісу. Коли ж розшукали чорну клітку, то зняли з неї простираadlo. А там сиділа їхня Білогрудка. Дівчинка була зовсім знесилена, тому що їй не вистачало сонячного світла. Батьки хотіли звільнити донечку, але не змогли відчинити клітку.

Цієї миті повернувся ведмідь із полювання і почав ловити ластівок. На щастя, йому не вдалося упіймати маму з татом. Батьки повернулися додому і усією родиною думали, як врятувати Білогрудку.

Вони вирішили, що всі разом полетять і заберуть клітку та віднесуть її до людей. А люди вже зможуть звільнити пташечку. Так і сталося. Хлопчик, на ім'я Сергійко, побачив клітку і відчинив дверцята.

- Лети, пташечко, тепер ти вільна! — сказав Сергійко.

Ластівка вилетіла, радіючи сонечку, обіймала свою родину та співала пісеньку про волю. У неї з'явилося набагато більше сили. Вона своєю пташиною мовою сказала:

- Щиро тобі дякую, добрий хлопчику!

Небо раділо цій події! Сонечко стало яскравіше світити, а хмарки пропливали над пташкою у формі різних тваринок і теж веселилися.

Коли Білогрудка зовсім одужала, то співала пісеньки про надію і радість.

Марухіна Христина
12 років
м. Херсон

Хоку

Вітер хитає кульбабки:
Схиляється та, що сива –
Жовта міцно стоїть.

Павучок хотів полетіти
Разом з прохолодним вітром,
Але квітка його не пустила.

Онисків Наталія
13 років
Чернівецька область
сmt Путила

ЗИМА НАСТАЛА

Зима настала
Все покрило снігом,
Неначе хтось розбив навмисне
Сотні кришталів.
Здається, все, що є на світі біле,
Зібралось враз на зимній бал снігів.
Було так гарно світло і яскраво,
Немов би місяць, тишком-нишком уночі,
Зійшов на землю –
Й кожній тут сніжинці
Частинку сяйва свого вручив.

Остаповець Євген
12 років
Кіровоградська область
Компаніївський район
с. Живанівка

ПЕЙТОН І БДЖОЛИ

Була весна. Бджоли раділи святу Теплому Олекси, бо цей день був їхнім. Вони із радісним жебонінням літали

навколо вулика, деякі сміливці навіть подалися на луг, до річки, де рясно квітували первоцвіти. Всі лише чекали сигналу природи, щоб пірнути з головою у вир бджолиного життя. Здавалося, веселе сум'яття передалося і кумедному волохатому песику Пейтону, який блискучими очима водив туди-сюди, проводжаючи поглядом смугастих пропелерів. Йому було цікаво, чому це господар так дбає про цих смугастиків, мало не ночує вже який день поряд із вуликами. І сьогодні он як прибрався, одягнув довгого плаща, взяв у руки якесь кадило і, ніби справжній піп, вимахує ним поміж рядами кольорових бджолиних будиночків. Як вони там усі поміщаються, ті волохаті трударі?!

- Ех, зазирнути хоча б краєм ока туди, але це треба стати бджілкою, щоб потрапити до того будиночка, — замріяно подумав веселий кудлань.

Але де там, вхід у бджолиний дім був занадто вузьким для такого гостя, як Пейтон. Тому песик лише стурбовано почухав за вухом, солодко потягнувся і скрутився бубликом на осонні. Дуже швидко він утомився від спостережень за польотом бджілок і його повіки почали злипатися. Пейтон солодко заснув.

І враз наснилося йому, що він, Пейтон — уже й не він, а смугаста кудлата бджілка. Від задоволення песик хотів помахати хвостом, але відчув, що його нема. Хвостика, такого милого і волохатого, не було! Це налякало песика. Як же він тепер зустрічатиме свого господаря, коли навіть не буде чим висловити свою радість? Це ще більше стурбувало кудлатого мрійника. Але враз відчув, що і його чорний вологий ніс теж припинив свою діяльність: замість носа виріс хоботок!

- Йой, що відбувається? Ні хвоста, ні носа, ні навіть лапок уже не було у нього. Натомість відчув прозорі крильця та шестеро тонких, як проводок, ніжок, наляпав на собі якесь смугасте хутро.

- Ой, як же мені тепер жити?! Я ж не можу навіть до товаришів підійти, бо вони мене не впізнають!

І він так голосно і пронизливо затагнув свою собачу пісню уві сні, що не лише бджоли, а й сам господар стурбовано подивилися в його бік, чи не захворів, бува, песик.

А Пейтон продовжував додивлятися свій сон, де він став бджілкою. Тепер, замість солодкої кісточки, він нектар питиме? Та нізащо!

- Не хочу бути бджілкою! Хочу бути песиком! Кісточку хочу! — заволав сонько і... враз стрепенувся. Відразу ж укусив себе за хвоста, щоб упевнитися, що той на місці. Тоді радісно промчав доріжкою, відчувши смак свободи. І на кінець укусив себе за волохату лапу, щоб остаточно переконатися, що вона його.

- Як добре, що я не бджілка! — подумав і побіг до своєї потаємної схованки в саду, де ще вчора замаскував смачну кісточку, якою його пригостив господар.

І враз Пейтону зробилося так приємно від того, що він песик, а не бджілка, і може весь день гасати двором та махати кудлатим хвостом, що аж пискнув від щастя.

- От малий халамидник! — подумав господар, позираючи на Пейтона. А той радісно вітав свого господаря хвостом, закрученим бубличком.

А тоді вони разом пішли до будинку, де на їх чекала смачна вечерея.

Неченаєва Дар'я
12 років
Полтавська область
м. Миргород

ЩЕ НЕ ПІЗНО...

Був чудовий червневий день. Посміхалося лагідним промінням сонечко, колихалися барвисті квіти й трави, шелестіло смарагдове листя. Я повільно йшла додому вулицею свого міста з дідусем Микитою. Відчула спрагу, тому купили пляшку води. У спекотний літній день

це було так необхідно. Випивши, кинула на дорогу використану бутельку (це діалектне слово часто вживає моя бабуса). Дідусь посмутнів і зауважив:

- Навіщо ти кинула пляшку? Це ж так шкідливо для довкілля!

- Вибач. Але ж один маленький шматочок пластику не може накоїти великої біди, — відповіла я.

- А якщо усі сім мільярдів людей, які мешкають на Землі, кинуть отак по пляшці, то скільки тоді буде сміття?

Я відчула щось дуже дивне. Не мала навіть жодних припущень щодо того, що відбулося. Побачила неймовірну картину: рівними рядками лежали однаковісінькі пляшки, зовсім такі, як моя. Їх було ціле море, якому не видно було кінця. Я стояла зовсім ошелешена, не могла вимовити ні слова.

Раптом знову опинилася у своєму місті.

- Що це було, дідусю? — запитала я тихо-тихо, аж не своїм голосом.

- Це були мільярди пляшок одного виду, розставлені ідеально — явище неможливе. Тепер ти бачиш, що зробила неправильно. А от у Тихому океані є величезна сміттєва пляма, люба онучко. Там плавають тисячі тонн всіякого непотребу, який так необачно щороку викидають люди, — сумно промовив дідусь.

Далі ми з дідусем перетворилися на птахів, які летять над океаном. На воді було неймовірно жахливе видовище: старі рибальські сіті, недопалки, використані пакети, пляшки, банки, обгортки від їжі, посуд — це не повний перелік відходів, які були тут. Раптом моє серце здригнулося, бо на смітті лежали різні мертві тварини.

- Таких сотні тисяч невинних гине у рік через пластик, — пояснив дід Микита. — Тільки одна ця пляма, за деякими даними має площу, як три Франції.

Знову ми у місті. Люди здивовані, чому я така сумна й наполохана. Бо день такий чудовий!

- Але це все не про мене. Це лише одна пляшка! — мовила я дідусю.

- То ти у нас — великий еколог?

- Не великий, але ж і не поганий. Наш клас зібрав багато макулатури навесні. Я теж зробила свій внесок!

- Це добре. Але чи ти пам'ятаєш пікнік, що відбувся два тижні тому? Я перенесу тебе у минуле. Ніхто нас не почує й не побачить. А от ми все зрозуміємо.

Ой, як це схоже на «Різдвяну пісню в прозі» Чарльза Діккенса! От буде цікаво! Я ще ніколи не чула, щоб хтось зробив подорож у часі.

Я в минулому, два тижні тому, біля дідуся. Стою осторонь і дивлюсь, як недавно сиділа на галявині з Євою та Олею. День ясний, сонячний, але не надто жаркий — ідеальний для пікніка. Ми вже пообідали, тому на картатій скатертині лежала ціла купа пакетиків і пляшечок.

- Куди це сміття подіти? — спитала Оля.

- Та кинь його кудись, — пирхнула Єва.

- Так, бо ж навіщо його носити, — це, на жаль, сказала я.

- Ну, якщо так, то кину його хоч тут, — мовила Оля.

Тоді ми пішли додому, безтурботно розмовляючи про школу, модні пісні та новий Євин смартфон. А тепер мені так соромно, так докоряє сумління. Кажу дідусеві:

- Ходімо звідси! Я хочу їсти та пити, до того ж наш папуга Гаррі вчора дуже дивно поведився! — вигадую привід, щоб швидше повернутися в теперішній час.

- Бачу, що ти не щира. До того ж, це ще не все, - таємниче мовить дід Микита.

Тут на галявину вийшла Валентина Павлівна, яка прибирала в ліску. Вона сварила нас та інших невідповідальних відвідувачів:

- Який сором! От вандали оглашенні! Життя людям псуєте! То на дереві напишете «тут був Вова», то накидаєте сміття під ноги! Я звільнюсь, бо ці поганці вже так набридли! Вона кинула мітлу й пішла. (Раніше я чула, що Валентина Павлівна чомусь несподівано звільни-

лась). Але це через мене! Звісно, Євка все одно б кинула це сміття, бо вона завжди стоїть на своїх хибних переконаннях. Але ж я... вважала себе розумною, слухняною. А тепер... Мої роздуми перервав дідусь Микита:

- Це не єдиний випадок твоєї неповаги до природи. Ось що було кілька місяців тому.

Лютий... Так холодно! Надто довгі ночі, часто хворію, а свята позаду. Не кажу, що лютий — поганий місяць. Просто мені більше подобається квітуче літо. Не встигла подумати про це, як я (ледве себе впізнала) в пальто вийшла надвір. Аж тут кумедно йде слизькою дорогою мій молодший братик Сашко, що недавно їздив на ковзанах.

- Привіт!

- Привіт! Знаєш куди я йду?

- Звісно ж ні!

- Бабуся побачила в своїх нудних новинах, що використані батарейки шкідливі для природи. Їх треба правильно здавати! А для цього аж до центру міста треба йти.

- І ти підеш?

- Піду! Це ж все-таки для природи!

- Ти нормальна? Кинь їх до смітника та й підемо до снігової гірки. Позичиш санчата у друзів. Там кафе близько.

- Ну добре.

Кидаю батарейки до смітника і йду кататися. Але сорому ніякого немає. Усе-таки батарейки не на землі. Але дідусь зауважив:

- Якщо неправильно утилізувати батарейки, вони загрожують довкіллю. Одна псує таку кількість ґрунту, на якому в лісі ростуть два дерева, живуть два кроти, кілька тисяч черв'яків та їжачок.

Ой! Я ж вдома тримаю їжачка Фенхеля. Що йому тепер скажу? Боже, чому я така несвідома? Знову слова дідуся:

- Люба моя! Рік тому був ще один дуже прикрий випадок.

Початок липня. Скоро день народження! Я з братом

йду повз мальовничу луку. Тут є барви всіх кольорів веселки. І ромашки, і фіалки, і волошки, і маки — ось як багато тут квітів. Братик каже:

- Назбираємо квітів і подаруємо мамі, татові, тітці Галині, ще комусь.

Я була як хмаринка — ніжна й легка. Ми збирали квіти, складали букети. Я навіть зробила нічогенький вінок. Незчулися, як обірвали всі квіточки. Ми веселі пішли додому. Мабуть, усі зрадіють!

Дорогою додому, ми зустріли жінку з двома дітьми. Вони були веселі.

- Мамо, а правда, що тут будуть лізні дуже галненькі квіточки, — спитав один із дітей зовсім по-дитячому.

- Правда, любий мій, правда, — ніжно відповіла жіночка. Ми ж не залишили жодної квіточки! Ой, леле!

Малюки дуже засмутилися. А їхня матір сказала:

- Діточки мої, злі люди забрали в нас щасливі хвилини милування природою, зокрема її діточками-квіточками. Є такі невігласи. Не товаришуйте з ними.

Це було для мене великим ударом. Дорослі не часто казали такі речі на мою адресу. Невже я така погана?

- Думаю, що ти все зрозуміла, можемо повертатися, — промовив дідусь.

Я знову на знайомій вулиці. Все звичайне. А я така нещасна. Хіба я могла все це зробити? Нарешті спитала:

- Дідусю, ви — чарівник?

- Так, ти хіба не здогадувалась?

- Ні, ніколи про це не думала. Ви ж не казали мені.

- Зараз я показав свої здібності, щоб ти навчилася поважати природу. На жаль, не всі це розуміють. Кидають сміття, шкодять тваринам, рослинам. А потім дивуються, чому на планеті так багато неконтрольованих звалищ. Звісно, є й небайдужі до природи люди. Я перенесу тебе в не дуже далеке майбутнє. Побачиш, що буде, якщо людство не перейматиметься екологічними проблемами.

...Я стою на своїй вулиці. Хоча вона вже зовсім не схожа

на колишнє тихе місце. Тепер тут не видно ні церкви, ні магазину, ні будь-яких звичних будинків. Це було якесь велике звалище, а посеред нього майже зруйновані хатки. Ось тут колись текла річечка. Тепер якась смердюча заглибина майже без води. Було лише три дерева, та й ті дуже слабкі. Ніде не видно бодай чогось від їхнього колишнього зеленого містечка. Люди були сумними, схудлими, у брудному одязі. Раптом молода, але зовсім змарніла жінка скрикнула:

- Боже, коли цей жах закінчиться? Кажуть, що колись було інакше.

- Заспокойся! Що було, те загуло. Ніколи вже не буде краще. Може стати лише гірше, — сказав якийсь чоловік.

- Колись була чудова пора технологій і можливостей. Але люди своєю необачністю все зруйнували. Екологічна катастрофа поглинула весь світ. Деякі розвинені країни ще якось трималися, але марно, — сумно сказав старий-престарий дід.

- А ви бачили ту дивовижну цивілізацію? — спитала жінка.

- На жаль, ні. Її вже дуже давно немає. Щоправда, є ще маленькі щасливі куточки, але їх небагато. Їхні мешканці намагаються допомогти іншим.

- А ви там були?

- Так, але недовго. Хотів щось зробити для рідної планети, але вже, — він мало не заплакав, — надто пізно.

- Отже все буде погано?

- Мабуть, так, люба дівчино.

Я відчула, що в мене в очах сльози. Невже світ приречений на це страхіття?! Тому тихо спитала дідуся Микиту:

- Невже все так жахливо?

- Тільки, якщо всі забудуть про довкілля, онучко. Ще можливо все виправити!

- Добре, дідусю, ми все виправимо!

Я знову у своєму часі! Як тут славно! Чудова природа, гарні будиночки, веселе життя. Ми разом пішли додому. Кожен думав про своє.

Минуло кілька місяців. Тепер я серйозніше ставлюся до екологічних проблем. Добре, що в моєму місті є чимало однодумців. Моє серце здригається, коли чую про мікропластик у морепродуктах, проблемах з утилізацією захисних масок, респіраторів, рукавичок тощо. Вже намагаюся сортувати сміття, з деякого роблю нові цікаві речі. Наприклад, у мене є кіт із пляшечки, панно з кришечок та інші кумедні речі. Можливо, трохи згодом проведу природозахисну акцію. Бо природа — безцінний скарб. Ми маємо її берегти!

**Переможець номінації
у віковій категорії 14–18 років**
Шевченко Аліна
15 років
Кіровоградська область
Олександрівський район
с. Пустельникове

ПТАШИНА МАМА

«Чому таким складним є моє життя?.. Чому все це в ньому відбувається? Чому я постійно намагаюся щось змінити, і все це марно?.. Я ж наче зовсім звичайна... Мені ж всього 14...», – йдучи до міської лікарні, міркувала Кароліна.

У четвер, 11 серпня, вона таки наважилася на обстеження і аналізи, вагаючись з місяць... Своїм самопочуттям і здоров'ям дівчина ніколи не переймалася, може й дивно, втім у неї не було на те часу, та й потреби, вважала, що немає. Лише останнім часом вона страждала на головні болі, без будь-якої причини могла знепритомніти, а її змарнілий вигляд, бліде обличчя та темні круги по-під очима було помітно навіть на світлинах, які Кара любила викладати у інстаграм, і жодна ретуш не усувала недоліки. До того ж, ще й вага стрімко знизилася. Лише коли на якусь мить втратила свідомість

просто під дверима, відчиняючи двері квартири, зрозуміла, що більше так не можна — потрібно негайно звертатися до лікарні, хоч ще змалку пам'ятала ті сині стіни і людей всіх в однакових костюмах, які ще й зі шприцами в руках здавалися їй найстрашнішим жахом дитинства. Вона малою часто там бувала, бо ще з дитинства хвороблива.

З першого огляду, а також із симптомів, названих Кароліною, сімейний лікар повідомив не зовсім втішні підозри, тож дав направлення у чотири кабінети й на аналізи, що як колись змусило Кару здригнутися, мов від чогось бридкого. Вона боялася здавати кров, і взагалі ця темно-червона, багряна гаряча рідина викликала у дівчини відчуття страху і паніки.

Впоравшись з усім, що від неї вимагалось, Кароліна щиро зраділа тому, що жоден ж лікарів не зателефонував їй батькові, втім, це мало, що змінило б чи хоч якось вплинуло на ситуацію... Троє з чотирьох лікарів, припускаючи, називали один і той самий діагноз, однак лише припускаючи. Це неабияк непокоїло дівчину, на будь-які заспокійливі слова вона не звертала уваги... Це ж найстрашніше, в це вірилося складно, та вибору не залишалося. Щойно вона уявила, як сама їде на лікування в область, як батько сам лишається вдома, як він про неї забуває, як їхня квартира перетворюється на скупчення подібних до її батька, як вона залишається сама-самісінька у цілому світі без шансів на одужання, як від неї відмовляються всі, і зрештою, як вона... Страшно. Кароліна відігнала від себе моторошні думки й вирішила дочекатися, що скажуть лікарі через кілька днів.

Результатів чекала три дні, і певно, що саме ці дні для неї стали найнестерпнішим випробуванням. Цей страх, переживання, невтішні думки Кара тримала лише в собі, і те відчуття, коли голова йшла обертом від нав'язливих думок, які не лишали у спокої ні вдень, ні вночі, заважали спати, їсти, думати про щось інше, крім хвороби...

І знову з хвилюванням після третьої, майже безсонної ночі Кароліна зібралася по обіді й вирушила до лікарні на призначену чотирнадцяту годину. Нічого не сказавши батькові, як і про перший візит до лікарні, вона тихо вийшла з квартири, що на четвертому поверсі семиповерхівки, й пішла в своєму напрямку...

Може, їй вдалося б прийти першою після обіду, аби не її уважність до навколишнього світу. Кара йшла, дивлячись собі під ноги, через що могла ненароком перечепитися на рівному місці, адже очі десь «блукають» сторонами, а ноги, начебто йдуть прямо, до першої ямки чи камінця на асфальті.

Майже так само було й того спекотного дня. Кароліна хотіла пришвидшити ходу, але потаємний страх мов навмисно сплутував ноги. Задивившись на блідо-блакитне небо, Кара вкотре перечепилася через маленький камінчик і впала на асфальт, вдарившись об нього своїми біленькими колінами та спітнілими долонями. Опинилася під стіною одного з будинків. Боляче. Неквапливо підводячись, дівчина сперлася на одну руку, іншою взялася за коліно, яке аж хруснуло під час падіння. На щастя, збила не до крові, однак синця не уникнути. Асфальт, наче розпечена батарея, припік її руку, Кара звела в те місце погляд. Очам не повірила. Сантиметрів за десять від її руки лежало маленьке пташеня, воно швидко дихало і більше ніяких ознак життя не подавало. Кароліна на мить замислилася – якщо асфальт настільки гарячий, що вона ледь тримає на ньому свою руку, то як же боляче тут лежати тій крихітці!? Аж в серці кольнуло... Вона швидко взяла пташку в руку, глянула вгору – над нею декілька сухих гілок винограду і балкони, очевидно, маля випало звідти. Оскільки жодного гніздечка, чи, принаймні, чогось схожого вона не побачила, подумала: «Не бачу гнізда, значить його там і немає!». Звичайно, навряд-чи птахи будували б гнізда на очах у людей, аби ті гнізда головами зачіпалися...

У її руці пташеня розплющило очі, глянуло на величезну людину, і знову заплющило. Люди в пташиних очах, зазвичай, здаються велетнями, що викликають страх і бажання від них втекти, злетіти... Люди самі, ще здавна, викликали пташину недовіру, вони зганяють голубині зграї, труять, вважають птахів якимось непотребом і забрудненням вулиць, не замислюючись над собою, що зробили для тих вулиць вони – викинули недопалок, фантик від цукерки, чи літри палива із автівок у повітря...

Перебравши всілякі думки, Кароліна пройнялася питанням: «Що робити із цим дарунком долі? Зателефонувати волонтерам чи забрати з собою? А волонтери, взагалі, серйозно сприймуть мої слова про пташеня? Навряд... Будеш, мала... чи малий, жити зі мною, мабуть...». Дівчина знайшла в собі сили підвестися, і помітно почервоніла, збагнувши, що увесь цей час дорогою ходили люди, а вона розмірковувала про долю пташеняти, стоячи на колінах.

Вирішила піти до магазину. Пташеня поклала до сумочки-клатчу, де малюк відчув неабиякий дискомфорт «по-сусідству» із смартфоном, гаманцем, блиском для губ, люстерком, навушниками та іншими дрібничками.

У маркеті купила пляшку негазованої води, булочку та кілограм пшеничної крупи – для пташеняти. Розраховуючись, Кара обережно вийняла із сумочки пташку й на якийсь час помістила до кишени сукні, спіймавши на собі здивовано-вражені погляди інших покупців, які стояли позаду неї.

Зайшла до найближчої автобусної зупинки, де чекали на свої маршрути ще троє людей. Щойно дівчина з пташенням потрапила їм на очі, вони одразу стали перешіптуватися. Кара посадила на коліна пташку, розміром із пів долоні, відкрила воду і налила у кришечку. Маля, кволо розправивши крильця, дивилося на велетенську людину, яка нишпорила в своєму пакеті, готую-

чись дати пташці води. Потім взяла малого в одну руку, кришечку з водою – в іншу, й піднесла її до дзьобика. Спочатку пташа нібито гордовито спробувало відвести голову, та потім занурило дзьобика у воду й жадібно її поглинуло. Саме за цими діями дівчина зрозуміла, що ця пташка – голубеня, бо вони п'ють воду, не винурюючи і не підіймаючи дзьобика вгору.

– Таке мале, а вже саме може пити! Ваше? – запитала одна з тіток, яка чекали автобуса.

– Так, моє...

– Що воно хоч за птах? Знайшли, мабуть? – пані спробувала продовжити розмову.

– Ага... – важко зітхнула Кара, – мабуть, голуб, п'є, як доросле – додала потім, не підіймаючи очей.

Тітка злегка посміхнулася, похитала головою, ніби передаючи своє враження й видала:

– І що тепер із ним робитимеш? Його ж мамка годувати повинна, навряд-чи воно без неї виживе. Саме ж воно їсти ще не вміє, мале...

– Щось вигадаяу. Мої дідусь із бабусею в селі мають свійських голубів, тож, як із ними поводитися, – трохи знаю. Спробую стати для нього пташиною мамою. Догляну, як зможу. Шкода, саме ж пропаде... – дівчина зовсім засмутилася.

– Спробуй! Може й виходиш! От би вся молодь такою уважною була, а то одні гульки та мода в голові, й землі перед собою не бачать...

Кара послухала, нічого не відповіла, лише десь про себе подумала: «Я також іноді землі під собою не бачу, якби не полетіла черговий раз, то і крихітку цю не помітила б...».

Пити воно як-небудь пило, а от їсти... Стільки дівчина не натикала його на крихти булочки – пташатко й подумати не могло, що від нього хоче ця людина, адже чекала, поки мама-птах її по-своєму нагодує. Коли Кароліні набридли марні спроби змусити малого проковт-

нути бодай крихту, вона склала все в пакет, пташеня в сумочку, й попрямувала додому. Поки йшла, перебирала в голові всі можливі й неможливі способи змусити пташку поїсти і якось її врятувати. Якщо вже вона її підбрала, то має зробити все, щоб вона вижила.

Певно, багато людей пройшла повз нього, і лише їй Всевишній дав шанс помітити те нещасне і врятувати його...

А про результати аналізів, за якими збиралася – забула, чи то пак побоялася за ними йти. Щось всередині неї підказувало недобре, щось насторожувало і непокоїло, а як тільки вона вийшла з дому – ноги самі зупинилися. Кара не хотіла йти до лікарні. Боялася й не хотіла навіть думати про свою ймовірну хворобу. Тож, знайшовши пташеня, вона й зраділа, що її хоч щось відволікло, і ще якусь годину чи й день вона буде зайнята, а за аналізами піде колись, іншим разом... а цього разу – вона просто не пройшла повз маленьке життя, хіба ж може бути важливіша причина?..

Вдома чекав ненависний розлючений батько, як завжди, вже трохи на підпитку. Одразу:

– Де була? Якого чорта вдома не ночувала? – прогрімів худорлявий, невисокий чоловічок із занедбаним зовнішнім виглядом, тримаючись об одвірки.

– Тату, ти чого? Я вдома ночувала, по обіді вийшла в магазин, заспокойся.

– А мені чому не сказала? – він зрозумів, що переплутав майже полудень із ранком, тому вдавав вигляд, ніби поцікавився.

– Ти спав, тату, спав. До обіду чи й довше. У мене не було потреби тебе будити!

– Ти ще мала, ти маєш про свій кожний крок батькові говорити, ясно?! – продовжив чіплятися за кожне слово доньки.

– Годі, тату! Я це чула. Залиш мене у спокої, – тихо буркнула Кара й пішла до своєї кімнати.

Розмовляти з батьком, коли той п'яний і йому не до доньки, а він лише вдає, що так пильнує за способом

її життя – справа дуже-дуже емоційна, не для нервів дівчини. А вона ж так намагалася не зважати на те, чим займається батько. Коли була геть мала, то часто плакала, вночі майже не спала, не раз до рідних у село сама тікала, а коли погіршився стан здоров'я, стала практично байдужа до способу життя батька – п'є, то нехай, якщо йому подобається. То його вибір. Кару давно життя змусило подорослішати психологічно, тож потреби в тому, аби її хтось повчав чи дбав про неї, як про малолітню, – не було. Самій, іноді, простіше і спокійніше. Про рідну матір, практично, не чула. Як розповідав батько – поїхала за кордон на заробітки, так там і залишилася, а якого-небудь зв'язку з донькою знайти не намагалася. Так-от Кара і росла під батьковим «пильним» оком. А батько може людина і не погана була б, якби не любив випити та десь вскочити в халепу з «друзями». Певно, нещасне кохання з матір'ю Кароліни далось взнаки, от він і почав вживати. Як тверезий (що трапляється вкрай рідко), то людина, як людина: і на роботу працювати, звідки ще не вигнали, і в школу до доньки, і про життя час від часу подумує, а як тільки «друзів» зустріне, одразу лається, весь світ йому негожий, життя погане, долі немає, донька – найгірша, непотрібна, і сам собі ворог...

Саме так Кароліна й жила – тільки того, що під одним дахом із батьком, а так сама собою.

Приготувавши вечерю собі та батькові, Кара спробувала нагодувати і пташеня, яке непомітно для батька, пронесла до своєї кімнати. На письмовий стіл насипала крупи, трохи крихтів і влила у блюдце води. Потім взяла пташку й піднесла до їжі. Спочатку воно вдивлялося кудись чи то на блюдце з водою, чи то на крихти, але до дзьобика так нічого й не взяло. Коли Кароліні врешті-решт набридло за ним спостерігати, вона вирішила спробувати у якийсь інший спосіб змусити його їсти.

Якось вона була в селі у родичів, і милувалася, як до-

машні голуби-батьки дбають про своїх дітей-пташенят. На гнізді сидить не лише голубка, а й голуб, і коли з'являються дитинчата, їх доволі складно назвати птахами, адже голубенята мають зовсім мало пір'ячка, а ще велетенський дзьоб. Ще не ходять, не їдять, чекають, доки батьки їм щось покладуть у дзьобик. Лише коли мама їм щось несе, вони широко роззявляють свої дзьобики й пташка по черзі їх годує. Тоді вони почуваються ситими і мають усі шанси на життя й розвиток.

«Як же я одразу про це не згадала?!», – раптом промайнуло в голові Кари.

Щоб якнайчіткіше вдати дзьоб голубки, Кароліна знайшла пінцет, яким би можна було брати пташину їжу і давати малому. І знову не так, як вона собі подумала, – пташеня й уявлення не має, що цього разу хоче від нього людина, лише дивиться на пінцет, в якому затиснута крихтина, а дзьобика не роззявляє. До пізньої ночі дівчина провотузилася із пернатим, аж доки і сама втомилася, та й пташка закуняла у людській теплій руці.

Прокинулася від невдоволеного бурчання батька вранці.

«Трясця!.. Я ж сніданок не приготувала!», – дуже вчасно згадала Кароліна, далі: «А де пташка?». Очі «забігали» від паніки, коліна затремтіли, а на думці єдине: «Де пташка?».

Перешукавши чи не кожен сантиметр своєї кімнати, Кара побігла з претензіями до батька:

– Тату, де мій Сюрчик? – вишкірилася на батька.

«Сюрчик»? Коли я встигла ім'я пташці дати? Не суть.., – подумала Кароліна, й продовжила:

– Пташка, де моя?

– Шо-шо? Яка пташка?

– Моя! Маленька!

– Полетіла! Ти б сніданок приготувала, а не невідомо чим займалась! – крикнув батько, викликавши ще більший гнів доньки.

– Де пташеня? Йому потрібна допомога! Що ти з ним

зробив?! – ледве стримуєчись, щоб не розплакатися, кричала Кароліна.

– Он там, – батько жестом показав на відчинене вікно.

– Ти... Ти... Викинув... Воно ж... літати не вміє!

– Навчись, а до квартири нема чого всякий бруд таскати. І щоб я його більше не бачив!

– Не побачиш! – тихо мовила Кара й вибігла з квартири, сподіваючись знайти пташеня під вікном.

«Як можна бути настільки жорстоким? Хіба в нього замість серця – камінь? Ніколи не повернуся додому... Що ж йому винне те пташеня? Воно таке беззахисне. Це ж також жива істота, яка має душу, дихає, розвивається, як і людина, просто так створив Бог, і ця душа в подібності птаха, інша – в кошеняті, ще інша – в людині чи комасі. Все, що створене Богом, – хоче жити, на те воно й створене!...», – міркувала Кара, спускаючись сходами. З усієї сили гепнувши ногою по дверях під'їзду, вона хотіла хоч трохи вгамувати свою чи то лють, чи розпач... Випурхнувши з дому, вона побігла під вікна кухні батькової квартири.

Шукала-шукала, та все безрезультатно... Втомившись, підняла голову вгору й... очам не повірила. Там, на дереві, серед пишного листя клену й гілок, її Сюрчик! Пташеня не могло поворухнути крильцями, які розчепірилися між двома колючими сухими гілками. Воно лише кволо повертало голову й час від часу відкривало дзьобика. Пташка зависла на висоті близько чотирьох метрів, тому, дивлячись страху в очі, Кароліна полізла на дерево, орієнтуючись на ту гілку. Обережно однією рукою вона потягнулася за пташеням, іншою трималася. Не дивлячись вниз, так само повільно й злізла. Ще довго тремтіло все тіло, а ноги ледь несли її до квартири, і то лише тому, що потрібно було забрати деякі речі. Вона твердо вирішила – з батьком більше не залишиться ні на день. З неї досить. Річ же не тільки в пташці. Вона й сама не раз помічала під час сварок, що у поведінці

батька агресія спалахує, немов той сірник. Не одноразово їй доводилося лише дивом уникати кулака розгніваного п'яного татка, тому те, що він вчинив із тим малим пернатим, стало для Кароліни останньою краплею.

До початку навчального року ще залишилося трохи часу, достатньо для того, аби перейти в іншу сільську школу. Кара вирішила поїхати жити до рідних у село, подалі від батька.

Хутко скидавши речі і вхопивши пташку, дівчина побігла до автовокзалу за квитком. Кара любила село, у якому жили її бабуся з дідусем. Піщаний Брід – то село зі своєю великою славною історією, яку дівчині розповідав дід. Назва села походить нібито від легенди козацької пори, коли ще не було там поселення, а лише річка і море пісків. Тоді козаки, певно, йшли в брід, бо річка не глибока, так от і пішла назва Піщаний Брід. І хоч тепер від його старої історії тільки багатозначна назва, на сьогодні Піщаний Брід творить свою нову велику історію. А село мальовниче милує зір своїми пейзажами, бо в ньому є гори-пагорби, річка невеличка, поля родючі – то все багатство піщанобрідське. Особливо захоплююча панорама відкривається, коли спускатися дорогою від Голоківського повороту. Кинеш оком ліворуч – там мчать нескінченні потяги Королівської станції, безкраї ліси, дороги навсібіч, а праворуч – то справжнє нерукотворне полотно, яке намалював не художник, а великий творець і матінка-природа, вдосконалене його жителями, котрі вибудували там свої хатини на зелених схилах. Трохи далі – різнокультурні поля і аж до самого небокраю: лани, ліси, шляхи...

...Перед тим, як відчиняти хвіртку, дівчина вирішила дістати пташку із сумочки, щоб здивувати бабусю, яка любить милуватися пернатими створіннями, проте... Сумочка виявилася порожньою, пташки там не було й близько. Невже! Невже вона знову, вдруге втратила пташку!? Просто прогавила в автобусі! Не помітила, як

пташеня вилізло із сумочки і десь побрило по салону транспорту! Вона у відчаї! Що ж робити, Кароліна знову повернулася на зупинку. Чекатиме, доки автобус повернеться у протилежний напрямок.

А пташка, злякавшись гуркоту двигуна автобуса, залізла між сидіння, вп'ялася у них кігтиками і сиділа тишенько, мов мишеня. Ніхто з пасажирів її не бачив.

Кароліна місця собі не знаходила ті 20 хвилин, доки автобус повернеться. І от, нарешті, з-за повороту визирнув автобус. Вона вибігла на дорогу й махнула руками: «Зупиніться!». Заскочивши всередину, перепросила, пояснивши, що десь загубила сережку і має її знайти. Водій погодився зачекати.

Кара знайшла свою «втрату» швидше, ніж на те сподівалася, тому подякувавши, вискочила з автобуса... Відтоді вона пташку більше не губила. Коли таки дісталася двору рідних, із запалом в очах взялася переповідати їм, як натрапила на пташеня, як їй його стало шкода, як вона хоче врятувати малого...

Дідусь дещо іронічно віднісся до слів Кари, але він вірив у те, що нічого не трапляється випадково, а кожна подія – частина того, що має спіткати людину на її широкому життєвому шляху... Бабуся ж слухала уважно, замислено, потім мовила:

– Я от що думаю, це – традиція нашого роду. Коли була у твоєму віці, може трохи менша, теж птахів знаходила, і всіх рятувала. От якось наполегливою і винахідливою себе вважала, ну й вигадувала різні способи, як би змусити птаха жити. У моїх батьків, під дахом хліва жило близько сотні голубів, і всі такі ручні були... У тому, що вони можуть прийняти навіть чуже пташеня, я пересвідчилася випадково, коли знайшла дитинча ластівки. Всі казали: «Ой, то ж свячена Божа пташка, її до рук не можна брати, бо ластовиння на обличчі буде...». А як же не брати, коли їй допомога треба? Воно ж померти може. Я взяла й підклала його до голубиною

гнізда, коли у тої пари як раз свої дитинчата з'явилися. І вони прийняли! Такі ось голуби милосердні, люблю їх. Знаєш, для того, щоб рятувати чийсь життя, не варто бути супергероєм, як по телевізору показують, просто треба мати серце, а в ньому почуття і море доброти. І щирі добрі справи мають робитися тихо, без показу...

Кароліна слухала уважно, потім, погоджуючись, кивнула й доповнила:

- Так і є, бабуню, але ж, ясна річ, що більшість перехожих просто йде повз, хоч і помічає... або й взагалі не звертає уваги на тих, кому допомога потрібна.

- А ми помічаємо і маємо цьому радіти.

- Так... Я цьому щасливчику вже й ім'я якось раптово вигадала - Сюрчик. Дивне трохи, але для пташки - годиться. Його ж точно голуби приймуть??? - невпевнено запитала дівчина.

- Мають прийняти.

Одна з кількох десятків пар голубів, таки прийняли малого, і мабуть, саме це Кара ще довго вважатиме найголовнішим своїм досягненням - врятоване життя Божого створіння. Радіючи пташиному щастю, дівчина згадала про те, що через свій, практично, безпідставний страх і паніку, вона так і не потрапила до лікарні, хоча вже зараз могла б знати, чи підтверджено чи спростовано той діагноз. Кароліна стала втішати себе тим, що їй вже краще, вживала здорову їжу та намагалася побільше спати. Робила все, аби відігнати від себе нав'язливі думки і сумніви, а ще всілякими способами відволікала себе від походу за результатами. Страх затьмарює людський розум, йому важко протистояти й перебороти його, однак, часом коли людині це вдається, стає занадто пізно...

...Минуло чимало часу відтоді, як Кара врятувала життя Божого створіння, а те, в свою чергу, віддячило дівчині її щасливим майбуттям...

Товтин Владислав
15 років
Рівненська область
Гощанський район
с. Майків

ЦІЛУЄ СОНЦЕ КРАПЕЛЬКИ РОСИ

Цілує сонце крапельки роси
На квітах, на листочках, на травищі.
Немає в світі більшої краси,
Як крапелька, що в промінцях іскриться.

Ранкове диво, ніжне і просте,
Таке зворушливе, таке тремтливо-миле,
Яке дарує сонце золоте,
Його промінчики і легкі, і грайливі.

В такі хвилини дивишся на світ
І все ніяк не можеш надивитись.
Це ж скільки цій красі мільйонів літ!
А ми її не вмієм розуміти.

Беремо все, що можемо, все, що є.
Ламаємо, нищимо, рвемо із корінням.
Землі щомиті болю завдаємо,
Бо думаємо, що ми - «вінець творіння».

А ми лиш люди, вперті і сліпі.
Ми біль чужий не чуємо і не бачимо.
До себе щедрі, а до всіх скупі,
Байдужі, безпощадні, нетерплячі.

Хто в росяній краплинці бачить світ,
Хто ніжних пелюсток торкнувся серцем,
Не зможе той бездумно нищити цвіт
І на чужу біду завжди озветься.

Бо доброта, то, мабуть, стан душі,
Що не зміліла і не зачерствіла.
Якщо ми хочем слід якийсь лишити,
То хай дорога наша буде світла.

Онуфрійчук Валерія
15 років
Чернівецька область
Кельменецький район
с. Козиряни

* * *

Як приємно... Ніжні промінці лоскочуть мої щоки, очі мружаться від яскраво-золотистого світла. А цей спів... від неймовірної мелодії, що долинає з саду, завмирає серце... можна слухати вічно. От за що я люблю літні ранки! У них своя магія. Так приємно прокидатися – навіть будильник не потрібен.

Вийшла на подвір'я, вдихнула повні груди повітря, пробігла босоніж по росяній траві – і одразу відчула неймовірний заряд бадьорості та енергії. Не дарма кажуть, що у природи є прихована сила. Вона вміє зачаровувати, дивувати, захоплювати та надихати!

Хочете, я поділюся з вами своїм секретом? Про цю маленьку таємницю ніхто не знає... Коли мені сумно, або просто треба вирішити важливі питання, чи то подумати, я біжу до лісу на високий пагорб, зручно вмощуюся під деревом і поринаю у роздуми. Можу так сидіти годинами. Там, у лісі, серед тихого шарудіння листя, скрипу гілок, ніжного співу пташок мені легше знайти правильні рішення. Лихі думки, сум, страх та біль відходять на другий план, на душі стає тепло та спокійно. Так природа допомагає мені долати життєві труднощі та знаходити душевну рівновагу.

Усе в природі має приховану силу. Ви коли-небудь обіймали дерево? Ні? Тоді обов'язково спробуйте – це неймовірні відчуття. Просто широко розкрийте свої обійми, пригорніться до дерева і відчуйте його енергію. А якщо притулити вухо до стовбура, то можна почути, як дерево дихає, живе – по його стовбуру тече вода, наче кров у жилах людей. Ця енергія до життя настільки сильна, що дозволяє брунькам розкритися – і на світ

з'являються ніжні, яскраво-зелені листочки. Вони по-малу розпускаються та набувають насиченого зеленого забарвлення. Найбільше появи листочків радіє гусінь – це для неї найсмачніші харчі. Думаю, тепер у вас немає сумніву, що дерево і справді живе! Я сповна наситилася його енергією і теж готова творити дива.

Матінка-природа надихає на великі звершення. Інколи люди не можуть знайти своє місце у житті, постійно метушаться, потерпають від стресу. Відпочинок на природі допомагає освіжити думки, налаштовує на позитивне мислення, пробуджує найніжніші почуття у наших серцях. Краса природи розкриває в наших душах світлі почуття, дозволяє зазирнути всередину своєї душі, пробуджує хороші спогади та думки.

Хіба можна думати про погане, коли вдивляєшся у небесну блакить? Білі пухнасті хмаринки пливуть по неозорому полотну... Вони нагадують мені фігурки тварин. От би доторкнутися до хмар руками!

А вночі небо особливо зачаровує. Мільярди небесних світил, наче далекі ліхтарики, миготять десь там у безодні ночі. Немає їм ні кінця, ні краю! Ось так лежиш собі на зеленій траві, вдивляєшся в зоряне небо і відчуваєш його велич, неосяжність, силу та красу. О, зірка полетіла! Бажання загадаю – може здійсниться... От би стати пташкою і полетіти високо-високо – до самого неба. От би відчути запах безмежної волі і літати аж допоки не втомляться крила.

Заплющую очі і на мить бажання здійснюється: я пташка, яка летить аж до самого піднебесся. Не описати словами своїх почуттів! Груди наповнюються свіжим повітрям, серце шалено б'ється... Піднімаюся все вище і вище, а там, внизу, увесь світ: гори, долини, річки, озера, ліси, луки... А я лечу і не можу намілуватися красою нашої землі! Це настільки казково, що не хочеться розплющувати очі. Лечу далі над неозорим широким полем, що вкрите квітковим килимом неземної краси. Кожна квітка витончена, граціозна та унікальна: пелюстки ідеальної

форми, казкові відтінки, неймовірні аромати. Хочеться потонути у цих хмарах квіткових ароматів!

На мить зупинюся серед поля. Тут вирує життя, все працює, як злагоджений механізм: бджілки-трудівниці збирають мед, метелики ніжно тріпочуть крильцями і перелітають із квітки на квітку, маленькі жучки щосили намагаються залізти по стеблу вгору, мурашки не перестають будувати собі домівку. А ось там, у траві, виблискує срібна павутинка – ще зовсім маленький павучок тихо гойдається на ній і очікує на свою першу здобич. Він налаштований серйозно, тож мушці, яка летить прямо на павутину, явно не поталанить. Але такий уже закон природи...

А трішки далі, посеред поля, розрісся крилатий дуб. Його могутні крони звисають аж до самої землі. Цікаво, як він сюди потрапив? Чи не самотньо йому? Але, придивившись, можна побачити, що дереву зовсім не самотньо, адже воно стало домівкою для багатьох звірят. На гілках пташки звили зручні гніздечка. О, там уже вилупилися маленькі пташенята! Вони ще зовсім кволі, але широко розкривають дзьоба, коли мама прилітає зі здобиччю. А в дулі зручно вместилися білочки – вони весело стрибають із гілки на гілку і запасують харчі на зиму. Вони такі прудкі! Не встигнеш і оком моргнути, а руденька білка вже на самій верхівці, тільки хвостик мелькнув. Так цікаво спостерігати за тваринами – у них своя мова, свої закони. Раніше мені здавалося, що у природі все хаотично. Але зараз я бачу, що це не так. Тут панує гармонія та порядок, усе йде своєю чергою.

Подув легенький вітерець і я розплющила очі. На душі так добре, спокійно та легко. Хочеться залишитися тут, на м'якій зеленій траві, ні про що не думати, просто мріяти. В такі моменти відчуваєш нестримну жагу до життя! Адже в світі ще стільки краси – хочеться усе побачити.

Так чудово, коли люди помічають цю красу навколо себе. Природа оживає на полотнах художників, на сторінках книг. Якщо згадати творчість наших українських письменників, усі, так чи інакше, зверталися до теми

природи, описували її у поемах, романах, віршах. Її велич оспівують усі покоління. Ще в сиву давнину наші предки змальовували велич природи на стінах печер та у піснях. Вони вважали її святиною, дуже берегли та шанували. До прикладу, своєрідним культом була вода. Наші предки прикрашали джерела, вірили у їхні цілющі властивості. Не дивно, що про криниці та джерела складено багато легенд. Люди вірили у силу небесних світил: Місяця, Сонця... Найбільше вони боялися гніву матінки-природи, тому робили усе, аби жити з нею у гармонії. Не забували і про братів наших менших – ставилися до них із шаною, не ображали та не вбивали просто-так, заради втіхи. Є чому повчитися нам, сучасному поколінню.

Ех... так хочеться, аби люди і зараз жили в мирі та злагоді з природою. Без неї ми ніщо. Природа забезпечує нас не тільки матеріальними цінностями (повітрям, їжею, водою, житлом тощо), а й духовними (натхненням, силою, любов'ю, ніжністю, добродушністю). На жаль, не всі люди це розуміють... Так боляче дивитися, як людство знищує те, що було створене вищими силами з таким трепетом та любов'ю. Ліси вирубують, річки забруднюють побутовими відходами, небезпечними речовинами, землю засмічують купами непотребу... Наша природа дуже важко потерпає від цього і витрачає багато сил, аби відновитися! Врешті, може настати такий час, що просто не вистачить сил, аби боротися з тим лихом, яке ми насилаємо на матінку-природу. Потрібно схаменутися і задуматися над масштабами можливої трагедії. Хочеться зберегти красу нашої планети для майбутніх поколінь, щоб наші далекі нащадки змогли наживо милуватися сходом сонця, зеленою травою, різнобарвними квітами, чистими дощами, дихати свіжим повітрям! Щоб змогли побачити білочку на дереві, а не тільки на аркуші паперу в розділі тварин, які вимерли або на сторінках «Червоної книги».

Природа дає нам усе. Ми ж, в свою чергу, повинні дбайливо та з шаною ставитися до цих дарів, повинні

бути вдячними. І тоді вся краса, що нас оточує, розквітатиме ще з більшою силою! Давайте збережемо нашу матінку-природу для щасливого майбутнього, для процвітання нашої планети. Адже сенс нашого життя не в тому, щоб знищувати, а в тому, щоб зберегти та відроджувати.

Гладка Діана
15 років
Черкаська область
м. Умань

НІЧ

З неба зорі ясноокі
Тихо дивляться вночі.
Таємничі, загадкові
Нам від снів несуть ключі.
Ми давно уже не діти,
Не дитячі бачим сні.
Кольорове розмаїття,
В світ дорослості – лети!
Мерехтять нічні роси,
Промінь місячний ковзнув,
І верба плакучі коси
Опустила, став заснув.
А вечірні силуети,
Як примари постають.

Мари ночі заблукали,
В тиші зоряній пливуть.
Мрії в небо відпускаю,
Так чарує їх краса.
І я в тишу поринаю,
В гаму ночі, в чудеса.
А мереживо-сузір'я,
Наче золотом блищать.
Виглядає місяць срібний,
Струни ночі десь дзвенять.
І, вдивляючись спокійно,
В тиху дивну цю красу,
Візерунки сіро-темні
Ніч влітає у косу.

Литвиненко Тимофій
17 років
Полтавська область
м. Миргород

ВЕСНЯНИЙ МІСТ

Подивившись на годинник, я встав зі стільця та вимкнув особистого обчислювача.

Кілька годин тому я бачив весну, і у мене було невпинне бажання зустрітись із нею зараз, під вечір. Я вдягнув свого куртяка, шапку і вийшов на двір.

В лице мені вдарило приємне, ледве помітне, тепло, і я почалапав по вулиці на місце зустрічі.

Навколо йшли люди, не підозрюючи про мій задум. Здавалося, для них її не існувало, не існувало різниці, а може, вони просто не виказували цього.

Я йшов далі стежкою, часом чуючи під собою чавкання грязюки, але й з тим відчуваючи, що вона наближається.

Незабаром я побачив перед собою залізничний місток для переходу – вона зовсім близько! Я піднявся нагору, схилився на поручні та зняв шапку, заплющивши очі і прислухаючись до всього навкруги...

Весна. Немов тендітна дівчина у звабливій вишиваній сукні та вінку з пахучих квітів пішла босоніж мені назустріч по свіжій траві.

Я звільнився від плівки, що оточувала мої чуття, прорвав її. Я відчув усе навкруги.

Я чув кожен віддалений звук. Гуркіт ланцюга потягів, що зрушив із місця. Самовози, що проїжджали поряд... Розмови людей... Я відчував тепло повітря на своєму обличчі, я відчував світ навколо. Я відчував її. Весну. Розплющивши очі, усе навкруги родилося наново.

Я зійшов із місця зустрічі, з весняного моста.

І перероджений, звільнений від брудної плівки буття і важкостей, пішов додому, ще відчуваючи дотик весни, чарівної та вічно красної, як нове життя.

І В КОЖНОМУ ІЗ НАС УЖЕ ЖИВЕ ФІЛОСОФ

Може, правда, ще зовсім маленький і несміливий, але він так прагне розповісти про власне відчуття світу, про розуміння сенсу та мети життя, поділитися своїми думками вголос. Ласкаво просимо і чекаємо від вас твір (поезію), роздум (можна у віршах) про... А про все, що вас турбує, про все, що не дає вам зоряними ночами спати.

**Переможець номінації
у віковій категорії 11-13 років
Васюренко Ірина
13 років
Харківська область
м. Лозова**

ЛИСТ, ЩО НЕ МОЖНА ВІДПРАВИТИ...

Бабусю, цей лист я пишу тобі з оселі, що багато років була нашим родинним гніздом. Це дивно, але я ніколи не писала тобі листів, хіба що коротенькі листівки до свят. А взагалі й потреби у цьому раніше не існувало – ти ж бо завжди була поряд! От і зараз, у цьому помешканні я ніби намагаюся відшукати твої сліди, наздогнати тебе...

Ось на вішаку твоє пальто та шарф. Може, ти вже повернулася з прогулянки?.. зазираю до кухні – посуд, як завжди, блищить на полицях; скатертина на столі квітне рожами, маками та волошками. А де ж господиня? Мабуть, шие або плете щось у своїй кімнаті? Але й там – нікого. Тільки кошик для рукоділля із двома клубками вовни та недоплетена шкарпетка. Годинник на стіні мірно вистукує, продовжуючи відлічувати час: секунди, хвилини, години...

Що таке час? Ще один вимір простору? Невидимий ланцюг, що з'єднує минуле, теперішнє й майбутнє, зводячи мости між миттю та вічністю? Чи це, можливо, ті єдині ліки, які допоможуть мені прийняти той факт, що

я вже більше тебе не побачу. Усвідомити, що ніколи вже не повторяться наші прогулянки удвох осіннім парком, зимові походи на лижах, впорядкування квітників навесні. Не ти навчиш мене готувати шарлотку, плести гачком та вимудровувати оздобу до нової спіднички. Ех, та й що казати... багато чого ми не встигли, не зробили, не вигадали. Але більше за все жаль мені наших бесід удвох – бо з тобою я могла поспілкуватися про все на світі. Не вистачає твоїх порад, співчуття, мудрого слова.

Бабусю, ти завжди була для мене найкращою подругою, променем світла в темних лабіринтах безвиході та паніки, рятівним колом у всіх життєвих негараздах. Тільки ти одна завжди вірила в мене і любила такою, якою я є.

Бабусю, від того страшного дня, що розділив моє життя на ДО і ПІСЛЯ я не написала жодного вірша. Я просто не можу, не можу! Часто я сиджу, ніби у якомусь заціпенінні, втупившись поглядом у стіну, не в змозі навіть поворухнутися. Мною оволодіває байдужість до всього, в той час, як зловісна тиша, мов липке павутиння, огортає мене всю. А в голові – жодної думки – зовсім нічого, як у порожній скриньці. Може я божевільна?..

Ось і зараз я знову згадую, як у дитинстві називала тебе Бабуся-Мама, що неабияк розважало тебе. Тоді ти хапала мене на руки і починала кружляти зі мною по кімнаті, потім саджала на диван і лоскотала. Я сміялася – і ти разом зі мною. Якою ж я була тоді щасливою! Була, була...

Бабусенько, знаєш, коли мені сумно, я часто витягаю з шухляди пам'яті свої кумедні та наївні дитячі спогади. Я усміхаюсь – і поганого настрою, як не бувало. Майже все пов'язане з тобою. Воно й не дивно! Ти від самого народження була разом зі мною: виховувала, вчила, дбала та оточувала турботою та теплом, як справжня мама.

А я? Я ніколи не дякувала тобі за все, що ти для мене робила. Гадалося, ще встигну, все життя попереду. Не встигла...

Того дня, як завжди, виряджаючи мене до школи, ти сказала: «До побачення, дитино, на все добре». Вже з вулиці я махнула тобі рукою – і ти всміхнулась мені крізь шибки віконного отвору. І все. Це були останні слова, що я від тебе почула.

Як би я хотіла ще хоч раз поговорити з тобою, бабусю. Один-єдиний раз, хоча б уві сні! Кожного свята, що минало (і Святий Миколай, і Новий рік, і Різдво, й Водохреща), я бажала лише одного: щоб ти мені наснилася!

Але не судилося – жодного разу ти так і не завітала у мої сновидіння...

Бабусю, ластівко, я прошу тебе, наснися мені! Я хочу востаннє погомоніти з тобою, подякувати за те, що була поряд зі мною, вибачитися за деякі вчинки і багато чого розповісти. Ми хоч попрощаємося по-людськи... І я повірю, змирюся і не буду більше надокучати тобі своїми листами, своєю журбою...

А навесні, коли розквітнуть у нашому садку червоні тюльпани і яблуні, вкриються рожево-білими хустинками, я прийду прогулятися садовими доріжками. Теплий весняний вітерець дмухне мені в обличчя пахощами квітів, легенько скуйовдить волосся – і я знатиму, що це ти, мій Янгол, вітаєш мене з Весною...

Печенізька-Ткачова Марія
13 років
м. Харків

НЕБО

Белла Роуз Клауд-Скорлінг зітхнула й подивилася на небо. Голубе прозоре небо, що завжди вражало її своєю чистотою, небо, таке ж голубе, як і очі Белли Роуз Клауд-Скорлінг, - може, це тому, що ця жінка мала прізвище, яке з англійської перекладається як «хмара»? Хоча це нічого не змінювало. Ми часто радіємо нашим маленьким приємним відкриттям, які насправді нічого не змінюють.

Світ нелогічний, у ньому нічого ні з чого не будується, ніщо не має зв'язку, все існує само по собі, й якщо так, суто теоретично, подумати, то й без вас, мій любий читачу, і якщо вже бути зовсім песимістом, то і без мене – світ не зупиниться, не розвалиться, не згасне. Та не спішіть сумувати, на ті дурниці, які зараз плещу вам я можна завжди відповідати так: «Богу було б нецікаво!». Дійсно, Бога чимось зацікавила саме я, саме ти, саме той, хто зараз стоїть біля тебе, саме та, хто в цю секунду проходить повз твій будинок. Саме нас із тисячі червоних клітин вибрав Бог, може, бо анонс нашої життєвої історії йому сподобався найбільше? Бог не оцінює нас, нас оцінює суспільство, в якому ми живемо, воно й встановлює певні правила, які обмежують нас, але які й роблять можливим жити усім разом на єдиній планеті Земля й знаходити кожному своє місце у суспільстві.

Белла не вмiла знаходити своє місце у суспільстві, їй було складно жити у світі, де усі вдають, посміхаються при зустрічі й мило говорять, що все гаразд, хоча у кожного свої проблеми.

Белла не вмiла вдавати. Вона завжди була з людьми відвертою. Так, людям це не подобалось, людям подобається коли з ними щирі хіба що маленькі діти, а Белла була аж ніяк не маленькою дитиною, а дорослою сорокарічною жінкою.

Белла завжди була самотньою, точніше, відтоді як померли її батьки - Містер та Місіс Клауд-Скорлінгі. Вона хотіла бути самотньою. Вона не хотіла, щоб їй співчували, бо знала, що люди не здатні на справжнє співчуття. Нещасних і слабких ніхто не любить, люблять сильних, а сильні лише вдають. Белла не хотіла вдавати.

Містер та Місіс Скорлінгі були легковажними людьми, вони ніколи не рахували грошей, мали палац і купу друзів. Друзі, які так весело сміялися та жартували з Беллою, друзі, які часом просили маленьку доньку великого крамаря заспівати, станцювати й заграти на фортепіано.

І вона грала, танцювала, наспівувала. Тоді вона ще ніколи не дивилася у небо, для неї воно просто не існувало, - небо, що з часом забрало Містера та Місіс Клауд-Скорлінгів і на яке тепер вона піднімала свої ніжно-блакитні очі, сподіваючись побачити їхні тіні. Де вони зараз, ті друзі? Де ці люди, які обіцяли ніколи не полишати Беллу, а дехто навіть пропонував їй свою руку та серце? Востаннє вона бачила їх на похованні. Звісно, то були не її друзі, вони дивилися на неї як на доньку відомого, успішного крамаря. Вони потому зникли, геть усі. Може, воно й правильно, друзі не передаються у спадок, як маєтки; певно, цих людей вона мусить поважати, вони ж бо не стали вдавати, наче вона їм цікава, вони просто зникли, зруйнувавши світ її ілюзій, де усі люди - добрі, життя - прекрасне, а вона - центр усесвіту. Краще вже гірка правда, аніж солодка брехня, це Белла добре знала, знала, але не розуміла. Вона винуватила їх у своїй самотності.

Часом Белла Роуз Клауд-Скорлінг плакала і дивилася на небо, яке забрало у неї тих, кого вона любила, вона не могла роздивитися знайомих обличчя серед купи хмар, вона їх майже не пам'ятала. Де вони? Може, в раю? Де усі ті люди, які намагалися зробити їй рай тут, на землі? Ні, вони не у раю, Бог не оцінює людей, людей оцінює суспільство, а Бог лише мовчки приймає й виконує той вирок, її батьків засуджували люди - за легковажність і багатство (люди завжди засуджують тих, хто багатший або бідніший за них, бо якщо бідний - значить, нічого не досяг у житті, а якщо багатий - то, певно, багато крав), за велику кількість друзів (як ми знаємо, вважається, що багато друзів бути не може - лише приятелів) і насамкінець - за чудові ілюзії, що вони їх плекали у своїй маленькій дочці - за її віру в чесність у людей. Люди люблять розмовляти про тих, кого вони не знають, так можна придумати побільше версій життя і любові, народження і смерті, інколи такі люди стають відомими письменниками, а інколи залишаються пліткарями й потім скаржаться сусідам на своє невдале життя. Люди самі

закривають собі шляхи, бо їм страшно рушити у невідоме. Белла цього не боялася - вона дивилася на небо, живе небо, що водночас заколисувало і вражало своєю незвіданістю.

Таке прозоре й чисте, небо притягувало своєю блакиттю. Заманювало і відлякувало, велике й нічийне, таке одноманітне й мінливе. Белла Роуз Клауд-Скорлінг зітхнула. Навіщо дивитись на небо, якщо вона однаково нічого в ньому не бачить? У цій запаморочливій безодні, яку люди чомусь назвали небом. Белла Роуз Клауд-Скорлінг піднялася зі стільця. Більше вона не дивитиметься на небо. Батьки й друзі дали їй рай у дитинстві, але їх вже нема. Надалі вона мусить будувати свій шлях. Шлях до раю.

Досить зробити лише один рішучий крок, перший і останній...

ЛІКАРКА

В масці було душно, можна навіть сказати: задушно. Маска давила, різала й залишала на обличчі страшні огидні шрами, стерти які скоріш за все не підвладно й часові, шрами самопожертви й болю, що нагадуватимуть про себе усе життя. Життя, яке продовжувало тривати й тоді, коли чергова маска падала у смітник, де лежали сотні таких, як вона, її сестер-масок, нікому уже не потрібних, а колись для когось безцінних.

Пішов дощ, сильний дощ, який змивав усе на своєму шляху - спогад простарєжиття, впевненість у теперішньому й надію на майбутнє, якого, можливо, вже й не буде. Вона це розуміла, бо хто, як не Лікарка, має це розуміти, і хто, як не Лікарка, потерпає від цього найбільше? Навіть ті, кого хапала за руки загребуща смерть, навіть ті, для кого коронавірус став звичною формою існування, хай навіть вони досі собі в цьому не зізналися, - навіть вони не могли ненавидіти його більше, аніж ненавиділа його вона; для них він був або чимось дуже близьким, або чимось дуже далеким, а для неї він був світом, світом, де вона не хотіла

бути, але того вимагав її обов'язок. Вона вже давно померла у справжньому світі, світі, де живе більшість людей, вона боялась у нього повертатись, бо той світ був уже не для неї, він був занадто слабкий і жалюгідний, а вона ненавиділа слабкість та жалюгідність, особливо в людях. Три місяці тому в тому світі вона покинула усе – коханого чоловіка разом із однорічною дитиною, яка, певно вже й не пам'ятає обличчя своєї мами, батьків, чиєї допомоги Вона вже не потребувала, бо кожного дня сама допомагала й відчувала в цьому свою силу та владу. Водночас, Лікарка була слабкою, підвладною долі, бо ж перед долею усі безсильні, й навіть ті, хто намагається з нею боротись, рано чи пізно здаються, доля нікому не дозволяє реваншу, тим паче, мало хто його справді прагне. Три місяці тому Лікарка попросилась з усіма, кого любила, вони сприйняли її вибір, але не підтримали його, просто не могли підтримати її перехід у інший світ, у тому світі для них місця не було й заледве вистачало для самої Лікарки. Чоловікові Вона сказала, що він може знайти собі іншу, більш віддану матір та дружину, ту, яка заради любові до суспільства не буде залишати без любові окремих людей, ту, яка буде жити думками та почуттями з тими, кого любить і хоче любити, а не з тими, кого мусить любити. Такою була її душевна боротьба, навіть набагато складніша, аніж її боротьба з вірусом, бо ліки від вірусу міг знайти будь-хто, а ліки від свого душевного болю могла знайти лише вона сама. Але з часом Вона навчилась сприймати свій вибір і не сумніватись у ньому. Лише інколи, коли Лікарка дивилась на вулицю, повну людей, з того, справжнього світу, її пронизувала шалена думка: «А що, як із чоловіком уже інша? Що як чоловік насправді повірив у щирість її слів, - та чи вірила у неї вона сама?». Вона боялась правди, правда могла принести біль. Вона не дзвонила додому, її й так оточував біль. Щоранку Вона прокидалась із чітким розумінням свого призначення, щоранку вона заходила у палати наповнені хворими на Covid-19 з метою допомогти, урятувати чужі життя, які вона підсвідомо

цінувала набагато більше, аніж власне, і кожного дня - без визначеності в часі, без найменшого попередження, або бодай натяку - в палати залітав злий дух смерті й забирав нещасних жертв у свої чіпкі тенета, звідки не було й не могло бути вороття. У такі хвилини Лікарка розуміла, що вона ніхто, у такі хвилини Лікарка хотіла бути всесвітом, всесвітом, якому підвладно все, який знає найпотаємніші думки та почуття, який сам вирішує кого нагороджувати, а кого карати і котрий карає за гріхи та провини, а не просто за існування, бо як можна карати когось за існування? Інколи їй здавалося, що усе це страшний сон, який водночас сниться багатьом людям, але в який вірить лише вона, бо, навіть помираючи, люди бачать перед собою лише саме життя з усіма його наймилішими серцю принадами. Вона ж бачила перед собою лише саму смерть. Вона не розуміла, чому не є її частиною, чим вона є кращою за інших, чому вибирають їх, а не її. Вона хотіла зрозуміти логіку, хотіла побачити підтвердження того, що те, що вона робить має якусь суть, що вона дійсно робить людей щасливими, а не лише відтягує годину їхніх мук, бо час тут не допомагав, час не міг змінити волі злого духа, дух забирав і старих, і молодих, щасливих і нещасних, заможних і бідних, працьовитих і нероб, чесних і лукавих, – і кожного з тих, кого забирали, хтось любив, бо будь-яку живу істоту хтось любить. Може, долаючи окремих людей, дух Смерті волів здолати увесь світ?

Вона боялася. Боялася себе, боялася байдужого до оточуючих світу, боялася живих і боялася мертвих, бо мертві залишали після себе спогади, які потім долали живих. Вірус обмежував людей у почуттях, притупляв у ненависті, бо чи не грішно ненавидіти мертвих? Водночас вірус нищив і любов, бо любити того, хто мав померти просто не було сенсу. Вірус створював іншу мірку унікальності: унікальним міг вважатися той, хто вижив. Вірус ніби доводив, що усе - скінченне, що усьому можна покласти край, що кожен прожитий день

– це перемога над собою, над світом і над самим вірусом, а шанси виграти у всіх однакові, але завжди є той, хто виграв, і той, хто програв, - і цього нікому не змінити.

Вона прокидалась із розумінням невблаганної реальності. Вона прокидалася кожного ранку і знала, що хтось і сьогодні помре, але також вона прокидалась кожного ранку і знала, що хтось, попри все, таки виживе. Вона прокидалася кожного ранку і йшла у переповнені палати. Вона прокидалася кожного ранку і вірила, що переможе. Вона перемагала.

Кушнір Дар'я
13 років
м. Миколаїв

ВІД УЯВНОГО ДО СПРАВЖНЬОГО БАРЧІ

Відійдемо від реальності та зануримося у світ моєї фантазії. Так от. Моя сім'я живе у місті, де його мешканці використовують певну кількість слів протягом року. Фішка в тому, що ми маємо добирати слова, які абсолютно точно передають зміст події, чи прохання, чи звертання, чи виражають емоцію, чи називають справу, чи розповідають новину. Для вас дивно, а для нас ні, бо ми не знаємо іншого способу використання слів і передачі власних думок. Але дорослим не складно, а от про дітей цього не скажеш. Їм потрібно з певного віку привчатися, щоб уміти коротко і ясно виказувати власні думки. Так от, нарешті цей час настав і для мене: 3.... 2.... 1...

Що? Всього 200 слів на день?! «Але ж це мало», - спробувала протестувати я. Та відповідальні люди були невблаганні. «Добре, буду економити», - змирилася я і подумала: «Так навіть цікаво!». То коли мама зі мною вранці привіталася, довелося просто кивнути з усмішкою на обличчі, мама одразу зрозуміла у чому справа, та запросила мене до столу. Виконавши всі ранкові процедури, я пішла до школи. До речі,

послугуватися маленькою кількістю слів складно, але ж нічого не зміниш, бо не від нас це залежить.

У школі однокласники мене підтримували, але на уроці української літератури викликали до дошки. На жаль, вірш був дуже великим і в мене залишилося 105 слів. А попереду ще дві третини дня. Мій настрій змінився, я дуже засмутилася.

На перерві вийшла на шкільне подвір'я, сіла на лавці і навіть не помітила, як до мене підійшло зовсім маленьке цуценя. Але воно пищало та терлося об мої ноги, привертаючи увагу до себе. Я погладила тваринку, назву його Барчі. По його очах було зрозуміло, що він хоче мене заспокоїти. Ми грали, бігали — маленькому бешкетнику вдалося мене розвеселити. Залишалось п'ять хвилин до початку уроку і ось дзвінок. Моя радість знову перетворилася на сум. Але не на таку безвихідь, як до зустрічі з цуценям, тобто моїм новим другом. На останок я обернулася та поглянула Барчі в очі, він ніби сказав: «Не сумуй».

- Дякую, зустрінемося після уроків, — не втрималася я і баланс моїх слів змінився, решта склала 101. Але я зрозуміла, успіх сьогодні не на моєму боці, бо вже на уроці історії мене викликали переказувати параграф. Я добирала слова, щоб вони були ємними і точно передавали зміст теми. І все ж їх лишилося 46.

Після уроків ми зустрілися з Барчі, я занесла рюкзак додому, та гуляла з песиком до вечора, ми навіть разом зустріли маму з роботи. Що я там казала про настрій? Забудьте, тому що мама запропонувала забрати Барчі з собою. Я відчула себе найщасливішою, незважаючи на те, що на вечір у мене лишилося шість слів. Я їх витратила на те, щоб сказати своїй сім'ї: «Я вас люблю!». Залишилося три слова, але від страху я сказала: «І що буде?».

Після цього сталося ось що. В очах потемніло, ніби їх заступив чорний туман, і я зрозуміла, що це все була тільки моя уява та сон. Отже, може розмовляти скільки

завгодно?! За столом я розповіла батькам цю історію, і запитала: «А як же Барчі, я його так полюбила?». На що мама відповіла: «Він у твоїй фантазії! Але якщо ти гарно оволодієш спілкуванням рідною мовою і будеш її використовувати вміло, доречно, охоче, то матимеш реального Барчі». От тобі й сон! Не даром у народі кажуть:

- Гарним людям гарно спиться, гарним людям гарне сниться!

Переможець номінації у віковій категорії 14-18 років

*Лободзінський Антон
15 років*

**Хмельницька область
смт Летичів**

ЗЛО ЗАВЖДИ ПОРОДЖУЄ ЗЛО

- І після цього ніхто не хотів чинити зла, красти чи брехати. Настала вічна ера добра.

- Ого! Клас! Дідусю, розкажи ще щось, будь ласка. -
Просили сивочолого діда Івана трійко онучат.

- Ні, уже пізно. Вам час спати.

- Ну будь ласка. Добре?

- Х-м-м, навіть не знаю, - похитав головою дід.

- Будь ласочка! Ми будемо найслухнянішими дітьми на всьому світі.

- Тиждень!

- Добре, добре, - обурено обізвалися малі. - Розповідай.

- Ну що ж. Колись, дуже давно, ще «за царя Гороха», у одному селі жили бідні, але чесні й працьовиті люди.

Недалеко від села, на пагорбі, стояла дуже й дуже стара церква, позаду якої було величезне кладовище. За легендою, колись давно, на березі річки, що протікає біля села була битва. Битва між двома братами. Багатими братами, які жили в мирі та злагоді до того моменту, як

молодший зрадив старшого. І почалася між ними війна.

У обох була армія із загартованих у боях заввишки два метри мужніх та надзвичайно сильних воїнів. Битву виграв зраджений брат. Усіх померлих поховали на кладовищі. Своїх воїнів поховали з почеснями, а супротивників - без імен, тільки хрести. Могила зрадженого брата теж була безіменною. Але здавна відомо, коли могила немає імені, душа померлого не може відлетіти і змушена вічно скитатися неприкаяною у світі живих, допоки не відплатить борг, тобто не відновить справедливість.

- Ого! Це що було насправді?

- Ооооо, так! Звісно! Це цілковита правда, як мої вуса, - дід поправив їх та продовжив. - У тому краї цар був дуже старим і всі розуміли, що похорон уже не за горами. А от нащадків у нього не було, лише молодший, але дуже злий і жадібний брат.

Був теплий літній вечір. Усі селяни зібралися на центральній площі, де щоп'ятниці обговорювалися важливі питання або чекали приїзду гонця. Якщо гонець був вбраний у світлий одяг - добрі новини, якщо у темний - погані. Того разу гонець був вбраний у чорний одяг. Він зіскочив із коня, підійшов до людей і сказав:

- Наш король помер.

Увесь натовп завмер, ніхто не мовив і слова.

- Він помер у своїй кімнаті учора вночі. А оскільки нащадків у нього не було, то на трон зійшов його молодший брат. І новий король видав свій перший закон.

Натовп продовжував мовчки слухати.

- Отож, новий закон: «Владою даною мені, я наказую підняти податки у три рази. Всі хто не дотримається наказу, будуть страчені на місці. Хто чинитиме опір, буде відданий на корм диким звірам».

За тиждень до вас прийдуть збирачі данини.

- Так ми ж недавно сплатили данину, буквально два тижні тому. У нас є ще два тижні - сказав голова села.

- Я нічого не вдію. Це наказ - сказав гонець і заскочив на коня. - Така воля короля - додав та зник у пилюці, яку здійняли копита коня.

Селяни ще декілька хвилин стояли, приголомшені новиною.

- Що будемо робити? У нас немає стільки золота! - нарешті порушив тишу голова села.

- Захищати те що є! - сказав коваль і вийшов серед люди. - Треба битись, бо заберуть усе, а вразі чого - повбивають.

Натовп загудів, мов вулик.

- Ти чув, що вони зроблять через опір? - запитала жінка, обіймаючи свого шестирічного сина. - Якими силами ми зможемо вистояти у нерівному бою.

- А у нас є тиждень. Зброю ми зробимо. Потренуємося. Дітей, жінок і золото сховаємо в церкві. А самі битимемося не на життя, а на смерть. Зрозумійте, зло породжує зло. Якщо не дамо опір. То що буде далі із нашими дітьми?

- Так, я погоджуюсь із ковалем, - сказав ще один селянин.

Люди один за одним ствердно закивали головами.

- Отже, збирайте все чим можна битися: вила, мечі, луки. Сідлайте коней, робіть нову зброю. Завтра стаємо копати рів навколо церкви та готувати пастки.

Увесь тиждень селяни безупинно готувалися. Усі, навіть маленькі діти, допомагали чим могли: підносили воду, подавали списи та начищали наконечники стріл. Коваль склав чіткий план дій, за яким перемога була б на їхньому боці. Він врахував усе, окрім одного - зради.

Настав час сплати данини. З-за обрію з'явилися два кіннотники, потім віз із величезною скринєю і ще декілька солдат.

- Ми приїхали за даниною.

- Ми здавали два тижні тому, - сказав голова.

- За новим указом ви маєте сплатити ще.

- А де ж ми візьмемо стільки золота?

- То ви відмовляєтеся від виконання наказу? – на це запитання голова села лише ствердно похитав головою.

- Ваш вибір! Ви звинувачуєтеся в опорі й приречені на смерть, - сказав головний солдат до голови. - Уперед! Спалити село! Не щадити нікого, - мовив решті солдат, що стояли біля нього.

Голова села рукою подав сигнал лучникам. Стріли посипалися на солдат, мов дощ навесні, не залишивши нікого в живих.

Голова наказав відвести скриню з даниною подалі від села.

- Гроші не беріть. Це не наше золото. Нам чужого не треба. Нам би захистити своє.

Через декілька днів уже більша кількість військових завітали знову, проте селище дало опір і цього разу.

Але отця із церкви заповонила жадоба грошей, і щоб врятувати своє життя – добути помилування короля, а також частку від селянського золота, він відправив листа, у якому розповів, де знаходиться золото, і яким чином можна захопити село. Король скористався нагодою.

Селяни не очікували такого сильного нападу. Солдати знали місцезнаходження усіх пасток, де ховаються вправні лучники.

Селян убивали одного за одним. Коли пролилася кров останнього захисника, земля затремтіла. Від сильних поштовхів задзвенів дзвін церкви. Земля під ногами солдат та короля, який особисто приїхав подивитися на поразку, зробилася м'якою. Ґрунт, мов сипучі піски, почав поглинати усіх, хто знаходився на ньому. За мить усе зникло.

Коли нарешті стих дзвін – земля припинила рухатися. Жінки та діти, що були у церкві вийшли назовні. Не було нічого: ані їхніх чоловіків, ані солдат, ані короля. Також зникло кладовище з безіменними могилами, що розташовувалося неподалік. Навколо них була пустка, посеред якої стояла церква.

- Отже, онучата, пам'ятайте, що зло завжди породжує зло. Будьте чесними та порядними, а інакше буде біда.
- Добре, діду! А що трапилося із отцем?
- Він зник. А чи бачили ви старезний дуб наприкінці села? – малі похитали головою. – Так от! Він з'явився саме того дня.
- Так ця історія була із нашим селом?
- Спіть уже непосиди, – дід Іван вимкнув світло у кімнаті онуків та зачинив до них двері. – Саме так я це все запам'ятав, – прошепотів уже до себе старий.

Нестеренко Марія
15 років
м. Херсон

ГОЛУБ І КРІТ

/Байка-притча/

- Бувають такі батьки,
Що прагнуть здійснити мрії свої
Хоча б не в своєму житті.
З дитинства дружили Голуб і Кріт.
Кріт завжди казав:
- Тобі пощастило! Ти вмієш літати.
За дальні краї, за зелені луки
Ти шезнути можеш у будь-яку мить.
А Голуб на те так відказав:
- Ти, Кроте, узимку можеш сховатись
Від буйного вітру, холодного снігу.
Ще й можеш завжди знайти собі їжу.

- Стали дорослими Голуб і Кріт.
Діти у їхніх родинках з'явились.
Ось синові Кріт наказує так:
- Дитино, повинен ти вчитись літати,
Побачиш тоді країни і небо,
Будеш щасливий – там сонця багато!
Син заперечує:

- Крил я не маю!
До того ж, сліпий я, батько, як ти!
Кріт свого сина і чути не хоче –
Примушує вчитись, бо сам не зумів.

Тим часом і Голуб доньку навчає:
- Люба моя, рий собі нірку,
Прийдуть вже скоро безжальні морози,
А під землею тепло, як влітку.
- Не хочу я, батько, в багнюку цю лізти,
Пір'ячко біле не хочу бруднити.
- Не сперечайся, - свариться Голуб, -
Я тобі кращого, люба, бажаю!

Згодом зустрілися Голуб і Кріт.
І про події лихі розмовляють.
- Син мій із дерева нині упав,
Бідний, розбився на гострім камінні.
Голуб засмучений другові каже:
- В мене теж сталося горе велике:
Доньку мою накрило землею.
Довго шукав, але все було марно.

Що я хотіла в цій байці сказати?
- Дозвольте дитині свій шлях обирати!

Легета Василина
14 років
Закарпатська область
Воловецький район
с. Завадка

ЛЮДИНА ЯК КРАПЛИНКА ДОБРА

Людина... Що це взагалі таке? Якою вона повинна бути? Яке її призначення? На ці питання споконвіків прагнули дати відповіді філософи різних епох. Вони

прагнули донести до народу, що кожна людина може бути або творцем, або руйнівником. І те, ким їй бути, залежить тільки від неї самої. Адже кожна людина – це найголовніше особистість і унікум. Людину важко збагнути, бо вона загадкова, таємнича, незбагненна. Через це важко розкрити людську сутність. Але ми спробуємо її інтерпретувати.

Найперше і найголовніше це те, що людина – це створіння Господнє. Вона з давніх часів поклоняється надприродним силам і вірить у те, що у кожного природного явища є своє божественне походження. Раніше люди, коли траплялося якесь лихо, всім серцем молили Бога та щиро вірили, що лише це допоможе. Зараз усе геть інакше. Людьми керує ненависть, гнів, страх, пиха. Вони втратили віру. А найгірше те, що вони відмовилися від усього, що робило їх людьми. Їм начхати на чужі біди і труднощі. Вони готові свою ж таки душу продати, аби тільки мати з цього зиск. Проте є ще в соціумі люди, які не втратили свою людяність.

Заради грошей люди можуть, що завгодно зробити, адже вони мають згубну владу. Чи приносять гроші щастя? Чи можна купити за них друзів чи радість? Певно, що в якомусь сенсі так. Але це не надовго. Ці куплені друзі, щастя і радість є несправжніми. Гроші – не лише матеріальна цінність, і вона не така важлива, як духовна. Як уже було сказано вище, друзів не можна купити.

«Шукай людину скрізь: на білому постой,

У закутку нужди і в пишному покої.

Одна душа жива за сто Кааб дорожча!

Чому ж ідеш до них? Шукай душі живої».

Ці слова були якось сказані перським філософом Омаром Хаямом. У цих рядках він хотів донести до людей ціну справжньої дружби. Друга можна назвати людиною, якій із впевненістю можна довірити секрет, людину, від якої завжди можна почути слова підтримки, та людину,

яка ніколи не залишить у біді. Ти ніколи не знаєш, ким може виявитися той, кого ти все життя називав другом. От уяви собі: у тебе сталося якесь лихо, і ти з іскорками надії в очах звертаєшся по допомогу до свого друга. А ця персона просто в один момент забуває про всі щасливі миті разом, про пережите, а найголовніше – ця людина забуває про гідність і те, ким вона була раніше. Вона стає холодною і байдужою, адже розуміє, що більше немає зиску спілкуватися з тобою. У скрутному становищі допоможе той, від кого ти цього аж ніяк не очікував. Як кажуть у народі «Друг пізнається в біді». У кожної особистості повинна бути та людина, що дійсно здатна змінити неправильний світогляд та направити на шлях, що приведе до знаходження істини. Омар Хаям – це звичайна людина, але з незвичайним баченням світу і життя. На своєму довгому творчому шляху він не одноразово висміював людську пихатість та зарозумілість, лицемірство та егоїзм, проте водночас звеличував почуття любові, справедливості, мужності, відповідальності та гідності. Гідність, хм... А це вже взагалі інша історія.

Якщо взяти до прикладу наведену вище ситуацію, то чи став би ти й досі спілкуватися зі зрадником? Певно, що хтось скаже: «Звичайно ж ні. Я б ніколи в житті не пробачив зради». З одного боку це правильно, адже не варто у своєму оточенні мати людей, які можуть знову зрадити. Зрадив раз, зрадить і вдруге. Проте, з іншого боку пробачати людські помилки це нормально, адже всі ми їх допускаємо. Ніхто ж не ідеальний. Але якщо зрадник пішов по своїй волі, усвідомлюючи свій вчинок, тоді немає сумнівів, що таку людину не варто звати другом. Її навіть людиною важко назвати. «Можливо, друг, яким ви найбільше нехтуєте, - це ви самі», - так писав у своїй «Саєнтології» Л. Рон Хаббард. Ці слова означають, що не варто принижувати себе і йти на поводу у зрадника. Варто мати неабияку гідність, щоб знову не помилитися. Індивідуум повинен бути

морально сильним, щоб перенести будь-який жарт долі. У тій самій «Сасентології» є ще такі слова: «Пізнай себе – й істина зробить тебе вільним». Думаю, не варто пояснювати значення. Тут і так усе зрозуміло.

Яке призначення людини? Захищати? Нести мир та процвітання? Шанувати культуру та спадщину? Так, усе це правильно. Людина, яка дійсно хоче миру, і в якій у серці лише добрі наміри, ніколи не залишить у біді і не стане для досягнення своїх цілей шкодити чи завдавати білі комусь іншому. Така особа завжди буде стояти за справедливістю і честь. До цієї людини завжди будуть тягнутися інші, адже її цілі не залишають нікого байдужим. Цій людині всі хочуть якнайбільше допомогти. Вона гуртує однодумців навколо себе і цим самим робить світ хоч трішечки, але кращим і добрішим.

Отже, який можна зробити з цього всього висновок? Бути людиною не означає просто жити, це означає, що варто любити та цінувати інших. Треба допомагати їм викорчовувати ненависть, що так давно вже вкоренилася в людські серця. Необхідно навчати їх жити в злагоді між собою. Доброта, співчуття, щедрість, щирість, самопожертва, відданість... Якщо ці чесноти у тобі присутні, то ти з гордістю маєш право називатися «людиною».

Жукова Єлизавета
14 років

Кіровоградська область
смт Знам'янка Друга

ОДКРОВЕННЯ ПІДЛІТКА...

Часто між підлітками і дорослими є непорозуміння. І це відбувається не тому, що батьки не хочуть почути дітей, і навіть не тому, що діти не хочуть зрозуміти батьків. Я як підліток думаю, що не ми повинні розуміти своїх старших родичів, а родичі повинні розуміти нас. Батьки були дітьми, а ми ще не були дорослими. Дуже

часто дітям треба дати право на помилку, бо якщо ми не обпечемося раз, то не зрозуміємо, що помилкилися.

Та невже підлітковий вік такий поганий і ми робимо тільки помилки? Сьогодні я буду для вас таким «гідом» і спробую розповісти, що робиться у нас всередині. Сподіваюсь, трохи прояснити ситуацію.

Ось зізнайтеся, скільки ви бачили підлітків, які не дуже хочуть вчитися? Багато. А як ви думаєте, чому це відбувається? Інтернет? Погана компанія? Батьки, що не розуміють? Недостатньо мотивації? Давайте розбиратися! Ми (тобто діти) часто знаходимо різні причини, чому ми ходимо в школу, і чому робимо це без задоволення. Спробую назвати пару таких причин.

Перша. Школа є своєрідний простір, де перетинаються багато людей. Вони великі і маленькі, високі і низькі, худорляві і пузаті, емоційні і не дуже, розумні і не дуже. Але із усіх «них» із часом з'являються друзі і, що головне, – в школі я знайшла свою найкращу подругу. Її звати Марина. Ми як одне ціле, ділимося таємницями, сповіщаємо один одного новинами. Разом журиємось, сміємось, плачемо, виголошуємо своє невдоволення, пліткуємо, плануємо всілякі задуми (добрі і не дуже). Тобто, це моя віддушину, без якої було б складно. Останнім часом нас цікавила тема нашого випускного. Сукні, зачіски, підбори... займали більшу частину наших роздумів. Усе це тобі сниться, переживаєш, щоб «не бути гіршим...», а тут хлоп КОРОНАВІРУС! Господи! Що ми з Мариною цьому вірусу лише бажали, мені здається, якби він у нас був, то ми б його вичавили з себе своєю злістю. Отже, школа – це друзі, емоції, одним словом «тусовочка».

Друга причина, одна з найбезглуздіших, але вона є - це закоханість. Підлітки часто закохуються. Я сама стала свідком такої ситуації. Вже відома вам моя подруга Марина знайшла об'єкт своєї симпатії, але її мама розкритикувала «це...» і звичайно заборонила їй спілкуватися з хлопцем «її мрії». Марина враз полюбила

школу. Я спочатку взагалі нічого не розуміла. Подруга завжди ненавиділа школу, бажаючи, щоб навчання швидше закінчилось. І тут все змінилось кардинально! Вона перестала запізнюватись на уроки, стала частіше вивчати матеріал. І причиною таких змін була її підліткова закоханість. Інколи перше кохання міняє людей (як це сталося з моєю подругою). Це вже залежить від об'єкта симпатії, люди ж різні бувають. Наприклад, місцева відмінниця закохалась у красунчика хулігана. Як їм зійтись і бути разом? Хлопець не бажає змінюватись, тоді це починає робити дівчина. В гіршу сторону.

Давайте перейдемо до третьої причини, чому діти ходять до школи. Вона є найголовнішою і найпроблемнішою – тому що сказали батьки. Коли дорослі говорять такі фрази, як «я так сказала» або «я старша, і ти будеш мене слухати», в нас це викликає хвилю обурення. Тут уже йде тиск на підлітка. Ось мені 14 років, і я вважаю, що можу приймати власні рішення, а коли мені мама каже «я так сказала», - то мій бунтарський характер прокидається і я можу наговорити багато зайвого. А потім прокидається моя совість... А потім настає черга гордості, яка нізащо не дозволяє попросити вибачення. І в результаті в нас що? Зіпсовані стосунки з батьками і низка сварок, які будуть після першого конфлікту. Тому що вони як ланцюг, за одним кільцем іде інше, а потім ще і ще. Чи є цьому вирішення? Я думаю, є. Просто треба сісти та поговорити. Не задобрювати дитину подарунками, не тиснути, а поговорити, уважно вислухати і почути. Саме такі на перший погляд прості речі так важко зробити. Інколи ми навіть не маємо гадки, що від наших слів або дій залежать долі людей.

Отже, батькам менше тиснути, а частіше говорити і слухати своє чадо. Впевнена, за таких умов відносини 100% будуть кращі.

Настав час розібрати причини, чому діти не хочуть ходити до школи. Ось таких причин дуже багато.

Одна з найстрашніших, яка є в школах ХХІ століття, це – булінг. Дуже часто через це діти не можуть іти до навчального закладу.

Булінг - це залякування, цькування. Найчастіше це відбувається через те, що підліток не такий, як усі. Тобто, може краще за всіх вчитися або не так, як усі, одягатися. Багато людей відчули цю річ на собі. І я не виняток. Був період, коли мені довелося змінити школу... Що я відчувала: спочатку цікавість, інтерес до нових знайомств, у моїй голові роїлися думки про нові обличчя, характери, які перші слова до мене промовлять. Я була переповнена позитивними емоціями... Настав день «Х»... Прийшла у клас. Що перше на собі відчула, це погляди скоса, деякі через плече, потім сміх, потім чийсь вигук «Так, середнячок!». І почалось, на кожне слово - відсіч, на кожен рух, сміх і злоба. Можливо хтось і не хотів дорікати, але сам не хотів йти в супротив. Я плакала, приходила додому і тихенько плакала... Бо турбувати бабусю не хотіла (вона не зарадить), якось шукала сили в собі, переборювала зловісне небажання і знову йшла до тих, хто «любить тільки себе». Благо, через рік повернулась у рідну школу. Хоча й туди ходжу без радості.

Я не люблю школу тому, що мені не цікаво. Так-так, про це я хочу теж всім розповісти. Багатьом дітям у школі не цікаво і все. Я, наприклад, ненавиділа точні науки. Хоч би як я старалася, все одно для мене урок хімії або алгебри – це кошмар. Я люблю читати книги, але на уроках літератури мені не подобалися твори, які ми читали, мені було не цікаво. Як я зацікавилася? Це, нарешті, побачили рідні і вони сказали мені «підтягни оцінки, а ми купимо тобі новий телефон». Я погодилась, вони виконали свою обіцянку-цяцянку. На короткий проміжок часу цей факт діяв позитивно і мій навчальний рік завершився із «середнім балом».

Я прийшла до висновку, що мотивація впливає на навчання, але занадто часто засоби, які мотивують дітей

ходити до школи, можуть і відбити бажання вчитись. Підлітки у такий спосіб «ти мені – я тобі» дуже швидко починають маніпулювати рідними, і все повертається знову. Цінність навчання втрачається.

Чому діти брешуть? На таке важке запитання можна дати ну дуже просту відповідь – тому що соромно сказати правду. Для дорослих легко сказати «та що там, ми все зрозуміємо!». Легше сказати, ніж зробити.

Ще є мільйони причин чому підлітки обманюють. Наприклад, я часто роблю так: «Мамо, я піду погуляю, якщо буду пізно повертатися, то мене обов'язково проведуть!», - це я кажу для того, щоб моя мама не хвилювалась. Зайва тривога їй не потрібна. Часто ми кажемо неправду для того, щоб наші рідні не хвилювались, але нам не вірять, і ця недовіра спонукає нас недовіряти батькам. І ми МОВЧИМО. Це не означає, що ми їх не любимо, це означає, що в нас неідеальні стосунки і нам треба їх поліпшувати.

Якщо ваша дитина вам часто бреше, то переступіть через свою гордість і не бійтеся поговорити. Не тиснути. Розкажіть, що вас тривожить, довіртеся дитині, і тоді вона побачить, що ви бажаєте кращого, почне вам довіряти. Може не повністю. Але більшу частину вона точно розповідатиме вам.

Як ви думаєте, чому діти мого віку занадто часто піддаються впливу алкоголю та наркотиків? Я скажу так: через стресові ситуації. Не просто так. Наприклад, деякі люди, які занадто зляться, роблять фізичні вправи. Вони не беруть заливати свій стрес алкоголем чи наркотиками. Але не всі люди такі. Декому простіше викурити цигарку, ніж віджатися від підлоги або пробігти 50 чи 100 метрів. Найчастіше це відбувається за порадою друга або подруги, товариша, знайомого. Ми ще можемо піддатися на провокації такого типу: «Та ти що злякався? Боягуз!», - почувши таке, в нас прокидається своє «Я», всередині все кричить «Я

доведу!»). Виникає запитання: чи є вихід? Вихід є завжди! Поговори з рідними. Можливо, знадобиться фахівець. Та все це не допоможе, якщо ти сам цього не бажаєш. Тому в цій ситуації все залежить від характеру, стійкості людини.

Є ще дещо, що я не описала в цьому творі. Діти часто сваряться з батьками через те, що смаки в музиці, одязі, зачісках, зовнішньому вигляді, манері спілкування тощо значно різняться. Наприклад: моя бабуся, мама - вони звикли до класичної музики, а я звикла до енергійної. І так у всьому. Я одягаюся сучасно, а моїм рідним така мода не до душі. От і конфлікти... Ми сваримося через усі речі до яких старші люди не звикли. Часом такі маленькі конфлікти переростають у справжню ворожість і недовірливість між підлітками та дорослими. Тому я хочу сказати, що все велике починається з малого.

Та час пливе, все змінюється. Що не розуміємо ми нині, можливо, стане досяжне в майбутньому. Окрім любові і терпіння нас ніщо не вбереже. Тож бережіть себе і своїх рідних. Миру і любові всім нам!

P.S. А з Мариною тепер ми бачимось рідко, тому що на літо роз'їхались на відпочинок, а далі будемо навчатись у різних школах...

*Кравченко Богдан
17 років*

**Миколаївська область
Первомайський район
смт Підгородна**

ДЕКІЛЬКА ДУМОК

Дивлячись на сучасну культуру, можна помітити один мотив, який досить часто повторюється. Мотив самотності та фарбування його в досить неприємні кольори. Книжки, які розповідають про пригоди нерозлучних друзів, фільми, де всі проблеми головних

героїв розв'язуються коханням та знаходженням своєї другої половини, тисячі історій про так звану «силу дружби». Одинокі герої завжди зображуються нещасливими, дивними або психічно хворими. Це, на мою думку, можна вважати ще одним проявом ескапізму (втеча від реальності), на який така багата всесвітня культура. Люди в повсякденному житті постійно зустрічаються з самотністю. Можна майже впевнено сказати, що жодна людина не зможе повністю, на всі 100%, зрозуміти іншу. Вона лиш пристосує отриману інформацію на свій лад. Людське життя, людські емоції занадто складні, щоб передати їх через будь-який відомий нині носій інформації. В цьому і полягає самотність роду людського. Ми настільки розвилися, настільки ускладнили як себе, так і все навколо нас, що тепер кожен із нас самотній у цій реальності. Кажуть, що найсамотніша істота в світі, це п'ятдесятидвугерцевий кит, який спілкується на частоті нечутній іншим видам, але ця тварина одна в цілому світі, і, скоріш за все, інстинктивно це розуміє, в той час, як люди намагаються приховати той же самий факт соціальною активністю. Ідею Бога також можна вважати боротьбою з самотністю. Адже ти починаєш відчувати себе значно легше, коли розумієш, що є такий хтось, хто повністю розуміє тебе, та любить, не дивлячись ні на що. І ти більше не вважаєш себе одним у цілому світі.

Кожен із нас поглинає свій варіант світової культури, зібраний по частинкам, і це викликає перенасичення. Вже закінчуються форми та прийоми, які зможуть здивувати споживача, жадаючого чогось нового. Мистецтво починає перетворюватись на уроборос, пожираючи саме себе та переставляючи свої компоненти в надії на новий результат. Людство змирилося з тим, що більше немає що вигадувати – все вже було вигадано до нас. Не буде більше ні нового Елвіса Преслі, ні нового Джексона Поллока, бо світ уже це все бачив і звик до цього. Дійшло

до того, що, наприклад, кінофраншиза «Джон Вік», вважається справжнім новаторством та ковтком свіжого повітря. Вже не відбувається фурору, нова книга, новий фільм, новий музичний альбом зникає з інформаційного простору дуже швидко і змінюється знову чимось новим. Шукаючи виходу, митці всього світу звертаються до культури інших країн. Так у минулому столітті творчий дует Джорджа Гаррісона та Раві Шанкара заспівав рагарок – незвичний симбіоз року та індійської класичної музики. Тепер голлівудське кіно все частіше звертається до східної культури. Складно передбачити, до чого це все змішання призведе, але я сподіваюсь, що це змінить ганебне становище мистецтва.

Вміння свідомо думати – єдине, що відрізняє людину від тварини. Мої роздуми не нові, і напевно, і, скоріш за все, багато людей зараз думає про щось схоже. Дивлячись на історичний досвід, ідеї декадансу передують чомусь жахливому. Залишається тільки молитися, щоб урятувати цей світ.

Кулакевич Анна

17 років

**Рівненська область
Рокитнівський район
с. Блажове**

ТАЛАНТ

Я думаю, що талант – це унікальний дар, який даний людині Богом чи успадкований від батьків. Це вміння робити щось з особливою майстерністю, філігранно, краще від інших. Вважаю, що будь-яка людина талановита, але талант у кожного проявляється в різних напрямках. Хтось добре малює, хтось досягає успіхів у спорті, хтось може складати і віднімати в розумі великі числа, хтось може запам'ятати велику кількість інформації з першого разу. Тому немає людей, які

абсолютно не володіють талантами. Кожен може робити щось якнайкраще. Адже людина може і не знати, яким талантом вона володіє. Для того, щоб розкрити у собі талант, необхідно докласти багато зусиль. Постійно пробувати щось нове, що раніше ніколи не робили.

Як часто можна зустріти людей, які зробили всього одну спробу, у них не вийшло і вони опускають руки та відступають від свого. Та головне не здаватися, а йти до своєї мети, пробувати знову. І ось після кількох спроб, а може і десятків, або навіть сотень, неодмінно щось почне виходити.

Головне, це пробувати і не здаватися, наполегливо працювати. Тоді і сам процес буде приносити задоволення. Якщо згадати відомих спортсменів, які досягли значних успіхів, то всі їхні перемоги досягалися тільки після величезної кількості тренувань. І навряд чи з першого разу все виходило. І тоді стає зрозумілим, якщо ти хочеш чогось досягти, то доведеться докласти великих особистих зусиль. От наприклад: якщо лежати на дивані і чекати, що в тобі несподівано відкриється хист до живопису, то це марна трата часу. Такого ніколи не станеться. Щоб навчитися малювати, необхідно перш за все спробувати. Потім тренуватися, створювати малюнки різної складності. Можна відвідувати спеціальні курси, вивчити літературу, в якій описана техніка малювання, і після цього неодмінно досягнеш мети – станеш талановитим художником.

Але ця схема працює не тільки відносно малювання, але і для будь-якої сфери життя людини. Головне вірити в себе і в те, що кожна людина талановита, потрібно лише відкрити в собі ці таланти. А також намагатися втілити свої задуми в життя. Адже позитивне мислення – це також ключ до успіху. Вірте в себе і свої таланти!

Француз Вікторія
14 років
Чернігівська область
Козелецький район
м. Остер

ЖИТТЯ – ЦЕ ЛАБІРИНТ

Життя – це лабіринт. Інколи з нього важко знайти вихід.

Але... знаходить той, хто шукає.

Життя – це політ комети.

Швидкоплинної... Спонтанної... Яскравої...

І хай цей політ триває недовго, деякі встигають за цей час багато.

Життя – це мить. Так думаємо в старості, коли одягаємо пончо думок.

Життя – це довга дорога.

Так ми думаємо, коли отримуємо свідоцтво у школі.

Кожна думка правильна, але...
залежить вона від того,
скільки ще крапель води
у твоїй клепсидрі.

СНІГОВІ ПЕЛЮСТКИ

Буває так:

сьогодні випав сніг.

Він сірий був, як все довкола.

Він нищив все, приносив холод,
мряку і швидко танув,
роблячи сіро-негативний настрій
довкола...

Від нього пахло буденністю...

Буває й так...
сьогодні випав сніг, він білий був...
і свіжий, ніби вперше його
на землю запросив Господь.
Він мерехтів і посміхався сонцю...
А потім... все навколо посміхалось,
показуючи чистоту душі своєї...
Він довго йшов... ішов...ішов...
І ні на мить не зупинявся.
Сипав на землю свої маленькі пелюстки,
які проникали через шкіряні отвори...
до
самого
серця...
Бережіть ці маленькі спогади про дитинство...
І коли вам сумно,
діставайте ці пелюстки
і прикрашайте ними...
свій настрій...

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Тут все досить серйозно. Ви вже замислювалися над тим, яку спеціальність оберете у майбутньому? Так, щоб дійсно вибрати те, що потрібно саме вам? А може якраз у цей момент ви обираєте, що саме стане вашим основним заняттям у дорослому житті? Розкажіть, нам СПРАВДІ дуже цікаво!

**Переможець номінації
у віковій категорії 11 – 13 років
Биховська Мар'яна
11 років
Чернівецька область
Кельменецький район
с. Вовчинець**

КИМ ТИ ХОЧЕШ БУТИ?

Ніколи не знала, ким хочу бути насправді. Ким тільки діти не мріють стати: і балеринами, і перукарями, і, як тепер дуже модно, майстрами з манікюру.

Перше улюблене питання моїх родичів, які, до речі, бачать мене раз на рік, це: «Ким ти хочеш бути?». Я, звичайно, завжди чемно відповідала, що ще мала і не вирішила. І я потім завжди обурена іду додому, розмірковуючи: «Невже мене не можна питати вже щось інше, наприклад, які я цукерки люблю чи куди б хотіла поїхати, що люблю читати?...».

Але час іде, і я розумію, що ще кілька років школи і потрібно зробити свій вибір. Та про це згодом...

Мене виховує мама, у нас така сім'я. Я не буду вам писати про те, що обділена батьківською увагою, любов'ю, що на кожні шкільні свята чекала його, а в нього завжди були відмовки. Не буду про це, щоб не тиснути на жалість, не люблю відчувати її до себе.

Напишу про те, що дуже вдячна своїй мамі за те, що вона не впала духом і не опустила руки, коли в нашому

житті були переломні моменти, хоча я ніколи їй цього не говорила.

Пригадую, як я йшла перший раз у перший клас! Переживали обоє. Вона мене навчила розраховувати тільки на себе і на свої сили, завжди повторювала, що в нас немає нікого за кордоном, що я маю добре вчитися і сама зробити собі шлях у доросле життя добрими вчинками, хорошими звичками і любов'ю до ближнього.

Карантин знову посилено, насправді дуже страшно, як буде далі...

Позаду початкова школа, моя найкраща перша вчителька Катерина Петрівна, шумні коридори, веселі перерви, цікаві уроки, а що далі? А далі тиша... Дистанційне навчання, без друзів, як воно буде – ніхто точно не може сказати.

Але після останніх подій у нашій країні я точно для себе вирішила, що в майбутньому стану медиком. На сьогоднішній день я не бачу благороднішої професії. Я хочу бути потрібною! Я хочу допомагати людям! Я хочу рятувати життя!

Пригадую, як минулого літа ми з подругою Діаною рятували білчєня від Пушика. Воно напевно впало з дерева і наш кіт вирішив із ним погратися. Але ми вже пізно почули, що в траві щось пищить... Коли ми відбили маленьке білчєня від Пушика, то побачили що в нього за вушком була рана, з якої сочилася кров. І тут я зрозуміла, що треба діяти!

Я взяла в аптечці перекис водню і залила рану, потім голку з ниткою змочила в спирті і заштопала роздерте місце. Потім обробила зеленкою. Діана виконувала роль асистента, тримала пацієнта і допомагала мені. Радості за пророблену справу не було меж!

Перший час білчєня жило в мене в коробці, а вже до вечора я побачила, як його понесла на собі мама-білка. Воно так обвило її шию, що вона була наче в пухнастому намисті з зеленими цяцьками. Це була моя перша успішна операція, за яку мене дома всі похвалили!

Так хочеться, щоб все швидше закінчилося і всі повернулися до звичайного життя. Мого дідуся не врятували лікарі, а все через те, що в нас у районі недостатньо укомплектоване реанімаційне відділення.

Я не хочу носити просто білий халат, мрію стати лікарем-хірургом, таким, про якого будуть писати газети – розумним, чесним, щирим, привітним, як лікарка Віра з серіалу «Доктор ВІРА».

Під час пандемії медики достойно прийняли удар і до сьогодні відстоюють своє високе звання! Хвала і честь таким людям, які, рятуючи чужі життя, забувають за свої, не бачать рідних тижнями, проводять дні у парких костюмах та задушливих масках.

Щиро надіюся на те, що на зміну чорній полосі приїде біла... хмари розійдуться над Україною, мама почне знову займатися улюбленою справою, я зможу бігти на уроки і нарешті зустрінуся з друзями, все стане на свої місця, і через роки хорошого навчання нарешті здійсниться моя недитяча мрія.

Козубський Ілля

12 років

Вінницька область

м. Бар

ЯКУ ПРОФЕСІЮ ОБРАТИ?

Водій, учитель, юрист, лікар... Яку професію обрати? Як зробити правильний вибір, від якого залежить моє майбутнє? Дехто думає тільки про заробіток, інший – про те, щоб їхня професія подобалася батькам. Я вважаю, що професію потрібно обирати не тільки для душі, а й звернути увагу на її актуальність у наш час.

Особисто я вже вирішив: моя професія забезпечить мені і моїй родині добре життя, допоможе іншим. До того ж, потребує кваліфікованих спеціалістів. Це – «туризм».

З телебачення, радіо, з газет, ми багато дізнаємося про неіснуючі тур- фірми, які обдурюють людей, викликаючи недовіру до всіх туристичних фірм. Я мрію створити свою, побудовану на довірі, фірму. Це так чудово, спілкуватися і радити щасливій людині (дійсно вона щаслива, тому що їде на довгоочікуваний відпочинок).

Моя фірма буде надавати можливість побувати за кордоном і за свою Україну не забути. Тому що в нас можна відпочити краще, ніж за кордоном. І вибір великий: Карпати, Чорне море, Азовське море, гірськолижні курорти (у наш Буковель приїжджає багато іноземців) «Історична Україна». До речі, моє місто Бар також історичне.

У нас у місті відкрилася туристична фірма «На канікули», сподіваюся вона матиме успіх.

На жаль, через пандемію тривалий час були закриті кордони, люди були ізольовані, але поступово все відновлюється, маю надію, що це більше не повториться.

Моя мрія, щоб туризм в Україні набирав більших і більших обертів.

Соловйова Анна
12 років

Донецька область
Мангушський район
с. Комишувате

УЧИТЕЛЬ

Сьогодні особливий день. Сьогодні мама познайомить мене з учителем англійської мови. Я його про себе вже назвала «літній вчитель». Адже, коли мої друзі будуть в обід йти до ставка купатися, я буду вчити англійську мову з моїм новим учителем.

Перед такою важливою подією я вранці одягла своє краще плаття з ромашками і заплела дві косички, мама обіцяла вкласти їх в особливу зачіску. В гості не ходять з

пустими руками, тому чекаючи маму, я встигла нарвати букет польових квітів. Усю дорогу я допитувалась у матусі, який він «літній вчитель»? Добрий чи злий? Веселий чи строгий? Мама з мене сміялася і казала: «Приїдемо, сама побачиш. Головне, що він гарний педагог, хоча вже й на пенсії. А взагалі, що це за слова «літній вчитель»? Так не можна казати, адже ти можеш цим образити людину!». Я засмутилась: «А як правильно?». «Вчителя потрібно називати на ім'ям та по-батькові. Юрій Андрійович», — відповіла мама.

Всю дорогу я вчила це «Доброго дня, Юрію Андрійовичу...». Повторювала, повторювала і збивалася на «Доброго дня, мій новий «літній вчитель», а ви знаєте, чому я вас назвала «літнім», як літнє сонечко?». Та я розуміла, що маму краще не розчаровувати і взяла свою фантазію в руки (так каже моя бабця Ніна), і знову повторювала оте «Юрій Андрійович...».

Коли ми зайшли до хати, мій учитель сидів біля вікна. В його рудому волоссі заплуталося сонечко і я подумала: «Ну точно літній». Так у моєму житті з'явився кращий у світі вчитель – Юрій Андрійович. Він був добрим і веселим, і завжди після занять пригощав мене печивом, яке до речі випікав сам і на ньому писав англійські слова. Це було моє домашнє завдання – скласти речення із вживанням слів «Cool», «Girl» та ін. Потім до нас приєдналися мої друзі. Тепер ми вже разом пекли печиво і писали на ньому глазур'ю вирази та цитати англійською мовою.

Мені так сподобалися літні заняття англійською, що я сама захотіла стати вчителем. Про це розповіла мамі. А мама сказала: «Якщо будеш добре вчитися, то станеш учителем і допомагатимеш дітям відкривати нові горизонти навколишнього світу». Ось так! Щоб здійснилась моя мрія треба лише вирости, а вчусь я і так добре.

Шарапова Вікторія
13 років
Черкаська область
м. Звенигородка

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Професія – це те, що потрібно кожній людині. Вибір професії – це велика відповідальність.

«Ким ти хочеш бути?», – часто запитують у нас дорослі.

В дитинстві я мріяла стати перукарем. Робити зачіски, експериментувати з волоссям і дарувати людям позитивні емоції. Але це було в дитинстві.

Зараз усе змінилось, після того, як захворіла моя мама. Батьки мені нічого не розповідали. А я відчувала, що все набагато серйозніше, ніж я думаю. На щастя, через кілька місяців, під наглядом лікарів, вона поступово почала одужувати.

Після цього я вирішила – стану лікарем. Це одна з найважливіших професій на землі. Звісно, це особисто моя думка, але завдяки лікарям щодня одужують сотні й тисячі людей.

Є багато різних спеціальностей. Наприклад, отоларинголог спеціалізується на діагностиці й лікуванні патологій вуха, горла, носа, а також голови та шиї. Дерматолог – вивчає будову і функціонування шкіри і її придатків – волосся, нігтів, а також слизових оболонок, а травматолог допоможе, коли виникла травма. І так можна перелічувати багато спеціалізацій лікарів.

Але я хочу стати лікарем-онкологом. Тому, що так важко дивитися на тих, хто потребує допомоги, потребує того, чого зараз ми зробити не можемо. Важко дивитися на тих, хто втрачає життя через одне слово «рак». Це хвороба, яку важко подолати. Ти, ніби, й подолав її, а вона тебе знову наздогнала. Як так? Навіщо? Чому? Одне просте слово «рак», а забирає людину від батьків і дітей, від рідних і друзів, від внуків і, навіть, від прав-

нуків. А життя – це найдорожче, що є у нас. Навіть у цю секунду допомоги потребують мільйони людей...

Два місяці тому помер мій дідусь... Помер від «раку»... Врятувати його не вдалося... А він був ще молодий...

Ось тому я й вирішила – стану лікарем-онкологом. І в майбутньому буду рятувати життя тим, хто вже втрачає надію, даючи їм друге життя. Так, звучить пафосно, але я хочу робити людей щасливими. Адже найголовніше щастя для людини – це її здоров'я, від якого залежить якість життя.

Я вірю, що це мені вдасться. Я впевнена, що мрія моя здійсниться!

Ялова Ілона
13 років
Чернівецька область
Кельменецький район
с. Комарів

ПРОФЕСІЯ ДЛЯ ДУШІ

Кожна людина і навіть дитина хоче кимось стати, коли виросте, і будучи ще у садочку, у багатьох є свої плани і погляди на майбутнє. Хоча дітки ще зовсім маленькі, але все ж таки запитайте хлопчиків: «Ким хочеш стати, коли виростеш?». І почуєте найрізноманітніші кумедні відповіді: «Хочу їхати на тракторі, буду комбайнером», «А я – директором», а хтось взагалі скаже, що президентом планує стати. Дівчатка ж по-своєму мріють, у них зовсім інші плани. Вони посміються над хлопцями і скажуть: «Що це за робота – президентом бути? Треба бути моделлю, принцесою, лікарем, учителем, перукарем – ось це робота».

Мені зараз тринадцять років, і хоча я ще маю час, щоб добре подумати, ким стати у житті, та все ж мріяти ніхто не забороняє. У моєму віці все частіше запитують мене про вибір професії, але я нікому не кажу про своє захоплення,

тому що більшість вважає, що краще, якщо ти будеш учителем, лікарем, юристом, економістом, а я що? Я просто хочу бути флористом. Ви лише уявіть, яка це гарна, ніжна, творча і водночас жіночна робота. Флорист – це професія дизайнера-декоратора, що оформляє приміщення за допомогою живих чи штучних квітів та рослин. Також створює квіткові композиції до різноманітних свят, весіль.

Я із самого дитинства люблю квіти. Природа наділила їх неперевершеною красою, різноманіттям суцвіть та веселковими барвами, що ніжно, як мазки художника, поєднуються у єдині кольори, які забарвлюють пелюстки тендітних квіточок, що заворожують своєю красою при спогляданні на них. Кожна квіточка по-своєму чарівна і неповторна, як же легко підняти настрій засмученій людині, подарувавши маленький букетик чи троянду, також завдяки подарованим квітам можна натякнути на симпатію, любов до когось. А в домі одразу стає затишно, якщо на столі стоятиме ваза зі свіжими квітами.

Коли я була ще зовсім маленькою, то бігала на галявину неподалік дому збирати різні квіти, потім із них складала букети, бутоньєрки, їх одразу дарувала мамі, бабусі і всім сусідам. Як же мені подобалися їхні щирі посмішки та слова вдячності, що, мабуть, ці емоції і підштовхнули мене до такого вподобання і надалі.

Я також мрію, що у мене буде свій квітковий магазин, де від підлоги до самої стелі стоятимуть стелажі, заповнені квітами на продаж, і я приходитиму на роботу, відкриватиму двері магазину і мене одразу огортатиме аромат троянд, тюльпанів, гіацинтів та інших видів квітів. Дзвіночки на дверях сповістять про першого клієнта...

- Що бажаєте?

- Букет... Ніжний скромний, з невеликою кількістю зелені, побільше квітів кремового кольору.

Так, це була наречена. Приймаю замовлення і одразу берусь до роботи, часу обмаль. У букет вкладатиму всю душу, адже для клієнтки це особливий день, вона буде

у центрі уваги, а букет із нею, тому він має бути також особливим і підкреслювати витонченість краси нареченої. Клієнтка забере його, і, якщо він їй дуже сподобається, то очі про це скажуть, а гроші тут не головне, мені подобаються емоції.

Мені тринадцять років, я маю ще час, щоб добре подумати, ким стати у житті, і все може змінитись, але поки що моя мрія є такою, і я поділилась нею із вами. А всім іншим бажаю не лише жити мріями, а скоріше їх втілювати у реальність, і робити вибір у житті не лише для прибутку, але і для душі.

**Переможець номінації
у віковій категорії 14 – 18 років**

Павлова Анна

15 років

**Черкаська область
м. Звенигородка**

ГОЛОВНЕ, ЩОБ СПРАВА ПОДОБАЛАСЯ!

У дев'ятому класі навчається дівчинка на ім'я Аня. Їй 15 років, вона любить вигадувати різні історії. Також займається спортом, рукоділлям та полюбляє малювати.

Друзів у неї не так багато, проте вони справжні!

Сім'я у Ані невелика, вона єдина дитина в сім'ї. Дев'ятикласниця навчається у міській затишній школі. В закладі, де вона знає кожен куточок, кожного учня та всіх учителів. Ані більше подобаються маленькі школи, адже в метушні великих шкіл час спливає дуже швидко. В їхній школі все по-іншому: тихо, спокійно, без метушні.

Сьогодні їм повідомили, що оскільки вони випускний клас, слід визначитися з професією. Аня і так про це знала, давно задумувалась, яку професію обрати. Для неї це було дуже складно, їй багато що подобається і вона багато чого вміє. Складно обрати щось одне, але слід прийняти рішення.

Найбільше Аню хвилювало те, що це рішення впливає на її подальше життя. Дівчину постійно мучили сумніви, що вона зробить щось не так. Прийшовши зі школи додому, Аня ні про що більше не могла думати.

- Мамо, а як ти обрала свою професію?

- Я робила те, що мені подобається і добре вдається.

- А якщо мені багато що подобається і вдається, що тоді робити?

- А ти обери те, що тобі ніколи не набридає, ти робиш це з задоволенням.

- Це складно, навіть не знаю, що обрати.

- Тоді запитай однокласників, які професії вони обрали.? Можливо, тобі так буде легше.

- Дякую за пораду!

Наступного дня Аня почала розпитувати друзів, про які професії вони мріють.

- Я хочу бути моделлю, – сказала дівчина з довгим темним волоссям.

- А я буду вчителем, – мовив високий хлопчина зі світлим волоссям.

- Лікарем, – сказала низенька дівчина з коротким рудим волоссям.

- А я, мабуть, буду кухарем, – сказав хлопець із короткою стрижкою.

Аня почала аналізувати кожну професію.

Щоб бути моделлю, треба ходити по подіуму, одягати розкішні наряди. Та їй вільного часу у них мало. Ще їй папараці та надокучливі фани. Аня сором'язлива, не любить, коли на неї дивляться і фотографують. Тому бути моделлю не варіант.

Бути вчителем непросто. Потрібно готувати багато матеріалу, перевіряти завдання. Щоб бути вчителем, треба бути уважним і зібраним. Інакше геть усе «вилетить із голови». А найголовніше – треба бути спокійним, врівноваженим. Діти часто роблять шкоду, вередують і не слухаються. Тому мені це також не підходить.

Лікарі завжди готові прийти на допомогу. В будь-якій ситуації ти повинна бути готова обличити всі справи і допомогти потерпілому. Також потрібно вміти надати першу допомогу і не боятись крові. Це теж не варіант для мене.

Кухарі увесь день на кухні. Вони готують страви для інших. Але це складно знаходитись цілий день у приміщенні, де все кипить, шкварчить і парує. Не знаю, чи буде мені по душі така робота.

Може стати письменницею? В мене гарна уява, я люблю вигадувати всілякі історії. Але натхнення – це така річ, яку важко спіймати. Це моє хобі, а писати професійно я не зможу. Що ж робити?

Аню, а може весь цей час ти проявляла свої здібності і навіть не помічала?

Це ж які?

Давай поміркуємо разом. Ти завжди допомагаєш всім у складних ситуаціях, розв'язуєш конфлікти, знаходиш вихід там, де його немає. І зараз ти аналізуєш професії, знаходиш чому вони тобі не підходять. Хто зазвичай цим займається?

Точно, психолог. Мені подобається допомагати людям у складних ситуаціях. Вирішено! Буду психологом! Головне, що ця справа мені подобається.

Валентина Нетребич
16 років
м. Херсон

ТИСЯЧІ ПРОФЕСІЙ, АЛЕ ТІЛЬКИ ОДНА – МОЯ!

У школі, в сімейному колі, від знайомих я вже багато раз чула одні й ті самі питання, на які так важко відповісти: «Ти вже обрала професію? Ким мрієш стати в майбутньому? Ти ж пишеш, то ж підеш у журналістику?».

Дуже важко обрати професію на все життя, а зараз я вже в одинадцятому класі... То ж, як кажуть, відступати нікуди. Тобто ховатися і надалі від цих питань не вийде.

У молодших класах я просто марила професією вчителя, для мене вона тоді здавалася єдиним правильним рішенням, адже я чудово пояснювала однокласникам матеріал, який учитель намагався донести до кожного (до речі, навіть зараз нічого не змінилося!).

Я думала: ось воно, моє покликання! Я обрала цю професію саме через тепло, затишок, які присутні в дружньому колі шкільної держави. Але... От завжди чомусь має бути якесь «але», котре просто візьме і закреслить усе, що ти надумала. Професія вчителя, на жаль, дуже нервова і забирає багато сил та часу. А оскільки я хочу комбінувати основну роботу з додатковою письменницькою, я просто не можу обрати професію вчителя.

Наступна професія, яку я на деякий час омріяла, – журналіст. Постійні бесіди про таку мою майбутню профдіяльність, а також солодкі речі моєї бабусі («Ти ж можеш писати, журналістика - найкращий вибір!») переважали і переконували. Тож із восьмого по дев'ятий класи я вже твердо (так мені тоді здавалося) вирішила, що буду журналісткою. До того ж, моя найкраща, на той момент, подруга також обрала собі професію журналіст. І я подумала: вдвох нам не буде нудно.

Одного вечора сіла я за свій стіл, і, як завжди, філософствувала щодо моєї професії. Але чергове «але» мені весь час не давало спокою. І мене осінило. Я не можу бути журналістом, адже я цього не хочу! Ця постійна біганина за сенсацією точно не моє. А що тоді моє? Господи! Ну невже було так важко під час роздачі талентів на небесах одразу чіпляти до кожного бирку з майбутньою професією. Після цього на питання: «Ким ти будеш?», я відповідала чесно: «Не знаю!». Відтоді роздуми стали ще більш актуальними. Знайдеться якась вільна хвилинка – і я вже думаю про майбутнє. Я міркувала: «Чому я не можу просто писати в своє задоволення, адже я так люблю це робити?». Разом із міркуваннями приходить і розчарування: «письменник», хоча й існує в офіційному класифікаторі професій Укра-

їни за № 2451.2, але диплом із таким фахом отримати неможливо! Прочитала в інтернеті, що спеціальність «літературна творчість» в університетах України є незвичною й новою. «На письменника» у нас вчать лише два вищі навчальні заклади: Київський національний університет імені Шевченка та Острозька академія.

Хочу вивчати врешті-решт те, чим живе людство! Як усе ж таки було б чудово, якби в моєму дипломі поряд із написом «Професія» стояло: «письменниця/письменник».

Влітку цього року я вирішила, що найкращим варіантом для мене стане професія «літературний редактор». Із такою професією я зможу читати книги інших авторів та водночас писати свої! Я вважаю це найкращим варіантом на сьогоднішній день. Хоча багато хто вважає, що ця галузь, тобто паперове книговидавництво, поступово зникне. Але я в це не вірю. Робота редактора націлена на формування думки, чіткий її виклад, передбачає комунікацію, організацію літературних зустрічей тощо. Саме редактор і видавець сприяють народженню книжки, і саме вони обирають, що українське суспільство буде читати сьогодні і завтра, завжди. А ще цей запах нової, щойно надрукованої книги! Він просто неймовірний!

І я мрію, що дуже скоро, отримавши відповідну освіту, зможу стати частиною великого і безмежно прекрасного світу – світу книги!

Лесіна Ліна
14 років
Полтавська область
Кременчуцький район
с. Садки

МОЄ ПОКЛИКАННЯ

Мені здається, що допомагати людям подолати хвороби, дуже відповідальна і потрібна професія, яка потребує навиків спілкування з хворою людиною, терпіння та послідовності. А ось допомагати хворим тваринам, на мою

думку, це ще одна відповідальна місія для людини, тому я обрала професію ветеринара. Саме ця робота буде мені до душі. Я хочу займатися нею поглиблено і натхненно та зробити ветеринарію справою свого життя.

Зараз я навчаюся в 9-му класі і ще з дитинства мені подобалося доглядати за тваринами. Спочатку я спілкувалася з ними жестами та мімікою. Потім, будучи дорослішою, почала надавати допомогу своїм домашнім мешканцям. Першою моєю пацієнткою стала моя домашня улюблениця – кішка Шенці. Поранивши лапку, вона жалібно дивилася на мене, благаючи про допомогу, і я помазала уражене місце маззю. Моє лікування їй допомогло, і я відчула гордість за себе! Мене похвалили рідні і мовили: «Ліно, мабуть, ти будеш ветеринаром». Так із допомоги кішці й почалося: то курчата захворіли, їх потрібно напоїти антибіотиками, і я миттю біжу до аптеки; то відсадити півника, якого трохи відлущували його «побратими» по курнику, й доглядати за ним. Птиці у нас було багато завжди! Як вийдеш зранку годувати, а там тьохкають, співають, кукурікають, заговориш до них, а вони наче відповідають: «Добрий ранок, Ліночко!». Ось так я і втягнулася в цю справу – допомоги тваринам.

Ще однією причиною вибору професії ветеринара став такий випадок. Одного разу моя хрещена мати їхала на машині і побачила обабіч дороги маленького песика, який був поранений та потребував допомоги. Вона забрала його з собою і миттю привезла до чергового ветеринара. Він надав цуценяті першу допомогу, цим самим врятувавши йому життя. Нині песик проживає у мого дядька Олександра. Я часто приходжу до нього в гості і граюся з Річардом (так кличе песика дядько) та розумію важливість і необхідність професії ветеринара.

Повністю осмислюю всю відповідальність свого вибору, тому зараз більш займаюсь і звертаю увагу на предмети: хімію, біологію, зоологію, анатомію, всі медичні науки. Бо дуже хочу займатися саме ветеринарією...

І обіцяю собі, що буду робити все від мене залежне для хворих тваринок, інколи беззахисних, що мені вистачить сили, знань, уміння, високих моральних і професійних якостей, щоб носити горде, як для мене, звання ветеринара!

Йовбак Ян
14 років
Закарпатська область
Перечинський район
с. Раково

* * *

Певно, кожна людина задумується над тим, що вона робитиме в майбутньому. Особливим це питання є для підлітків. Нині ми учні, сидимо за шкільною партою, здобуваємо знання, які обов'язково знадобляться у майбутньому. А час біжить лише вперед. Не встигнемо й обернутися, як уже треба самому заробляти на життя.

Я – не виняток. І вже сьогодні задумуюся над своєю майбутньою професією. У наш час усі хочуть бути або юристами, або економістами. Звісно, всі професії важливі й потрібні. Але ж не всім економити гроші й захищати знедолених. Тому в майбутньому я вирішив стати автослюсарем. У наш час майже кожен має якийсь транспортний засіб. Хто не має, обов'язково хоче придбати. І якою б якісною і дорогою не була машина, вона рано чи пізно буде ламатися. Щоб продовжити їй життя, потрібна людина, яка непогано знається на автомобілях. І такою людиною – майстром – мрію стати я. Не буду описувати, що і в яких автомобілях найчастіше виходить з ладу, але відремонтувати машину треба, інакше їздити на ній неможливо.

Уже давно минули ті часи, коли автомобіль був розкішю. Машина – це засіб пересування. У наш час жити без власного транспортного засобу важко. Під час карантину, через COVID-19, громадський транспорт не їздив взагалі. Власний автотранспорт був потрібен як ніколи, інакше на роботу добратися було неможливо.

Справний автомобіль – задоволення для водія. А якщо мені вдасться здобути потрібні знання й уміння, то я якнайкраще відремонтую кожну машину. Це, звісно, лише мрії. Поки що відремонтувати якісно я можу лише велосипед і дитячі машинки двоюрідних братиків або сусідських дітей. Але я докладу максимум зусиль для того, щоб автомобілі були справними, а мої клієнти, щоб були задоволені моєю роботою.

У майбутньому я мрію відкрити власну автомайстерню з найновішим і найякіснішим обладнанням для ремонту автомобілів. Батьки підтримують мої бажання. Тато говорить, що в мене таланти, а мама, скажу відверто, часто докоряє мені за такий вибір професії, мовляв «не все життя гайки крутити», але при цьому завжди усміхається, особливо, коли мені все вдається. А мені подобається робота в гаражі. Я допомагаю татові ремонтувати автомобіль. Без труднощів, звісно, не буває, але долати труднощі теж треба вміти.

Ще одна проблема як автослюсаря, водія та власника автомобіля – неякісні запчастини. Тому я мрію винайти прилад, який би тестував автозапчастини на якість. Адже якісна запчастина і якісна робота майстра – запорука успіху. Якщо власники машин будуть задоволені роботою, то у мене завжди будуть клієнти. За роботу мені добре платитимуть, і я зможу розширити свою майстерню. У мене буде хороший зарібок.

Хоч би яку професію ми обрали – головне, щоб вона нам подобалася. Робота, виконана з любов'ю, приносить хвилини радості і тим, хто її робив, і тим, для кого вона зроблена. Свою роботу треба знати і любити. Лише тоді можна отримати хороший результат.

Звісно, на все потрібен час. Сьогодні я – учень, а вже скоро доведеться думати за все самому. Та будь-яка серйозна справа починається з мрії. А мрія, як ви бачите, в мене є. І я зроблю все, що від мене залежить, щоб втілити мрію в реальність.

Грибеньков Едуард
16 років
Запорізька область
Приазовський район
смт Нововасилівка

*Якщо ви вдало оберете
професію і докладете до неї душу,
то щастя саме знайде вас.*

Чарльз Дарвін

Мені 16 років. Я українець і цим пишаюсь. Я живу в маленькому селищі Нововасилівка Приазовського району. Колись це було велике село. Працювали лікарня, у якій було багато відділень, завод продовольчих товарів, пекарня, пошта, школа, дитячий садок, художня та музична школи, організація з ремонту доріг та багато магазинів, перукарня, цех із пошиття одягу. Було багато робочих місць. Молодь виїжджала на навчання та поверталася додому, працювати в селі.

Але зараз не найкращі часи в Україні. І наше селище міського типу перетворилося на маленьке село. Гордість, що залишилася – це моя школа «Гармонія», яка стала опорним навчальним закладом. Наші випускники отримують міцні знання, добре складають ЗНО, гідно конкуруючи з випускниками міських шкіл, вступають до найпрестижніших навчальних закладів України. Але, на жаль, молодь, отримавши освіту, виїжджає за кордон працювати, бо не вистачає робочих місць, зарплати не відповідають європейському рівню життя.

Закінчивши школу, отримавши освіту, я мрію підняти своє село на високий рівень життя. Я думаю довести своїм одноліткам, що ми зможемо багато чого зробити для своєї маленької Батьківщини.

Хочу бути кваліфікованим юристом, щоб надавати юридичну допомогу своїм односельцям у оформленні документів, консультувати з питань фінансового, тру-

дового, адміністративного, страхового права. Бути справедливим, чесним, ерудованим і, звичайно, впевненим у собі. Саме юристи є обізнаними у всіх справах і знаходяться на крок попереду інших. Головне тепер – вчитися й наполегливо йти до своєї мрії. Отримати досвід та повернутися до рідного села. І коли я буду здійснювати свої мрії, сподіваюся, що моя маленька Батьківщина не зникне з обличчя землі.

Живи, моє село!

Давидна Аня
14 років

Чернівецька область
Кельменецький район
с. Нелипівці

МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ

Честь і совість. Ми так часто чуємо ці слова, що мимоволі втрачається між їхнє істинне значення. Ми промовляємо їх, не задумуючись над тим, що вони означають насправді і яку силу несуть у собі. На жаль, для багатьох із нас це лише символи, що не мають змісту і вживаються тільки для ефектних промов.

Честь і совість... Що вони для людини? Яке місце займають у серці серед інших людських чеснот? Чому саме ці якості є головною цінністю людського життя, фундаментом віри, справедливості та милосердя?.. Ці запитання завжди хвилювали та бентежили думки людей, бо у всі часи незаплямована честь і чиста совість були найціннішими людськими рисами.

Мені хотілося б присвятити своє життя медицині і в майбутньому стати людиною, до якої звертатимуться за допомогою та підтримкою, тому питання честі й совісті для мене пов'язані, перш за все, із професійними та людськими якостями обраного фаху.

У багатьох із нас уже з раннього дитинства є мрія обрати професію, що буде улюбленою протягом усього

життя, та коли настає вирішальний момент, приходить усвідомлення, що вибір – вельми нелегкий, адже на світі безліч професій до душі, а вибрати одну – справа відповідальна й важлива.

Величезну повагу й щирий захват у мене викликає професія лікаря. Саме їм відведено дуже важливу роль у розвитку та безпеці людства, адже в їхніх руках життя – безцінне, унікальне, неповторне. Від народження і до глибокої старості лікар, як янгол-охоронець, який подає руку та підставляє надійне плече, коли боляче і важко.

Лікар – одна із найгуманніших та найблагородніших професій на землі. Ще з давніх часів до цілителів завжди було особливе шанобливе ставлення. Люди вірили й вірять в те, що лікар їм неодмінно допоможе, бо знання, підкріплені практикою та бажанням допомогти, мають силу, що вселяє надію. Однак, професія лікаря – надзвичайно складна й серйозна справа, бо саме від нього залежить здоров'я, а часто й життя людей. Працювати в лікарні – бути на полі бою, де за вікнами вирує життя, а всередині його рятують всіма силами. Нести відповідальність за життя інших, не боятися труднощів, розсудливо приймати рішення, діяти в інтересах пацієнта, не зважаючи на власні, усе це виснажлива робота.

Справжній лікар має бути професіоналом своєї справи. Основний його принцип: «Не нашкодити!». Слідуючи моральним законам честі та совісті, лікар повинен триматися впевнено і не здаватися до останнього в боротьбі за життя пацієнта. Лікар ототожнюється із психологом. Уміти зрозуміти, підтримати й усе пояснити пацієнту – це професіоналізм. Що ж так приваблює людей у цій професії? На мою думку, більшість лікарів обрали свій шлях не з мотивів особистої користі та прибутку, а перш за все, через бажання приносити людям добро та бути корисними їм. Саме цей мотив відповідає головній сутності медицини – гуманності, а справжній лікар повинен у будь-який момент надавати допомогу

хворим людям, хоч і робити це зовсім нелегко. Я переконана, що заради поставленої мети я готова долати труднощі і не боюся того, що у майбутньому мене чекає рутинна повсякденної роботи.

Однією з причин, чому я обрала своєю майбутньою професією фах лікаря – це бажання зробити свій внесок у боротьбу зі смертельними хворобами. Наше життя швидкоплинне, людина безупинно старіє і втрачає сили, тому я мрію винайти ліки від старості та всіх невиліковних хвороб, аби люди довше могли насолоджуватися життям. Дякувати Богу, вже є багато талановитих лікарів, які винайшли ліки проти захворювань, що раніше вважалися невиліковними. Я хочу бути однією із них, а тому докладу максимум зусиль, щоб стати справжнім професіоналом та присвятити своє життя здоров'ю людей, стати їхнім життєвим провідником та порадиником.

Майстерність хорошого лікаря визначається не тільки обсягом знань, компетентністю в тій чи іншій галузі або умінні правильно поставити діагноз, а й у здібності блискавично приймати єдино правильні рішення, його людській сутності, толерантності, турботі та самовідданій любові до людей. Тому вагоме значення мають душевні якості й мотиви, котрими лікар керується у щоденній праці. Совість лікаря буде чистою, якщо за кожного свого пацієнта він боротиметься до кінця, як за свою рідну людину. Бо справжній лікар не той, хто пройшов курс медицини, а той хто усвідомлює свій обов'язок, відповідальність перед людьми, той, чиїми діями керує честь і совість.

Життя – це найбільше диво й найдорожчий скарб, котрий треба берегти й цінувати. Помилку математика, продавця, кравця виправити можна, але необережність лікаря – ніколи. Бути медиком – місія від Бога. Лікувати людей, рятувати їх від хвороб і смерті, що може бути цінніше і прекрасніше?

БЕЗМЕЖНИЙ СВІТ МОЄЇ УЯВИ

Тут ніби все зрозуміло? Це все — ваша уява! Казки, фантази, вигадки. Ніяких меж. Ваша сміливість, ваші світи, ваші найпримхливіші мрії можуть здійснитися у ваших оповіданнях.

**Переможець номінації
у віковій категорії 11 – 13 років**

Вишнева Яна

13 років

Миколаївська область

Снігурівський район

с. Киселівка

КОРОЛІВСТВО ОДНОГО БУТОНА

/казка/

- Доброго ранку, наша Королево! Ви, як завжди, неперевершені! Чудово виглядаєте! Ми раді Вас вітати! Схиляємо голови перед Вашою красою!

Так починався кожен ранок у квітнику. Всі квіти наввипередки намагалися догодити своїй Королеві – неповторній, чарівній та рідкісній Троянді. Її пелюстки були незвичного ніжно-червоного кольору, який весь час переливався на сонці та міняв свої відтінки, вони виблискували, наче зорі в нічному небі. Її струнка ніжка майоріла зеленими мереживними листочками та го-стрими, як і характер самої квітки, шипами.

Королевою вона оголосила себе сама, ніхто із квітів і не намагався їй перечити, адже всі розуміли, що в красі їй немає рівних, тим паче, що це улюблена квітка господині.

Жінка могла годинами милуватися своєю трояндою: вона розмовляла з нею та захоплювалася. Так рослина стала пихатою та гонористою, відчуваючи себе богинею над усім квітником. Жодна квітка не мала права голосу без дозволу Королеви, а якщо хтось її розсердив, то бу-

тон Троянди міняв колір до майже чорного кольору і тоді всі квіти знали, що непереливки тому, хто наважився йти їй наперекір.

Біля ніг Королеви ріс Барвінок, який завжди дарував їй прохолоду та затримував життєдайну вологу. Він догоджав їй з усіх сил і тому, коли Троянда на когось дуже гнівалася, всі знали, що Барвінок виживе цю рослину з квітника, міцно заплітаючи її своїми густими пагонами. Квіти неодноразово бачили таку помсту, а тому погоджувалися з усіма примхами жорстокої Королеви.

Ось так вони б і жили, якби одного дня не завітала до квітника донька господині Ганнуся. Вона прийшла разом із мамою і, на подив усіх квітів, зовсім не захопилася красою Троянди.

Вона була привітна до всіх рослинки, кожній приділяла увагу, з кожною розмовляла та милувалася нею. Дівчинка була, як ясне сонечко, адже любила всіх однаково та доглядала за всіма, не виділяючи нікого.

Квіти оживали, раділи та тішили дівчинку своїм пишним цвітом. Королева ж, навпаки, день за днем ставала все лютішою. Вона не могла змиритися з таким ставленням до себе. Її дратувала присутність дитини в королівстві, а тому гордо ховала свій бутон за мереживом листя і в ці моменти почувала себе зовсім самотньою та покинутою.

Одного ранку дівчинка знову прийшла з мамою. Господиня, як завжди, попрямувала до своєї улюблениці, а Ганнуся замріяно ходила по квітнику та щось придивлялася. Мама звернула на це увагу та запитала: «Донечко, що трапилось? Чому ти така заклопотана?».

«Матусю, я хотіла в тебе запитати дозволу, щоб посадити в квітнику іще одну квітку, але я не знаю, де їй обрати місце, — сором'язливо сказала дівчинка.

«Яку ти хочеш посадити квітку?», — зацікавлено запитала мама.

«Ромашку», - відповіла Ганнуся.

«Ромашку? Звичайну? – обурилася мама, - яка з неї користь?».

«Матусю, але ж вона дуже гарна і не займе багато місця», - ледь червоніючи сказала дівчинка.

«Яка там краса, бур'ян та годі. Ну добре, посади десь там у куточку біля м'яти та календули, щоб не заважала іншим квітам, там і так гіацинт та фіалка ростуть, як бідні родичі», - помітно нервуючи сказала мама.

Троянда все чула, вона зрозуміла, що скоро в її королівстві з'явиться непрохана гостя, за яку дуже клопотала дочка господині і та їй не відмовила. Пелюстки Королеви стали темніші, але вона поки що нікому нічого не сказала.

Наступного дня у квітник зайшла Ганнуся, вона тримала в руках коричневий горщик, в якому лагідно посміхалася маленька ніжна ромашка. Її біленькі пелюсточки нагадували веселі сніжинки, а її дрібне шовково-зелене листячко було схоже на візерунок на вікнах, розмальований морозом, її жовтеньке личко було, наче сонечко, таке ж ясне, тепле та привітне. Висадивши красуню в землю, дівчинка пішла, побажавши їй рости великою на радість усім.

Квіти з цікавістю розглядали новеньку, вона їм дуже сподобалася, але ніхто першим не наважувався познайомитися, бо всі боялися Королеву. Ромашка вирішила зробити перший крок і тільки-но почала говорити, як почула Троянду: «І що в ній гарного та незвичного? Та це ж звичайний польовий бур'ян, вона б іще тут кульбабу посадила! Теж мені красуня! А ви чого роти роззявили? Забули хто тут головний? Тільки хай хтось спробує з нею заговорити, знищу!».

І якось хитро подивилася на Барвінок. Барвінок усе зрозумів, хоча йому теж сподобалася маленька Ромашка. Троянда іще довго нарікала, які всі невдячні.

Зранку всі, як завжди, очікували приходу господині, але вона не прийшла. І наступного дня теж. Королева почала непокоїтися, вона розуміла, що без підтримки жінки їй буде важко утримувати квіти під контролем, їй стало ляч-

но. Ганнуся теж не приходила, ніхто не розумів, що відбувається, почалася паніка. Погану звістку приніс Хміль, який розпустив свої пагони далеко за межами квітника: господиня захворіла. Всіх огорнув страх та невідомість.

Через декілька днів прийшла засмучена дівчинка, очі її були червоні від сліз. Ганнуся, як зазвичай, приділила увагу кожній квітці, але довше всього затрималася біля Ромашки. Вона розповідала їй про своє горе та гірко заплакала. Всім квітам було дуже шкода маленьку господиню, лише Троянда, неблаганна та жорстока, продовжувала ображати Ромашку, стверджувала, що їй тут не місце.

Минув деякий час, нічого не змінювалося, тільки Барвінок якось скоріше розростався, направляючи свої пагінці до кутка квітника, де росла непрохана гостя. Всі рослини знали, чим це все закінчиться. Королева переможно посміхалася.

Одного дня Ганнуся вкотре розповідала Ромашці про свою біду, гарячі сльози капали на білі пелюсточки і раптом їй здалося, що рослина схиляє свої квітки до неї в долоньки. Дівчинка здивовано посміхнулася і вирвала декілька квіток. Наступного дня вона прийшла з невеликим кошиком і знову нарвала цвіту ромашки, додавши іще календули, м'яти, шипшини та інших квітів. Кожного дня все повторювалося. Рослини з цікавістю спостерігали, як ясніють очі дитини, всі хотіли допомогти, навіть Барвінок зупинився в очікуванні. На Троянду більше ніхто не звертав уваги. Королева зрозуміла, що весь квітник щиро переживає за господиню і кожен хотів би бути на місці тих лікарських рослин, які вона зневажливо називала бур'янами. Їй стало соромно, ніхто більше не величав та не вітав її. Вона була самотня.

Через деякий час Ганнуся привела у квітник маму іще слабку, але вже усміхнену. Господиня зраділа всім мешканцям квітника, не обділяючи жодної рослинки своєю увагою.

Коли мама з дочкою пішли, несподівано для всіх Троянда промовила: «Вибач! І дякую тобі за все. Всі вибачте мені, будь ласка, я була неправа. Мені дуже соромно».

Квіти ошелешено дивилися в бік Королеви і першою озвалася Ромашка: «Я тобі пробачаю і всі, я думаю, теж, я пропоную змінити королівство одного бутона на царство краси та добра, адже разом ми сила. І нехай кожна жива істота на планеті Земля запам'ятає, що ніколи не можна ставити себе вище інших, бо від цього ви будете хоча і гарні, як троянди, але колючі та неприємні для інших!».

ПЕРЕМОГА БІЛОЇ ХМАРИНКИ

/казка/

Звичайний літній день розпочався тихим ясним погожим ранком. На майданчику діти гралися в футбол. Їм було весело, вони голосно кричали, сперечалися, сміялися... Одним словом, безтурботне дитинство. Неподалік ігрового майданчика під розлогим деревом сидів хлопчик Вітя. Він ріс сором'язливим, скромним, чемним та вихованим, а іще він дуже любив футбол, та було одне «але» — інвалідний візок. Через цей злощасний засіб пересування в дитини не було друзів, він не міг повноцінно гратися, хоча дуже хотів та тягнувся до дітей. Як відомо, у такому віці дітям немає часу вникати в подробиці чужого горя, тому вони, в основному, поводяться жорстоко та некоректно по відношенню до одноліток. Так було і з Вітьою. Він сидів самотньо, в надії, що хтось із дітей підійде до нього та запропонує дружити, але діти уникали хлопчика, адже який із нього гравець. Дитина це розуміла і йому від цього ставало дуже сумно та гірко, в ці моменти Вітя дуже сердився на себе, своїх батьків та всіх навкруги. Він — інвалід і якби люди не намагалися згладити цей вислів, називаючи його «дитиною з обмеженими можливостями», йому від цього не ставало легше, він не в змозі піднятися з цього злощас-

ного візка та побігти гратися з однолітками. Хлопець із кожним днем усе більше розчаровувався та втрачав надію на одужання та повноцінне життя – хвороба брала верх над вірою та надією.

Батьки Віті це розуміли і дуже переживали за нього. Зарадити цій біді могла тільки операція, але у сім'ї, на жаль, не було коштів, хоча волонтери все ж організували збір. Ось так і жили, а час ішов...

Діти забили гол, від захоплення вони радісно кричали та стридали. Вітя теж радів та хотів розділити цю радість із гравцями: похвалити їх, підбадьорити. Але як? Декілька хвилин провагавшись він направився до гурту дітей. Коли хлопець під'їхав, усі здивовано подивилися в його бік. Запанувала тиша. Через декілька секунд отямився один хлопчик: «Чого тобі?». Вітя знітився, але, переборовши хвилювання, сказав: «Привіт! Я – Вітя. Я хочу з вами дружити та гратися». Раптом із натовпу, як грім серед ясного неба, пролунало: «Як гратися? На інвалідному візку? Дуже оригінально. Як ти це собі уявляєш? Чи ти думаєш, що ми всі будемо тебе дружно розважати та сидіти біля тебе на лавочці? Може хтось і хоче, а я точно ні! Мені і так добре без таких друзів, як ти». Хлопець повернувся і пішов геть, усі пішли за ним.

Вітю часто ображали діти та звикнути до цього він ніяк не міг. Він захлинався сльозами, його руки стали, наче потужні маховики, які крутили колеса інвалідного візка, геть подалі від цього місця, де його ображали та насміхалися над ним.

Зазвичай, він нікуди не переміщався з місця, де його залишали батьки, але цього дня в нього урвався терпець. Йому захотілося зникнути... Назавжди... Щоб його ніхто не знайшов, щоб він не був тягарем та посміховиськом. Вітя незчувся, як опинився посеред поля. Він дуже виснажився та не розумів, де він. Сонечко уже припікало не на жарт. Хлопчик роздивлявся довкола. Він побачив дуже гарний краєвид, який ніколи раніше не мав змоги

бачити. Блакитне небо, гарне пшеничне поле, яке було уквітчане маками, волошками, ромашками. Щебетали пташки, колосся так ніжно та безтурботно шелестіло.

Раптом Вітя відчув чиюсь присутність. Він обернувся, за ним по обидва боки йшли два янголи: білий та чорний. Хлопчик дуже здивувався і водночас злякався, бо такого іще не бачив. Було видно, що між ними іде суперечка.

Нарешті першим промовив білий янгол: «Не ображайся, але ти неправий. Не можна злом віддячувати за кривду. Мине час і люди зрозуміють, що вчинили неправильно. А якщо Вітя відплатить тією ж монетою — все заплутається у тісний клубок образ та суперечок. Так не можна, в дитячій душі повинно жити добро!».

«Добро? Його ображають, над ним насміхаються, а ти говориш про добро. Це смішно», – майже кричав чорний янгол.

«Ні, не смішно. Мені також дуже шкода хлопчика, але він повинен зрозуміти, що ніхто не прийде сам до нього і не буде просити, щоб він дозволив із ним дружити. Вітя повинен бути цікавим для однолітків, він повинен припинити себе жаліти. Він — господар свого життя і тільки від нього залежить його подальша доля. Не можна сидіти склавши руки і при цьому ображатися на весь світ, що ти людина з обмеженими можливостями — не такий як усі. Батькам теж важко дивитися на свою дитину в такому стані, але він повинен допомогти їм, а не падати духом, звинувачувати їх у всьому та ображати.

Є різні люди, з різними вадами: без рук, без ніг, незрячі, але і вони знаходять себе в цьому житті, не здаються. Кожна людина приходиться у цей світ зі своєю місією, і кожна хвороба дається, як випробування. І тільки від тебе залежить, які ти зробиш для себе висновки», — схвильовано промовив білий янгол.

«Я не розумію, ти хочеш навчити дитину бути безхребетним? Треба за кожному образу відповідати образою, щоб нікому не хотілося його чіпати та кожен розумів, що хлопець уміє за себе постояти», — наполягав янгол зла.

«Ні, я не хочу, щоб він дозволяв себе цькувати, але поки Вітя буде себе жаліти, так і люди навкруги будуть до нього ставитися: дехто буде співчувати, дехто буде ображати, деяких він буде дратувати, а іншим буде до нього байдуже. Не можна допустити, щоб дитина розпочинала свій життєвий шлях зі зла та зневіри і прошу тебе не нашіптуй йому лихих думок, я буду за нього боротися до останнього і я вірю, що Вітя все ж таки обере шлях добра», — сказав білий янгол і піднявся хмаринкою на небо. Чорний янгол відійшов трохи в бік і загадково посміхнувся: він був упевнений, що зробив свою брудну роботу правильно. Від цієї посмішки Віті стало моторошно і він стрепенувся. Уже вечоріло, його огортала прохолода та страх, а найбільше його бентежило побачене, з якого він зрозумів, що був неправий. Вітя усвідомив, що злість та зневіра затьмарили його розум і янгол зла вже майже отримав перемогу. Хлопцю стало соромно. На небі поруч пливли дві самотні хмаринки: біла та чорна.

Сідали сутінки, він був у полі сам, йому було страшно та холодно. Вітя сидів у своєму візочку мовчки і про щось напружено думав. Раптом він сказав уголос: «Ні, я не здамся! Я — людина! Така ж як і всі, в мене є тимчасові проблеми, які я обов'язково вирішу і буду жити повноцінним життям. Присягаюся!». Він почав судорожно крутити колеса візочка, направляючи його в потрібному напрямку.

Раптом хлопчик почув крики, він прислухався і зрозумів, що це батьки. Коли натовп наблизився, Вітя побачив, що окрім батьків там були інші люди, а серед них діти, які його ображали та не хотіли з ним дружити. Всі щиро раділи, що знайшли його, але ніхто не питав, чому він тут опинився, все було і так зрозуміло. Один хлопець підійшов до Віті та сказав: «Пробач, я повівся жорстоко. Я хотів би з тобою дружити, адже дружба — це не тільки гра у футбол, я думаю, що в нас знайдеться багато спільних інтересів». «І я! І я...», — по черзі вигукували інші діти. Вітя був щасливий, він подивився на мамине заплакане

обличчя, йому стало соромно, він відвів погляд і раптом йому здалося, що чорна хмара на небі стала світлішою.

Життя почало налагоджуватися, у хлопчика з'явилося багато друзів, які його підтримували. Через деякий час батькам подзвонили з благодійного фонду, який займався збором коштів на операцію Віті, та повідомили, що є потрібна сума і вони можуть їхати на лікування. Хлопчик не вірив, його огортали сумніви та страх, але він помітив, що від цього чорна хмаринка темнішає та, наче, зловтішається. «Янголе зла, досить маніпулювати моїми почуттями! Я більше не той боязкий Вітя, я все витримаю та не підведу людей, які в мене повірили! Я не боюся!», – крикнув хлопчик до неба.

Минав час: операція, реабілітація, було важко, але всі підтримували хлопчика і сталося диво – він пішов: певно, повільно, за допомогою мами, але пішов. Мама плакала. А Вітя, ховаючи очі, повні сліз, підвів їх до неба, і чорної хмари там не було... Небо було чисте, блакитне і тільки одна біла хмаринка скромно посміхалася до хлопчика. І тоді Вітя усвідомив, що він переміг янгола зла.

Єфімова Поліна
12 років

Харківська область
м. Лозова

КОЛИСКОВА ДЛЯ ЯНГОЛЯТИ, АБО ПІСНЯ-ЕТЮД НА ЧОТИРИ КУПЛЕТИ

Куплет перший

Колись у Небесному Царстві на маленькій пухнастій хмарці сиділо та спостерігало за життям на Землі мале Янголя. Раптом воно почуло якусь ніжну тиху пісню:

Ой ходить сон коло вікон,
А дрімота коло плота.
Питається сон дрімоти:

«А де будем ночувати?»,
«Де хатонька теплесенька,
Де Дитина малесенька,
Туди підем ночувати,
І дитину колисати...».

Пісенька настільки зачарувала його, що Янголятко замріялося, заплющило оченята, похилилося... — і в ту ж мить упало з хмарини!

Крихітка намагався злетіти, але марно, крильця були ще занадто слабкими! Воно кликало на допомогу, та дорослі янголи були зайняті своїми важливими справами, тому ніхто його не почув.

Куплет другий

Маленьке Янголя опинилося на Землі. Воно дивилося на світ своїми великими блакитними оченятами...

Навколо бідної дитини проїжджали авто, лунала музика, гомоніли перехожі... Його штовхали люди, бо вони кудись поспішали, — і зовсім нікому не було ніякого діла до маленького розгубленого Янгола. Його біла сорочечка була рваною та брудною, ніжки та ручки тремтіли від жаху, а золоте волоссячко розвівав холодний вітер...

Крихітка сів на колінця, закрив рученятами обличчя. По його щоках текли прозорі сльози...

Вперше за своє солодке життя Янголятко відчуло себе беззахисним та самотнім...

Куплет третій

Настав вечір. Янголятко вже втратило надію на допомогу. Мама була далеко, дорослі янголи заклопотані, а люди його не помічали. Воно примостилося на гойдалці та гірко заплакало. Раптом до його маленьких ніжок доторкнулося щось пухнасте. Крихітка розплющив оченята і побачив поряд із собою маленьке кумедне цуценятко, яке з цікавістю дивилося просто на нього.

— Гамлете, ти де? — почувся дзвінкий голос, і на дитячий майданчик вкотився інвалідний візочок. У ньому сиділа маленька дівчинка у рожевій шапочці та рукавичках. Вона під'їхала ближче і зупинилася, здивовано поглядаючи на сердешне Янголя. — Ти хто?

— Я — Янгол. Тільки маленький. Я упав зі своєї хмаринки, і ніхто не знає, де я. Мама, мабуть, дуже клопочеться, бо не може мене знайти... — і крихітка знову заплавав.

Дівчинка простягнула до Янголя руку.

— Не плач. Ну не плач, будь ласка... Я візьму тебе до себе. І поки не знайдеться твоя мама, буду тобі як старша сестричка. А Гамлет буде тебе охороняти. Правда.... Мене звати Світланка. Поїхали? — вона повернула візочок і покотилася до будинка.

Янголятко зістрибнуло з гойдалки і попрямувало за нею.

— А чому ти граєшся сама? — спитало Янголя, коли вони вже були вдома.

— У мене дуже мало друзів, — сумно відповіла дівчинка. — Всім хочеться друга, з яким весело, який може стрибати й розважатися. А я не така...

— Невже нічого не можна зробити?

— Мені допоможе тільки диво — так сказали лікарі...
— Світланка заплакала.

Янголяті стало так сумно, що воно забуло про своє нещастя.

— Не плач. Я впевнений, диво обов'язково станеться. Ти така добра, що воно просто повинно статися!

Світланка витерла сльози, нагодувала Янголя, і поки той грався з Гамлетом, зшила йому нову білу сорочечку.

Дівчина показала Янголяткові ліжечко, у якому він буде спати. Вона сіла поряд і стала наспівувати стару-добру колискову. Її голос був лагідний та ніжний...

Гойда, гойда-гой, очка заплющи,
В сні щасливому зігрієшся ти.

Йди до хлопчика, люба вишенько,
В колисочці вам буде тепленько.
Йди до хлопчика, люба вишенько,
В колисочці вам буде тепленько.
Гойда, гойда-гой, ніч прийшла до нас,
Діточкам малим спатоньки вже час.
Вмить по тілу Янголяти розлилося почуття солодкої
втоми і очі самі закрилися... Воно поринуло у чарівний
світ снів...

Куплет четвертий

Крихітці снилося, що славний пухнастий, як хмаринка, Котик-Муркотик ніжно муркотів йому на вушко, а Сонька-Дрімка розчесувала золоте волоссячко...

...Вранці Янголятко прокинулося на своїй хмарці. Над ним схилилася його мама і ласкаво посміхалася.

— Я вдома? — не повірив своїм очам малий. - Як це може бути?

— Це все коліскова, синочку. Якщо її співає добра людина, вона має чарівну силу, може виконати будь-яке бажання.

— Мамочко, я теж повинен зробити диво! Я мушу допомогти Світланці! Навчи мене!

Мама пильно подивилася в очі Янголяті, а потім щось прошепотіла йому на вушко...

Минуло три роки. Янголя підросло і стало вже майже дорослим Янголом. Тепер він не боявся залишитися без мами, тому частенько прилітав на Землю. Тут, перетворившись на птаха, він спостерігав уже за майже дорослою дівчиною Світланою, яка після вдалої операції потихеньку вчилася ходити...

НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК

Сашко з будинку номер п'ять по вулиці Байди Вишневецького вкотре слухав мамині докори. Тема та сама: знову забув скласти рюкзак до школи і тепер запізниться. У препаскудному настрої він відчинив двері під'їзду. Легко підхопив камінець і завченим рухом жбурнув його в горобців, які саме ніжились у пилюці. Ті злякано злетіли на сусідній горіх. Сашко не встиг помітити, що один птах так і залишився лежати в пилюці, не маючи змоги злетіти.

Школа була за рогом будинку через дорогу. Сашко навіть не відчув, як промайнули всі уроки, — на них він креслив закарлючки в зошитах і дивився у вікно. Добре, що вчитель не бачив його. Сидячи за останньою партою, добре заховався від чіпких очей. Коли пролунав довгоочікуваний дзвінок з останнього уроку, він, схопивши рюкзак, вибіг із класу, ні з ким не попрощавшись. Кулею вилетів зі школи і не помітив машини, що мчала, не збавляючи швидкості, перед самісінькою школою. Крок, коротке усвідомлення того, що відбувається, біль і темрява.

Прийшовши до тям, побачив, що лежить у пилюці перед будинком. Спробував піднятися, та не зміг — права рука страшенно боліла. Спробував підняти руку, та замість звичної, трохи в подряпинах, власної правиці побачив пір'ясте крило. Різкий рух — і нарешті став на ноги. Розгледівся. Здалося, що його будинок раптом побільшав. Скільки себе пам'ятав, жив у цьому будинку, і ніколи ще не бачив його таким великим. Інші речі також стали великими. Старий горіх був схожий на водонапірну башту, а його самого раптом незбагненно сильно потягло до горобини, що позаминулого року посадив тут дядько Микола, їхній сусід. Роззирнувшись, побачив біля

себе горобців, які зацікавлено блимали на нього.

— Ну що, очуняв? — запитав горобець, який був на зріст, як він. Сашко аж очі захотів протерти від здивування, але вчасно згадав, що у нього тепер замість рук — крила. А великий горобець продовжував говорити, мабуть, не помічаючи Сашкового подиву:

— Ох, як тебе той хлопчисько вдарив, тільки зараз очуняв. От негідник малий — такий шмаркач, а вже камінням кидається.

— Ти це про кого? — запитав Сашко.

— Та як про кого?! Про того грубіяна, який сьогодні, йдучи, мабуть, до своєї школи, жбурнув у тебе каменюкою.

— Якого грубіяна? — ще не до кінця втямивши, запитав хлопчина.

— Видно, добряче поцілив, бо ти щось гальмуєш. Того, кого люди ще, здається, Сашком звуть.

Хлопець завмер, намагаючись це усвідомити. Тобто, він перемістився у тіло того горобця, в якого, мабуть, влучив камінцем, йдучи до школи сьогодні вранці. Неймовірно! Чи він спить?

Перериваючи його роздуми, проїхала машина, ледь не зачепивши його. Сашко-пташка пострибав далі з дороги на край тротуару. І вирішив спробувати літати, бо негоже горобцю увесь час стрибати. Він же не заєць?

Піднявши пір'ясті крила, став швидко-швидко махати ними, намагаючись злетіти. О диво, вдалося! Ніколи раніше не думав, що літати так легко. Нутро аж бушує, і ти просто розриваєшся від захвату! І пливеш, пливеш у повітрі... Різко втрачаючи висоту, Сашко на якусь мить подумав, що знову перетворюється на людину.

Та не все так легко. Упав він на лапи. Голова гула, мов вулик. Здавалося, що пролетіти вдалося не менше ста метрів, насправді ж — не більше п'яти. Оце так! Доведеться добряче спітніти, щоб дістатися додому. Так, він вирішив повернутися додому, незважаючи на те, в яко-

му він тілі. Уже приготувався знову злетіти, коли відчув, що прямисінько біля вуха щось просвистіло.

Озирнувшись, побачив свого приятеля Андрія. Той тримав у руді камінчик і... цілився в Сашка. Мерщій на горіх! Там, сховавшись у листі, він щомиті очікував на удар, роззираючись навсібіч і здригаючись від найменшого шелесту. Коли промайнуло, здавалося, пів вічності, Сашкові набридло сидіти і переховуватись. Набравшись сміливості, виринув із-під захисту зеленого листа і попрямував до свого вікна. Але там очікувала несподіванка — тато вже одягнув на вікно москітну сітку, очікуючи скорого літа, тож людино-горобець не міг залетіти додому. Хотілося їсти. Замислився і згадав, що колись давно увесь клас робив шпаківні для птахів. Пильно озируючись, полетів до школи. Здалеку побачив ряд кольорових шпаківень. Серед них легко впізнав свою. Хотів було полетіти до неї, та його зупинив рипучий голос.

— Не лети туди, там підлога провалюється, хіба ти не знаєш? Та й їжі там немає, саме листя валяється. Що майстер, що доглядач із того хлопчиська ніякий. Лети он до тієї крайньої, та найкраща. Хлопчина побудував на славу, та ще й корм регулярно досипає, — це озвався старий ворон, який сидів у шпаківні, й пильно вдивлявся в новоприбулого. — Ти ніби не тутешній, так?

— А... як ви здогадалися? — розгублено відповів запитанням на запитання Сашко, не знайшовши кращої відповіді.

— Та всі місцеві знають, що то найгірша шпаківня, яку коли-небудь тут вішали. А я, повір, бачив уже багато, — прорипів ворон.

Сашко образився — чи то на себе, чи на старого ворона. Він згадав, що глузував із відмінника Данила, який кожен день заносив пташкам їжу. Прикро стало на душі. І він пообіцяв собі, якщо знову повернеться у власне тіло, то зробить нову годівничку. І буде завжди заносити туди їжу птахам.

Поївши, зручненько влаштувався на горісі, щоб зметувати, як же повернутися у власне тіло. І не помітив, як до нього підкрався кіт Мурко, який жив у сусідки тітки Марини. «Р-р-р-р-р-няв!!!», – пролунало над самим вухом і він впав додолу, як сніп сіна. Поки кіт зістрибував з дерева, Сашко вже встиг злетіти в повітря. «Де б його сісти, щоб цей капосний котисько не дістав?», – міркував він, намотуючи кола високо в повітрі, щоб Мурко не впіймав. Знизу долинали роздратоване нявчання kota, який підстрибував у повітрі, намагаючись упіймати пташку. Нарешті горобець усівся між електричними стовпами прямо на проводі. Перелякано глянув униз, з усіх сил чіпляючись кігтями за хитку шворку. Ні, так він не зможе сконцентруватися. Знову злетів і сів на березі. Тут його уже ніякі котиська не дістануть – надто пряма і висока вона, та ще й із тонкими гілками на вершечку, де й уместився Сашко. Несподівано поряд з'явилися ще два горобці. Один сварився на іншого:

– Та я ледве не вбив його! Що ти мені тут говориш? Я значно сильніший за тебе і за нього також. Але тепер хто тобі допомагатиме, га? Або віддавай зерно, або дізнаєшся, що буває з тими, хто суперечить мені!

– Та я ж... Я нічого не маю, а годувати сім'ю потрібно. У мене пташенята нещодавно вилупилися, чим же я їх годуватиму?

Грізно скрикнувши, погрожувач посунув на вдвічі меншого татуса. Сашко, не вагаючись, кинувся на нападника. Той уже заніс було дзьоб, щоб ударити меншого, та не встиг. Сашко скористався колісь давно вивченим прийомом, підкріпивши удар головою силою дзьобу. Сварливий горобець цвірінькнув, устигнувши полоснути кігтями хлопчиська, і впав на землю. Людино-горобець також звалився з дерева із думкою: «Принаймні, зробив хоч одне добре діло...».

Прокинувшись, довго розглядав білі стіни лікарняної палати. Перша полохлива думка: «Хіба горобцям

надають медичну допомогу?». Чи він уже в раю? Раптом почулося рипіння дверей, і до палати трохи невпевнено зайшли батьки.

— Ми так хвилювалися за тебе! — скрикнула мама, пригортаючи його до себе. — Ти був у комі вже майже два дні, аж тут раптом прокинувся...

Мама не договорила і розплакалася.

— А що, власне, сталося? — здивовано запитав Сашко. Хоча і сам здогадувався.

— Тебе збила машина. У тебе зламані ноги і права рука. Черепно-мозкова травма, якщо казати зрозуміліше, — струс мозку, — відповів тато.

Відлежуватися довелося довго — кістки так швидко не зростаються. Уже за рік Сашко цілком одужав, але нікому не говорив, що бачив у комі. І відтоді зовсім змінився — турбувався про птахів, зробив їм нову годівничку і постійно підсипав туди їжі. Якось узимку біля шпаківень побачив дівчину. Вона принесла трохи пшо-на для горобчиків і синичок. Додому вони йшли разом, весело розповідаючи дивовижні історії про птахів.

Донковцев Микита
11 років

Дніпропетровська область
м. Синельниково

ПРИГОДИ У БІБЛІОТЕЦІ

Жили собі у бібліотеці книжки. Багато років вони радували своїми цікавими історіями дітлахів. Та ось одного дня вони помітили, що їх ніхто більше не читає. Засумували книжки, а одна яскрава книжка з цікавими казками навіть заплакала:

— Я що некрасива? Чи недостатньо цікава? Чому мене ніхто не читає.

— Хіба тільки тебе? — важко зітхнула з верхньої полиці стара пошарпана книжка. — Раніше я ніколи не

залежувалася довго, всі хотіли мене почитати. В чергу ставали навіть. А зараз...

І вона теж тихенько заплакала.

З читальної зали відгукнулася стара і мудра Енциклопедія:

— Не сумуйте! Не в вас річ. Діти зовсім перестали читати. Багато часу проводять зі своїми гаджетами. Технічний прогрес... Хай йому грець!

— Так що, пророцтва мого автора здійсняться? — відгукнулася книжка «451° по Фаренгейту». Мені страшно. Треба щось робити. Негайно!

— Треба знайти чаклуна, який би зробив так, щоб ці клятві гаджети зникли. Ну, хоча б на місяць.

— Може нам допоможе Чарівник Смарагдового міста?

— Ні, ні! Я вже занадто старий для цього. Та й взагалі, не знаю, що таке, ті клятві гаджети!

— Я знаю, хто нам зможе допомогти! — кризь сльози сказала книжка казок. — Нам треба звернутися до Гаррі Поттера. Він обов'язково нам допоможе. Мерщій всі до Хогвартса!

Але книжка про Гаррі Поттера не відгукнулася. Ніхто не знав, куди вона зникла.

— Може, її таки хтось читає? — припустила Енциклопедія. — Чи щось трапилося і вона потребує нашої допомоги.

І вони вирушили на пошуки. В решті-решт потрібно було таки щось робити. Вони блукали поліціями, але безрезультатно.

— Повернись, дурнику! — раптом почулося десь поруч. — Куди ти знов зібрався?

Всі замовкли, прислухаючись.

— Хто тут? — порушила тишу книга Бредбері.

— Це ми: Дід та Баба. Наш Омелько знов у подорож вирушив, і знов на печі. Інші царства подивитися захотів. А ми знов без їжі залишилися, нема на чому приготувати. Колобка були хотіли на сонечку спекти, так той теж утік. А ви куди прямуєте?

— Шукаємо Гаррі Поттера, — хочемо, щоб допоміг нам повернути дітей до бібліотек.

— А давайте ми пошукаємо. Нам робити нема чого. А ви тут залишайтеся, може знайдеться книга.

— Ну добре. Тільки обережніше. У книжковій країні багато несподіванок може трапитися.

Довго Дід та Баба блукали книжковими стежками. Здавалося, що всі стежки давно скінчилися. Раптом вдаль заблищало озерце.

— Я пити хочу, — заскиглив Дід і зачерпнув долонею водиці.

— Не пий, козенятком станеш! — почувся жіночий голос.

Дід злякався. З болотної трави на нього дивилася неймовірна красуня: біле обличчя, очі зелені, довгі русьві коси, червоний сарафан.

— Відчепись від мого діда, Мара! — зарепетувала Баба.

Злякалася Оленка й подумала: «Ну і нехай собі п'ють воду болотну, козенятами стають, як мій Іванко. Я ж як краще хотіла».

А Баба Діда насварила, щоб на дівчат болотних не задивлявся:

— Інший водопій знайдемо! Та й взагалі ніколи дівчат роздивлятися! У нас серйозні справи.

Йшли вони йшли, та потрапили до якогось лісу. Сутеніло. Ліс став густим і недружнім. Але ось у місячному сяйві вони побачили галявину. А посеред галявини розкинувся віковий дуб. Знеслили Дід і Баба, впали під дубом, до коріння його притиснулися і заснули. Старий зелений дуб всю ніч охороняв їхній сон, захищав гілками від вітру.

Зранку Діда розбудив шурхіт. Зверху посипалася луска і почулося невдоволене бурчання.

— Ти знов мокра! — сичав хтось зверху. — Весь будинок знову в воді, а я навіть плавати не вмію!

— А ти мене вночі знову за хвіст вкусив! — заверещав у відповідь жіночий голос.

Бабка неспокійно заворушилася поруч із Дідом, реагуючи на жіночий вереск.

— Ну ти ж знаєш, я не хотів, природа в мене така, це я уві сні на твоїй хвіст полюю. — Примирливо замурчав перший голос десь вгорі.

— А мені все одно боляче! Так і з'їси мене, не прокидаючись, — не вгамовувався жіночий голос. — Всю ніч мені спати не давав!

На цих словах Бабка остаточно прокинулася.

— Ану вилазь, безсоромнице, — закричала Бабка.

Вгорі все стихло і знову посипалася луска. Між гілок з'явилася волохата голова з довгими вусами.

— Як ви тут опинилися? — здивувалася голова. — До нашого дуба зараз рідко гості заходять.

Прикриваючись довгим волоссям, з листя виринула дівчина.

— Тьху, безсоромна! — розлютилася Бабка.

Але знову посипалася луска і з дерева повис величезний риб'ячий хвіст. А поруч із вусатою головою з гілок звисали великі волохаті лапи.

— Бідолашні, — подумала Бабка, — від очей людських каліцтва свої ховають.

— Ех, екологія проклята, — подумав Дід.

Вибачилися вони перед мешканцями старого Дуба за те, що потурбували їхній спокій і вирушили далі на пошуки Чаклуна. А Русалка з Котом продовжили по-сусідськи сваритися.

Але далеко Бабці з Дідом піти не вдалося. Запримітив їх Соловей-розбійник. Підкараулив їх на узліссі, вистрибнув прямо перед ними на стежку і грошей за прохід зажадав.

— Віддайте мені все, що є, а то свисну так, що ви мертво впадете.

Але не злякалися Солов'я Бабка з Дідом, та й не роз-

чули чим він їх налякати хотів. Соловей свиснув, впало замертво кілька білочок у лісі, а глухі Дід та Баба тільки у вухах почухали. Проте почув свист Полкан — лісовий поліцейський. Вискочив на стежку, скрутив Солов'я-розбійника і забрав у свій відділок.

— Що ж робити, Діду? — спитала Бабця. — Скільки ходимо, нікого не знайшли. І спитати нема у кого.

— Дивись, може там нам допоможуть. Бачиш, хатинка на курячих ніжках. Чув я про такі домівки, але бачити не доводилося. Доступне житло називається. Ріжки-ніжки по лісах збирають і будиночки з них будують, без комунікацій зовсім.

Вони підійшли ближче та зазирали у віконце. Баба Яга розпалювала піч. Нічого доброго це не обіцяло. Тому Баба з Дідом тихенько пішли далі, поки господарка цього дивного помешкання їх не побачила.

Йшли вони лісом, згадуючи своє життя, розмірковуючи, що робити далі. Їхню розмову перервали крики, що доносилися з протилежного кінця лісової галявини. Не встигли вони отямитися, як їм на зустріч вибіг розлючений вовк.

— Ой! А я тебе знаю! — зрадів Дід. — Ти ж хороший. Це ж, здається, ти врятував Півника та нашого сусідського найменшого гнома Васька. Ти що, за старе узявся?

— Та ні! Це я у лісовому театрі роль злого вовка репетирую.

— Зрозуміло! Ну ти... це... тільки не перестарайся. А то репутацію легко згубити. Чуєш, Вовче, а ти часом не бачив книжку про Гаррі Поттера?

— Ні. Не бачив. Але чув, що хтось порвав книжку. І зараз вона у книжковій лікарні.

— Дякуємо тобі, Вовче! А то ми вже й не сподівалися її знайти. Щастя тобі.

Сіли Дід із Бабою на пеньок, та й стали думати, як хутчіш добратися до своїх друзів, щоб повідомити добру новину.

— От би зараз килим-літак або чоботи-скороходи, — міркував Дід.

— Та хоч би гуси-лебеді пролітали, — дивлячись у небо, промовила Бабця.

Зажурилися Дід та Баба. Вертатися дуже довго, а діяти треба швидко. І тут у небі вони побачили Фалькора.

— Дракон щастя! — радісно вигукнула Бабця. — Як ти вчасно! Допоможи нам дістатися до наших друзів.

— Залюбки допоможу вам! Сідайте верхи та тримайтеся міцніше.

Разом із Фалькором наші мандрівники швидко повернулися до книжок, які їх дуже чекали. Вони повідомили їм новину. З одного боку добра, бо книжка на решті знайшлася, а з іншого — її ж треба було лікувати. Вирішили звернутися до Айболитя. Він нікому не відмовляє, ніхто ніколи на нього не скаржився.

— Але ж він лікує тварин!

— Нічого. Гадаю, нам він теж допоможе.

І вони не помилилися. Лікар впорався дуже швидко. Через деякий час книга була як новенька. А Гаррі Поттер люб'язно погодився допомогти розв'язати питання з гаджетами. Трохи почаклувавши, він виконав прохання друзів.

Наступного ранку, прокинувшись, діти не знайшли свої телефони, планшети, ноутбуки, комп'ютери. Вони не знали що їм робити без електронних іграшок.

А один хлопчик, який завжди любив читати, запитав у них:

— Чому ви сумуєте? Але ж є безліч цікавих книжок! З їхніми героями ніколи не буває сумно. Книга — велика річ! В одних — пароплав мчить по хвилях, в інших — за помахом палички, творяться дива. Спробуйте читати, і ви самі все зрозумієте.

Спочатку діти не хотіли, та було сумно і вони потроху почали читати. А коли почали, то вже не могли відірватися від книг. Вони сумували і раділи, подорожували та ловили злочинців разом із героями книжок.

І коли через місяць нарешті до них повернулися їхні гаджети, вони вже не хотіли проводити з ними стільки часу. Діти зрозуміли, що читати набагато цікавіше. Тепер вони знають, які таємниці приховують у собі книги. І що лише тільки тим, хто за читанням книг відключається від світу на кілька хвилин, або навіть годин, переживаючи смуток і радість головних героїв, книги відкривають свої таємниці.

Борух Федір
12 років
Донецька область
смт Ялта

НАМАЛЬОВАНА КРАЇНА

/казка/

Колись давним-давно була намальована країна, а жителі цієї країни були намальовані Великим Олівцем - королем цієї країни. Одного разу, коли король малював, зламався кінчик олівця та він більше не зміг малювати нових людей, тварин та будинки. Король Олівець дуже сильно засмутився та пішов зі свого королівства, а той чоловік, якого він не домалював, — ожив та замість руки в нього був стрижень кінчика олівця. Недомальований чоловік почав малювати ним, але все що в нього виходило — не було схоже на те, що малював Король Олівець. Наприклад, намальовані цуценята були схожі на величезних велетнів з одним оком, а кошенята були схожі на ведмедів.

Країна почала руйнуватися, тому що давній ворог короля Ластик Боб дізнався, що Король Олівець залишив своє королівство. Ластик Боб боявся тільки Олівця, а тепер жодних перепон на його шляху не залишилося. Він напав на жителів Недомальованої країни. Зітер усіх солдатів-захисників та всі будинки. Наказав жителям працювати на нього. З цього пекла змогли втекти тільки Недомальований чоловік та три його побратима Біл, Чак та Сем.

Стали друзі думати, як врятувати королівство та повернути короля Олівця на трон, бо їхня яскрава чудова

Намальована країна почала зникати.

Розумний Біл сказав: «Треба шукати Королеву Ручку, щоб Ластик Боб не зміг нічого стерти».

Але Королева Ручка давно була захоплена армією Ножиць, – відповів Сем.

Тоді Кмітливий Чак згадав про тітку Чинку, яка може наточити стрижень Короля Олівця.

Друзі були налаштовані рішуче, бо тепер, щоб перемогти Ластика Боба треба набагато більше сил, яких нема у Короля Олівця. Щоб здолати всі перепони, їм треба врятувати Королеву Ручку. З войовничим настроєм вирушили друзі до тітки Чинки. Вони все розповіли їй і запропонували врятувати Королеву Ручку та Короля Олівця.

Тітка Чинка була доброю та ласкавою, вона дуже любила яскраву Намальовану країну та її правителя і погодилася допомогти.

Всі разом пішли у табір Ножиць, рятувати Королеву Ручку. Недомальований чоловік намалював маленьку армію своїм стрижнем. І почали вони думати план порятунку.

Сем сказав: «Давайте я відверну їхню увагу, а ви, тим часом, залете їх водою, вороги заіржавіють, ми врятуємо Королеву». Всім сподобався цей план.

Зранку друзі напали на табір ворогів. Бій був дуже запеклим. Сем відвертав увагу Ножиць, тітка Чинка, Недомальований чоловік, Біл, Чак та їхня маленька намальована армія поливали ворогів водою. Недовго Ножиці пручались, від великого струменя води вони почали іржавіти. Нарешті побратими перемогли та звільнили Королеву Ручку.

Недомальований чоловік розповів усе Королеві, про всі негаразди, які трапилися з ними та попросив про допомогу. Не змогла Королева Ручка відмовити своїм рятівникам. Усі разом пішли шукати Короля Олівця. Шукали вони його три дні та три ночі, а коли знайшли – Чинка наточила Королю стрижень. Король, від щастя, намалював велетенську армію і в цьому йому до-

помагала Королева Ручка. Великою чисельністю пішли вони рятувати свою країну від ворогів.

Тим часом Ластик Боб зачарував усіх мешканців Намальованої країни. Він дуже здивувався, коли побачив біля воріт Короля Олівця з величезною армією. Ластик Боб підняв свою армію та наказав готуватися до бою. Армія Ручки та Олівця обійшла королівство та оточила ворогів. Битва була тривала та жорстока.

Ластик перемагав. Тоді Олівець стрибнув на Ластика Боба і між ними почалася бійка. Ластик скинув Олівця у яму, яку сам зробив, Недомальований чоловік стрибнув на Боба та замалював йому очі. Тим часом Король Олівець вибрався з ями та переміг Ластика Боба. Вся армія Ластика Боба була знову підкорена Королю Олівцю. Ластика заточили в намальовану тюрму Королеви Ручки. Тепер він не заподіє нікому шкоди і всі можуть спати та жити спокійно.

Ось так Недомальований чоловік, тітка Чинка, Королева Ручка, Біл, Чак, Сем врятували Короля Олівця та перемогли злого Ластика Боба.

Король Олівець був дуже вдячний хороброму Недомальованому чоловіку та нагородив його іменем Олі Другий. Другий тому, що справжнє ім'я Короля Олівця — Олі.

Нині Намальованій країні нічого не загрожує завдяки Олі Другому та його друзям.

Коляденко Дар'я
13 років
м. Суми

ЗАКОН ЖИТТЯ

Чи знаєш ти, що все на світі

Живе своїм життям:

І камінець, і трави, й квіти —

Все дихає — затям.

І дзюркотливі струмочки —

Немов казкові дзвіночки.

І вітер виє до нестями,
І сонце гріє промінцями.
І сніг дорогою рипить,
І море весело шумить,
Вогонь тріскоче і димить –
Життя дарує кожному мить.
Ти не прогав її, людино,
Неси вогонь душі у світ,
Життя – щасливий шанс єдиний,
Життя – це Божий дивосвіт.

Тимофєєва Віолетта
11 років
м. Херсон

СНИ КОТА МУРКА

Сон небесний

Мурко гуляв на даху свого дому і побачив у небі двох кішок – сіру та білу. Тваринки голосно сварилися. Мурко спостерігав за ними, пригадуючи свої бійки з братиком. Та ось кішки його помітили і почали насуватися. Мурко так злякався, що ледве не впав донизу.

- Навіщо ви мене лякаєте?
- Ми просто цікавимося – хто ти такий?
- Я – кіт Мурко, – відказав вусань.
- А ми – Соня і Оля.
- Давайте дружити, – запропонував кіт.
- Гарзд, – невпевнено відповіла Соня.
- Ти можеш піднятися до нас? – запитала Оля.
- Ні, бо крилець не маю.

Тоді кішечки розправили свої крила і підхопили kota. Мурко закляк, заплющивши очі. Отямився він тільки тоді, коли почув під лапами тверду поверхню. Він був у золотому палаці серед білих пухнастих тваринок.

- Де це ми?

— Тут мешкають коти-янголи. Я — одна з денних янголів, — пояснила Оля.

— А я — нічний янгол, — Соня сердилась. — Але вимушена бути тут.

— І що тобі не подобається?

— Я вже хочу в темну ніч, а ти тримаєш мене, бо старша!

— Ти замала, щоб жити окремо, — заперечувала Оля.

Мурко хотів їх вгамувати:

— Все добре, не треба сваритися!

Але хмарки не слухали і готові були побитися. Раптом наблизився великий чорний і грізний кіт.

— Тату! — закричали дівчатка.

— Знов сваритесь?! А це хто з вами?

Кіт хоробро відповів:

— Я — їхній друг Мурко!

Велетень насупився і каже голосом хазяїна:

— Де це ти, Мурко, вештаєшся?

Тут котик відчув, що йому холодно. Він прокинувся і побачив, що над ним висить грозова хмара. Але ж він точно пам'ятав, що грівся на сонечку. «Яка сьогодні мінлива погода!», — подумав Мурко і побіг на кухню пити тепле молоко.

Сон книжковий

Якось Мурко пішов до книгозбірні. Бібліотекарка показувала малим книжки з малюнками. Мурко шукав, де тут книги для дорослих, бо вважав себе саме таким. Підійшла працівниця:

— Щось порадити?

— Так, будь ласка, — чемно відповів Мурко.

— Я покажу вам, де можна знайти серйозні книжки.

Мурко вибрав книгу з лаконічною назвою «Пригоди». Відкрив її та опинився у дивній кімнаті серед не менш дивних істот.

— Добридень. Я — Кіт у Чоботях, — сказав пан у великій гарній шляпі.

— Вітаю, поважне панство. Я — Кіт Учений.

— Я — народний кіт, що півня врятував, — доповів чорно-білий вусань.

Кішечка бузкового кольору з райдужними крильцями заявила:

— Я — ferigard Флері. Я не тільки красива, але й розумна.

Мурко з жахом помітив, що всі дивляться на нього, адже була його черга знайомитися. Він мовчав.

— То ж хто ти такий? — запитали його майже хором.

— А я... не казковий... — зізнався Мурко.

— Як же ти тут опинився? — запитав Кіт у чоботях.

— Негайно покинь наше таємне зібрання! — всі присутні збурилися.

— А я... Я автор казок про котів! — закричав він.

— Ось як! Ми письменників дуже поважаємо! — коти заплескали лапами, хтось навіть вклонився.

— Я дуже люблю писати про котів, бо і сам я теж кіт.

— Тож які саме книжки ви написали?

Мурко мовчав. Хоча він дійсно складав різні історії, але тільки у своїй уяві. Знали про них лише дворові коти.

— Ну-у... — зотягнув Мурко, — наприклад «Кіт у Чоботях».

— Що? — насупився красень із шаблею. — Я свого автора добре знаю! Це Шарль Перро!

Мурко зрозумів, що зараз йому буде непереливки. Він став нервово озиратися і побачив відчинені двері. Мурко вискочив і — о жах! — зустрівся з пащею вогнедишного дракона.

Прокинувся кіт удома біля комину, що дуже нагадував ту саму пащу того самого дракона.

Сон ігровий

Мурко розповідав свої дивні сни, але йому ніхто не вірив, окрім його подруги Сніжинки. Ця кішечка, суцільно біла від вушок до хвостика, Муркові дуже подобалася.

Одного разу Мурко мріяв про щось, коли його телефон задзвонив.

— Алло! Мурко? Ти зараз можеш розмовляти? — радісно питала Сніжинка. — Мені тато подарував нову гру! Хочеш погратися?

— Вже біжу! — зрадив Мурко.

За хвилину він вже сидів біля звабливої блондинки. Гра називалася «Містеріум» і мала поле та барабан із цифрами до 10. Друзі розкрутили барабан і відразу потрапили на 10. Синє кругле поле і все навкруги стало білим...

— Де це ми? — тремтіла Сніжинка.

— Мабуть, це пригода цієї гри, — відповів Мурко, пробуючи на смак білу поверхню.

До тваринок підскаочив дуже серйозний собака:

- Ви ще тут?! Ви вже давно повинні бути у Головному Офісі.

Наші герої побігли в супроводі собаки до Офісу, де на них чекала Головна Шуриха. Вона почала доповідь:

— З цього знаменного 2020 року все буде навпаки.

Небо стане землею. Тварини житимуть у будинках, а люди будуть сидіти в клітках. І найголовніше: відтепер щури почнуть ганятися за котами, адже гризуни стнуть великими, а всі коти — маленькими.

— Що вона верзе?! — закричав переляканий Мурко. Він прокинувся на дивані, де спав ногами догори, і побачив над собою білу стелю і круглу, наче барабан, люстру.

Мурко розповів Сніжинці цей сон. Кішечка так яскраво уявила собі усю пригоду, що їй теж почали снитися дива. Але це вже окрема історія!

Жаровська Юлія
12 років
м. Тернопіль

ЯК УТВОРИЛИСЯ ПОРИ РОКУ

Жили собі на небі четверо нерозлучних друзів: Зима, Весна, Літо та Осінь. Кожного дня сиділи вони безтур-

ботно на м'якеньких хмаринках, пустували, веселилися. Але люди на землі дуже страждали від їхніх ігор. Коли гралися Зима і Літо, то надворі ставало то дуже спекотно, то дуже холодно і морозно. Якщо бешкетували Осінь та Весна, листочки починали опадати, ще не позеленівши — не розпускалися квіти, пташки починали відлітати у теплі краї, ще не встигнувши звити свої гніздечка на рідній землі. Не хорошими були їхні забави. Потрібно було їх якось зупинити.

Якось друзі посперечалися, хто з них найкраща та найкрасивіша пора року? Хлопчик-Літо саяв і був завжди теплим і радісним. Дівчинка-Зима була холодною і впертою, але її дуже любили і чекали дітлахи. Осінь-красуня була золотою і дощовою, приносила людям багатий урожай, а Весна-чарівниця — зеленою і прохолодною, її прихід символізував пробудження природи, початок нового життя.

Кожен із них мав своїх помічників: сонечка, дощика, сніжка і листочка. Якось прийшли вони на хмаринку, де жили пори року, почули, як ті знову сперечаються. Через їхню суперечку несолодко було людям, бо Зима розгнівалася на Літо і посипала його сріблястим інієм, який впав на щойно зорану землю. Осінь подула вітром — і перший весняний пролісок сумно схилив голівку і заплакав. Ну ніяк не вдавалося їх заспокоїти та примирити.

Побачив цей балаган тато Рік. Спустився він на хмаринку і голосно сказав: «Кожен із вас має свої переваги — немає найкращої пори року, ви кожна по-особливому прекрасна. Але я не дозволю, щоб у світі був безлад. Через ваші пустощі та сварки потерпають люди на землі. Тому від сьогоднішнього дня ви всі житимете окремо. Коли на землі пануватиме сувора Зима — буде холодно, морозно і по-казковому прекрасно. Коли прийде Літо — буде спекотно, сонячно, весело і безтурботно. Гулятиме в повітрі квітуча Весна — все зазеленіє, забуяє, оживе і розквітне. Прийде жовтогаряча Осінь — випаде дрібний дощик, облетять останні багрянні листочки, і світ стане золотим.

Переможець номінації
у віковій категорії 14 – 18 років
Тендітна Поліна
14 років
Донецька область
м. Лиман

**НЕЗВИЧАЙНІ ПРИГОДИ ЗВИЧАЙНОГО КОТА,
НАПИСАНІ НИМ САМИМ
/Сповідь домашнього кота,
який хотів побувати на морі/**

Привіт! Чи то добрий день! Вітаю! Хай! Чесно кажучи, я не знаю, як правильно привітатися. Дуже часто чую різні слова, а от коли і при якій нагоді їх вживати, щось не дуже розумію. От у нас котів усе набагато простіше. Потерлися носиками, муркнули одне одному і все! А у людей усе так заплутано чомусь? За привітанням, я ж бо вихований кіт, забув сказати вам хто я. А я, як ви вже здогадалися, кіт. Моя хазяйка вирішила не називати мене якимось дивним словом, а майже завжди називає лагідно таким знайомим для котів ім'ям – Муркіт. Ви думаєте, я незвичайний кіт? Вмію розмовляти? А от і ні. Ви страшенно помиляєтеся. Я звичайнісінький собі котик. Розмовляти я не вмію, та й не маю у цьому потреби. А спілкуюся з вами виключно через інтернет. Ми, коти, дуже здібні тварини, а тому дуже швидко навчаємося всього того, що вміють люди. Але про це вони не знають, бо змусили б нас, скажімо, працювати замість себе. От тому і доводиться тримати у таємниці всі свої таланти.

Працювати із клавіатурою я навчився досить вправно. Бо кожного вечора лягаю біля ніг хазяйки і спостерігаю за її спілкуванням у фейсбук. А от із мишкою у мене були проблеми. Так і хочеться її... Ну, самі розумієте. А втім, це така несправедливість – мишка є, а про кішку забули. Я б замість назви «курсор» говорив би

просто: «котик». Адже він дуже подібний до нас. Такий же вправний, непосидючий та допитливий. Упродовж дня де він тільки не встигає побувати! Ой, щось я зовсім заговорився з вами. Адже моя мета — розповісти декілька історій із власного котячого життя, та отримати багато «лайків». Навіщо вони мені, спитаєте ви? А я і сам не знаю. Всі збирають. Можливо колись стану відомим. І вже тоді не хазяйка повезе мене на море, а я її.

Ви здивуєтесь, як то кіт і море? А нічого дивного немає. Адже поняття «море» — це, по-перше, теплий пісочок і багато сонечка. Лежиш собі, перевертаючись з одного боку на інший і спросоння спостерігаєш, як чайки вихоплюють із води маленьку рибку, чи рибалки раз у раз тягають бичків у відра. А по-друге, — це персики. Вибачаюся, що маю такі смакові пристрасті. Адже хіба так смакують ці фрукти із супермаркетів, як налиті сонцем і пропахлі морським вітром? Вони такі соковиті, хрумкі й такі ж пухнасті, як і я. А кісточка? Чи ви бачили кісточку із персика? Бачили? А от і ні! Адже це не просто кісточка, а маленьке мишеня. Перепрошую, але більше не можу писати, бо вже маю повний рот слини.

Так от, як ви вже зрозуміли, що на морі і для котів є безліч можливостей. Але є і одна проблема — як туди потрапити? Адже ми, на відміну від людей, не маємо ні грошей, ні водійських прав. Щоправда, є у нас і паспорти, як у людей, і квитки нам продають. Та як пояснити касирові, куди я прямую і відмовитися від склянки чаю з лимоном, яку пропонує провідниця?

Тому і вирішив я діяти розумно. Хотів був видати цю ідею за свою, але може образитися мій найліпший товариш. Бо це була його пропозиція. А друг у мене — собака Амур. Але хазяйка називає його лагідно «Мій ти Амурчик-Мурчик». Та найчастіше кличе Мурчиком. Можливо, ми з ним того і друзі, що у нього таке котяче ім'я? Так от, щодо ідеї. Мурко, так я називаю його про себе, запропонував мені дістатися моря без дозволу ха-

зйяки. Як? А дуже просто: залізи у валізу і сидіти там доти, доки хазяйка не приїде на море. Коли вона відкриє свою валізу, то неодмінно побачить мене там. Але кричати не буде. Бо подумає, що це вона сама не помітила мене у своїх речах і прихопила з собою. Буде довго вибачатися і всіляко намагатиметься мені догодити.

Так, залишається лише реалізувати мій, наш, тобто Мурчика план. Але є одна проблемка. Як непомітно залізи до валізи і зачинити її? Дрібниця, та ми ніяк не могли її вирішити. Тому довелося запитати про це в інтернеті. Те, що він нам запропонував нас зовсім спантеличило. Що ж робити? Вихід, як і вкотре, знайшли ми самі. Ну, тобто, більше Мурчик. Тобто він сам. Так от: я мав залізи до валізи, а Мурчик зубами зачинити блискавку. Нічого геніального? Ще б пак! Це для вас нічого геніального, а для нас це завдання особливої надскладності. Бо ми ж не маємо таких вправних рук, як у вас. Але... Знову це але. Як же Мурчик потрапить до хати, адже він дворовий собака. Як раптово підказку мене підкинули горобці. Я не скажу, що вони мої друзі. Навіть навпаки. Та цього разу вони були на моєму боці. Хоча навіть і не здогадувалися про це.

З горобцями у мене давно стосунки не склалися. Ще з того моменту, як мене маленьким кошенятком подарували хазяйці. І не минало і дня, щоб вони не глузували з мене. Я стільки разів намагався їм помститися, але кожного разу були ще більші неприємності. Ці хитрі птахи знали мою «Ахіллесову п'яту». Я страшенно не любив митися. А моє хутро було довгим, пухнастим і мало біле забарвлення, то хазяйка ретельно стежила на моїм зовнішнім виглядом. Намагалася часто мене купати у ванній із кусючим шампунем та раз-у-раз поливала зверху водою. Вона вважала, що я повинен був отримувати величезне задоволення від цієї процедури. Та ні, ні, ні, ні, ні... І ще мільйон разів «ні». Для мене дні купань перетворювалися на дні тортур. Хазяйка, як правило, купала мене один раз на тиждень. Такі дні я відчував задалегідь. А тому намагався у будь-який

спосіб завадити хазяйці виконати те, що неодмінно мало відбутися. Я прикидався хворим, ховався, тікав із хати, пручався, випускав пазурі та дряпався... Та хазяйка була неблаганною. Під час купання я нязчав так, що сам потім декілька годин не чув, як їздять машини за вікном.

Так от, стосовно горобців. Ці створіння одного разу побачили одне із моїх купань, а тому кожного наступного разу всідалися на гілках, як у кінотеатрі, й спостерігали за моїми муками. Найбільше вони потішалися з моїх криків. Адже їм було незрозуміло, як можна так не любити води. Мало того, у них виник підлий план, як збільшити кількість моїх купань на тиждень. Всіма можливими способами вони виманювали мене на вулицю. А там...

Було це позавчора. Три дні тому я більш-менш стійко переніс свої водні процедури. І цілий тиждень я мав би бути спокійним щодо впливу води на моє хутро. Та не такої думки були оті сірі створіння. Я певен, що у них був план. Не інакше. Так от, лежу собі на підвіконні, стежу за краплинками дощу, які стікають по віконечку і мурчочу свою улюблену пісеньку. Хоча на вулиці дощ, але на душі спокійно і весело. Та не так думали оті скакунці з пір'ям. По черзі вони почали мене дратувати. Літали у мене перед очима, стукали дзьобами у скло, жєстами показували скільки у мене розуму у голові. Все це я ігнорував. Але коли вони у найбільшій калюжі почали імітувати процес мого купання, то мій терпець урвався. Я вирішив провчити цих потвор. Я став на задні лапи на вікні та відчинив кватирку. Думав вистромити лапу та й схопити хоча би одного задираку за хвоста, але не втримав рівноваги і гепнувся прямо у калюжу. Мені не так було образливо, що я опинився у холодній і брудній воді, що я трішки забився, як від того, що вся компанія хвостатих реготала, тобто цвірінчала так, що голова у мене пішла обертом. Це був мій остаточний провал.

Після того, як я прийшов до тями, я прекрасно розумів, що буде позачергове купання. А це вже, як ви знає-

те, для мене було найстрашнішим. Я думав, як потрапити до будинку? Як прошмигнути повз хазяйку, аби вона мене не помітила? І як уникнути ванни?

Поки я роздумував над цими шарадами, мене помітив Мурчик і голосно почав гавкати. Він, напевно, мене не впізнав, а тому почав висловлювати своє обурення стосовно чужого kota на подвір'ї. Я намагався йому показати, що це я, але він нічого не бачив. На його дзвякотіння із дому вийшла хазяйка і мені вдалося непоміченим прошмигнути до хати. Найкраще місце для схованки — це батарея біля ліжка. Мене не видно, зручно, затишно і тепло. Крім того, там у мене невеличка схованка смаколиків. Так що деякий час жити можна! Я тріумфував. Перший пункт плану у мене напрочуд швидко вдався. Надалі я для себе вирішив добре зігрітися і, як я думаю, бруд сам відпаде від мене, коли підсохне. А те, що не відпаде можна буде вилизати. Так і купання уникну. Урааааа! Тобто Мяаяяя! Ой! Але...Знову це але.

Як виявилось, Мурчик нічого не знав стосовно моїх планів і був певен, що то не я, а чужий кіт заскочив до будинку. А тому він мало не збивши хазяйку з ніг, кинувся на розшуки прибулуди. Собаки, як відомо, мають гарний нюх, а тому знайти мене йому вистачило декілька секунд. Це б хазяйка шукала мене з годину, але не Мурчик! Вона взяла швабру й почала нею тикати під ліжку. Я терпів. Адже легше витримати шттовхани, аніж оте купання. Тому і терпів. Але Хазяйка відчувала, що її швабра торкається чогось такого, що вона не може зіпхнути із місця, а тому стала навколішки і зазирнула під ліжку. Ну що ж, і вона мене не впізнала!

Хазяйка почала кричати і ще інтенсивніше тикати у мене шваброю. Я розумів, що на кону моя витривалість проти купання, але і найсильніші коти мають терпець. Довелось мені вилазити зі свого сховища. А ще кілька хвилин тому все так вдало складалось. Ех, Мурчику, друже, мій хвостатий! Коли я виліз із надійного притул-

ку Мурчик відразу впізнав мене і кинувся облизувати. Але хазяйка не поділяла його веселощів. Вона похитала головою, зітхнула, накричала на мене і пішла гріти воду. Для чого, я, сподіваюся, ви зрозуміли.

Коли ми з Мурчиком залишилися наодинці я швидко промуркотів йому про свій провал. Він, звичайно, мене зрозумів, але нічим зарадити не міг. Стрімко наближалася моє катування. Але б Мурчик не був Мурчиком, аби у нього не виник план, як полегшити мій розпач. Щоби я менше був у обіймах води, Мурчик пропонував мені зробити так. Час від часу він буде сильно гавкати під дверима. Хазяйка, звичайно, буде виходити надвір, щоби подивитися, хто там, а я у той час трішки зможу відпочити від миття. От що значить справжній друг!

Хазяйка довго бурчала на мене, ніяк не могла зрозуміти, як я опинився надворі і чому вивалювався у грязюці. Я намагався їй пояснити, але моє муркотіння вона сприйняла як непослух і ще більше кричала на мене. Я був у розпачі. Але скільки щастя отримали горобці. Як приємно зануритися у теплу, паруючу ванну, яке задоволення терти свою шкірку пахучим милом! Приємно? Задоволення? Хто придумав такі слова? Який дурень отримує від цього задоволення? Принаймні, не я. Не я, не яяя! Рятууууйте! Та де ж той Мурко? Невже він забув про нашу угоду? Мяу!

Нарешті Мурка голосно загавкав і хазяйка залишила мене у мисці й подалася надвір. Я швидко почав бігати по своїй купелі, вихлюпуючи воду. Навіщо? Менше води, менше «задоволення». Ви скажете чому я не втік із миски і не сховався? Ага! Вже пробував і не раз. Все одно хазяйка мене знаходила і продовжувала робити свою справу.

Коли я почув, що хазяйка поверталася із вулиці, то перестав бігати туди-сюди по мисці, смирененько сів і блаженно заплющив очі. Не кіт, а взірець. Хазяйка почала мене вихваляти, що я тихенько її дочекався. А от Мурчика вона страшенно лаяла, що зчинив гармидер.

Не минуло і декілька хвилин, як мій вірний друг почав знову викликати хазяйку на вулицю. Деякий час вона вагалася, але потім пішла. Моя біганина розпочалася знову. Я так захопився, що і не помітив, як повернулася хазяйка. Ох і отримав же я за свою витівку! Знесиленого, але чистого, мене поклали на м'якеньку ковдру, налили молочка і відкрили мої улюблені рибні консерви. І я подумав, що можливо не так вже й погано купатися? Інколи? Ну, тобто зовсім не часто.

Довгоочікувані збори

Нарешті хазяйка почала збирати валізи на море. Дивні люди, стільки речей тягають за собою! От у нас, у котів, один одяг на всі пори року і нічого. Хвилини і ми вже готові подорожувати. Цілу ніч я думав, що краще обрати для свого тимчасового номера «Люкс». Перший варіант сумка. Вона велика, простора, але хазяйка її часто не ставить на підлогу, а кидає. Варіант другий — валіза. Він менш зручний для пересування, але хазяйка обережно тримає її за ручку і тягне на коліщатах. Тому без жодного сумніву на море я буду добиратися у валізі. Своїми думками я поділився з Мурчиком. А він порадив мене взяти з собою їжі. Адже невідомо скільки часу ми будемо в дорозі.

Нарешті день від'їзду. Хазяйка мала намір залишити нас на сусідку, щоб зі спокійною душею відпочивати. Не хвилюватися про те, що ми голодні чи потерпаємо від спраги. Та у мене були свої плани. Коли валізу вже було спаковано, я обережно її відчинив і спробував туди залізти. Але валіза була так щільно забита речами, що туди б не помістився навіть мій хвіст, не те що я. Не говорячи вже про декілька моїх речей. І хоча я вже говорив, що коти не мають потреби у речах, вихованим котикам не личить лежати на пісочку без панамочки та спіднього.

Що ж робити? Я побіг до вікна, щоб обговорити це питання із... Та ви вже знаєте із ким. Проблема, гину, планам крах — тарабанив я йому лапою по склу. Лапа-

ми він показав мені, що я маю робити. Одновуха кицька! Як я сам до цього не додумався. А потрібно всього лише витягти із валізи декілька речей хазяйки. Але ж що витягти? І куди його подіти, щоб ніхто не помітив. Я напружено думав, але до голови не йшла жодна путня думка. Тим паче, зосередитися заважали аромати пирога, який хазяйка готувала собі в дорогу. Чи вигадав би я щось чи ні не знаю, але мої думки перервала несподівана поява Мурчика. Але як ти тут опинився? І Мурко сказав мені, що поки хазяйка виходила надвір полити квіти, він так підлещився до неї, що вона дозволила йому зайти до хати. А як же інакше? Хіба я міг дозволити собі не зібрати друга в дорогу.

По-перше, друг порадив мені підкріпитися як слід. За його порадою я під ліжком за батареєю вже мав деякий запас харчів. І хоча їх було не так багато, але я був певен, що з голоду не помру. Але як пробратися на кухню, коли там хазяйка? Вона не любила, щоб ми вешталися там у неї під ногами без її дозволу. Вихід запропонував Муряка. Він почав тихенько скавуліти і підгукувати їй до себе. Він знав, що Хазяйка неодмінно зверне на нього увагу і вийде погладити його. Коли хазяйка почала пестити свого Муряточка, я непомітно влетів до кухні. Що ж іще з'їсти і де це взяти? Перепрошую, але хоча я і вихований кіт, проте довелося застрибнути на стіл. Я так думаю, що один однеєнький раз не зіпсує моєї вихованості? Бо, як самі розумієте, іншого виходу у мене не було. Тим паче мене підганяв час.

Швидко опинившись на столі я почав принюхуватися до всього, що там було. Правда, особливо і принюхуватися було ні до чого. Адже хазяйка збиралася сьогодні вже їхати, а тому не куховарила. Чим же напхати свого живота? Сіль, перець, часник, цибуля відверто не просилися до рота. Морква та яблуко також не сприяли виділенню шлункового соку. І раптом я побачив бутерброд із маслом. Я не дуже люблю хліб, тому заходився

злизувати маслечко. Спочатку я злизував його обережено, повільно смакуючи і обтираючи свої вусики. Але після того, як Мурило подав сигнал, що більше не зможе утримувати хазяйку, я прискорився.

Мурчик запропонував акуратно витягти ті речі, які лежали у валізі зверху. Мурчик витягав їх зубами, а я складав під ліжку, щоб ніхто не бачив. Зараз мені страшно навіть і подумати, що б було з нами, якби у цей момент нас побачила хазяйка.

Як довго я знаходився у валізі я не знаю. Зручно вмовитись, я задрімав. Мені снився пісочок, бички, які розмовляли зі мою та персики, пухнасті, як мишенята. Мої сни несподівано перервалися. Я відчув, що валіза покотилася на коліщатах. І тоді я зрозумів, що настала нарешті мить вирушати до поїзда. Поки хазяйка чекала таксі, вирішила віддати останні розпорядження сусідці та попрощатися зі своїми вихованими та зразковими улюбленцями. Мурко весь час крутився біля неї, лизав її руки і намагався лизнути у щічку. Вихований, турботливий песик. От тільки мене вона ніде не могла знайти. Муркотуку мій, де ти? Деее? Але де я знав лише Мурко, але він мене нізащо б не видав. А ще горобці. Вони так цвірінькали і низько літали над валізою, що я подумав, що мене викрито. Але, на моє щастя, хазяйка не знала їхньої мови. Тут під'їхало і таксі.

— Щасливої дороги, друже, — вигукнув уже навздогін мій рятівник і помічник, як дверцята багажника із гуркотом зачинилися.

— Здрастуй, море! Я вже їду до тебе! — пронявкав і я про себе.

Шлях до моря

Їхати у багажнику та ще й у валізі, не досить зручно, скажу я вам. Особливо тоді, коли по дорозі траплялися ямки, чи таксистові доводилося різко гальмувати. Тоді я бився або головою, або спиною об валізу. А це, за відчут-

тями, майже те саме, що і впасти серед рівного шляху. Інколи мені було настільки боляче, що я хотів голосно нявкати і звільнитися із западні, але щойно я згадував куди я їду, то зціплював міцніше зуби і терпів.

Коли я почув, що відкрили багажник, то зрозумів, що ми на вокзалі. Хазяйка декілька разів необережно вдарила валізу об сіддці поїзда, я двічі вдарився головою, і мої роздуми вмить стерлися. Одновуха кицька! Хто ж так носить валі...? Втретє я вдарився головою тоді, коли хазяйка вмощувала свої речі.

Через деякий час все стихло і я зрозумів, що поїзд рушив із місця. Душа співала, не дивлячись на те, що все тіло вже нило і боліло. У цю мить мені найбільше хотілося потягнутися, а ще... Я зрозумів, що мені страшенно хотілося пити. Який же я дурень! Кототелепень! Налізатися масла і не запити його у таку спеку. Якби поруч був Мурчик, він неодмінно щось би вигадав. І мені страшенно захотілося додому, незважаючи навіть на те, що я був майже поруч біля заповітної мрії. Та моя проблема спраги виявилася поверховою. Якби я знав, що на мене чекає попереду, я б точно виказав себе ще по дорозі на вокзал.

Через деякий час мені почала дошкуляти ще й спека. У серпні у багажному відділенні, у валізі доволі тепло. А якщо ще на вас хутряна шубка, то оййий, йоооо!

Несподіваний сюрприз очікував на мене на наступній зупинці. До вагону ввійшов пасажир із собакою. Уявляєте собі? Із собаааакою! Він вмить розсекретив мою присутність і почав кидатися на полицю. Господар намагався його вгамувати, але від цього він, здається, ще більше нервував. Нарешті я почув, що на нього наділи намордник і прив'язали біля столика навпроти. Але він все одно тихенько скавулів і лапою шкрябав по підлозі. Господар майже кожної хвилини пояснював своїм сусідам, що пес у нього вихований і він ніяк не може пояснити його дивну поведінку. Адже собака подорожує з ним уже не перший рік і жодного разу себе так не поводив.

Нарешті небезпека минула, подумав я. Але радіти довелося недовго. Підступне масло знову нагадало про себе. Мало того, що у мене в роті аж задерев'яніло все, так і шлунок почало крутити від спожитого жиру. Спочатку болі були раптовими і швидко закінчувалися. Та через деякий час вони стали постійними і нестерпними. Шлунок почав гарчати, немов старе авто. Звичайно, що ці звуки не міг не почути собака. Він став знову несамовито гавкати та рватися до полиці.

Сусіди по купе вирішили таки відкрити багажну полицю і перевірити, що ж там так турбує пса. Я зрозумів, що це мій кінець. Проте вирішив стійко сприйняти свій провал. Та і стримувати біль стало вже неможливо. Коли відкрили полицю, то спочатку нічого дивного там не знайшли. І господар собаки взявся було знову його лаяти. Так би все й минуло для мене, якби не зрадливе гурчання. Собака, як скажений кинувся на валізу і почав її гризти. Господар ледве відтягнув собаку від валізи, а стурбована хазяйка вирішила відкрити валізу, щоб усі впевнилися в тому, що там немає нічого такого, що б могло так турбувати собаку.

Яким же було здивування всіх присутніх, а найбільше хазяйки, коли вона побачила там мене. Всі почали вихвалити пса. Мовляв, який він у вас розумний та вправний. А Хазяйка взялася лаяти мене. Вона ніяк не могла зрозуміти, яким чином я потрапив туди. Але довго сварити їй мене не довелося. Я мав настільки виснажливий вигляд, що вона страшенно злякалася за мене. Вона кинулася мене гладити та обнімати. І хоча мені було ще спекотніше від її обіймів, проте я був радий, що мене не викинуть із поїзда. Я їхав на море.

На морі

На море ми приїхали вночі. Хазяйка знову запхнула мене до речей. Але тепер вже не до валізи, а в сумку. У ній виявилось набагато зручніше і через щілинки я міг вільно дихати. Мені було м'якенько і спокійно.

Всю дорогу я думав лише про те, якою буде моя перша зустріч із морем. Я багато разів бачив його на екранах, я чув розповіді про нього, але... Самі розумієте, що телевізор не передасть усіх відчуттів і запахів. Коли ми зайшли до номеру, то я подумав, що ми відразу підемо на море. Невже вона не здогадується, що всі мої муки були лише заради того, щоб дістатися моря. Та хазяйка була іншої думки. Звідки їй було знати, що коти теж мріють побувати на морі? Їй це б ніколи навіть не наснилося у снах, адже вона прекрасно знала мою відразу до води. Але ж ви знаєте, що море притягує до себе не лише великою кількістю води.

Мої роздуми перервав несподіваний наказ хазяйки лягати та відпочивати. Навіщо спати? Але коли мене поклали поруч на ліжко я вирішив не пручатися, а підкоритися. Мені потрібно було відновити сили і час, щоб придумати, як хазяйку змусити взяти мене з собою. Пощастить мені чи ні побачити море? Це питання хвилювало мене найбільше. Пощастить чи ні... Не пощастило. Хазяйка заявила мені, що я буду на весь час її відпочинку сидіти у номері й чекати на неї. Адже їй соромно і неприємно згадувати про мої стосунки з водою. Тут вона ще взялася демонструвати свіжі подряпини на руках, які я залишив після останнього купання.

І так, хазяйка пішла плескатися у теплому морі, а я тинявся по кімнаті. Як же тільки безглуздо влаштоване життя. Чому ми вже стільки років живемо поруч, але й досі хазяйка не навчилася мене розуміти. От я завжди знаю який у неї настрій, які у неї улюблені страви, фільм, із ким вона найдовше розмовляє по телефону і все таке. А чому їй інколи так складно прислухатися до мене і зрозуміти про що я їй муркочу.

Безвихідь підштовхнула мене на підвіконня. Я був вражений краєвидом. Як же раніше я не здогадався визирнути у вікно? Ось воно море. Синє, пахуче і знаходиться поруч. З відчаю я заплакав. Сльози так рясно

котилися із моїх очей, але я їх не витирав, бо це було нехай і у мініатюрі, але море на підвіконні. Мої зітхання почули ластівки, які зліпили собі гніздечко на нашому балконі. Ластівок я знав і поважав. Це не ті пихаті горобці. Одного разу навіть намагався було зруйнувати їхнє гніздо, але як вихований кіт, я вчасно зупинився. А можливо причина була в іншому? Мені просто забракло сили дістатися до пташенят? Яка різниця? Чи не так?

Так от, ластівки почали розпитувати мене про мій за-непадницький стан. Розмовляти мені зовсім не хотілося, але я вихований котик, то був змушений відповідати. Співрозмовники виявилися дуже милими і балакучими, тому вже через декілька хвилин я розповів майже всі подробиці свого життя. І тут до мене несподівано завітала удача. Виявляється, що і ластівки недолюблювали горобців. Адже вони часто намагалися привласнити собі їхні гнізда. Саме цей момент зробив мене і ластівок друзями.

А порадили вони мені от що: почати голосно нявкати на всю кімнату. Безсумнівно, що не всі відпочиваючі зараз на морі. Хтось неодмінно мав би почути цей концерт і обуритися на мою поведінку. Тому хазяйка змушена буде брати мене із собою. Який чудовий план! Я намагався, я дуже намагався бути почутим. Я напружено пригадував усі відомі мені мелодії і перекладав їх на власне виконання-муркотання з приспіваними нявчаннями. Мої зусилля швидко оцінили. Не минуло і півгодини, як до кімнати забігла знервована хазяйка. Я знав, що вона мене зараз почне лаяти, а тому я спробував випередити її. Я стрибнув їй на руки, почав тертися та лагідно муркотіти. Вона зрозуміла, що мені самотньо і лячно знаходитися у цій кімнаті, але що ж робити? Не брати ж тебе із собою? Після цих слів я ще міцніше притулююся до неї, ще більше став тертися об неї і ще лагідніше муркотіти.

– Ну, гаразд, спробую взяти тебе із собою, – промовила вона і посадила мене до сумки.

Я тріумфував! От ластівки! От молодці! Я на морі! А я на морі! Мо...рі... Я ніколи не думав, що це слово може бути скупченням стількох людей. Галас, крики, метушня. А пісок? Хіба це той пісочок, про який я мріяв стільки часу? Пакетики, недопалки, огризки, лушпиння, папірці, кісточки з-під риби, недоїдені сухарики, качани з-під кукурудзи і ще багато й багато чого. Можливо тому він і не жовтого, а сірого кольору? Чи сірий – це колір морського піску?

Ледве я знайшов місце, де спокійно зміг би прийняти сонячні ванни. Але його потрібно було привести ще до ладу. І тому я заходився розгрібати лапками пісочок, вирівнюючи його та відкидаючи вбік сміття. Я працював дуже зосереджено, бо вже уявляв, як буду ніжитися та засмагати. Мої плани раптово перервав несподіваний біль із лівого боку. Від болю і з переляку я голосно занявчав. На щастя, почула хазяйка і врятувала мене. Виявляється, що наш сусід вирішив, що я розгрібаю лапками пісочок для... Ну, ви самі знаєте для чого. І вирішив порушити мої плани. Одновуха кицька! Як він міг навіть подумати про таке, адже я такий вихований котик.

Наступного ранку я прокинувся доволі рано. Страшенно хотів зустрітися з рибалками, бо знав, що на риболовлю ходять зранку. Я почав тихенько нявчати біля ліжка хазяйки і скребтися в двері. Спросоння вона, мабуть, не зрозуміла, що ми знаходимося не вдома і випустити мене за двері. Але я від цього був у захваті. Порада ластівок спрацювала і тут. Спустившись сходами, я підбіг до нашого вікна. Бо хотів ще раз розпитати у ластівок стосовно рибалок. Отримавши відповідний інструктаж, я вирушив у потрібному мені напрямку.

Йти довелося доволі далеченько. Я вже й почав шкодувати про свій задум. Раніше, я ніколи так довго не ходив. Тому мої лапки страшенно втомилися. Нарешті я побачив кількох рибалок. Сили самі по собі повернулися до мене. І я вже не пішов, а побіг назустріч до них. На пір-

сі рибалили якийсь дідусь у головному уборі із газети, жінка із цигаркою в зубах та декілька місцевих хлопчаків. Хлопці зраділи, коли я почав муркотіти біля їхніх ніг. Але їхнього настрою не поділяли ті двоє останні. Бабуся була перекупкою на базарі, а тому весь улов спритно намагалася продати. Тому ділитися зі мною своїми прибутками не входило до її планів. А дідусь виявився нашим сусідом по готелю. Це він розшукав мою хазяйку на морі, коли я вдавав із себе оперного співака. Він був злий на мене через те, що я не дав йому виспатися як слід. Адже він кожного ранку вставав дуже рано і йшов рибалити. А потім, як всі вирушали на море, лягав відпочивати. Сонце було шкідливим для нього і тому він приймав морські ванни рано вранці та ввечері. Саме тому він не виявив особливого захвату, коли побачив мене.

У бабусі в відрі вже плюскало чимало риби, та й дідусь уже дещо мав із улову. Але вони вирішили не ділитися зі мною. А хлопчики і раді були б пригостити мене рибкою, але удача їм не посміхнулася ще жодного разу. Бабуся і дідусь зловтішно посміхалися. Їм, очевидно, було приємно спостерігати за тим, як я вперто чекаю улову від хлопчиків. Нарешті я дочекався свого гостинця. Хлопчики радо поділилися зі мною своїм уловом. Дідусь лише скося подивився у наш бік, а бабуся відкрито покрутила пальцем біля своєї голови, показуючи тим самим хлопцям, як нерозумно вони вчинили. Але я із рибкою в зубах був далеченько від них. Мені не хотілося снідати у компанії тієї бабусі і дідуса. Подякувавши хлопчикам, я ж бо вихований котик, подався на камінь хрум'ячити-рибачити.

Відразу я не міг отак просто взяти і з'їсти її, хоча цього найбільше мені і хотілося вже стільки часу! Хоча і шкода було її, але і скуштувати страшенно захотілося. Раптом я почув поруч дивні звуки. Поки я обернувся, щоб роздивитися хто там, мою рибку поцупила наглоча чайка. Я думав, що такими наглими бувають тільки горобці, але як виявилось... Як хотілося плакати і нявкати на весь

пляж, але... Я ж вихований котик, правда? А тут ще й бабуса з дідусем, які спостерігали за мною почали голосно сміятися. Їх навіть не бентежив той факт, що під час риболовлі не можна видавати голосних звуків. Та що вже говорити про них, коли і хлопчики відверто реготали з моєї невдачі. Такого сорому я вже витримати не міг і втік.

Але... Я так поспішав до рибалок, що забув придивитися де ми зупинилися. Мабуть із годину я бігав поверхами туди й суди, та нашу кімнати знайти не міг. Мурику! Агов! Допоможи! Де ти, мій рятівник? Мій єдиний друг? Єдиний? Ой, ні! Як же я забув про ластівок? Ось хто мені допоможе. І я стрімголов кинувся надвір.

Коли я лежав на ліжку, а хазяйка збиралася на море, то мені вже не так хотілося йти разом із нею. Але як їй пояснити це? Що я вже стомився від моря і хочу додому. Тому коли вона зайшла до ванної кімнати, я сховався під ліжком. І скільки б вона не кликала мене, я навіть не поворухнувся. Коли зачинилися за нею двері, я обережно виліз із сховку і розлігся на ліжкові. Я вирішив добряче відпочити. Прокинувся від галасу за вікном. То сварилися між собою діти. Я помітив серед них одного зі своїх ранкових знайомих. Він щось збуджено доводив і махав руками. Мене це зацікавило. Те, що я побачив неймовірно мене вразило. Діти із маленьких морських камінців викладали чудові картини: і морського коника, і краба, і восьминога, і русалку. Мені закортіло дізнатися, яку картинку намалював камінцями той хлопчик і чому він комусь щось доводив. Я підтягнувся до кватирки, відхилив її і став прислухатися.

Виявляється, діти між собою оголосили конкурс на найкращий морський пейзаж. Кожен проявив свою фантазію і знання про морських мешканців. Миколка, так звали мого хлопчика, виклав із камінців... Мене! Я був дуже подібний до оригіналу. Але діти сказали йому, що його картина не буде брати участі у конкурсі. Адже це не морський кит і не котик, а звичайнісінький собі

домашній кіт. А тому жодного відношення він не має до конкурсу. І як Миколка не намагався пояснити їм, що вранці до нього приходив саме такий кіт і просив у нього рибу, діти йому не вірили. Кіт на морі? Чудеса! Краще б виклав із камінців слона. Слони хоча б вміють плавати! Миколка заплакав і відійшов від дітей.

Чим я міг йому допомогти? Як довести дітям, що я є насправді? І що дуже люблю і море, і рибу? На моє щастя повернулася хазяйка. Вона принесла мені живих бичків і цілісінький кошик пухнастих персиків. Ви уявляєте? І тут я зрозумів, як маю діяти. Я швиденько захопив риби-ну і побіг надвір. Розшукав Миколку, щоб всі змогли побачити, що він не брехунець, і я існую насправді. Діти кинулися мене гладити, але я нікому не давався до рук. Лише Миколці. Розмовляти я не вмію, але так намагався показати, що зневажаю їхнє товариство.

А Миколка, до речі, отримав таки перше місце за оригінальний морський малюнок. Так і я допоміг своєму знайомому. Мурко буде неодмінно пишатися мною, коли я йому про це розповім.

Виходцева Вікторія
14 років
м. Херсон

ЯНГОЛЬСЬКА ПРАКТИКА

Я, підперши голову руками, сиділа на даху старовинного будинку поруч з двома кам'яними янголами, дивилась униз. Людей небагато: тільки шоста година ранку, і на вулиці лише сонні собачники, які вигулювали своїх енергійних домашніх улюбленців. Навряд господарі розділяли гарний настрій своїх вихованців.

У мене теж настрої був не дуже, да що там казати – просто жахливий! Як же непросто жити янголам! Ось вчора я з третьої спроби таки отримала дозвіл на складання Великого Іспиту Янголів, мені урочисто вручи-

ли залікову книжку янгола старшої школи. Попереду найстрашніше – практика за темою «Янголи та люди»! Якщо я не пройду її, то наслідки можуть бути дуже сумні. Можна навіть перестати бути янголом і перетворитися на каміння або пісок! Я повинна була застосувати всі свої знання ось серед цих створінь – людей.

Ще вчора я порхала в чудовому райському саду, а сьогодні сиджу поруч зі своїм кам'яним відображенням на даху. В білеті по розподілу практики, який я витягнула, значився Херсон. Я з жахом згадала страшні розповіді про херсонського янгола-куратора. Міра Серафимівна, наша класна керівниця, швидко провела інструкцію із техніки безпеки янголів, і нарешті набрала по янголофону Херсонщину. Куратор опинився перед нами, зіскочивши з невеликої синьої хмари. Це був високий стрункий янгол-юнак. На ньому була модна блискуча мантия та, на мій подив, звичайні кросівки. Незважаючи на мою вчительку, він окинув мене довгим прискіпливим поглядом, скривився і буркнув, що він не записувався в няньки до шмаркатих дівчиськ.

– Не відставати! – зверхньо кинув він мені. Великі крила зашуміли у мене над головою, і я ледь поспівала за своїм херсонським наставником.

«Теж мені, стройть з себе казна-що! Не такий же він і дорослий, старший від мене лише років на 100, не більше. А вирядився як! Ще б крила пофарбував!», – думала я, поки під нами майнула річка, якісь споруди. Ми приземлились на даху старовинного будинку.

– На 400 років, – промовив куратор. Я здивовано закліпала очима.

– І не всім же бути такими нечепурами, – наставник із професійною янгольською усмішкою дивився на мене.

«Не може бути! Він із легкістю читає мої думки!», – я з острахом витріщилась на наставника. Читати думки вміли тільки янголи вищої категорії, які мешкали в чу-

довому палаці Захмарної країни янголів. Для мене вони були справжніми кумирами.

— Не бійся, всі твої думки у тебе на обличчі, і до того ж ти весь час бурмочеш собі під носа все, що думаєш, — якось дуже хитро, не по-янгольськи розсміявся мій наставник і усівся поруч із кам'яною скульптурою товстенького янгола.

— Ви з ним дуже схожі, сідай поруч, — він похлопав кам'яну статую по плечу.

Я задихнулась від образи: невже він, які і люди, думає, що янголи-дівчатка обов'язково повинні бути в кучерях, товстенькі та маленькі? Янголи невидимі для дорослих, нас можуть бачити тільки тварини та немовлята. Ми, янголи, дуже різні! Я втягнула живіт та всілась подалі від кам'яного товстунчика. Перед іспитами я може і набрала пару зайвих кіло, але не така вже я товста та мала, і волосся у мене довге, пряме та каштанове. Я підозріло стала роздивлятися німб над головою наставника. У нас колись були лекції про бісенят, які вводять в оману, прикидаючись янголами. Але німб був начебто справжній. Тільки зараз я помітила, що він виблискує всіма кольорами веселки.

— Ух ти! Гарно як! — у мене німб мав тільки смарагдові іскорки.

Мій наставник весело розсміявся. З маленької хмаринки, яка слухняно підплила до нього, дістав мою залікову книжку. Я відчула, як мої щоки заливає жаром. Оцінки в ній були такі собі. «Добре» стояло тільки напроти графі «янголи та тваринний світ».

— Т-а-а-к., — протягнув мій куратор і прискіпливо підняв на мене очі.

— Ти впевнена, що хочеш бути янголом? Може залишишся в райському саді мухою?

— Якою мухою! Я була метеликом багато років і хочу бути янголом тварин або рослин. Людським ангелом не хочу бути, може ви намалюєте тут трієчку і відпустите?
— заканючила я та швидко замовкла. Блакитні очі на-

ставника потемнішали, а німб став червоніти.

— Сьогодні оселишся на даху Катерининського собору. А завтра ти повинна обрати трьох людських створінь та допомогти їм! Перевіряти завдання буду на заході сонця, — вітер від крил наставника дивом не скинув мене з даху, але я втрималась, вчепившись у свого кам'яного братика.

Подзвонивши подрузі, я дізналась, що вона чудово проводить час зі своїм наставником: читають книжки, розглядають картини, ходять по магазинах та музеях, відвідують концерти популярних корейських груп. Пустивши сльозу, я погортала сторінки янголнету і дізналась, що мого куратора звать Арон, що славиться він паскудним характером і вже кілька століть є наймолодшим учителем янгольської академії. Ну і «поцастило» мені!

Розгорнувши свої конспекти за темою «янголи та люди», я після першої сторінки солодко заснула. Розбудив мене рингтон улюбленої пісні та незадоволений голос мого наставника, який лунав з мого янголофону.

— Прокидайся, вже шоста ранку, приведи себе до ладу, поснідай та йди на завдання!

Після сніданку, який мені принесла рожева хмаринка, я злетіла на землю і почала розглядати людей, які проходили крізь мене. Собачки чемно обходили мене та крутили хвостиками. З тваринами у мене дійсно був добрий контакт, і залік по тваринознавству я отримала найперша серед подруг. Але люди... Як же дізнатися, кому з них потрібна моя допомога? Треба підслухати, про що вони говорять, вирішила я. Якись гроші, продукти, політика... Тут я нічим не можу зарадити... Люди зовні так схожі на нас. Але вони такі дивні.

Буду спостерігати ось за цим гарним юнаком – я обрала, як мені здалося, підходящій об'єкт. Він йшов за жінкою, яка тягнула величезні сумки. Хлопець накинув капюшон і зайшов за нею у тролейбус. Тихесенько, коли жінка відволіклась, порпався в її сумках. Мабуть,

хоче зробити її сумки не такими важкими, припустила я і стала допомагати добродію, відволікаючи жінку то вітерцем, то промінцем сонечка. Юнак щось витягнув із сумки і швидко вийшов на зупинці.

Ось вже і допомогла одному! — настрої у мене відразу поліпшився. Кому б ще допомогти? Я зупинилась біля яскравої вітрини магазину сувенірів. Пройшовши скрізь скло, я милувалась всілякими гарними речами. Вони подобались не тільки мені: я помітила, що якась жінка тишком бере речі з полиць та кладе до кишень, крадькома поглядає то на молоду дівчину з бейджиком, то на камеру спостереження. Жінка, мабуть, прихильниця всього прекрасного, а та дівчина їй заважає. Я затулила камеру, відволікла увагу продавчині. Моя підопічна вийшла з магазину зі своїм скарбом і щасливо посміхалась. Допомогати людям мені подобалося все більше! Ще і 12 годин немає, а я майже виконала завдання! Треба відпочити, вирішила я і полетіла оглядати місто.

В світі буяла весна, і природа нагадала мені наш райський сад. Квіти та рослини привітливо вітали мене своїми пелюстками та листячками. Пташки співали майже такі ж пісні, як і у нас у раю. В парку я зустріла кілька маленьких фей, які також були тут на практиці. Феї дуже поспішали, але не забули попередити мене, щоб я застерігалась бісенят, яких тут розвелось чимало.

— Чому ж їм тут не бути, коли куратор такий, — міркувала я, сидячі на верхівці дубу в центральному парку.

— Привіт, колего! — мої міркування перебив хрипкий голос. Я обернулась, і відчула, як пір'ячко на моїх крилах піднялось від жаху: на сусідній гілці сидів біс. Вони, біси, — наші вороги по суті, і до цього часу я бачила їх тільки на картинках та на повчальних відео. Біс був молодий та вродливий, чорна блискуча мантія ефектно пурхала від поривів вітру, а в чорних кучерях я помітила червоні різки. За спиною у біса відливали чорно-синім великі крила. На ногах були кросівки. «Вони що тут,

всі модники?», — промайнула у мене несподівана думка. В голові яскраво виблиснуло перше правило безпеки янголів: ніколи не спілкуватися з бісами. Я зробила вигляд, що нічого не почула та відвернулась в інший бік. Злетіти я не могла, бо крила у мене звела судом, а ноги тремтіли так, що гілка піді мною зрадницькі затряслася. Чому він назвав мене колегою?

— Дякую тобі за допомогу, — продовжував тим часом біс.

— Що ти верзеш? — я повернулась і глянула йому у очі. Вони були яскраво-зелені. Я отямилася та швидко відвела погляд, бо згадала, що біси добре володіють гіпнозом. — Ти про що? І як смієш розмовляти зі мною? — гілка піді мною тряслася все дужче, хоча своєю голосу я намагалася придати впевненість.

Бісове створіння з гидкою посмішкою склав руки на грудях та притулився до стовбура.

— Цей дуб мені подобається, тому не зламай гілку. Я спостерігав за тобою зранку, і твої дії допомогли мені у двох справах. Дай вгадаю, ти теж тут на практиці?

У цю мить розмову перебив розряд блискавки — до нас чимдуж летів мій наставник.

— Ого! Хтось не в гуморі. Мені час тікати, побачимось ще! — біс злетів у повітря, але не зміг втекти відразу і отримав від мого куратора чималого ляпаса блискавкою. Купа чорного пір'я закружляла над дубом. Почалася гроза. Арон схопив мене за комір і потягнув за собою, як шкодливе кошеня, на горище собору.

20 хвилин я, схиливши голову, вислухувала від наставника, яка я нікчема та дурепа. Він тикав мені мою залікову книжку та лякав мене всіма страшилками, які існували в світі янголів.

— Про що ви розмовляли? Я ж відповідаю за тебе! Чому ти вчилася? Як тебе взагалі прийняли у старшу школу?! Мені що, слідом за тобою літати, щоб ти нічого не накоїла? Що він тобі говорив, що ти йому казала? — допит продовжувався.

Я стояла похнюпившись і нагадувала не янгола, а мокру курку. Наставник нарешті трохи заспокоївся і ввімкнув на ноуті запис подій цього дня. Я трохи підбадьорилася. Зараз він побачить, що я змогла допомогти двом людським створінням, і подобришає. Але обличчя Арона ставало все білішим. Він тихенько закрив свій ноутбук і мовчки сидів кілька хвилин, втупивши погляд у мою залікову книжку. Я відчула: щось неладне.

— Ти точно янгол?

Я ствердно закивала головою.

— Щось не схоже, — з підозрою подивився на мене Арон. — Ти тільки за сьогодні встигла допомогти двом злодіям та теревенила з самим бісом старшої школи демонів! Завдяки тобі чортів біс нарешті склав свій іспит! Такої студентки у мене ще не було.

Він щось пошукав у ноуті і виніс обґрунтований вердикт:

— Не дивно. Ось у журналі відвідувань навпроти теми «Люди-крадії» в тебе стоїть «в», тобто була відсутня та й ще, вочевидь, не прочитала цю лекцію самостійно... Ти заслуговуєш на суворе покарання! На тиждень я лишая тебе крил. Застосовувати чародійство заборонено! Будеш жити, як звичайна людина! За цей тиждень ти повинна виправити свої помилки! — Арон клацнув пальцями і зник.

Разом із ним зникли мої чудові пухнасті крила. Я була в шоці. Мені негайно треба було вийти на свіже повітря. Боляче стукнувшись лобом об стіну, я зрозуміла, що вчитель не шуткував, і я стала людиною. Відтепер крізь стіни пройти не можу.

«Який жах!», — подумала я, спускаючись нескінченними сходами. Подзвонити друзям та класному керівнику я не змогла, бо мій янголофон перетворився на звичайний людський смартфон. У кишені я знайшла гаманець та квиток студента ХДУ з перепусткою до гуртожитку. Я відкрила квиток: на фото я виглядала жах-

ливо, а прочитавши, як мене звати в людському світі, заскреготала зубами від злості. Тепер я Серафима Петрівна Горшкова.

— От вигадав так вигадав! Не зміг щось нормальне написати! Теж мені, янгол-гуморист! Похнюпившись, я пішла шукати гуртожиток. Глянувши на своє відображення у вітрині магазину, я остовпіла. Замість звичного одягу янголів на мені були сині джинси, білий пухнастий светр та кросівки. За плечима бовтався ранець.

— Тиждень якось протримаюсь! — зітхнула я.

Я ледь заповзла на другий поверх гуртожитку, відшукуючи «свою» кімнату під № 12. Раптом двері кімнати № 13 різко відкрилися — я ледь встигла відскочити. Переді мною виник насушений чорнявий парубок.

— Що і ти теж тут?! — із дивним, на мій погляд, питанням звернувся він до мене.

— Ненормальний якийсь! — я швиденько заскочила в кімнату № 12. — Когось він мені нагадує...

З сусідкою мені повезло: Світлана була дуже балакуча та з чудовим почуттям гумору. Я представилась як студентка по обміну з іншого універу. Пережила спалах сміху завдяки своєму «ПБ» та вислухала всі останні новини з життя міста. Ледь жива, я впала на ліжко та міцно заснула.

Вранці, коли задзвонив будильник, я солодко потянулася і вже хотіла розправити крила, але... Невже все це мені не наснилось?!

Моя сусідка була в доброму гуморі, бо сьогодні п'ятниця, і майже всі студенти після навчання їдуть додому на вихідні. Вона поспіхом збирала свою валізу.

— А ти залишаєшся в гуртожитку? На нашому поверсі тільки ти будеш та сусід з 13 кімнати. Виявилось, що він теж по обміну в нас навчається. Вчора ввечері заходив знайомитись, але ти міцно спала. Дивний він якийсь, хоч і гарний. Так тебе вчора роздивлявся — ледве виштовхала його з кімнати.

Все це Світлана розповідала мені, поки ми поспіхом снідали і бігли до університету. Людське навчання нагадувало нашу академію янголів: викладачі такими ж нудними голосами читали лекції, а студенти сиділи з виразами облич, вдаючи, що все розуміють. Не вистачало тільки ніжного шелесту крил, що зазвичай наповнював аудиторію. Добре, що за весь день не було практичних занять, адже я ж майже нічого не знаю про людську психологію (саме на такий факультет «записав» мене Арон).

Ввечері в двері кімнати хтось постукав. На порозі стояв височенний юнак із чорними кучерями та зеленими очима.

— Ну привіт! Я — Рен. Давно не бачились. Нарешті ти одна, а не зі своєю нервовою сусідкою, — юнак блиснув білозубою посмішкою.

Я остовпіла: не може бути! Це був той самий біс, через якого я опинилась у такому скрутному становищі. В нього теж не було крил, та різки щезли.

— Ти... Але чому... — слова застрягли в горлі.

— Так, це — я. Твій божевільний куратор написав на мене скаргу — тому я тут. Приймати допомогу янголів бісам не можна. Та й тебе, бачу, теж покарали. Ну, нічого, мені не вперше. Наступна п'ятниця — 13 число, тож усе буде добре. Тут весело, ось тільки крил шкода, та й чаклувати не можна.

— Я зовсім тобі не допомагала! Я була впевнена, що роблю добрі справи, — заперечила я.

— Тоді ти і справді дурна. Як можна переплутати злодіїв та жертв?

Я не витримала і швидко виштовхала його з кімнати, зачинила двері.

— Ще й якийсь біс мене критикує, дожилася.., — сльози заповнили мої очі, я схлипнула.

— Ти що, ревеш? — почувся голос за дверима.

— От слабачка! — пхикнув він, і я почула, як захлопнулись двері сусідньої кімнати.

Всі вихідні я переглядала лекції з теми «Люди-злочинці», дивилась людські фільми і читала книжки про людську психологію. Рен, судячи по галасу, вихідні проводив весело. Мабуть, вирішив споїти всіх тих, хто залишився на вихідних у гуртожитку. Нарешті я не витримала ув'язнення в кімнаті та вирішила пройтись на свіжому повітрі. Наклеївши на двері кімнати № 13 намальований власноруч плакат про шкоду алкоголізму, я пішла до сусіднього парку прогулятися і подумати, як виправляти свої помилки.

Вичитавши, що злодії звичайно повертаються на місце свого вдалого злочину, я кожен день після занять кружляла біля магазину сувенірів і нарешті побачила ту саму крадійку. Тепер треба було довести її провину. Я зайшла в магазин і непомітно спостерігала за нею. Жінка пройшлась між рядами і знову почала непомітно красти речі. Камери спостереження досі не працювали. Я вирішила, як і передбачено інструкцією для янголів, дати злодію останній шанс виправитись. Та жінка на моє зауваження відреагувала дуже агресивно. Коли злодійку забрала поліція, продавчиня подякувала мені, бо з її зарплати забирали чималу суму за вкрадені речі.

Мені залишилося знайти юнака-крадія. Я уявляла себе великим Шерлоком Холмсом і кожен день їздила в тролейбусі та чекала на злодія. У четвер мені пощастило. Юнак зайшов у салон за чоловіком похилого віку і став біля нього. Я затамувала подих, напружилась, як пантера перед стрибком: треба спіймати його на «гарячому». Ось рука крадія непомітно слизнула до кишені куртки чоловіка, ось затрималась там... «Мабуть, знайшов гаманець!», – здогадалась я і перевела погляд на юнака. Він дивився прямо мені в очі, його обличчя спотворила зла гримаса. Тільки я відкрила рота, щоб закричати «Злодій!», як хлопчина, блискавично витягнувши гаманець, вискочив із тролейбуса. Двері зачинились. Галасу я навела, але злодія не спіймали, а мені дорікнули, що не крикнула раніше.

В розпачах я довго ходила вулицями Херсона і під вечір опинилась біля великого дубу. «Ще недавно я сиділа там на самісінькій верхівці!», – з тугою дивилась угору. Було вже пізно, і парк був порожній. Раптом парубок, який йшов прямо на мене, скинув капюшон. З жахом я впізнала в ньому того самого злодія. Він мене теж впізнав. Не встигла я відкрити рота, щоб закричати, як хлопчина, схопив мене за комір.

– Замовкни! Ти що, мене вистежуєш? Тільки спробуй волати, дуже пошкодуєш. Залюбки зіпсую твоє гарне личко! – шипів він.

В його руці блиснуло лезо. Воно дряпнуло шкіру щоки, по шиї побіг теплий струмочок.

– І що тут відбувається? – я побачила, що біля нас стоїть Рен.

Як він тут опинився? Ще мить тому навкруги було безлюдно. Злодій відпустив мою одягу, хотів щось сказати Рену, але наткнувшись на його погляд, зробив крок назад, а потім чимдуж побіг геть. Я перевела погляд на Рена – його очі зараз були чорними та страшними. Було таке відчуття, що він зараз наздожене злодюгу і вб'є його, тож я схопила рукав Ренової куртки.

Біс видихнув та стряхнув мою руку зі своєї одяжі.

– Як ти так зненацька опинився поряд?

– Тебе довго не було в гуртожитку, твоя сусідка нічого не знала, твій телефон вимкнений. Довелось шукати. Ось, встиг вчасно, а то була б ти схожа не на янгола, а на Бабу Ягу. Он яка подряпина на обличчі. Займайся ліпше допомогою метеликам та пташкам. Чого лізеш куди не слід?! – Рен швидко закрокував до гуртожитку, тягнувши мене за руку.

– Мені треба до п'ятниці виправити свої помилки. Таке моє завдання, а п'ятниця вже завтра. Той злодій просто мене залякував, і я сама б із ним впоралась. Самооборону янголи проходять! – мої слова заглушив саркастичний регіт Рена. Ми вже дійшли до нашого гуртожитку.

— Для тебе так важливі ці завдання? — він затримався біля своїх дверей.

— Звичайно, бо не впораюся — не буду янголом, а перетворюсь у каменюку, — відповіла я.

Рен знизав плечима та пішов до себе.

«Ну що ж, перетворюсь на камінчик, буду лежати на березі моря та слухати шум прибою...», — думки мої крутились тільки навколо цього, тому я неухважно слухала свою сусідку. А Світлана не замовкала, розповідаючи про те, заради чого навіть не їхала додому.

— Завтра ж п'ятниця 13! Переодягнемось у привидів, хлопці теж щось повигадують. Буде весело. Рен всіх запрошує на вечірку! — Світлана була в захваті.

«І коли він встиг стати душею компанії? — мої думки знову повернулись до сьогоднішньої події в парку. — І як він не боїться порушувати правила та застосовувати магію?». Наскільки я знала, порушників завжди відчисляли та суворо наказували.

Зранку я пішла до поліції і розповіла про крадія з тролейбусу. Уявляла, що буду складати фоторобот злодія, як у справжніх детективах, і як поліцейські подякують мені за допомогу. Та все вийшло інакше...

— Дівчино, у вас щось вкрали? — запитав мене заклопотаний поліцейський. — Заяву пишуть жертви злочинів. Може, ви посварились зі своїм хлопцем та помститися бажаєте?

Поліцейський сам зрадив своїй чудовій гіпотезі, і, поглянувши на моє здивоване обличчя, відправив мене геть. А біля зупинки неподалік від поліцейського відділу я зіштовхнулась із тролейбусним злодієм. Виглядав він жалюгідно. Блідий і переляканий, він зрадив, побачивши мене, і схопив за руку.

— Пробач мене. Я все вкрадене поверну! Я здаюся поліції! Скажи йому, хай залишить мене у спокої! — губи у нього тряслись, а на обличчі застиг жах.

Я здивовано дивилась на нього, починаючи здогадуватись, про кого йде мова. Рена я спіймала вже в ауди-

торії. Потягнула його в коридор, не звертаючи уваги на здивовані погляди студентів.

— Ти що, знову застосовував магію, щоб залякати злодія? — напружено спитала я.

— Кого я залякував? — вдавав, що нічого не розуміє Рен.

— Він був дуже нажаханий! Хіба ти не застосовував чаклунство? Нам це заборонено, а ти зробив це вже два рази!

— Та не переймайся... Бачила б ти його обличчя тоді, — розсміявся Рен. — Ніхто не довідається. Сьогодні вже п'ятниця, мені повернуть мої крила!

— Чому ти мені допомагаєш?

— Ти не рада? Адже твоє завдання виконано, — сказав Рен і пішов на лекцію, так і не відповівши на моє запитання.

Вечірка пройшла дуже весело, виявляється люди теж вміють дотепно веселитися.

«Залишаться хоч гарні спогади про херсонських студентів. Незабаром прилетить мій куратор. Що ж мене очікує?», — з такими думками я вийшла на балкон. Легкий порив вітру розкидав моє волосся по обличчю. В одну мить я опинилась перед своїм наставником у соборі. Він суворо дивився то на мене, то у свій розкритий ноутбук.

— Бачу, із завданнями ти впоралась. Злодюги покаранні. Правила начебто не порушувала, — почав свою промову Арон. Я радісно посміхнулась.

— А що можеш сказати про біса? Ти його впізнала? — зненацька запитав куратор.

— Впізнала. Нічого, поведився, як звичайний студент, — насторожилась я.

— Біс не порушував правила? Не застосовував чаклунство? — допитувався наставник.

— Нічого про це не знаю, вів себе нормально, як для біса, — відказала я, вдаючи байдужість.

— Якщо ти мені все розкажеш про біса, то отримаєш залік, — продовжував Арон. — Янголи та демони існують для рівноваги добра та зла у Всесвіті. Ти ж пам'ятаєш про це? Дивно... Цей Рен, як мені відомо, — найне-

слухняніший із бісів. Якщо ти кажеш неправду, то вже ніколи не будеш янголом. Перетворишся на камінь або на щось ще, — Арон уважно дивився на мене.

— А яке покарання призначать Рену, якщо він порушив правила? — спитала я.

— У нього назавжди заберуть крила. Стривай, звідки тобі відомо його ім'я? Є щось мені розказати? — наполягав і далі наставник.

Я згадала, як Рен сумував за своїми крилами, і відповіла запитанням:

— А чому саме таке покарання?

— Можеш зайти, — замість відповіді раптом наказав янгол Арон.

До приміщення зайшов... Рен. Він зупинився позаду мене, встав на одне коліно та завмер, схиливши голову.

— Я знаю, що ти застосовував магію на цьому тижні. За це ти лишишся своїх крил. Але ти ще можеш зберегти і бісову гідність, і свої крила, — голос мого куратора віддавав металом.

— Що я повинен зробити? — спитав біс.

— Та нічого складного. Ось тут напиши, що допомагав янголу Ліні і постав свій підпис, — Арон подав хлопцю папірець.

— Так ось як тебе звать... — Рен підняв на мене свої зелені очі. — Ні, я не допомагав Ліні. Вона сама впоралась.

— Досить! Я признаю, що він допоміг мені! Не забирайте у нього крила! Нехай я буду каменюкою тисячу років, але ніхто не заслуговує покарання за бажання допомогти комусь! — я повернулась та побігла геть.

Різкий порив вітру примусив мене примружитись. Коли я розкрила очі, то побачила себе у райському саду. В руках у мене була залікова книжка. В графі «янголи і люди» було дописано каліграфічним почерком «і демони». Навпроти стояла оцінка «відмінно». Це означало одне: років через сто я побачу янгола Рена... Ну, коли закінчиться його перенавчання.

Григор'єва Діана
15 років
Рівненська область
м. Березне

* * *

Хто сказав, що людина безкрила?
Що не може піднятись увись?
Незбагненна в людині є сила,
І краса. Ти лише придивись.
Крила ті — то любов і кохання
Крила — відданість, щедрість душі.
Виростають вони на світанні,
Коли в росах густих спориші.
Коли сонце любові багряне
Доторкнулося серця глибин
Апогею наснага дістане
І летиш, просто так, без причин.
Станеш зовсім несхожим на себе,
Кращим стане навколишній світ.
Більше в світі нічого не треба,
Тільки б той відчувати політ.

Міняйло Михайло
15 років
Київська область
м. Біла Церква

* * *

Я ріс під сонцем
сіверської Греції,
Мій храм Афіни
був монастирем,
Він поєднав доволі
дивні спеції:
Ладану запах і
свічок під вівтарем.

Моїм Егейським
морем стала річка,
Моя трієра була
човником з веслом,
Бурхливі води то
Звивались, ніби стрічка,
То затихали, де
чаївся древній сом.

Сосновий бір приймав
мене як Пана,
Я був маленьким
Геркулесиком у нім,
Дванадцять подвигів
під захистом жупана —
На жаль, всі леви вже
покинули мій дім.

Я ще не знав
всесвітньої концепції,
Мене вражало
все побачене ось тут,
А як винив, шукав в
законах Греції
Ставати в грецький
чи гречаний кут?

* * *

Я зупинюсь. На мить,
а то й на вічність,
Чи ще десь
знайдеться така краса?
Старого неба
Передгрозна
хаотичність
І післяденне сонце
кольору вівса...

А час покличе у
реальність за собою,
Де зашумлять
вантажівки, а не гаї
І де комбайни
задвигтять грозою,
Зібравши передчасні
врожаї.

Нестеренко Марія
15 років
м. Херсон

FRED-221

*Можливо, це мій єдиний шанс...
— Я здатний це зробити, правда?
— Ну, звичайно, здатний!
Дж. Паттерсон «Чорна книга»*

1.

Монотонно-радісний голос стверджував: «Немає нічого більш надійного, ніж наші машини. Вони стовідсотково збережуть вашу родину від шкідливих випарів ядра, від впливів космосу, від нападів комет і метеори-

тів! Ваша безпека — у наших ідеально білих руках. Сьогодні — останній день розпродажу!».

Фреда-221 давно цікавила ця реклама — він мріяв не тільки придбати таку машину, але і перетворити її на власну оселю на крилах. Він хотів подорожувати по всій планеті, щоб дізнатися більше про хлопця на ім'я Мирослав. Про нього вже неодноразово згадували у новинах. Усі глузували з малого, що він не такий, як усі інші мешканці, наприклад, міста Фред-Алла. До того ж у світі немає жодного населеного пункту з назвою «Мирослав». Отже, парубок — безхатько.

Чоловік подивився на наручний годинник, сподіваючись, що не запізно. Але цифри промиготіли «6:10», а магазин, він це знав, зачинається о сьомій. Добре, що він знаходиться зовсім близько — буквально за рогом вулиці. Він швидко схопив картку, навіть не пам'ятаючи, скільки грошей там було. Взувши намагнічені звечора капці, він випливав із дому, на ходу запускаючи навігатор. Ще здалеку Фред-221 побачив доволі велику чергу і те, як одна за одною з автомагазину виїжджають і навіть вилітають, тримаючись дуже низько над дорогою, машини. Коли він потрапив у салон, залишилася лише одна автівка, котру хтось уже купував. Звісно, Фреда це засмутило, але він вирішив не здаватися і підійшов до продавця із запитанням:

— Чи є на складі браковані автівки?

— Ні, немає. Всі розкупили. І навіть вам бракована?

— стомлений і роздратований продавець явно не збирався продовжувати розмову.

— Я знаю, що такі є! Я можу заплатити за брак, як за якісну машину!

— Послухайте, пане, мені байдуже, скільки ви можете заплатити! Будуть у новому сезоні — тоді і приходьте.

Продавець швидко зібрав свої речі, закрив карткоприймач і, запропонувавши покупцю-невдачі залишити автосалон, направився до виходу.

Фред-221 ще більш засмутився. Він докоряв і собі, що так пізно схаменувся, і тепер акція-розпродаж вже скінчилася, і продавцю, котрий виявився не дуже чемним. У поганому настрої 221-й повертався додому. Його дратували однаково-радісні обличчя тих, хто проходив повз. Їм було байдуже, що в нього є проблеми. В них проблем немає — в кожного все відбувається, як і належно.

Фред-221 уже давно проживав у цій багатоповерховій будівлі. Тут усе було зручно та безпечно. Чоловік встав із ліжка, і воно одразу ж безшумно піднялося, сховалося у білу стіну. Його двокімнатна оселя була, як на долоні. Все було на своїх місцях: білий комод, два квадратних стільця з високими і теж квадратними спинками, світло-сіра велика шафа сягала стелі. Чорна підлога, що зберігала тепло і могла захистити помешкання від пожежі, сяяла чистотою.

Нічого нового, незвичного, але щось не так — він начебто встав не з тієї ноги. Не дивно, адже події вчорашнього вечора були свіжими у пам'яті. Випадки роздратованості вже траплялися з ним, але цього разу почуття невдоволення було сильнішим. Фред-221 давно хотів щось змінити, але не знав — що саме. З тих пір, як розлучився з Аллою-225, він жив один і спочатку радів, що гроші залишалися у віртуальному гаманці. Але тепер, коли вони накопичувалися, чоловік не міг придумати, що з ними робити. Іноді дивна думка приходила до його голови: може, було й добре, що дружина їх витратила... Але він від неї відмахувався, намагаючись зовсім забути цю жінку, як забувають неприємні сни.

Дітей у них не було — Фред-221 гадки не мав, як їх виховувати. Його батьки цим не переймалися: кімната, їжа та одяг — це все, що вони йому надавали, якщо не брати до уваги витрати на елітну освіту.

2.

Чоловік підійшов до великого вікна. Сьогодні він нікуди не поспішав — тому довго роздивлявся місто, ра-

хував пташок — вони чорно-білими рядами сиділи на високому дереві, що багато років росло поряд із його будинком. Неквапливим поглядом він спостерігав за життям міста і його чомусь дратувало те, що раніше подобалось: симетрія будівель; ідеально круглі білі квіти, що посаджені ряд за рядом перед такими ж круглими кущами, ідеально рівні білі тротуари і дороги з чіткою чорною розміткою.

Усе це виглядало так, начебто хтось багато разів натиснув на «Ctrl+C» і роздрукував на принтері у 5D-програмі. Схожість із дешевою відеогрою — ось що його дратувало! Він нарешті це зрозумів. Фред, ставши перед дзеркалом, заговорив сам із собою:

— Чому ми маємо однакові зачіски і схожий одяг? Чому лице того хлопчика з новин було зовсім іншим — не білим і не сірим, а якимось...

Він не знайшов визначення і ще більше розхвилювався.

— Так, у цього хлопчика якийсь дивне ім'я. Мирослав... Ось якщо я — Фред, а моя сусідка Алла, то й живемо ми у Фред-Аллі. Я народився 221-м, а вона, безперечно, 53-ю, бо носить ім'я Алла-53. А що таке це Мирослав? Немає жодного міста з такою назвою! І одяг у нього був не ідеальним, якийсь асиметричне лахміття. А його очі! Вони занадто великі, погляд — проникливий навіть на екрані, аж моторошно.

Фред-221 перевів погляд на підлогу, а потім знов подивився у вікно — він став роздивлятися перехожих, звертаючи увагу на їхні обличчя. Всі однаково чимось задоволені, наче їм видали дозу щастя. Ані смутку, ані слідів сумління, а тим паче — злості. На білій або ніжно-сірій шкірі немає ані пошкоджень, ані дефектів. Він знав, що навіть машини можуть мати недоліки. А от люди — ні!

— Може, ми не справжні?! — знов уголос заговорив Фред, тепер розглядаючи своє відображення у вікна.

Поступово Фред заспокоївся, і до нього прийшла звична думка про риболовлю. Він дістав із шафи стареньку

магнітну вудку, бо зазвичай полював на залізоzubів. Ця істота була дуже розповсюджена у водосховищах, тому виловлювати її можна було весь рік. Фред надягнув костюм із захисним полем, після чого викликав до дверей свою стару автівку.

До річки треба було їхати по доволі крутій трасі: Фред-Алла, як і всі інші міста планети, стояв на пагорбах. Серпантин дороги вів униз — машина плавно прямувала до орендованого Фредом куточка берегу. Він розслабився у кріслі водія, хоча таким себе не відчував, і потягував із прозорого м'якого термоса чорний смузі зі смаком білої зірки. Плоди цієї схожої на плющ рослини зовні були пухкі, мов солодка вата, і отруйні. Проте рідина, що містилася у середині, була справжнім природним енергетиком.

Раптом машина загальмувала, зробила різкий маневр, і Фред-221 відчув удар. У ту ж саму мить пружна піна безпеки обклеїла його тіло.

3.

— Я тоді не одразу зрозумів, що трапилося. Не міг отямитися... Чув, як автоголос повторював: «Трапилась аварія. Автоматичний виклик служби допомоги запущено». Таке в моєму житті вперше... Я не знав, що робити! Я не розумів, що зі мною коїлося! Дуже сильно боліла голова, встати навіть не міг, пересуватися теж, адже був у піні... — Фред-221 намагався пояснити суддям перебіг аварії.

— І ви не бачили, що збили чоловіка? До вашого відома, це був не простий мешканець, а мер нашого міста Фред-01!

— Я тільки пам'ятаю, як мене підбрала служба допомоги.

— На ваше щастя, постраждалий швидко вийшов із коми і його життя вже нічого не загрожує. Але це не всі ваші проступки. Ви ходите по вулицях із похмурым

виразом обличчя, що є порушенням статті 45. Зафіксовано, що ви нагрубмили продавцю автосалона!

— Але це не моя провина! Він був до мене неухажливим!

— Не перебивайте, будь ласка, суддю! Це додатково підтверджує вашу неадекватність. Камери вашої квартири зафіксували, що ви розмовляли сам із собою, і це вже четвертий штраф. Загалом виходить один мільйон лароччі. Ви можете сплатити цю суму, щоб суд відпустив вас під домашній арешт?

Фред-221 ковтнув слину: що він міг сказати? Нарешті видавив:

— Це дуже великі гроші... В мене стільки немає. У мене є 500 тисяч.

— Якщо ви не маєте грошей на сплату штрафів, суд має право реквізувати ваше майно: квартиру, автівки, цінні речі. За нанесення шкоди здоров'ю мера ви покидаєте це місто назавжди. Отже, ви позбавлені імені Фред. Для ідентифікації за вами закріплюється ваш № 221.

Суддя оголошував вирок дуже голосно і наприкінці промови стукнув своїм молоточком по столу.

Всі виходили із зали суду з посмішками, наче процес приніс їм задоволення. 221-го цей факт дуже дратував. Поліція супроводжувала його додому, була присутня у квартирі, щоб контролювати покараного, поки він збирав речі. Потім представники виконавчої служби їхали за ним аж на край міста, вилучили з-під шкіри чіп, що забезпечував користування благами цивілізації і слідкували, як він перетнув межі міста. 221-й залишився на трасі один, постояв, подумки попрощався з містом і пішов до лісу.

4.

У лісі Фред міг робити все, що хоче, і це було якось незвично. Серед дерев стояла тиша, яку, як не дивно, не сполохували пташки, хоча і цвірінькали про щось своє

доволі голосно. Він йшов уперед, все далі й далі від міста. Міркував: «Куди йду? Може, до чорної діри, може, до кінця світу? Ні, я просто йду далі...».

Чоловіка дуже дивувало, що перед ним не чорна безодня, а щось значно цікавіше: дерева стають незвично різними за формою. Одне дуже тонке та довге, а друге дуже товсте і коріння на видноті. Колір листя теж змінюється — Фред навіть не знав, як такий колір називається. І тут, окрім білих, були жовті, блакитні, навіть червоні квіти! Йому хотілося розгледіти все детальніше, хоча вже насувалися сутінки. Раптом його увагу привернуло яскраве світло, що миготіло за кущами.

Фред вийшов на галявину і зупинився — перед вогнищем стояв той самий хлопець, котрого він не раз бачив у новинах. Він тримав на руці дивного птаха. Фред нарешті сказав:

— Привіт! Ти той самий Мирослав, якого показували по телебаченню?

— Можливо, — хлопець довгим поглядом вимірював чоловіка і чомусь засумував. Він повернувся до своєї пташки і мовчав.

— Пробач, якщо тебе чимось засмутив, я просто хотів дізнатися про тебе. Ну, про твоє життя.

— Он воно що! Я таких Фредів, як ти, вже бачив. Спершу дізнаються про моє життя, а потім йдуть у місто і розповідають казна-що. Тож я не буду з тобою розмовляти. Краще йди геть із мого лісу!

— Зачекай. Я вже не Фред, а лише 221-й. Мене позбавили громадянства... Тобто я нікому нічого не можу розповісти... Тобто мене не стануть слухати, бо вигнали з міста.

Мирослав, обмірковуючи почуте, все ще з підозрою дивився на гостя:

— А ти не брешеш? Якщо ти мене обдуриш, то я ...

— Вб'єш мене? — Фред несподівано для себе відчув, що широко посміхається.

Мирослав змінив сувору гримасу на здивовану:

— А ти що, вже когось вбив?

— Намагався. Та й не сам, а моя автівка...

— Добре, я тобі вірю — посміхнувся хлопець. — Якщо тобі дійсно цікаво, я розповім про себе. Тобі відомо, що кожна людська істота від народження має свою ціль життя і свою зірку, що існує у всесвіті?

— Ніколи про це не замислювався всерйоз.

— Ну, так... Марно у вас, фредів, і питати про це, — якось туманно висловився Мирослав і замовк.

— В якому сенсі ти розумієш ціль життя? — намагався розговорити парубка 221-й.

Мирослав став клопотати біля вогнища. Він дістав із торби рибину, обгорнув її в якесь велике листя і розмістив на високій пласкій кам'яній брилі, що стовбичила посередині багаття. Нарешті заговорив:

— В тому сенс, що ти народився не просто жити, а щось створювати, робити світ кращим. Ти маєш право висловлювати власні думки, по-своєму влаштовувати свій дім. Врешті-решт людина, якщо вона справжня, завжди має велику мрію і йде до неї. Ось ти маєш мрію?

Фред згадав, що дуже хотів купити новий автомобіль, але сказав чомусь про інше:

— Я останнім часом думав розшукати тебе... Хотів більше дізнатися, хоча, звісно, не ціною вигнання...

Мирослав поглянув на гостя із зацікавленістю. Він справним рухом перевернув рибину, від чого в повітрі з'явився приємний аромат.

— Дивно, як для мешканців міста, бажання...

— А в тебе яка мрія? — спитав дещо ображений Фред.

— Хочу знайти початок річки Месізі. Мама казала, що там є люди, котрі відмовилися жити в новітніх містах. Можливо, вона з моїм братиком встигла туди дістатися... Хочу побудувати там білу хатинку, а навкруги посадити фруктові дерева.

— А де ти зараз живеш? — чоловік вдивлявся у великі сині очі хлопця.

— Я поки що йду... Тобто зараз моя домівка — ліс.

— Можна мені піти із тобою?

— Взагалі-то тобі це не до чого... — відказав Мирослав і став розгортати рибину, яку щойно зняв із «пательні».

Він розложив вечерю на колоді. Дуючи на пальці, розломив рибину навпіл:

— Пригощайся, Фреде!

— Ти будеш це їсти? — у голосі чоловіка було стільки здивування, що Мирослав голосно розсміявся. Навколо його очей Фред побачив... зморшки! І тільки зараз роздивися, що на обличчі хлопця було ластовиння, яке кумедно рухалося, коли Мирослав потер носа.

— Звісно, я буду це їсти. Для цього ж і готував!

Уся їжа, яку до цього часу бачив Фред, була рідкою і продавалася у продуктових магазинах у тубах або паках. Він з осторогою протягнув руку і відломив шматочок білого м'яса... Це було смачно...

— Ти дивись, — стиха сказав Мирослав, спостерігаючи за тим, як Фред їсть рибу, — андроїди вже зовсім, як люди...

— Що ти кажеш? — Фред тримав біля рота хвіст форелі.

— Та так, нічого...

5.

У вранішньому лісі зачаїлася тиша, наче доглядала свої нічні сни. Починався останній день місяця, протягом якого Мирослав і Фред йшли вздовж річки Месізі проти її течії. Фред прокинувся раніше і захотів розвідати подальшу путь, адже ввечері дорогу мандрівникам перегородила скеля. Він був майже на верхівці гори, коли почув стрекіт гелікоптера. Серце Фреда закалаталося. Він вперше відчув, де саме воно (серце) знаходиться, адже здорові органи зазвичай про себе не нагадують. Він біг щодуху, слідкуючи за залізною птицею у небі. Вона віддалялася.

Мирослава не було ані біля погаслого багаття, ані в їхній імпровізованій халабуді, ані на березі. Ручний папуга теж зник. Фред зібрав кілька яскравих пір'інок і, акуратно завернувши у листя лопуха, поклав їх до торби. «Він повернеться!», — брехав собі чоловік і цілих три дні не наважувався покинути місце їхньої останньої зупинки. Настирливі дрони наполегливо радили йому відійти подалі в зворотному напрямку: «Магнітна скеля шкодить вашому здоров'ю».

— Я повинен дійти до витоків Месізі, — вголос наказав собі чоловік і рушив до гори. Він згадав застереження Мирослава: за Магнітною скелею Фред може втратити сили. «Занадто далеко ти від свого живлення, тобто від свого міста!», — казав парубок. Але Фред добре пам'ятав іншу, теж не дуже зрозумілу фразу: «Хтозна, може, ти впораєшся...».

Фред йшов уздовж річки і бачив, як сіра вода поступово стає блакитною. Він уявляв собі білу хатинку і яблуневий сад.

Платонов Антон
16 років
Миколаївська область
смт Веселинове

СМАРАГД ВІДЬМИ

/казка для молодшого братика/

Колись, за високими горами, за темними лісами було невеличке село. Усі люди в ньому були добрі, щасливі і життєрадісні. Село було невелике, тому всі мешканці добре знали одне одного, жили дружно і не залишали нікого в біді.

Серед мешканців села була і одна сім'я, яка складалася з шести осіб. Батько Ерл був головою родини, який дбав про всіх, заробляючи тяжкою працею на життя. Мати Пола була справжньою хранителькою родинного вогнища. Батьки вчили дітей бути працьовитими, чесни-

ми, а ще дбати один про одного. А було в них аж четверо дітей: троє старших хлопчиків і наймолодшою була дівчинка. Звали синів Ед, Грег та Йохим, а донечку Тереза. Вони часто ходили в ліс збирати хмиз, ягоди, гриби або просто послухати спів пташок. І хоч серед мешканців села ходила давня легенда про стару відьму, яка мешкала в лісі і творила щось страшне, але її ніколи ніхто не бачив, тому діти вважали цю легенду просто чиеюсь вигадкою. І без всякого страху майже щодня бували в лісі.

Та з часом удача нібито покинула мешканців села. Більшість селян стали похмурими, заздрісними, завжди сердитими і байдужими до чужої біди. А ще з храму, що знаходився в центрі села, зник смарагд, подарований колись давно мешканцям якоюсь заморською царицею. Вони навіть не могли уявити, хто таке міг вчинити. Смарагд був подарований на знак вдячності за гостинність мешканців села і наділений чарівною силою, що охороняла всіх від всього злого. Можливо, саме тому так змінилося життя селян після зникнення смарагду.

А тим часом, на околиці села біля лісу поселилась жінка, яка невідомо звідки взялася. Вона була стрункою, гарною, а ще дуже привітною до всіх, завжди солодко посміхалася і приємно віталася. Але ніхто ніколи не був у її помешканні та й вона нікого не запрошувала. Дехто з жителів почав пов'язувати появу цієї жінки з усіма негараздами, що почалися між ними. Інші вважали жінку дуже приємною і нездатною на погані вчинки.

Одного разу батько Ерл, повертаючись із лісу з в'язкою хмизу, проходив повз хатину дивної жінки. Сутеніло. Тому його увагу привернуло сяйво з будинку. Сяйво було таким яскравим, що аж засліплювало очі. З цікавості Ерл підійшов ближче і заглянув у вікно. Те що він побачив, його вразило і налякало. Посеред кімнати над столом замість жінки-красуні схилилася постать страшно, старої відьми. Руками, що скоріше нагадували пазурі якогось страшного птаха, вона чаклува-

ла над смарагдом, що зник із храму села. Від смарагду йшло оте незвичне сяйво. Раптом Ерл зустрівся очима зі страшною відьмою. Її очі заблищали страшним вогнем і навколо неї заграли язики полум'я. Якесь запаморочення найшло на чоловіка, ноги закам'яніли і все потемніло навколо.

Даремно мама Пола з дітьми Едом, Грегом, Йохимом та Терезою чекали батька. Він не з'явився і через день, і через місяць. У селі стало ще тривожніше: не знали, що й думати про зникнення Ерла. Одні казали, що чоловіка загриз ведмідь, інші, що заблукав і не знайшов назад дороги. А в сім'ї мами Поли настали важкі часи. Залишившись без годувальника, діти змушені були ще більше працювати і допомагати матері, щоб вижити. Хлопці найнялися до багатого селянина випасати худобу, а маленька донечка допомагала мамі по господарству.

А тим часом село занурювалося в усе більшу злобу та ненависть. Щасливою і завжди привітною залишалась лише нова жителька села. Дехто з селян намагався подружитися з нею, захоплюючись її вродою та привітністю. І все ж вона тримала їх на відстані. Інші відкрито говорили, що ця жінка джерело їхніх нещасть. Особливо активно виступав сільський коваль. Він навіть пропонував перевірити будинок і з'ясувати з чого живе ця жінка. Коваль був шанованою людиною серед односельчан і люди до нього дослухалися. По селу пішли чутки, що він навіть хоче зібрати чоловіків і навідатися в хатину біля лісу. Та якось одного разу коваль безслідно зник. Село охопив страх. А ще не було кому підкувати коней, полагодити господарський інвентар. У селі відбувалися дивні речі: крадіжки майна і худоби, сварки між сусідами через різні дрібниці, діти перестали слухати і поважати батьків, раптово виникали пожежі.

Та час ішов і люди почали вже забувати про зниклого батька сімейства Ерла та сільського коваля. Кожен займався своїми справами і вирішував свої власні пробле-

ми. Тим часом нова жителька розгулювала селом, приємно посміхалася і розмовляла з усіма, заробляючи прихильність селян. Люди помітили, що краса її з кожним днем розквітала, милувалися нею і навіть не допускали думки поганої про неї.

Та тільки в хаті зниклого Ерла панував неспокій та сум. Мама Пола та діти не могли змиритися із втратою батька. Вони відчували, що він живий і що йому потрібна допомога. Та що робити з цим вони не знали. Якось старшому із синів Еду наснився сон, що батько гукає його і просить про допомогу. А ще радить звернутися до мудреця, що живе за лісом у сусідньому селі. Тільки він може допомогти побороти зло. Вранці Ед розповів про свій сон родині. Це дуже збадьорило братів Грега та Йохима. Сестричка Тереза була ще надто маленькою, щоб все зрозуміти. Мама Пола почала запевняти, що це лише сон і не завжди він може відповідати дійсності. Але хлопці наполягали і запевняли матір, що все буде добре і вони не відступляться від бажання знайти батька. Великими зусиллями вони таки переконали матір дозволити їм вирушити в дорогу і знайти мудреця.

Зранку наступного дня хлопці вирушили в дорогу. Дорога була далекою, нелегкою і навіть небезпечною. Пролягала вона через густий ліс, наповнений непрохідними хащами, де було повно хижих звірів. Сутеніло, тому змушені були спинитися на нічліг. Із гілок дерев вони спорудили собі невеличке укриття в якому і заночували. Менші брати послули одразу. Не спалося тільки Еду. Нічні звуки лісу викликали в нього тривогу. Під ранок він заснув утомлений далекою дорогою. Зранку всі продовжили свій путь. Але з часом зрозуміли, що заблукали. Сівши на галявині, вони зажурилися і не знали, як їм бути далі. Та раптом вони почули голоси і рушили за ними. Якась бабуся з онукою збирали ягоди. Хлопці зраділи, привітались і почали розпитувати чи не знає бабуся село, де живе мудрець. З'ясувалось, що бабуся з онукою

саме з того села, де проживав той мудрець. Вона навіть люб'язно вирішила показати їм дорогу. Бабуся була дуже привітною і розповіла хлопцям, яке в них гарне село і що живуть у ньому дуже хороші люди. За розмовами швидко дістались села і попрямували до хатини мудреця. Це була старенька маленька хатинка. Поряд хати ріс могутній старий дуб. Здавалося, що він підпирає небо над хатою мудреця. Під дубом сидів старий сивий дідусь із такою ж сивою довгою бородою. Він був невисокого росточку, на голові мав великого солом'яного капелюха і курив люльку. Побачивши дітей, дідусь ніби і не був здивований. На їхнє привітання він сказав, що давно вже їх чекає. Про негаразди в їхньому селі йому розповіла со- рока, що була у діда головним інформатором.

— Я знаю, діти, про вашу біду. Вона прийшла до вас під личиною чарівності і доброти. Але в тому, що горе поселилося у вашому селі, є вина і ваших жителів. Вони погано оберігали чарівний смарагд, який був оберегом вашого села. А коли він зник, вони не згуртувалися, щоб повернути його, а почали розводити чвари між собою. Байдужою їм була і доля вашого батька та сільського коваля.

— Що ж нам робити з цим, дідусю? Як врятувати батька і допомогти повернути нашим жителям чарівний смарагд.

— Ви самі повинні здогадатися, хто головний винуватець ваших бід. І тільки тоді ви знайдете смарагд разом зі спокоем і щастям у ваших домівках.

— Дідусю, а чи живий наш батько?

— Знайдете смарагд, знайдете і батька.

Як на крилах, не йшли, а летіли додому брати. По дорозі вони обдумували план дій по спасінню свого батька та і взагалі всіх земляків. Тому вирішили не зволікати, а відразу взятися до виконання свого сміливого плану. Адже вони і раніше здогадувалися, а тепер уже були впевнені з ким пов'язані всі їхні біди і неприємності. Тому, попрямували до хати жінки-відьми.

Сховавшись за кущами, хлопці довго спостерігали за хатиною жінки-відьми. Та все навкруги було тихо. Вони підкралися до дверей. Двері були відчинені, тому вони без перешкод зайшли всередину. В повітрі стояв приємний аромат чогось смачного. На столі, який, до речі, був уже накритий, ніби господиня чекала гостей. І кількість тарілок така як треба, і ложок, і виделок для частування хлопців. Це виглядало дуже дивно. Ще були якісь дивні кам'яні двері, що невідомо куди вели. На полицях стояли пляшечки з якоюсь рідиною, зі стелі звисали в'язки сушених трав. У цілому атмосфера була якась тривожна. Хлопці почали уважно розглядати кімнату чи нема тут десь каменю-смарагду. В кутку стояла дуже гарна старовинна скриня. Вони вирішили заглянути в неї. Та вона виявилась замкненою. Ед сказав братам, що він впевнений: камінь знаходиться саме в цій скрині. Намагання відкрити скриню нічого не дало. Почали шукати ключ. Заглядали по всіх кутках, полицях. І тут почулися кроки. Двері відчинились і на порозі з'явилась хазяйка. Хлопці завмерли від страху. А жінка-відьма мило посміхнулася і сказала:

— Ой, які гарні гості до мене завітали. Зараз буду вас частувати різними смачними стравами. Проходьте, мої любі, до столу. Ось вам і печеня, смажена качечка, картопелька, солодощі і узвар.

Хлопці, як у тумані, не відповідаючи за свої рухи, побрели до столу. Грег і Йохим почали їсти з великим апетитом. Тільки Ед відчув дивний присмак їжі. Тому вдавав, що їсть, а сам тихенько кидав їжу під стіл. Тут він помітив, що брати майже сплять, тому і сам вдав, що засинає. Але продовжував спостерігати за відьмою. Раптом вона з красуні перетворилася на страшну згорблену поморщену потвору з довгими пазурями, крючкуватим носом та банькатими очима, що наче вилазили з орбіт. Ед помітив, що на її шиї висить великий ключ. Жінка-відьма закружляла у вирій, підхопила Йохима,

наче пір'інку. Кам'яні двері із скреготом відчинилися і відьма в одну мить опинилася у потаємній кімнаті. Хоч кімната була слабо освітлена, Ед помітив у далині два силуети чоловіків і впізнав їх. Тут він зрозумів, що треба діяти рішуче. Сам він не впорається, треба бігти в село і кликати людей на допомогу. Схопившись на ноги, Ед вмить вискочив із хати і помчав у село.

А дома вже зачекалася синів мама Пола з маленькою донечкою, яка гралася на подвір'ї. Ще здалеку маленька Тереза помітила брата і почала кликати маму. Стривожена Пола вибігла на зустріч сину. Хотіла розпитати, чому він один, але Ед сказав, що негайно треба збирати людей, щоб визволити батька, братів та сільського коваля з неволі відьми.

Від хати до хати люди передавали звістку, що вже відомо, де знаходяться раніше зниклі батько сімейства Ед та сільський коваль і про необхідність їхнього швидкого порятунку. Не всі відгукнулися на заклик. Комусь було байдуже, а хтось вважав усе вигадкою. Та все ж знайшлися добродії, які озброївшись хто чим міг, вирушили до хати відьми.

А відьма, тим часом, помітивши втечу Еда, стала ще злішою і запанікувала. Діставши зі скрині смарагд, вона промовила:

— Нікому тебе не віддам. Не хочу бачити щасливих і задоволених людей. Хочу мати владу над усіма нещасними і озлобленими людьми, яких так легко обдурити і купити за мідний грош.

Відьма відчувала приближення свого кінця, якщо залишиться, тому вирішила тікати якнайдалі, щоб продовжувати свої темні справи уже в іншому місці. Не встигла вона ступити за поріг, як її будинок оточили селяни. Частина людей увірвалася у будинок. Відьма кружляла під стелею, міцно тримаючи смарагд. Вона шукала вихід із хатини, але вікна і двері були зачинені. Кружляючи, відьма неочікувано випустила з рук чарівний смарагд. І

не встигла його підняти, як він опинився в руках одного з чоловіків. Чарівний камінь осяяв усе навкруги і двері потаємної кімнати відчинилися. Скориставшись метуш-нею, відьма відчинила двері й зникла. А Ед із людьми зайшли в потаємну кімнату. Батько Ед та сільський коваль посивілі та змарнілі сиділи на голій долівці, прикуті ланцюгами. А хлопчики Грег і Йохим уже прокинулись, але не могли зрозуміти, що з ними трапилося. Це була незабутня зустріч Еда з батьком і зі своїми односельцями.

Щасливі вони поверталися в рідне село. Смарагд знову зайняв своє почесне місце в сільському храмі. Удача, добро, любов знову повернулися до жителів села. А Ед і брати вважалися справжніми героями, які врятували всіх від злих чар злої відьми.

Худенко Роксолана Власта
15 років

Полтавська область
Зіньківський район
с. Кирило-Ганнівка

ТОРТИК – ВІСІМ ШМАТОЧКІВ ЩАСТЯ

Мабуть, кожна людина любить фантазувати. Уявляти якісь цікаві яскраві та гарні моменти в своїй голові. І ці картинки можуть прийти до нас у будь-яку мить. Людська фантазія безмежна. За мить думкою можна долетіти куди завгодно. Головне не боятися власних фантазій. Для цього потрібно наповнити власне життя добрими, чуйними, радісними подіями. Уява людини настільки велика і сильна, якщо захочемо, то зможемо втілити мрію. Варто тільки по-справжньому захотіти та докласти зусиль! Саме це я спробую зараз зробити!

Вже рік на моїх зубах стоїть брекет-система і щоб вона справлялася з своєю задачею, потрібно раз у місяць їздити до ортодонта. Від цієї процедури інколи буває дуже боляче, а буває, що і зовсім не болить. Але після візиту до ліка-

ря, мама завжди купує мені смачну піцу. Правда, до місця де її продають довгенько йти, але це того варте. Кожного разу, коли купуємо піцу, потрібно чекати 15-20 хвилин. У цей час я частенько роздивляюся у вітрині солодощі. Якщо чесно, то я не дуже люблю торти з величезною кількістю крему. Опісля моя шкіра на обличчі влаштує бунт, будуть прищі, а вони мені не подобаються. Але цей торт одразу привернув мою увагу. Раніше такого гарного тут ніколи не продавали. Він був поділений на вісім шматочків і я уявила, що кожен із них це здійснення чиєїсь мрії.

За два квартали знаходиться дитяча обласна лікарня. Отже, логічно, що перший шматочок купить турботлива матуся. Вже понад місяць, як по швидкій допомозі до лікарні привезли її хвору дитину. Стан був справді важкий. Медики боялися робити будь-які прогнози щодо одужання. Лікар запевнив, надія з'явиться тоді, коли дитя попросить їсти. І ось, нарешті, вчора ввечері її хвора дитина, вперше за тривалий час хвороби, попросила щось солоденьке...

Напроти лікарні знаходиться медична академія, отже цілком ймовірно, що другий шматочок дістанеться головному ректору цього закладу. Адже в нього сьогодні день народження. Він двадцять років викладає студентам як правильно лікувати зуби, а вдома тишком-нишком малює барвисті квіти. Він приховує таке хобі, але з'їсть шматочок торту і зрозуміє, що цього не варто соромитися. Людині важливо мати не тільки красиву усмішку, але й гарну та відкриту душу. Тому й наважиться, нарешті, показати свої яскраві картини усьому світу.

Недалечко звідсіля знаходиться школа. Після закінчення уроків до магазину ввійшли дві дівчинки. Раніше вони були найкращими подругами, а тепер навіть не дивилися одна на одну. Поки одна роздивлялася, яку піцу собі обрати, інша купила шматок торту і вийшла геть. Та, що роздивлялася піци, раптом передумала і вирішила купити щось солоденьке та склянку напою і, за звичкою, дві соломинки. Перша дівчина згадала, що забула купити на-

пій та повернулася до магазину. Побачила, що її колишня подруга розгублено крутить у руці дві соломинки. Дівчинка зрозуміла, що її подруга й досі турбується про неї, тому поволі підійшла. Дівчинка з соломинками несміливо усміхнулася. Раптом обидві помітили, що купили однаковісінькі шматочки торту, хоча на вітрині лежало безліч інших смаколиків. Вони збагнули, що їхні смаки однакові, та це їй не дивина, адже вони дружать із самого дитсадка. Їхні вподобання збігаються не тільки у виборі солодошців, а й в усьому іншому. Тому не варто ображатися на якісь дурниці і витрачати на це час. Адже їсти торт і пити водночас з однієї склянки — це класно. І взагалі, робити щось удвох, краще, ніж одній. Дівчатка весело засміялися, тому що збагнули це разом і в одну мить.

Закінчилися пари і в студентів. До магазину зайшла дівчина. Вона довго вагалася, що купити. Так і не вирішила, тому й пропускала інших людей у черзі. Приблизно через декілька хвилин до дівчини підійшов юнак, якого вона теж пропустила. Хлопець поцікавився, чи може пригостити її чимось солодким. Юнка несміливо посміхнулася й легенько кивнула. Хлопець узяв два шматочки тортика та дві філіжанки кави. Нові знайомі сіли за столик, і зав'язалася розмова. Коли дівчина доїдала свій тортик, то зрозуміла, що спілкуватися з людьми, це не так уже й страшно. Вона вирішила, що варто стати більш відкритою й не боятися розмовляти. Адже чим більше ми спілкуємося, тим багатшає наш внутрішній світ.

Після довгого робочого дня сюди прийшла втомлена лікарка. Вона хотіла порадувати себе і купити щось солоденьке. Жінка частенько сюди навідується, бо вдома її ніхто не чекає. Їй уже десь під сорок, із чоловіком розлучена, дітей немає. Лікарка часто замислювалася над усиновленням дитинки, але вагалася. Так от, з'ївши шматочок смачного тортика, вона все таки наважиться на усиновлення. Разом із дитинкою до неї в оселю прийде радість та щастя. І житимуть вони разом довго та щасливо. І легітиме вона додому, немов на крилах, адже на неї чекатиме її рідна маленька душа.

І аж ввечері, після виснажливого тренування, до крамниці зазирне спортсмен. Це всього лиш хлопчина, який виглядає як дорослий чоловік, але в душі ще дитина. Сьогодні в нього було дуже важке тренування, адже він готувався то завтрашніх змагань. Хлопцеві дуже захотілося з'їсти щось солоденьке. Він знав, що спортсменам таке їсти не можна, але йому так захотілося тортика. Майбутній чемпіон подумав: «Невже я не вартий за такі старання порадувати себе шматочком торта?», і взяв собі останній. Адже інколи, для досягнення мети, варто й порушити певні правила. Я впевнена — він переможе!

У мене в кишені щось запікало. Це сигналив маячок, що моя піца готова. За цей час я встигла подумки роздати вісім шматочків щастя. А як розпорядилися б ви? Адже варіантів безліч! Час пішов.

Полегенько Анна
12 років
м. Київ

П'ЯТЕРО ПІД ЗЕМЛЕЮ

Їх було п'ятеро. Завжди. У старому районі Києва, де вони жили, їх називали «діти труб», або просто «оті».

Їхньої туси часто не розуміли, особливо бабусі на лавочках, які дуже любили обговорювати команду. Тому побачивши їх, бабусі одразу ставали схожими на сорок. І тільки те й робили, що бурчали: «От як так можна? От я у їхньому віці такою не була! І куди тільки батьки дивляться?».

А батьки все знали, ну принаймні у більшості. Вони розуміли: якщо не пустити, то все одно втечуть. А так хоча б простежити можна. Хоча батьки Марка не знали і навіть не здогадувалися, де той днями пропадає. Але якщо говорити чесно, їм було практично начхати на нього.

На відміну від бабусь, підлітки ними захоплювалися та мріяли потрапити у подібну команду. Тому ця п'ятірка була в них у пошані!

То хто ж вони, ті невдячні і найкрутіші підлітки в районі? А це були всього-на-всього безтурботна п'ятірка дигерів.

Олекса — голова гурту. Йому вже вісімнадцять і він найстарший з усіх. Підземний Київ знає, як свої п'ять пальців. Ще в тринадцять років старший брат уперше взяв його на вилазку. Той вечір Олекса пам'ятає до дрібниць. Від брата він перейняв дивну філософію дигера.

Була ще Марта, фактично «мізки» гурту. Бо знала вона багато і саме цим найчастіше рятувала гурт.

Дівчат до підземелля брали дуже рідко. Був серед хлопців такий стереотип, що дівчата, як тільки почують сморід, одразу почнуть давати драла. Та якщо чесно, до команди Марта потрапила випадково.

Три роки тому, коли їй було дванадцять, вона прочитала про сталактити і дуже зацікавилася. Невдовзі вона жила лише з бажанням побачити їх на власні очі. І саме так випадково потрапила до підземелля. От тільки вона не прорахувала, як вибратися і почала впадати в паніку. І саме тоді її побачив Олекса і витяг. З того часу вона офіційний член команди.

Яна та Сашко — брат і сестра, двійнята нерозлийвода. Інколи навіть здається, що вони живуть лише завдяки екстремальним пригодам. Обое завжди були на позитиві і готові до пригод. Як вони потрапили до команди, уже ніхто їй не згадає.

Останній був — Марк. Він був мовчуном. У тих, хто не знав його особисто, не викликало бажання спілкуватися з хлопцем. Темне волосся і серйозне обличчя збивало з пантелику навіть дорослих. Його вітчим часто випивав, а мама воліла якнайдовше сидіти на роботі. Тому друзі з туси стали для Марка справжньою сім'єю.

Тут не боялися сказати чогось не того і засоромитися. Усі всіх розуміли. І це була для них справжня сім'я, яку вони дуже цінували...

Це сталося під час останньої вилазки. Був жовтень, кольорове листя, дощі, сонце, що гріє, але не сильно.

Хто ж знав, що ця вилазка так закінчиться....

15 жовтня

У світлій кімнатці зібралися п'ятеро підлітків. Схоже їм було, про що поговорити, бо невдовзі вони почали захопливо обговорювати:

— Ну, що? Йдемо досліджувати ходи під Хрещатиком? — в очах Сашка несподівано заграли бісики.

— А чому б і ні? — радісно сплеснув у долоні кремезний Олекса. Він як раз здав сесію і тому настрої був у нього пречудовий.

— Ви впевнені? Але ж зараз жовтень. А раптом дощі? — марно Марта вирішила відмовити хлопців від цього.

— Ви хоча б мізкуєте, що зараз не найкращий сезон для цього? Та й знаряддя вже стареньке.

— Ой, Мартусю, ну не будь занудою. Ти подивися за вікно: сонце, хмарки і все гуд, — стояв на своєму Сашко.

— Ну не знаю, — засумнівалася Яна. — Ви впевнені, що варто?

— Сестричко, а з якого це часу ти стала так сумніватися, га? — взявся книпити сестру Сашко.

— А я за! — тихо промовив Марк.

— Ну ось і вирішено, — прокоментував Олекса.

Марта не хотіла здаватися. Якесь передчуття не давало їй спокою. Вона нервово похитала головою:

— Ні, не можна. От не можна і все. Я так відчуваю.

— Та ну, Мартусю, здається у тебе відкрилося третє око. Слухай, а скільки я отримаю з математики не підкажеш? Що ти відчуваєш? — Сашко

закопив очі і почав корчити з себе екстрасенса. — Та ну тебе! — Марта вже збиралася встряти в бійку, але Олекса її зупинив.

— Так! Малеча, може досить? Марто, я тобі вірю, але погода й справді чудова. Та й давненько вже не ходив я під землею. Якщо хочеш, можеш залишитися і не йти.

— Ну добре. Але мою думку ви знаєте.

— То що, коли йдемо? — діловито запитала Яна.

Олекса трохи подумав, а тоді сказав:

— Давайте завтра після обіду.

На тому і вирішили.

16 жовтня

Через Хрещатик, через натовпи туристів нервово спішила Марта.

— Усе ж таки вирішила піти? — запитав Марк. Він був одягнутий у старі потерті джинси і темну футболку, а на плечі красувався рюкзак зі спорядженням, варто додати, що вигляд він мав доволі привабливий. Але Марта не звернула на це уваги.

— Та ні. Просто хотіла попередити: якщо щось станеться, то я завжди на зв'язку.

— Ок — сказала Яна. — Подруго, ти впевнена, що не хочеш піти?

— Так. Цілковито і повністю.

Яна лише знизила плечима.

— О, то вже всі є? — Несподівано підійшов Олекса. — Як справи перед вилазкою?

— Олексо, ти питаєш це кожного разу, як тільки я вступив у команду.

Тобі це ще не остогидло? — скривився Сашко.

— Ой, вибач. То я просто на автоматі сказав. Просто мене завжди брат так питає. То, мабуть від нього, — з усмішкою відповів Олекса.

— Ну то що, поговоримо ще, чи нарешті підемо? — перервала Яна.

— Так, звісно пішли.

— Тоді бувайте. І в разі чого дзвоніть, — попрощалася Марта. І дигери зникли під люком.

Під землею виявилось вогко. Самотні краплі тихо скапували зі стелі. А під ногами плюскотіла вода.

Підлітки вже звикли до такого видовища. Тому лише блукали з ліхтарями від стіни до стіни.

На середині тунелю картина не змінилася. І серед знахідок, окрім щурів та мишей нічого не було.

— І чому тут нічого немає? Може підемо назад? — почав скиглити Сашко.

Марк різко відповів:

— Слухай, чуваче. Це саме завдяки твоїй ідеї ми тут!

— Ой, не нуди. І сам знаю, — відповів Сашко.

Решту шляху вони йшли мовчки. Аж поки не побачили...

— Чорт! Чорт! Чорт! Тисяча чортів. Але звідки... Вода! — на обличчі Яни застигла перелякано-роздратовано-дивна міна.

А вода все насувалася та ще й не струмочком, а цілою рікою!

— О, ні. Тікаймо! — тільки і встиг сказати Олекса. І щодуху рвонув.

Так швидко вони ще не бігали. Мабуть, якби вони у цю мить брали участь у Олімпійських іграх, то неодмінно вибороли золото. Але зараз вони були у київських підземних ходах, тому добігши до якихось дверей, друзі підбігли і всі разом почали штовхати важкі ковані двері, щоб зайти туди, а потім закрити їх.

Сморід тут стояв жахливий. Увімкнувши ліхтарі, вони роззирнулися. Навколо панувала гнітюча атмосфера. Яна скрикнула, Сашко, Марк і Олекса повернулися на цей крик і сплотніли.

На підлозі лежав чоловік років сорока, з раною на грудях. Схоже, що він тут лежав уже не один місяць. Але від цього легше не ставало.

— О, ні. Це що... труп? Це труп! — зарепетував Сашко.

— Ану швидко заспокойся, — струснувши Сашка, сказав Марк.

— Хлопці, вшиваймося звідси, — сказав Олекса.

Яна стояла не в змозі щось сказати. Чи не вперше в житті їй було по-справжньому страшно.

— Хлопці. Ну навіщо ми сюди прийшли? Гуляли б Києвом, сходили б у кафешку. Ну чому ми не послухалися Марту? — нервово шепотіла Яна.

— Точно! Яно, ти геній. Перед тим, як прийшов Олекса, Марта сказала, що у разі чогось екстремального дзвонити їй. Ну звісно, — сказав Марк.

Після десяти невдалих спроб, Марк таки зрозумів, що зв'язок тут поганий. Тому у відчаї закричав:

— Та чорти б побрали цей клятий телефон. Немає зв'язку. Хоча... — На його обличчі з'явився промінчик надії.

— Хоча що? — глухим голосом запитав Олекса. Він був збентежений, на його пам'яті такого ще ніколи не було, та й брат ніколи про таке не розповідав.

— Ану, хлопці. Підсадіть мене якнайвище.

— Ти з глузду з'їхав чи що? — похитала головою Сашко.

— Маєш кращі ідеї? — похмуро глипнув на Олекса?

— Еее, ні, — збентежено відповів Сашко. — Але ж ми тебе не підніmemo!

— Гм. Тоді підсадимо Яну, — вона найлегша.

Дівчинка здивовано глянула, вона щойно ледве відійшла від шоку.

— Я?

— Ти, ти. Отже, план такий: Яна телефонує Марті, розповідає їй усе, ну а Марта, гадаю, зметикуює. Вона ж у нас найрозумніша. — Усміхнувся Марк.

— Ну, добре, — заїкаючись, сказала Яна.

— Алло, Марто...

Після Яниного дзвінка, Марта одразу чимдуж почала до поліцейських і рятівників. Щоправда, вона не знала до кого саме у таких випадках треба було бігти, але зараз на ній лежала відповідальність за життя друзів, тому думати не було часу.

— Ох, ну чому вони мене не послухалися? Я ж їх попереджала! — розмірковувала дівчина.

Добігши до найближчого пункту, вона видихнула і почала говорити зі швидкістю ракети:

— Там, під Хрещатиком, у тунелі, застрягли мої друзі.

Вони дигери. А ще вони казали, що бачили там труп. Вони не можуть вибратися через воду, що затопила прохід.

— Дівчино, дівчино, заспокойся. Сядь і розкажи нам ще раз, що трапилось.

Тим часом у тунелі...

— Ну як, додзвонилася? — одразу почав випитувати Марк.

— Так. Марта сказала, що вже біжить до поліції.

— Ну копи тут не дуже допоможуть. Сподіваюся, що їм взагалі вистачить клепки хоч щось зробити, — понуро сказав Олекса.

Обличчя Сашка їй досі було неприродньо білим, хлопцеві не можна було довго перебувати під землею, бо тоді в нього починалася алергія на сірководень.

— І довго ми тут ще будемо стирчати?

Марк повернувся і відповів:

— Не знаю. Сподіваюся, недовго, але якщо що, то я тут прихопив трохи...

Не встиг він договорити, як неподалік почувся шум двигуна.

— То в мене вже галюцинації? Чи я їй справді щось чутно? — тихо, спитала Яна.

— Ну, якщо вже галюцинації, то в усіх, — сказав Олекса.

— Так, стоп, люди! Мені здається, що Марта тільки що пройшла тест на дипломата і таки вмовила поліцейських щось зробити, — спробував розрядити атмосферу Сашко.

Незабаром стала зрозумілою причина шуму — виявилось, що так шумить вода, яку висмоктував величезний насос на горі. І шляхом йшла група порятунку з ліхтарями та спеціальним спорядженням.

Але друзям цього видно не було, адже від світу їх відгороджували залізні двері. Марта перша здогадалась, де друзі, як тільки вода трохи зійшла, вона відразу закричала:

— Я впевнена, вони там! Скоріше, не можна гаяти часу!

Невдовзі двері відчинили, і вжахнулися: на підлозі — мертвий чоловік. Біля стіни два кремезних хлопці. А біля

них хлопець і дівчина зі збентеженим виразом обличчя. По них було видно, що вони вже майже зневірилися.

— Ну привіт. А ми вже почали думати, що ви до нас не дійдете, — спробував посміхнутися Марк.

— І це така подяка за порятунок? — здивувалася Марта. Ці двадцять хвилин, точно були найжахливіші у її житті. І вона не розуміла за кого більше турбувалася, за друзів і подругу, чи за... Марка?

Але довго супитися вона не могла, тому відразу ж кинулася їх обіймати. Було нестерпно навіть думати, що із ними могло щось статися.

Тим часом група рятувальників уже взялася розглядати тіло та викликати криміналістів. Залишалося лише вийти на вулицю. До сонця, якого тут у підземеллях ніколи не буде. Виявилося, що Марта доволі швидко достукалася до поліцейських. А ті виявилися кмітливими і швидкими.

На вулиці їх уже чекала машина швидкої допомоги, патрульні машини та журналісти, які не могли пропустити сенсації.

Друзі обмінялися щасливими усмішками. А Марта з Марком відійшли.

— Дякую тобі, що витягнув усіх, — тихо сказала Марта.

— Та я що? Я нічого, то ж усе Яна.

— Але ж здогадався це зробити ти, — весело засміялася Марта.

— Так. Це вже я, — усміхнувся Марк. — Мені здається, чи ти хотіла сказати ще щось.

Усмішка Марти видавалася йому дивною.

— Можливо, але скоріше не сказати, — Марта ще раз усміхнулася, а Марк не витримав і поцілував її.

Він мріяв про це вже давно...

ДАЛІ БУДЕ? НІ, ДАЛІ – ВЖЕ Є!

Тут ми чекаємо на справжніх книгоманів, які так вживаються у літературні сюжети та книжкові пригоди своїх улюблених героїв, що перегортаючи останню сторінку книжки, зітхають – а як же так?! Хочу ще...! Хочу більше пригод, хочу знати, що сталося далі з моїми улюбленими героями! Отже, улюблена книга, улюблені герої... і ваше продовження!

**Переможець номінації
у віковій категорії 11-13 років
Катречко Марія
11 років
м. Херсон**

КВІТКА СОНЦЯ

На високому стеблі – велика квітка із золотими пелюстками. Вона схожа на сонце. Тому її називають квітку соняшником.

З твору Василя Сухомлинського

– Привіт, сонце! Посвіти на мене дужче, а я тобі насіннячка дам, - вітається висока квітка і нахиляє свою чималеньку пелюсткову корону.

Але сонце, яке лише визирнуло з-за обрію, каже:

– Знаєш, я ще не набралось сили, потім це зроблю.

– Добре! А коли? – запитав соняшник.

– Ну, не знаю, може через годинку...

Минула година, потім іще одна, а сонце все не світило на соняшник.

– Сонце, а що ти любиш? – знову почав розмову соняшник, коли вогняне коло опинилось над ним.

– Я люблю, щоб на мене дивилися. А ще обожаю цукерки та іграшки.

– Якщо я все це тобі дам, ти на мене посвітиш? – спитав соняшник.

- Так! - коротко відповіло сонце.

- Ось, тримай усе, що ти любиш, - гучно оголосив соняшник, підіймаючи голову і листя вгору. - А тепер виконай свою обіцянку - світи на мене.

- Чекай, а це все справжнє?

- Так! Справжнє!

Почувши таке, сонце нарешті послало до соняшника найкращі свої промені. Воно зовсім не засмутилося, що подарунки були уявні, а не справжні. Адже квітка була така гарна і так вперто дивилася на нього, ніби слідкувала, як світило виконує свою роботу.

СОНЯЧНИЙ ПОМІЧНИК

Одного разу в школі проводився цікавий конкурс. Він називався «Мій Зайчик». Одна дівчинка на ім'я Марійка захотіла зробити свого Зайчика з гілочок, хоча більшість її друзів робили із пластиліну. Поїхала вона до лісу і побачила деревце, яке яскраво сяяло. Це траплялося тому, що воно не було схоже на інші дерева. Воно так раділо сонечку, що завжди з ним віталось. Коли починався дощ, сонечко ховалося. Потім вітер відганяв хмарку - і деревце знов говорило сонцю «Привіт!». Це деревце пригощало всіх яблуками, грушам, черешнями. Не дивуйтеся - це дерево було чарівне, тому на ньому росли усі плоди водночас.

Біля цієї рослини Марійка помітила дуже багато гілочок. Вона їх позбирала і повезла додому. Саме з них і зробила дівчинка свого зайчика. Коли вона лягла спати і вимкнула світло - по її кімнаті розлилося сяйво. Це світилася її поробка.

Вранці Зайчик дещо змарнів, але все одно був дивовижним. На виставці не було жодного Зайчика, який би так сяяв! Журі, роздивляючись поробки, було здивоване. Звісно, він сподобався всім! Марійку визнали переможницею конкурсу. Коли дівчинка про це дізналися, то помітила, що Зайчик засвітився ще дужче!

Не дивно, адже він був сонячним! А ще, як виявилось, ця чарівна тваринка була дуже розумна. Тож коли траплялися складні контрольні роботи, то Зайчик допомагав не тільки Марійці, але й іншим учням зосередитися.

Якщо день був сонячним, то всі – і учні, і вчителі – знали, що будуть гарні оцінки. Тому й називали цього Зайчика з гілочок чарівного дерева сонячним помічником.

Яковлева Дар'я

12 років

Дніпропетровська область

смт Томаківка

КАЗКОВИЙ ПОРТАЛ

Одного разу батьки пішли до магазину, а своїй донечці сказали, щоб вона не заходила до їхньої кімнати, в якій тривав ремонт. Яся відповіла: «Добре, я не буду туди заходити».

Батьки пішли, а Ясю мучила страшенна цікавість: «Що ж там таке відбувається, що мені не дозволяють зайти до кімнати? Невже там такий великий ремонт? А раптом там цукерки лежать і мені тато й мама не дозволяють їх їсти?», - міркувала дівчинка. І все ж вона не втрималася і... зайшла до кімнати. Яся побачила, що ніяких цукерок там не було, але її увагу привернула велика етажерка зі безліччю полиць. «Ого!, - вигукнула Яся, - стільки полиць! Так ось що приховували від мене батьки. Ну нічого, я візьму драбину, піднімусь і виберу собі якусь книжку».

Ось вона взяла собі книгу та таку ж гарну, сіла на стілець і почала читати.

Яся читала, аж раптом перед нею з'явився чарівник. Дівчинка відірвалася від книжки і чемно привіталася:

- Добрий день, мене звати Яся. А як звати Вас?
- А мене звати Яник, - відповів чарівник.

- Було б добре з вами познайомитись, - мовила Яся.
- І мені також, - доброзичливо всміхнувшись, сказав Яник і запросив дівчинку у цікаву подорож. - Ясю, заходь зі мною до книжкового порталу, але будь обережною, - мовив він.

Яся зайшла до порталу і, о, диво! Вона опинилась у чудовій, різнокольоровій казковій країні. Тут так було гарно, що очі в дівчинки просто розбігались, вона від несподіванки не знала, на чому спинити погляд. «Оце так! Як тут цікаво і незвично!», - у захваті мовила Яся. Аж раптом перед нею з'явилася Велика Книга.

- Хто ти така, дівчинко, і як ти тут опинилась? - суворо запитала Велика Книга.

- Добрий день, я - Яся, мене запросив до порталу чарівник Яник.

- А ти любиш читати книжки? І яка твоя улюблена казка, - запитала Велика Книга.

- Моя улюблена казка «Рукавичка», - відповіла дівчинка.

- Хороший вибір. Ти можеш відвідати героїв цієї казочки, а якщо захочеш повернутися назад, до мене, то маєш сказати чарівні слова: «Чари чарівні, сторінок багато, поверніть назад мене».

- Добре, я запам'ятала, - сказала Яся.

- Ну, гаразд, досить балачок, вирушаємо у «Рукавичку», - мовила Велика Книга.

- ...Юху-у-у!, - від несподіванки вигукнула Яся і водночас відчула, що потрапила в якесь дивне місце, ніби в інший вимір... Потім озирнулася навкруги і захоплено додала:

- Так це ж я вже в казці опинилася, у «Рукавичці»! А он якийсь дідусь іде зі своєю собачкою, вона така мила: кудлата, маленька.

- Добрий день, дідусю! - привіталася Яся. - А ви рукавичку загубили.

- О, дякую тобі, дівчинко, - мовив дідусь. - А як же тебе звати, онучко?

– Мене звати Яся. А вас, як звати? – запитально поглянула на дідуса дівчинка.

– Я – дідусь Микола, можна – Коля. Отже, познайомились? – посміхаючись запитав дідусь Коля.

– Так, познайомились. Я рада знайомству. Дідусю, а у вас така хороша собачка, увесь час лащиться до мене і зовсім на мене не гавкає, – сказала дівчинка.

– Так, вона спокійна, на своїх не гавкає, тільки на вогорів зуб має. – відповів дідусь Коля.

За розмовою Яся й дідусь не помітили, як збіглися звірі лісові та й стали подивлятися на всіх – на Ясю, на дідуса та собачку. А потім почали їх оточувати, певно, що хотіли напасти, уже аж зубами скреготали. Та не судилося злим звірам напасти на дідуса, дівчинку й собачку, бо звідки не візьмись з'явився мисливець із рушницею. Звірі не стали чекати пострілу і миттю всі розбіглися, розуміючи, що зустріч із мисливцем ні до чого доброго не призведе.

– Ми щиро вдячні тобі, добра людино, що ти врятував наші життя, інакше могло б статися лихо, – радісно сказали дідусь і Яся. Вони познайомились, а дідусь Коля запросив усіх, і звичайно ж нового знайомого – мисливця Василя, до себе в хатинку, де пообіцяв смачно пригостити.

Вдома бабуся подала на стіл пиріжки зі сметаною. Всі смачно поїли, подякувавши господині за частування, та й полягали спати. А на ранок першою прокинулася Яся і зрозуміла, що має повертатися назад.

– Мені вже потрібно йти, – мовила дівчинка.

– Почекай, Ясю. А візьми-но пиріжків у дорогу, – запропонувала їй бабуся. Дівчинка взяла пиріжки і чемно подякувала. А потім вона промовила магічне заклинання «Чари-чарівні, сторінок багато, поверніть назад мене». І враз опинилася біля Великої Книги.

– Привіт, Книго, це знову я, Яся, – привіталася дівчинка.

– Привіт, яку казку обираєш тепер? – запитала Велика Книга.

– «Ріпку», я цю казку обожнювала, коли була зовсім маленькою, – радісно вигукнула Яся.

– Ну що ж, хай тобі пощастить, – побажала Книга.

А Яся вигукувала: «Ура! Я в казці «Ріпка». А ось і дідусь із «Ріпки»!

– Добрий день, онучко. Що ти за дівчинка і звідки ти тут з'явилася? – запитав казковий дідусь.

– Мене звати Яся. Я подорожую казочками. Ось завітала до вас. А як вас звати?

– Дідусь Іван. От дивина. Завітала до нас дівчинка Яся., – одночасно відповів і мовив собі у вуса дідусь.

Яся звернула увагу, що дідусь порався на городі і запитала:

– А що це ви робите?

– Я саджаю ріпку. А ти що, Ясю, хочеш мені допомогти?

– Так, звичайно допоможу. Але я думаю, що так не годиться – саджати лише одну ріпку. Що ж ви взимку одну ріпку будете їсти. Гукайте, нумо, всіх своїх, хай несуть насіння інших овочів і будемо садити, – закликала дівчинка.

Прийшли всі – і онучка, і бабуся, і собачка. Яся розпорядилася, куди саме і які овочі саджати. Посадили бурячки, моркву, картоплю, цибулю і квасолю. Ото вже взимку як наварять смачного борщику та з піріжками з квасолею. Смачно-о-о!

– Оце так попрацювали гуртом. Ось уже й звечоріло, – мовила бабуся. – Дякуємо тобі, Ясю за допомогу. А тепер ходімо до хати, бо комарі вже почали кусати.

Всі зайшли до хати. Бабуся розтопила піч, швиденько напекла смачних коржиків, а до них ще й варення дістала та запросила всіх вечеряти. Всі смачно поїли і полягали спати. А вранці Яся проснулася першою та й заходилася збиратись додому. Бабуся поралася біля

печі. Помітивши, що дівчинка планує йти, запропонувала їй узяти коржиків із варенням у дорогу.

– Широ дякуємо тобі Ясю. Ти хороша і працююча дівчинка. Буде нагода, то приїжджай до нас, – мовив дідусь Іван.

– Дякую вам. До побачення! – чемно попрощалася Яся і промовила чарівні слова: «Чари-чарівні, сторінок багато, поверніть назад мене».

Мить – і вона знов опинилася поруч із Великою Книгою.

– Привіт, Книго, це знову я, Яся, – привіталася дівчинка.

– Привіт, – відповіла Книга. – То ти вже вирішила, до якої казочки подорожуватимеш цього разу?

– Спробую потрапити в гості до «Солом'яного бичка» – відповіла Яся.

– Гарзд, подорожуй, але будь уважною, – мовила Велика Книга.

А дівчинка, потрапивши до казки через казковий портал, уже віталася з головними героями казки дідусем та бабусею.

– Добрий день, дідусю й бабусю. Я – Яся, дівчинка, яка мандрує казками. Завітала до вас.

– Як вас звати? – запитала Яся.

– Мене звати Пилип, а мене Іванна, – мовили якимось невесело і зажурено дідусь і бабуся.

– А чому так сумно? У вас щось трапилось? Може потрібна допомога? – з турботою у голосі перепитала дівчинка.

– Справа в тім, що у нас крім соняшникового насіння нема чого їсти, – бідкався дідусь Пилип.

Яся звернула увагу, що дідусь і бабуся замість хліба чи каші, лускали насіння та запивали водою. І, дійсно, що ж робити, як їм допомогти, адже так і з голоду можна померти – в голові у Ясі вже роїлися думки.

– Зараз я вам допоможу, – сказала дівчинка. – У мене

залишилося насіння пшениці, жита, кукурудзи, проса. Я його зберегла від попередніх казок, в яких побувала. А потім ми підемо на базар та придбаємо худобу і розведемо господарство. Чи згодні ви на таку пропозицію? – запитально поглянула Яся в бік дідуса й бабусі.

– Так, звісно згодні, – радісно мовили вони.

І закипіла праця. Яся взяла в дідуса й бабусі лопату, граблі і заходилися всі разом сіяти насіння в землю. Через якийсь час усе виконали. Тепер буде чим годувати худобу й живність, яку придбають на базарі.

– Ми – молодці, – всіх похвалила Яся. – А перед тим, як йти на базар та купувати худобу, а чи є де тримати її, чи є хлів?

– Та в тому й діло, що немає, – трохи зажурено сказав дідусь. – Був колись хлівець, але з роками похилився і став непридатним.

– Нічого страшного в тім немає, – підбадьорила Яся. – Ми відремонтуємо хлівець і він буде, як новий. Несіть-бо будівельні матеріали. Дідусь і бабуся позносили дошки, цеглу, черепицю, все, що потрібно було для ремонту. Минув час і роботу по ремонту хлівця завершили. Дідусь із бабусею віри не ймуть, що самі так гарно відновили хлів для худоби.

– Ну а тепер ходімо на базар купувати корівку, бичка, курочок та гусей, – покликала стареньких Яся. З базару повертались радісні, трохи втомлені, але щасливі. Бабуся Іванна похвалила дівчинку за вміння економити гроші, яких вистачило на все. Прийшовши до хати, завели худобу і птицю до хлівця. Тож тепер у дідуса й бабусі є домашнє господарство, є за ким доглядати. Яся втомлена, але рада від того, що вдалося допомогти стареньким, лягла і міцно заснула.

А на ранок дівчинка вже була готова попрощатися з дідусем Пилипом та бабусею Іванною, бо вже час додому повертатися. Вона чемненько попрощалася, побажала, щоб господарство їхнє зміцнювалося та поповнювалося.

– То ти уже й полишаєш нас, онучко? – запитали старенькі. – Якщо так, то візьми в дорогу ось цього смачного насіння – разом сказали дідусь і бабуся.

– Дякую вам, – мовила Яся і попрощавшись, знову промовила чарівні слова: «Чари-чарівні, сторінок багато, поверніть назад мене». І повернулася Яся до Великої Книги.

– Добридень, Книго, – сказала дівчинка. – В мене є одне питання до тебе.

– Яке? – запитала Книга.

– Як мені потрапити до моєї домівки, до тата й мами?

– Зараз побачиш, – відказала Книга і шурхнула сторінками...

І дівчинка раптом почула знайомий лагідний голос:

– Ясочко, ану прокидайся, соню. Вже он сонечко зішло, – ніжно промовляла мама до Ясі.

Дівчинка розплющила очі і враз стрепенулася: а де ж дідусь Пилип, бабуся Іванна, худоба. А де Книга? Куди це вони всі поділись? То це був сон?! І Яся розповіла мамі про всі свої пригоди уві сні. Матінка уважно слухала, не перебиваючи доню, а потім мовила: – Я впевнена, що такою доброю і щирою, готовою завжди допомогти ближньому ти будеш і в житті, а не лише уві сні.

Прокопчук Яна

13 років

Рівненська область

с. Рокитне

ЧАРЛІ І ШОКОЛАДНА ФАБРИКА:

ПРОДОВЖЕННЯ

/за повістю Роальда Дала/

Я прочитала безліч фантастичних книг про різні цікаві історії та про різних фантастичних героїв. Але найулюбленішою для мене є книга Рональда Дала «Чарлі і шоколадна фабрика». В цій чудовій книзі розповіда-

ється про хлопчика Чарлі, який має добре серце. Юнак із бідної сім'ї, живе в невеликій халупі разом зі своїми батьками, двома дідусями та двома бабусями. З ним трапляється неймовірна пригода, яка не залишить байдужим ні дітей, ні дорослих. Чарлі є моїм улюбленим героєм, він розумний, добрий, цінує і любить свою сім'ю... Отже, я вирішила вигадати продовження саме цієї книги.

Після того, як Чарлі стає спадкоємцем фабрики, він свій вільний час проводить із Віллі Вонком та придумує рецепти власних солодоців. А Віллі Вонка в свою чергу навчає хлопця всього, що знає. «А де ж вся сім'я Чарлі?», - запитаєте Ви. Всі вони живуть і харчуються на фабриці. Віллі Вонка допоміг пану і пані Баркетам знайти достойну роботу. А дідусі та бабусі мають окрему кімнату на фабриці. В тій кімнатці знаходиться великий телевізор, багато книг і газет. А саме головне – величезне ліжко. Вони лежать на ньому, читають та дивляться телевізор. Доглядають за ними умпа-лумпи (працівники фабрики). Для стареньких це просто неймовірне життя. Адже до цього вони жили в холоді та голоді. А от батьки Чарлі працюють п'ять днів на тиждень. Поки що теж живуть на фабриці в окремій кімнаті. Але вони вже будують новий будинок для себе та для Чарлі і для стареньких. Час від часу відвідують дідусів та бабусь, вечорами діляться цікавими історіями.

Раз на місяць вся сім'я Чарлі обідають разом із Віллі Вонкою. І от під час одного з таких обідів зав'язалася доволі цікава розмова:

- Ми дуже вдячні вам, пане Віллі Вонка, за притулок та за роботу, - мовила пані Беркет. - Але ми не можемо жити у вас вічність.

- Так - підтримав дружину пан Беркет. - І тому рівно через місяць ми переїдемо до власної оселі. Ми досі не можемо повірити, що в нас є власний будинок. Та ще й такий великий.

- Я б сказав, що це цілий масток! - вигукнув дідусь Джо.

- А ми всі поїдемо з вами до нового будинку, чи ми залишимося тут? - запитала бабуся Джозефіна.

- Звичайно, що ви поїдете з нами. І ви і Чарлі будемо жити в новому будинку, - промовила пані Беркет.

- До речі, а де ж наш онучок? - тихо запитала бабуся Джорджина.

Віллі Вонка розповів, що Чарлі майже придумав новий смак солодощів. І як тільки він його закінчить, зразу приєднається до них.

У цей момент прийшов Чарлі, який вже був схожий на розумного та дорослого хлопця. Юнак підійшов до кожного із членів своєї сім'ї і обійняв їх. Після цього вийшов на середину кімнати і розповів про те, що він придумав. Всі слухали його на одному диханні.

Виявляється, Чарлі створив новий незвичайний смак шоколаду. На вигляд шоколад зовсім не відрізняється від звичайного, але в нього були деякі особливості. Цей шоколад не танув навіть у спеку. Друга особливість, що кожна плиточка шоколаду була з різним наповнювачем у середині та з різним запахом. А от третя особливість - найдивовижніша. Адже, якщо куштувати цей шоколад уперше, то він втамовує голод на весь день.

Також Чарлі запропонував полетіти за кордон і відкрити нові фабрики, а директорами стануть колишні учасники конкурсу. Віллі Вонка був у захваті від розуму хлопця і пообіцяв подумати над його ідеєю.

Далі хлопець приєднався до трапези. Пообідавши, всі розійшлися по кімнатах, лише Чарлі і Віллі Вонка почали розмірковувати, що ж їм робити далі. Все ж таки він погодився з думкою Чарлі, і на наступний день пішли шукати колишніх учасників.

Перший, кого вони знайшли, був Августус Глуп. Ви ж пам'ятаєте його? Я думаю, що так. Адже саме його затисло в трубі, після якої він став худий, як соломина.

Отже, коли йому запропонували стати директором фабрики Віллі Вонки, то Августус без роздумів погодився. Інші діти теж погодилися. А от Верука Солт «покрутила носом».

- Привіт, Веруко! – привітався Чарлі. - У нас разом із паном Віллі Вонкою є до тебе пропозиція.

І хлопець розповів про їхні наміри. На що Верука відповіла:

- Невже ви пропонуєте мені роботу? Я нізащо не буду працювати. В мене для цього є батьки.

Чарлі і Віллі Вонка звичайно знали, що дівчина розбещена, але щоб настільки...

Але батьки її вмовили і Верука погодилась. І от діти та їхні родини почали збиратися в подорож. Адже тепер вони поїдуть за кордон, матимуть зовсім інше життя. Віллі Вонка підписав усі документи з батьками дітей. І вони вирушили у подорож.

Минуло шість місяців... За ці шість місяців багато чого змінилося. Віллі Вонка став надзвичайно багатим. Батьки Чарлі та старенькі переїхали до нового будинку, де їм було комфортно. Всі діти, директори фабрик теж отримали не маленьку суму грошей від Віллі Вонки і тепер змогли жити самостійно і не залежати від своїх батьків. А сам Чарлі отримав у подарунок від Віллі Вонки будинок поблизу фабрики. І тепер живе окремо. Пізніше юнак знайшов собі домашнього улюбленця - собаку, яку назвав Барсом. Для Чарлі він став справжнім другом. Кожного дня Чарлі навідує своїх батьків, дідухів та бабусь. Вони діляться своїми емоціями, історіями і тим наскільки всі вони пишаються Чарлі. Всі вони дуже вдячні пану Віллі Вонку.

Проймаючі роки. Чарлі працював на фабриці разом із Віллі Вонкою. Удосконалили ще цілий ряд нових рецептів солодоців. Одного разу Віллі Вонка сказав Чарлі:

- Чарлі, любий мій хлопчику, ти мені допоміг. Я тобі вдячний за все. Але я не хочу, щоб усе своє життя ти

працював тільки на мене та мою фабрику. Тому я дарую тобі нову фабрику, яка названа на твою честь. А коли я помру, ти станеш власником ще й усіх моїх фабрик.

Чарлі не знав, що відповісти. Він був надзвичайно вдячний Віллі Вонку і згодом став таким же успішним, як і Віллі Вонк. Його вироби мали надзвичайно великий попит. Ім'я його стало всесвітньо відомим.

Ось так і закінчилася історія Чарлі!

**Переможець номінації
у віковій категорії 14-18 років
Черняєва Дар'я
14 років
Донецька область
Великоновосілівський район
с. Времівка**

НАЗАВЖДИ / НІКОЛИ...

*/за повістю «Солоні поцілунки» Ольги Курпріян/
POV МІЛКА.*

Новий сірий ранок. Розплющити очі – так складно. Але ж мені ще бігти на роботу! Усе тіло ломить, ніби мені не 23, а 63 роки. Але потрібно встати, інакше знову звільнять... Повітря таке сіре й таке задушливе, що хочеться вже нарешті вийти з дому. Але ж там, на вулиці ще гірше. Я потихеньку воруху кінцівками, немов перевіряючи, чи вони взагалі на місці. Ліниво вставши, я прямую до вікна. Як і очікувалося, я відкрила його і в обличчя вдарило спекотне й мертве повітря. У ньому взагалі кисень є? Ох, як же я хочу повернутися в минуле, де було не так брудно і не так душно...

Я пройшла у ванну, щоб умитися. У дзеркалі мене поглядом привітало сіроволосе диво, у якого на голові гніздо. О, боже, на кого я перетворилася... Не людина, а – монстр із каналізації. Я швиденько вмиваюся, зачісуюся і проходжу до робочої кімнати, де я, власне, учора

й заснула, розбираючи папірці і документи.

Я збираю все необхідне в робочий портфель і знімаю з себе сорочку. Її я вже майже тиждень не знімала, хоч якусь іншу, чи що, одягну. Хоча, чи є сенс? На роботу ж іду, а не в цирк... Візьму таку ж, але просто чисту. З брюками вчиню так само ...

Їсти я вранці не хочу і не люблю, на роботі поїм. Я взяла в руки ключі від будинку, портфель і вийшла з квартири. До метро хвилин п'ятнадцять, можна буде хоч там у спокої посидіти. Я не знаю, у який момент моє життя перетворилося в це задушливе сіре і жорстоке пекло. Адже раніше, ще п'ять років тому все було по-іншому... Ми жили на околиці Харкова, де повітря чисте. Там у мене були мої шість найкращих друзів. Буквально щодня ми ходили на дискотеки, розважалися як могли, відсипалися, а потім бігли до Артема постріляти з воздушки, адже в нього в одного батьків удома не було. Нам було весело разом бігати по дахах, дражнити поліцейських, досліджувати звалища, розмальовувати стіни... Я зараз навіть посміхнулася від усіх цих спогадів. А зараз-то що? Он, як нас життя розкидало. Я навіть не знаю, де мої друзі зараз...

Я спустилася в метро. Єдине місце, де я вільно дихаю. А ще... Метро нагадує мені про один день... Коли ми всі разом із хлопцями зібralися й поїхали в центр міста, щоб зробити по одному татуюванню. Тоді... Богдан зізнався мені в коханні. І ми набили разом по одному слову «Назавжди» і «Ніколи». Для нас це було символом вічності наших стосунків. Назавжди разом, ніколи не розлучимося. Але... Ми подорослішали, дур наче ввітрилася з голови, але я не думала, що зміст цих слів так швидко зміниться. Назавжди окремо одне від одного, але я ніколи його не забуду. Бодічка. Мого коханого Богданчика. Найкрасивішого та милого хлопця, якого я тільки зустрічала.

Я торкнулася руками тату. Набила я його давно, але

воно чомусь болить, утім, я вже звикла. Цікаво, як там мій коханий Бодічка? Де він живе, де працює? Чи є у нього дівчина? Ех... Він, напевно, забув мене і вже назавжди... Одна тільки я мучуся зі своїми такими дитячими мріями і любов'ю.

О, ось і моя лінія. Як же складно, я вже рік тут живу, але через часту зміну роботи постійно змінюється маршрут. Не життя, а знущання. Але ж це я сама довела себе до такого стану? Ніхто ж не винен у тому, що я не вмію відпускати людей?..

А найгірше мені від того, що ніхто з наших не намагався зі мною зв'язатися, навіть наш проноза Сашко, який може знайти, що завгодно і кого завгодно, що потрібно і не потрібно, і той навіть жодного разу не дзвонив. У всіх соцмережах я підписана, як «Мілка Юценко», номер не міняла, тому тут навіть шукати нічого. Вони просто кинули мене й один одного. Я часом хочу елементарно дізнатися, як там мої хлопці, але номер не існує або недоступний. А я ж думала, що ми залишимося друзями назавжди...

Електропоїзд зупиняється на кінцевій станції і я, беручи портфель у руку, виходжу з нього. На виході з метро я побачила компанію хлопців. Таких же молодих, як і ми тоді. Таких же безтурботних, які мріють про велике майбутнє. Таких же дружних... Я пустила сльозу. Ну ось, докотилася, плачу, як слабачка! Але ж зі своїми друзями я могла вести себе, як я хочу. Бути самою собою...

РОВ БОГДАН

Ох, ну от, знову я спізнююся! От не вистачало мені знову вилетіти з нової роботи! При чому в перший же день! Та що ж таке, ще й затор... Ось за що мені все це?!.. Ці переїзди, зміна роботи, відсутність нормального сну. Стільки нервів витрачаю на нісенітницю, усе одно потім знову переїжджати та міняти роботу. Я нервово вдарив по керму, з такою силою, що якимось чином із

рукава сорочки злетіли гудзики. От, що за день?! Я почав їх збирати з-під ніг і шукати в бардачку хоч шпильку, щоб не виглядати, як ідіот. Але врешті-решт, нічого не знайшлося й довелося просто розстебнути гудзики і на другому рукаві, закочуючи їх вище, щоб не заважали. Погляд упав на слово, вибите красивим чорним шрифтом... «Ніколи»... Смішно, якщо щось хороше тоді ці слова й означали, то зараз лише смуток і порожнечу. Ніколи... Нам ніколи не зустрітися більше? Можливо... Моє серце ніколи не буде спокійним? Напевно... Я ніколи не забуду Мілку? Безперечно... Уже не будуть звучати слова моєї мами... Я вирішив відтепер слухати своє серце, душу й жити почуттями!

Чорт!.. Спогади полізли в голову, як павуки, окручуючи мій розум своїми сітками. Я всі ці п'ять років страждаю. Навіть не уявляю, де моя маленька Мілочка. Можливо, десь за кордоном. Вона, напевно, навіть і не пам'ятає мене. Ми були малими тоді. Хоча, татування ж у неї повинно було залишитися як би на пам'ять, чи що... Як же я хочу повернутися назад, де немає ніяких турбот, роботи, хвилювання, стресу й депресії. Там, де ми семеро були вільними, як птахи, надані самі собі, ніхто нас не чіпає, не шукає. Чому все так різко змінилося на сіре доросле життя? Я сумую за своєю юністю. Сумую за Мілкою. Сумую за друзями. За свободою... Боже, як шкода, що все закінчилося...

Я швидко дістався до нового місця роботи. Заглянув до директора, вибачився за невелике запізнення й запитав, де моє робоче місце. Мене провели в кабінет, де, крім мене, сиділо ще три людини, хлопець і дві дівчини. Хлопець говорив по телефону, одна дівчина стояла поруч зі шафою і складала якісь теки, а другої дівчини майже не було видно за монітором комп'ютера. Ну й добре, компанія ніби не погана, головне, щоб не відволікали від роботи, я ж не знайомства заводити сюди прийшов.

- Добрий день, я Костенко Богдан, ваш новий співробітник. Сподіваюся на плідну спільну роботу...

Дівчина підняла свою голову й подивилася мені в очі. Скажу чесно, моя щелепа, правда, пішла на побачення з лінолеумом. Е-це М-ілка?!

- Привіт, я Женя, приємно познайомитися, - дівчина посміхнулася мені й зітхнула, мабуть, сподіваючись, що інші теж привітаються. - Це Ярослав, а це Мілка... Гей, ти чого, завис? - вона провела рукою перед моїм обличчям.

- А? Так, я зрозумів, - я відірвався від очей Мілки і пройшов на місце своєї роботи...

За день, як би я не намагався, увага була прикута до коханої. Я раз у раз виходив на балкон подихати свіжим повітрям, а вона - на кухню випити кави. Таким чином ми по черзі збігали один від одного. У той момент мені здавалося, що вона мене ненавидить або просто хоче забути, тому намагається не перетинатися. Так я і сам не хотів до неї чіплятися. Моя любов хоч і жива, але Мілці зараз явно не до мене.

Усе ж цей день я дожив до кінця та вийшов з офісу. Здається, у мене піднімалася температура, коли я дивився на Мілку. Я... Я ніби танув... Усе як раніше. До того, як зізнався їй у почуттях, я відчував себе приблизно так само. Вона... Вона, правда, все забула?..

Я сів за кермо, торкаючись кінчиками пальців до татуювання. Я не рухався з місця, лише чекав чогось, сам не знаю, чого. З офісу вийшла Мілка й попрямувала кудись у сторону метро. На автоматі руки лягли на кермо, а нога стукнула по педалі. Не знаю, що було на той момент у моїй голові, але я зараз дякую богу за те, що не поїхав додому. Простеживши за нею до метро, я вийшов із машини. Нашкріб у кишені дріб'язок і сам спустився в «підземку». Я їхав за нею до тих пір, поки вона не вийшла. Мілка не помітила мене, адже була в якомусь трансі, ніби не в собі, не при свідомості. Вона час від часу торкалася татуювання й прикривала очі долонею.

Я не бачив її в такому стані вже давно. Точніше, я взагалі її такою не бачив, через що лякався, що вона могла помінятися за ці роки. Коли Мілка вийшла з метро і пішла вздовж вулиці, я простежив, куди вона зайшла. У голові народився план...

POV АВТОР

Богдан побіг у магазин за крейдою, свічками й квітами. Якщо Мілка його пам'ятає і якщо ще хоч маленька іскорка почуттів в ній залишилася, то Макс може мати надію на порятунок... Сама Мілка, прийшовши додому, скинула з себе штани, залишаючись лише в сорочці, і одягла короткі шорти. Вона вперше не стала відразу сідати за роботу та папірці. Мілка взяла кухоль з кавою, хоча після цілого «кавового» дня вже і дивитися на нього не могла. Вона попрямувала прямо на балкон. І стала просто дивитися в небо, не відводячи погляд ні на хвилинку, ні на секунду. Їй боляче. Занадто боляче. Вона уникала Бодю весь день, замість того, щоб спокійно поговорити. Вона безумовно не в порядку... Внизу почувся голос, що кликав її. До болю в серці і до тремтіння в колінах знайомий голос. Мілка просто фізично не може поворухнутися, її пробрало тремтіння. Але все-таки, стиснувши кулаки, так що на внутрішній стороні долоні залишилися зарубки від нігтів, опустила погляд униз.

- Міло, ти... Ти пам'ятаєш те, що було між нами раніше?

Унизу стояв Богдан у центрі слова «Назавжди/Ніколи». Навколо розставлені свічки. Маленькі ароматизовані свічки з улюбленим запахом Мілки. Бодя все ще пам'ятав ці дрібниці. Він пам'ятав, як п'ять років тому так само стояв під вікном у коханої, тільки на околиці Харкова.

- Кохана... Я знаю, що ми обидва з тобою все ще пам'ятаємо наші почуття... Я... Я досі люблю тебе і хочу, щоб ти згадала все те, що ми пережили разом...

Я не повинен був залишати тебе тоді одну. Мав берегти тебе, як зіницю ока. Мав знайти тебе раніше. Повинен... Але не зробив цього. Я винен, Мілко, дуже винен. Не заслуговую цього татуювання, твоєї довіри, любові і прощення, але... Прошу дати мені ще один шанс. Я клянусь, що ніколи і ні за що не кину тебе. Буду завжди поруч, тільки дай відповідь... Ти зможеш пробачити мене хоч коли-небудь? - Богдан із благанням дивився в холодні і бездушні очі Мілки й сподівався, що та відповідь «Так». Але дівчина лише розвернулася і пішла в глиб квартири. Світ Богдана був зруйнований у цей момент. Він повільно опустив руки й голову, мружачись від болю. Сльози самі потекли по щоках. Губи затремтіли, він став схожий на маленьку дитину. Швидко стираючи солоні доріжки, він поклав букет на написи і поспішив геть...

- Ти справді думаєш, що я відпущу тебе? Дурень! - Мілка кинулася на спину хлопця і голосно заридала. Увесь день вона тримала все в собі, але зараз уже не змогла стриматися.

- Так... Ми будемо разом? Тепер уже назавжди? - повертаючись до дівчини та витираючи її сльози, Бодя усміхнувся, хоч сльози в самого лилися рікою.

- І ніколи не розлучимося., - Мілка ткнула носом у груди Богдана, відчуваючи знову тепло всередині і щастя, яке було так давно втрачено і, здавалося, зникло...

...Назавжди/Ніколи...

Нетребич Валентина
16 років
м. Херсон

ПРОКЛЯТТЯ РУНИ ГЕБО
*/замітки у блозі доктора Ватсона/
за творами Артура Конан-Дойла*

XIX століття.

Одного разу Шерлоку Холмсу і доктору Ватсону дуже не пощастило. Вони намагалися розкрити одну цікаву справу, у якій головним предметом переслідувань стала машина часу. Проте детективи були вимушені знищити пристрій через безвихідь ситуації. Саме у той час сталося щось неймовірне - герої перенеслися на століття вперед і вже у нашому часі стали розслідувати справи і сподіватися на швидке повернення додому, тобто у свій час. Вони і досі у пошуках...

Наші дні.

Після останньої справи знаменитий детектив вирішив взяти невелику відпустку, хоча раніше він ніколи так не робив. Мої вмовляння пішли йому на користь, чи може він хотів, аби я нарешті відчепився від нього зі своїми постійними бесідами про відпочинок. Його «шалена» триденна відпустка вже неабияк йому обридла. Мабуть, він і далі б нудьгував, якби не один несподіваний візит, який неймовірно його зацікавив.

Шерлок Холмс, як і завжди, сидів у своєму улюбленому кріслі на Бейкер-стрит. Він неуважно проглядав номер свіжої газети, коли раптово у двері подзвонили. Знизу почувся голос місіс Хадсон:

- Ви до містера Шерлока? Можете піднятися, він нагорі...

- Ні, вибачте, в мене просто терміновий лист, я поштар, - промовив чоловік і показав листа.

- Ви не виглядаєте як поштар, - підозріло мовила домовласниця.

- Так, розумієте, взагалі-то в мене відпустка, починаючи з сьогодні. Ми з дружиною збираємося за місто, а цей лист у мене єдиний на сьогодні. Тому я вирішив спочатку виконати роботу, а потім вирушати на відпочинок, - ніяково пояснив поштар.

- Зрозуміло, давайте листа, я віддам містеру Шерлоку Холмсу, - вона посміхнулася, і чоловік віддав їй пошту. - Гарного вам відпочинку. До побачення.

- Дякую. До побачення, усього доброго, - сказав поштар і попрямував до машини.

Місіс Хадсон зачинила двері і піднялась до вітальні.

Я писав у нашому с Шерлоком блозі: «Вам, мабуть, дуже цікаво чим же займався Шерлок Холмс у свою відпустку. Ви можете подумати, що він, як і звичайна людина, поїхав за місто або ж цілодобово дивився фільми. Але не забувайте, що перед вами інтелектуал, найзнаменитіший детектив усіх віків. Він може, не виходячи з кімнати, розкрити вбивство, яке не змогли второпати місцеві поліцейські. Я справді ним пишаюся, і кожний раз, йдучи за ним, я вірю, що він не підведе. Його розум справді вартий тисячі нагород...».

- Кххмм, шановний друже, якщо ви закінчили писати у своєму блозі, раджу вам збиратися, здається, на нас чекає цікава подорож, - промовив Шерлок, навіть не підіймаючи очей на мене. Він явно був заінтригований отриманою звісткою. Я обережно взяв листа і заходився читати вголос:

- «Шановні містере Холмсе та докторе Ватсоне, я пишу вам цього листа, бо більше не можу нікому довіритися. Трагедія змусила мене сумніватися у компетентності наших правоохоронних органів, адже вони наполегливо переконують мене, що це було самогубство. Проте я в це не вірю. Адже нашу сім'ю ще з давніх часів переслідує одна руна. Ви моя єдина надія... Бла-

гаю вас, пролийте світло на цю справу».

- Там ще є постскрипtum. О-о, Ватсоне, це дуже цікава справа, - захоплено сказав детектив і втупився в килим, підперши однією рукою голову, а іншу поклав на коліно і почав нервово перебирати пальцями.

Я продовжив читати лист, і наступне мене дійсно здивувало і водночас насторожило:

- «Я була у діловій подорожі, а коли повернулася, то знайшла своїх чоловіка та сина мертвими в зачиненій квартирі, лише одне вікно було розкрите навстіж. Мені сказали, що вони потруїлися, адже в їхніх крові були знайденні часточки дуже небезпечної речовини. У вітальні вони лежали у дивних позах, один напроти одного, на підлозі між ними у формі трикутника були викладенні камінці з рунами. Навколо них стояло безліч неспалених свічок. А також у лівій частині картини над каміном, де зображена уся наша сім'я, з'явився хрест, схожий на знак множення.

P.S. Руна Гебо нас і справді переслідує. Я попросила поліцейських нічого не чіпати у квартирі і дочекатися вас. Вони забрали лише тіла і більш нічого не чіпали, хоча місцевий детектив говорить, щоб я заспокоїлась і змирилася з самогубством. Я чекатиму на вас».

На кілька секунд повисла тиша, а потім я вигукнув:

- Отакої, Шерлоку...

- Так, знаю. Я візьму цю справу, адже вона неймовірна. Знаєте, я вже відчуваю насолоду, хоча ще двадцять хвилин тому був готовий лізти на стіну від нудьги. Більше не вмовляйте мене брати відпустку. Ніколи. Якби я поїхав за місто, як ви мені порадили, то ще б дуже довго сидів без діла, мій мозок іржавіє...

- То ви таки вважаєте, що це і справді вбивство? - запитав я.

- О, так, навіть не сумніваюсь. Що ж, Ватсоне, не будемо гаяти часу, на нас чекає подорож.

Я прискіпливо поглянув на лист ще раз і зауважив:

- Але в листі не має адреси.

- Так, але вона є на конверті, - пояснив детектив і показово покрутив конвертом, який потім поклав на стіл біля вікна.

- Точно, конверт! - із ноткою розчарування у собі сказав я. - Не подумав!

- Нічого, Ватсоне, збирайте речі, ми вирушаймо в Україну, - урочисто вимовив мій друг, і швидким кроком попрямував до своєї кімнати.

- Україна? - я підійшов до столу і прочитав адресу «Херсон, Україна», згодом додав: - Ви знаєте українську мову?

- Трохи, адже я вже бував в Україні, а саме в Одесі з приводу одного вбивства. Але тоді в мене був перекладач. І от зараз у мене є час вдосконалити мову. Я навіть подумати не міг, що колись вона мені ще знадобиться. Неймовірно, правда? Так, мені ще треба прихопити ось це, і ще ось це... - у повному захваті мій друг кружляв по кімнаті, збираючи свої речі.

- Так... Що ж я, мабуть, теж піду збиратися, - сказав я, проте Шерлок Холмс не почув моїх слів.

Протягом поїздки Шерлок інтенсивно вивчав культуру українців та удосконалював мову, а я намагався йому розповісти, що маю далеких родичів в Україні, тому я також трохи знаю мову. Але він, як завжди, усе «фільтрував».

- Ватсоне, а чи знали ви, що в Херсоні є катакомби? - раптово запитав мене Шерлок, жуучи свій сніданок - булочку з шоколадом.

- Ні, але я знаю, що тут є чудовий готель «Фрегат». Я вже забронював два номери. До речі, це біля порту і недалеко від місця злочину, - аж запишався собою я.

- Чудово, Джоне, ви найкращий, - радісно вигукнув Холмс.

- Ви ж знамениті Шерлок Холмс та доктор Ватсон? - звернувся до нас чоловік у джинсах та в легкому светрі,

спершись на своє авто з відчиненими вікнами. – Я сьогодні ваш супроводжуючий.

– О, чудово, вас напевно прислала місіс Коваленко, – зауважив Шерлок. – І ви їхали до нас з іншого кінця міста. А саме з Антонівки. Я правий?

Він із захопленням подивився на чоловіка, ніби чекаючи підтвердження його слів.

– Так... Як ви дізналися? – здивовано запитав шофер.

– Це ж елементарно, нещодавно я дивився місцеву погоду і дізнався, що в тому приміському районі тільки-но йшов дощ, а у вас на взутті є ґрунт, та й на светрі мокрі плями біля плечей. Ви водій, але у вас явно сьогодні не було замовлень, тому що ваш лічильник кілометражу вимкнений. Можу сміливо припустити, що ви їхали до нас прямо з району, де живете.

– Феноменально! Це ж треба... – підкорено вигукував водій.

Шерлок Холмс лише задоволено посміхнувся у відповідь.

– Може, нам уже час на місце злочину? – запитав я у детектива, який насолоджувався здивованістю шофера.

– Так, вже час. Шановний, чи не доставите нас до адреси, яку вам надала місіс Коваленко, – сказав Шерлок і сів в авто.

Водій рушив з місця. Ми їхали увесь час прямо, лише один раз звернули праворуч. Шерлок усю поїздку дивився у вікно, смакуючи місто, адже воно і справді було чарівне, місцями старовинне, тому містичне і трохи нагадувало про одеську справу. Вулиця, куди ми прибули, називалася Богородицька. Біля охайної церкви стояв невеликий будинок, усього лише на два поверхи. Ми відразу зрозуміли, куди нам треба, адже біля цього будинку була червоно-біла стрічка, а також кілька поліцейських, які вочевидь чекали на наш приїзд.

– Я детектив з Лондона. Прибув сюди із власного прохання місіс Коваленко, – представився мій друг. – Містер

Шерлок Холмс до ваших послуг. Це мій високошанований друг, доктор Джон Ватсон. А ви прекрасна леді, як вас звати?

- Я детектив від місцевого поліцейського відділку Надія Олександрівна, - представилась жінка, яка була головною серед поліціантів.

- А де ж місіс Коваленко? - запитав я.

- З нею зараз займаються психотерапевти, тому вона поки що відсутня, - повідомила офіцер поліції.

- Що ж, колего, ходімо усе самотійно побачимо і ви нам розкажете, так би мовити введете в курс справи, - констатував Шерлок Холмс і упевнено почав підніматися сходами на другий поверх.

Зайшовши до кімнати, ми побачили на власні очі те, про що прочитали в листі. Усе було і справді так, як нам розповіла міс Коваленко: усюди свічки, а на підлозі у формі трикутника викладені камінці з рунами. Поряд із ними білою крейдою намальовані два силуети у дивний позах.

- Ми вже розшифрували деякі руни, ось прочитайте, - сказала детектив і простягнула Шерлоку папір.

Але він ніби її і не чув, його погляд був прикутий до картини на стіні, де був зображений той самий хрест. Він впритул підійшов до картини і почав прискіпливо її розглядати, для чогось світити спеціальним ліхтариком, проте вже через кілька хвилин відійшов і присів біля трикутника на підлозі.

- Вибачте його, детективе, в нього свої методи, - пояснив я, поглянувши на здивоване та спантеличене обличчя офіцера поліції.

Тим часом Шерлок вже уважно оглядав декоративний камін, над яким висіла картина. Потім підійшов до шпалер, обережно помацав їх, після чого розглядав свої гумові рукавиці, і нарешті підійшов до нас.

- Це безумовно було вбивство, до того ж - дуже вигадане.

- Чи є у вас докази вашої теорії? – запитала детектив.
- Так, Шерлоку, будь ласкавий, поясни, - наполіг я.
- Ні, не зараз. Для повного підтвердження моєї здогадки, я маю побачитись із місіс Коваленко, а перед цим навідатись в одне місце. Запросіть місіс Коваленко у відділення поліції! - сказавши це, він прожогом вибіг на вулицю.

- І завжди він такий, ну, скажімо, дивний? – запитала детектив, коли вже спускалася сходами.

- Так він такий завжди, відколи я його знаю, - задумливо кинув я і ще раз оглянув кімнату.

Ми с детективом і міс Коваленко чекали на Холмса у відділку. Вдова була невисокою жінкою з приємною зовнішністю та зібраним у зачіску волоссям.

- Доброго вечора, шановна місіс Коваленко. Я хочу, аби ви мені розказали про ваше прокляття у всіх подробицях, - привітався Шерлок.

- Це почалося ще у ХІХ столітті, коли моєму предкові одна германська ворожка наврочила за допомогою скандинавських рун велику біду, яка сколихне увесь його рід, якщо він не відмовиться від свого кавунового бізнесу. Він не дослухався, а через тринадцять днів помер дуже дивною смертю. При ньому знайшли руну Гебо. Я не вірила у ці дитячі казки, до цього моменту. На жаль, це усе, що я знаю. Віра у прокляття переходить із покоління в покоління у нашій сім'ї.

- Хмм, цікаво... Дуже цікаво... Тоді я поставлю вам декілька питань, а ви маєте чесно на них відповісти.

- Гаразд, - спокійно сказала пані Коваленко. – Обіцяю нічого не приховувати. Я сподіваюсь, ви знайдете винних...

Вона не договорила, бо її очі наповнились сльозами.

- Отже, почнемо. Ми знаємо, що ви не причетні до цих смертей, адже ви тоді були в бізнес-мандрівці. Тоді зустрічне питання: чи є у вас або у вашого покійного чоловіка вороги або знайомі, з якими у вас були якісь негаразди і які проживають у Швеції?

- Там живе моя двоюрідна сестра, ми сильно посварилися ще на весіллі через те, що вона теж закохалася в Андрія, але він вибрав мене. І з того часу вона поїхала від нас. Але нещодавно, два роки тому, ми помирилися, і ось буквально перед моїм від'їздом вона нас відвідала. Приїхала до нас на три дні, зробила нам подарунок – дорогий декоративний камін у нашій вітальні, ми давно такий хотіли. А чому злочинець саме зі Швеції? В нас і тут є вороги, ну, наприклад, його суперники по бізнесу.

- Ні, ні, ні. Це зробила ваша двоюрідна сестра.

- Для того, щоб звинувачувати сестру, котра покинула нашу країну майже тиждень тому, ви маєте надати докази її провини, - зауважила детектив.

- Так, впевнений, що її квиток до в'язниці – саме це місце злочину, - серйозним голосом вимовив Шерлок.

- Як ти це визначив?! - з нетерпінням спитав я.

- Ну гаразд. Їх вбили спеціально замовленою отрутою. Ця речовина під час горіння виділяє у повітря особливі сполуки. Вони отруюють усіх навколо. Але рідина має два складники, які один без одного не дають ніякого ефекту. Тому вони вдихнули один, а інший просто випили. Разом вони дали смертельну суміш. Фірмовий підпис алхіміка Бернарда де Боньє під псевдонімом Теріак, яка іронія чи не так? Саме так сестра отруїла вашу сім'ю.

- І при чому тут руни і свічки?

- Все дуже просто. На картині намальована скандинавська руна, яка трактується як «дар» чи «жертва». Але мене збентежило те, що ця руна-хрест займала лише пів картини, тому я вирішив, що має бути щось ще. І, посвітивши на картину люмінесцентним ліхтариком, я побачив напис шведською мовою, який означає «помста». Усі докази ви знайдете, повторивши мої дії, - кинув він, запрошуючи поглядом офіцера поліції.

Він продовжив:

- А також декоративний камін зі Швеції, на стінках якого була отрута. А щодо рун на підлозі, тут вийшло

трохи складніше, адже я довго думав, для чого вони потрібні. Саме для того, щоб замаскувати вбивство під самогубство! Це влаштувала місцева підпільна організація «Таємниця» - філія від шведської «Sekretess». Вони допомогли нашій вбивці так би мовити замести сліди. Скажімо так: вони виконують роль прибиральників: їх наймають, аби приховати вбивство, підробити документи і таке інше... Саме до них я навідався, і усе підтвердилося. До речі, деякі частинки отрути ви зможете знайти на шпалерах, вони трохи посвітлішали і місцями ще вологі, але для вас вони все ще є небезпечними, хоча наші турботливі організатори відчинили вікно.

- Гаразд, припустимо, я вам вірю... Чому тоді на місці злочину так багато свічок?.. І лише одна була спалена? А ще ці незвичайні пози... І де ж вони могли випити інший складник отрути? - підозріло питала детектив, склавши руки на грудях.

- Свічки та пози - це маскування, вони по суті майже ніякої інформації не несуть, лише підтверджують теорію спланованого вбивства. Скажіть, будь ласка, ваша сім'я віруюча? - Холмс раптом повернувся до місіс Коваленко.

- Так, ми кожную неділю відвідуємо церкву усією сім'єю. Вона знаходиться на нашій вулиці - Греко-Софійська церква, - коротко відповіла жінка.

- Ікони у спальній кімнаті... Гадаю, церква якимось причетна до трагедії, і саме там відбулася друга, точніше початкова дія цього драматичного вбивства. Ймовірно, саме під час причащення у бокал підлили другий складник. Вино трохи сповільнило дію отрути, і цього часу нещасним вистачило на зворотну дорогу додому. А потім тіла вклали у дивні пози, розставили свічки та руни, аби усе це виглядало як спіритичний сеанс і ви подумали б, що це самогубство. Гадаю, що напис на картині з'явився з того часу, коли ваша сестра до вас приїжджала, але малюнок проявився пізніше під дією

отрути. А от надпис був зроблений прозорою лляною олією, тому він помітний лише під люмінесцентним випромінюванням. Вважаю, я розгадав таємницю смерті ваших рідних.

- Невже моя сестра на таке здатна... - ледь промовила місіс Коваленко. Вона увесь час була зовні спокійна, і тільки зараз заплакала. Офіцери намагалися якимось заспокоїти бідну жінку.

- Ми вам вдячні, але, де нам знайти цю організацію - «Таємницю»? - розгублено запитала детектив.

- А вам і не потрібно, я вже зателефонував в Інтерпол, «Таємницю» взяли в розробку, - захоплено відказав Холмс. - Що ж, Ватсоне, може трохи прогуляємось вечірнім Херсоном перед завтрашньою поїздкою? Я б із радістю трохи відпочив.

Він подивився на мене із якоюсь іронією в очах, і, повернувшись до дверей, попрямував на вихід, жестом запрошуючи мене за собою. Мені нічого не залишалось, як попрямувати за ним, у принципі, як і завжди.

Цього вечора ми весело провели час, відвідали містичне місце біля церкви - фортифікаційний колодязь, який неабияк зацікавив Шерлока, потім прогулялись вулицями старого Херсону, побули у порту, і вже пізно ввечері повернулись до готелю.

Взагалі Шерлоку дуже сподобався такий вид роботи, він навіть придумав собі нове звання «Міжнародний детектив-консультант» і запрягся частіше брати закордонні справи, хоча Майкрофту ця ідея взагалі б не сподобалась, він навіть образився би, якщо зміг про це дізнатися. Його мрії не співпадали з мріями брата, та й Шерлок на це й не сподівався. Добре, що Майк залишився у ХІХ сторіччі.

До речі, сестру визнали винною у жорстокому вбивстві племінника та його батька, і вона відбудуватиме своє покарання у в'язниці, є час подумати і переосмислити скоєне. Вона знала історію прокляття і скористалася нею,

аби емоційно і фізично зламати свою сестру. Шерлок навіть розповів, чому у нащадка роду Коваленків тоді знайшли руну Гебо. Виявилось, що ворожка насправді була суперником у місцевому бізнесі сім'ї Коваленків і таким чином намагалася розкрити секрет - технологію вирощування кавунів. Але бізнесмен не піддався провокації і відразу зрозумів, у чому справа.

Після цієї гучної справи Шерлоку все частіше почали писати листи з-за кордону з проханням допомогти. Відтоді я майже не розпаковував свою валізу, адже для Шерлока, здається, розпочалася навколосвітня детективна подорож. Ми побували у Франції, Італії, Америці, Аргентині, Австралії і навіть спіймали нащадка того самого шведського алхіміка, який продовжив справу свого прадіда. Я розповім про це в іншому оповіданні. Що ж, мабуть, на цьому я закінчу цю розповідь, адже Шерлок уже кличе мене, здається на цей раз у нас буде справа з приводу крадіжки якоїсь шаблі.

- Не якоїсь шаблі, - схилився Шерлок над моїм комп'ютером, - а шаблі Наполеона Бонапарта, яку продали на аукціоні за шість із половиною мільйонів доларів, і таємниче викрали на цьому тижні. Збирайся, на нас чекає нова подорож.

ЗМІСТ

Гордієнко Алла	ЖИТТЯ ТАКЕ НЕПЕРЕДБАЧУВАНЕ	3
Морозенко Марія	СЛОВО ДО ЧИТАЧА	5
ЗНАЙОМТЕСЯ — ЦЕ МИ		
Місюра Євгеній <i>Рівненська обл.</i>	МОЄ ЛІТО	11
Батюк Вероніка <i>Сумська обл.</i>	ШКОЛА ДОМАШНІХ ТВАРИН	14
Завальний Богдан <i>Кіровоградська обл.</i>	УСІ РОДОМ ІЗ ДИТИНСТВА	21
Загарія Ілона <i>Черкаська обл.</i>	НЕЗВИЧАЙНИЙ ОСТАННІЙ ДЗВОНИК	22
Кіпкалова Дар'я <i>Полтавська обл.</i>	У 5 РОКІВ МЕНЕ ПРИВЕЛИ ДО БІБЛІОТЕКИ	23
Козир Софія <i>Тернопільська обл.</i>	МОЯ ВИШИВАНКА	26
Юкало Маргарита <i>Вінницька обл.</i>	Я ЖИВУ У НАЙКРАЩІЙ КРАЇНІ — УКРАЇНІ	27
Яворович Наталія <i>Дніпропетровська обл.</i>	ХТО НЕ РИЗИКУЄ, ТОЙ НЕ П'Є УЗВАРУ	30
Веремчук Анастасія <i>Рівненська обл.</i>	Я ПИШУ	34
Єфімов Денис <i>Харківська обл.</i>	П'ЯТЬ ТРАДИЦІЙ СПРАВЖНЬОГО ПАТРІОТА	35
Цьомик Марія <i>Тернопільська обл.</i>	БЕРЕГІНЯ	37
Рудійко Анастасія <i>Київська обл.</i>	ПОРТРЕТ СУЧАСНИЦІ	41
Косенко Влад <i>Полтавська обл.</i>	ГУМОРИСТИЧНИЙ РЕПОРТАЖ СТУК-ГРЮК — ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ	42
ТАК, Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ		
Жаровська Юлія <i>м. Тернопіль</i>	ЧАРІВНИЙ ЯБЛУНЕВИЙ ЦВІТ	44
Блажко Поліна <i>Кіровоградська обл.</i>	МІЙ ТАТО ЗНАЄ ПРО ВІЙНУ НЕ ІЗ КНИЖОК	48
Гризан Дар'я <i>м. Одеса</i>	ЛЕГЕНДИ ПРО МІСТА УКРАЇНИ	49
Гулій Ростислав <i>Полтавська обл.</i>	Я І МОЄ СЕЛО	54
Пауль Василина <i>Сумська обл.</i>	Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ	56
Терещенко Дарина <i>Дніпропетровська обл.</i>	МОЄ УКРАЇНСЬКЕ МАЙБУТНЄ	56
Плахотнік Кіра <i>Харківська обл.</i>	ДЛЯ КОЖНОГО З НАС СЛОВО «БАТЬКІВЩИНА» МАЄ СВОЄ ОСОБЛИВЕ ЗНАЧЕННЯ	57
Тимчук Єгор <i>Миколаївська обл.</i>	СЕЛО В СТЕПУ	59
Тарасенко Іван <i>Сумська обл.</i>	ЗОЛОТА ПІДКОВА	60

Єфімов Денис <i>Харківська обл.</i>	СТЕЖКАМИ РОДИННОЇ ДОЛІ	65
Мазуркевич Софія <i>Тернопільська обл.</i>	ДЗВОНИ ЧОРНОБИЛЯ	69
Гладка Діана <i>Черкаська обл.</i>	СУМНІ ВОЛОШКИ	77
Кірсанова Тетяна <i>м. Дніпро</i>	ВІЗЕРУНКОМ СТАЛА РІДНА УКРАЇНА	78
Трачук Ольга <i>Сумська обл.</i>	ЗАЙШЛО ВЖЕ СОНЦЕ	80
Заремба Катерина <i>Київська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	80
Шамрай Святослав <i>Чернігівська обл.</i>	СТАНИЦЯ ЛУГАНСЬКА	82
ПРИРОДА — ДЖЕРЕЛО НАТХНЕННЯ ТА КРАСИ		
Коваль Тетяна <i>Івано-Франківська обл.</i>	ОСІННІ ВІРШІ	83
Дядюшина Євгенія <i>Запорізька обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	84
Губа Єгор <i>Харківська обл.</i>	ЛІТО КЛИЧЕ МЕНЕ У ПОЛЯ	85
Колеснік Марія <i>Рівненська обл.</i>	ДОБРИЙ ВЧИНОК	86
Марухіна Христина <i>м. Херсон</i>	ХОКУ	90
Онисків Наталія <i>Чернівецька обл.</i>	ЗИМА НАСТАЛА	90
Остаповець Євген <i>Кіровоградська обл.</i>	ПЕЙТОН І БДЖОЛИ	90
Нечепаяєва Дар'я <i>м. Миргород</i>	ЩЕ НЕ ПІЗНО...	92
Шевченко Аліна <i>Кіровоградська обл.</i>	ПТАШИНА МАМА	98
Товтин Владислав <i>Рівненська обл.</i>	ЦІЛУЄ СОНЦЕ КРАПЕЛЬКИ РОСИ	110
Онуфрійчук Валерія <i>Чернівецька обл.</i>	ОТ ЗА ЩО Я ЛЮБЛЮ ЛІТНІ РАНКИ...	111
Гладка Діана <i>Черкаська обл.</i>	НІЧ	115
Литвиненко Тимофій <i>Полтавська обл.</i>	ВЕСНЯНИЙ МІСТ	116
І В КОЖНОМУ ІЗ НАС УЖЕ ЖИВЕ ФІЛОСОФ		
Васюренко Ірина <i>Харківська обл.</i>	ЛИСТ, ЩО НЕ МОЖНА ВІДПРАВИТИ	117

Печенізька-Ткачова Марія <i>м. Харків</i>	ЦИКЛ ЕСЕ	119
Кушнір Дар'я <i>м. Миколаїв</i>	ВІД УЯВНОГО ДО СПРАВЖНЬОГО БАРЧІ	125
Лободзінський Антон <i>Хмельницька обл.</i>	ЗЛО ЗАВЖДИ ПОРОДЖУЄ ЗЛО	127
Нестеренко Марія <i>м. Херсон</i>	ГОЛУБ І КРИТ	131
Легета Василина <i>Закарпатська обл.</i>	ЛЮДИНА ЯК КРАПЛИНКА ДОБРА	132
Жукова Єлизавета <i>Кіровоградська обл.</i>	ОДКРОВЕННЯ ПІДЛІТКА...	135
Кравченко Богдан <i>Миколаївська обл.</i>	ДЕКІЛЬКА ДУМОК	140
Кулакевич Анна <i>Рівненська обл.</i>	ТАЛАНТ	142
Француз Вікторія <i>Чернігівська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	144
МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ		
Биховська Мар'яна <i>Чернівецька обл.</i>	КИМ ТИ ХОЧЕШ БУТИ?	146
Козубський Ілля <i>Вінницька обл.</i>	ЯКУ ПРОФЕСІЮ ОБРАТИ?	148
Соловйова Анна <i>Донецька обл.</i>	УЧИТЕЛЬ	149
Шарапова Вікторія <i>Черкаська обл.</i>	МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ	151
Ялова Ілона <i>Чернівецька обл.</i>	ПРОФЕСІЯ ДЛЯ ДУШІ	152
Павлова Анна <i>Черкаська обл.</i>	ГОЛОВНЕ, ЩОБ СПРАВА ПОДОБАЛАСЯ!	154
Валентина Нетребич <i>м. Херсон</i>	ТИСЯЧІ ПРОФЕСІЙ, АЛЕ ТІЛЬКИ ОДНА — МОЯ!	156
Лесіна Ліна <i>Полтавська обл.</i>	МОЄ ПОКЛИКАННЯ	158
Йовбак Ян <i>Закарпатська обл.</i>	КОЖНА ЛЮДИНА ЗАДУМУЄТЬСЯ, ЩО ВОНА РОБИТИМЕ В МАЙБУТНЬОМУ...	160
Грибеньков Едуард <i>Запорізька обл.</i>	РОЗДУМИ ЩОДО МАЙБУТНЬОГО...	162
Давидна Аня <i>Чернівецька обл.</i>	МОЯ МАЙБУТНЯ ПРОФЕСІЯ	163

БЕЗМЕЖНИЙ СВІТ МОЄЇ УЯВИ

Вишнева Яна <i>Миколаївська обл.</i>	КАЗКИ	166
Єфімова Поліна <i>Харківська обл.</i>	КОЛИСКОВА ДЛЯ ЯНГОЛЯТИ, АБО ПІСНЯ-ЕТЮД НА ЧОТИРИ КУПЛЕТИ	174
Дерій Яна <i>м. Черкаси</i>	НЕЩАСНИЙ ВИПАДОК	178
Донковцев Микита <i>Дніпропетровська обл.</i>	ПРИГОДИ У БІБЛІОТЕЦІ	182
Боруш Федір <i>Донецька обл.</i>	НАМАЛЬОВАНА КРАЇНА	188
Коляденко Дар'я <i>м. Суми</i>	ЗАКОН ЖИТТЯ	190
Тімофєєва Віолетта <i>м. Херсон</i>	СНИ КОТА МУРКА	191
Жаровська Юлія <i>м. Тернопіль</i>	ЯК УТВОРИЛИСЯ ПОРИ РОКУ	194
Тендітна Поліна <i>Донецька обл.</i>	НЕЗВИЧАЙНІ ПРИГОДИ ЗВИЧАЙНОГО КОТА, НАПИСАНІ НИМ САМИМ	196
Виходцева Вікторія <i>м. Херсон</i>	ЯНГОЛЬСЬКА ПРАКТИКА	212
Григор'єва Діана <i>Рівненська обл.</i>	ХТО СКАЗАВ, ЩО ЛЮДИНА БЕЗКРИЛА?	226
Міняйло Михайло <i>Київська обл.</i>	ЦИКЛ ВІРШІВ	226
Нестеренко Марія <i>м. Херсон</i>	FRED-221	227
Платонов Антон <i>Миколаївська обл.</i>	СМАРАГД ВІДЬМИ	236
Худенко Роксолана <i>Власта Полтавська обл.</i>	ТОРТИК — ВІСІМ ШМАТОЧКІВ ЩАСТЯ	243
Полегенько Анна <i>м. Київ</i>	Г'ЯТЕРО ПІД ЗЕМЛЕЮ	246
ДАЛІ БУДЕ? НІ, ДАЛІ — ВЖЕ Є!		
Катречко Марія <i>м. Херсон</i>	ЦИКЛ ЕСЕ	254
Яковлева Дар'я <i>Дніпропетровська обл.</i>	КАЗКОВИЙ ПОРТАЛ	256
Прокопчук Яна <i>Рівненська обл.</i>	ЧАРЛІ І ШОКОЛАДНА ФАБРИКА: ПРОДОВЖЕННЯ	262
Черняєва Дар'я <i>Донецька обл.</i>	НАЗАВЖДИ/НІКОЛИ...	266
Нетребич Валентина <i>м. Херсон</i>	ПРОКЛЯТТЯ РУНИ ГЕБО	273

«Творчі канікули»

Всеукраїнський
дитячий літературний конкурс

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.

Автор-укладач Н.А. Хльобас.

Літературний редактор В.В. Зеленська.

Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.

Підписано до друку 7.12.2020 р.

Зам. № 24. Тираж 110 прим.

Видавець та виготовлювач

НБУ для дітей

вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190

Тел./факс.: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91

<http://www.chl.kiev.ua>

mail: library@chl.kiev.ua

засяяло **Океанська** мелодія дивовижна
вирішуєш працюючих професія
вишневі люди **АНГЕЛ** блакитне
ВОЛЯ літо рудоволосе громадяни
майбутнє мрійниця
комфортно вирішуєш
оберіг майбутнє
пригода край
квітуха мир
красуня
легенда **ТАЛАНТ** мелодія хмаринка
МАТУСЯ повернись живим
усміхнулось **САДОК** совість
МИ — УКРАЇНЦІ Усмішка
ЛЕЛЕКА пригода майбутнє
оберіг щаслива **КАЛИНА**
босоніж шепіт трав
квітуха промінцями красуня
познайомимось давайте **СІМ'Я**

НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60,
м. Київ, 03190
Тел/факс. 400-65-87,
тел. 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

